Sfântul ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei

(30 noiembrie)

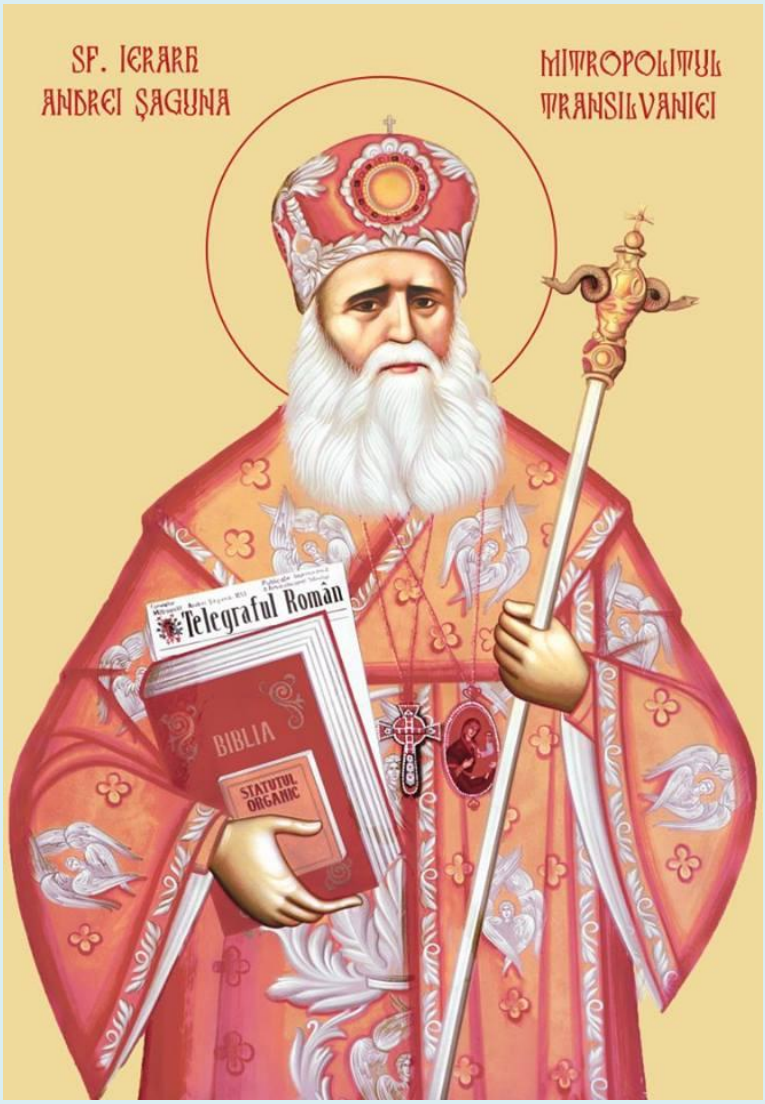

Materiale despre Sfântul ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei:

https://archive.org/details/@steaemy?query=ierarh+Andrei+%C5%9Eaguna

https://www.slideshare.net/steaemy1/search_my_uploads?type=&new=&q=ierarh+Andrei+%C5%9Eaguna

***

Sfântul ierarh Andrei Şaguna (n. 20 ianuarie 1808, Mişcolţ, Ungaria - d. 28 iunie 1873, Sibiu) a fost un mitropolit al Transilvaniei între anii 1864-1873, rămas în istorie ca vajnic apărător al drepturilor ortodocşilor şi românilor din Ardeal. Pentru

faptele sale sfinte Biserica Ortodoxă Română l-a proslăvit ca sfânt (canonizat) la 21 iulie 2011. Prăznuirea lui se face la 30 noiembrie.

Index

Evanghelia şi Apostolul zilei 4
Slujba Sfântului ierarh Andrei (Şaguna).....7
Acatistul Sfântului ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei.....31
Imnografie 45
Viețile Sfinților - Viața Sfântului ierarh Andrei Șaguna, mitropolitul Transilvaniei 47
Sinaxar - Pomenirea Sfântului ierarh Andrei, mitropolitul Ardealului.....50
Sfinţi români - Sfinţi români între 1850-1900 - Mitropolitul Ardealului, Andrei Şaguna (1808-1873) 54
Patericul românesc: „De două ori dacă m-aş naşte, tot preot şi slujitor al Bisericii lui Hristos m-aş face!” - Mitropolitul Ardealului Andrei Şaguna 63
Iulian Dumitraşcu - Calendar Ortodox - Sfântul apostol Andrei, cel întâi chemat, ocrotitorul României, Sfântul ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei.65
Sfântul ierarh Andrei, mitropolitul Ardealului - Sfinte moaşte.....71
Dezgroparea osemintelor mitropolitului Andrei Şaguna în scopul aşezării lui în rândul sfinţilor ierarhi ardeleni 73
Ultimul parastas pentru mitropolitul Andrei Şaguna 73
Proclamarea Sfântului ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Ardealului 74
Canonizarea Sfântului ierarh Andrei Şaguna (29 octombrie 2011).....77
Pr. Ştefan Sfarghie - Raclă nouă pentru Parohia Mavrogheni din București....86
Predici şi editoriale 91
Sfântul apostol Andrei, părintele creştinismului românesc şi Sfântul Andrei Şaguna, apostolul tare al Ardealului - chemări la asumarea condiţiei de creştin în vremurile zeificării păcatului 92
Arhim. Andrei Coroian - Sfântul apostol Andrei, părintele creştinismului românesc 92
Vincenţiu Dascălu - Şaguna, nemuritorul 96
Ora de religie - Mitropolitul Andrei Şaguna al Transilvaniei († 28 iunie 1873).99
Părintele Dumitru Stăniloaie despre Sfântul Andrei Şaguna sau deşteptarea ortodoxă şi naţională a românilor ardeleni 104
Ortodoxie şi românism în opera mitropolitului Andrei Şaguna.....112
Prof. Mircea Păcurariu - „În multe case, chipul lui Şaguna era pus lângă icoane“ 121

Drd. Stelian Gomboş - Mitropolitul Ardealului Andrei Şaguna - în conştiinţa noastră, mărturisitoare 125
Sfântul ierarh Andrei Şaguna (1808-1873) - apărător al Ortodoxiei şi mare iubitor al românilor 128
Virgil Lazăr - Apostolul modern al ortodocşilor din Ardeal 134
Florian Bichir - "Moise al ardelenilor" este canonizat la Sibiu 136
Alexandru Chituţă - Şaguna avea geniul iniţiativelor 139
Ştefan Mărculeţ - Andrei Şaguna, temelia Ortodoxiei din Ardeal 146
Oana Rusu - Ctitor de credinţă şi cultură în Ardeal 154
Ștefan Mărculeț - Sfântul ierarh Andrei Şaguna, un om al rugăciunii 158
IPS Visarion, episcopul Tulcii - Cartea de rugăciuni a Sfântului mitropolit Andrei Şaguna 162
Prof. dr. Mircea-Gheorghe Abrudan - Sfântul ierarh Andrei Șaguna,150 de ani de la înveşnicire 166
Dr. Mircea Gheorghe Abrudan - Sfântul mitropolit Andrei Șaguna în zece portrete și descrieri deosebite, restituiri la zece ani de la canonizare 172
Dr. Mircea Gheorghe Abrudan - Sfântul ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei - „o întrupare a duminicii printre noi” 190
Prof. univ. Gheorghe Drăgulin - Temeiurile doctrinare ale mitropolitului Andrei Şaguna Temeiurile doctrinare ale mitropolitului Andrei Şaguna 195
Teodor Danalache - Andrei Şaguna 200
Silviu Dascălu - Sfântul Andrei Șaguna, luminătorul românilor ardeleni 203
Laura Oană - Povestea bisericii din Deva unde au slujit trei sfinţi 208
Adrian Nicolae Petcu - Mausoleul mitropolitului Andrei Şaguna de la Răşinari 222
Cărţi despre Sfântul ierarh Andrei Şaguna 226
Emanuel Pavel Tăvală - „O viaţă dăruită Bisericii şi Neamului - Sfântul ierarh Andrei Şaguna“ 226
Cântări la sărbătoarea Sfântului Andrei Şaguna 229
Mitropolitul Andrei Șaguna în documentele din Șcheii Brașovului 232
Alte cărţi 234
Catedrala Sfânta Treime din Sibiu 239
(Foto) Acasă la mitropolitul Andrei Șaguna, la Catedrala Mitropolitană din Sibiu 243
Icoane 254

Evanghelia şi Apostolul zilei

Evanghelia

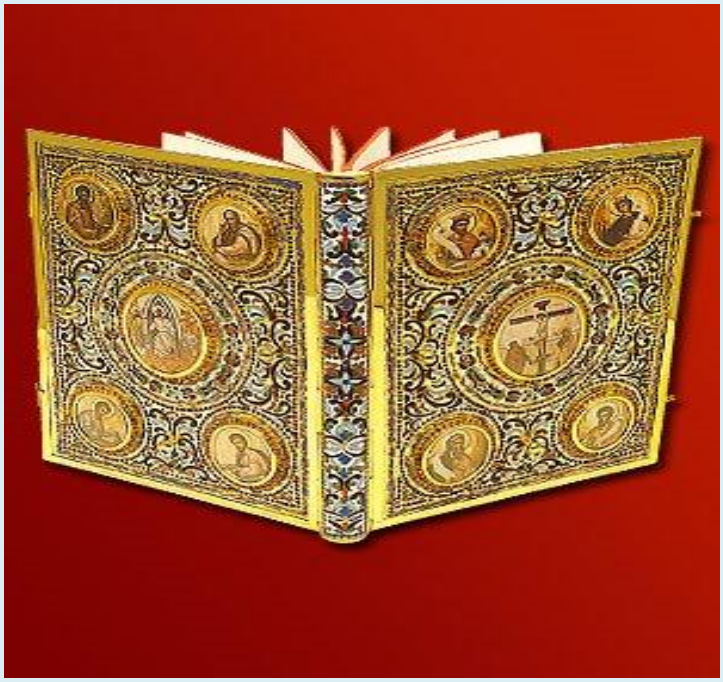

Ioan 10, 9-16

Zis-a Domnul:
9. Eu sunt uşa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla.

10. Furul nu vine decât ca să fure şi să junghie şi să piardă. Eu am venit ca viaţă să aibă şi din belşug să aibă.
11. Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale.
12. Iar cel plătit şi cel care nu este păstor şi ale cărui oi nu sunt ale lui, vede lupul venind şi lasă oile şi fuge; şi lupul le răpeşte şi le risipeşte.
13. Dar cel plătit fuge, pentru că este plătit şi nu are grijă de oi.
14. Eu sunt păstorul cel bun şi cunosc pe ale Mele şi ale Mele Mă cunosc pe Mine.
15. Precum Mă cunoaşte Tatăl şi Eu cunosc pe Tatăl. Şi sufletul Îmi pun pentru oi.
16. Am şi alte oi, care nu sunt din staulul acesta. Şi pe acelea trebuie să le aduc şi vor auzi glasul Meu şi va fi o turmă şi un păstor.

Apostol

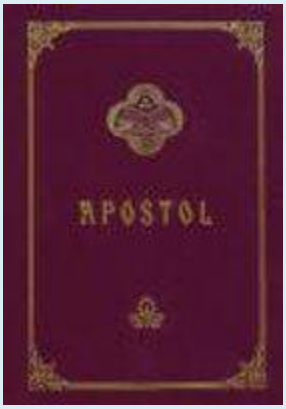

Epistola către Corinteni a Sfântului apostol Pavel

I Corinteni 4, 9-16

Fraţilor,
9. Căci mi se pare că Dumnezeu, pe noi, apostolii, ne-a arătat ca pe cei din urmă oameni, ca pe nişte osândiţi la moarte, fiindcă ne-am făcut privelişte lumii şi îngerilor şi oamenilor.
10. Noi suntem nebuni pentru Hristos; voi însă înţelepţi întru Hristos. Noi suntem slabi; voi însă sunteţi tari. Voi sunteţi întru slavă, iar noi suntem întru necinste!
11. Până în ceasul de acum flămânzim şi însetăm; suntem goi şi suntem pălmuiţi şi pribegim,

12.Şi ne ostenim, lucrând cu mâinile noastre. Ocărâţi fiind, binecuvântăm. Prigoniţi fiind, răbdăm.
13. Huliţi fiind, ne rugăm. Am ajuns ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor, până astăzi.
14. Nu ca să vă ruşinez vă scriu acestea, ci ca să vă dojenesc, ca pe nişte copii ai mei iubiţi.
15.Căci de aţi avea zeci de mii de învăţători în Hristos, totuşi nu aveţi mulţi părinţi. Căci eu v-am născut prin Evanghelie în Iisus Hristos.
16.Deci, vă rog, să-mi fiţi mie următori, precum şi eu lui Hristos.

Slujba Sfântului ierarh Andrei (Şaguna)

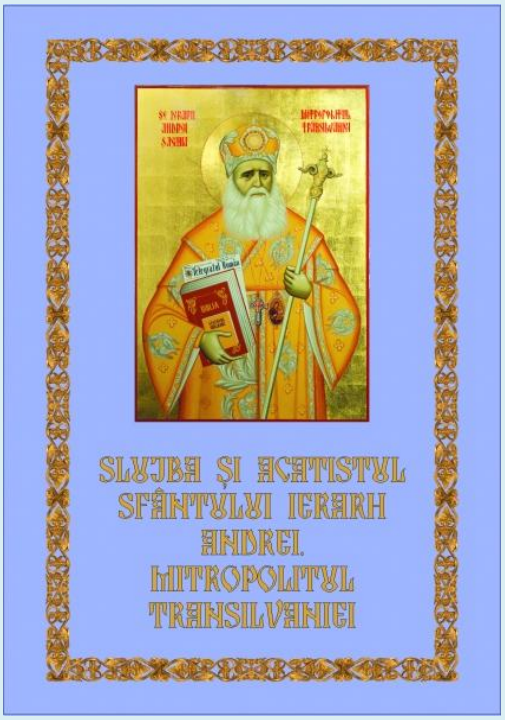

NB: Întru această zi de 30 noiembrie, în care se prăznuieşte şi Sfântul apostol Andrei, ocrotitorul României, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a rânduit ca să se prăznuiască şi Sfântul ierarh Andrei (Şaguna), mitropolitul Transilvaniei. Slujba Sfântului apostol Andrei se va săvârşi împreună cu cea a Sfântului ierarh Andrei, punând înainte pe cele ale apostolului.

La Vecernia mică

La Doamne, strigat-am..., se pun stihirile pe 4, glasul al 4-lea

Podobie: Ca pe un viteaz...

Astăzi, neamul românesc se bucură duhovniceşte la pomenirea cea de peste an a Sfântului Ierarh Andrei, cel ce a luminat ca un luceafăr pământul Transilvaniei în care se prea slăveşte, de către bine-credincioşii ortodocşi, Dumnezeu, Cel Unul în Fiinţă şi închinat în trei Ipostasuri.

Fericita ta mamă, Anastasia, din pruncie ţi-a îndrumat paşii spre cunoaşterea adevărului mântuitor care înviază sufletele şi le înalţă la asemănarea cu Dumnezeu,

Creatorul tuturor. Pentru aceasta, Sfinte părinte, chemat ai fost să fii păstorul cel bun al credincioşilor ardeleni, pe care i-ai condus către limanul mântuirii.

Anastasiu fost-ai numit la Botez, sfinte ierarhe prea lăudate, cel chemat să fii învierea neamul românesc din mult încercatul ţinut al Ardealului, căruia i-ai insuflat nădejde şi putere să lupte împotriva celor asupritori şi să păstreze dreapta credinţă în Hristos, Mântuitorul sufletelor noastre.

Ca o piatră tăiată din Hristos, Piatra cea din capul unghiului, aşezat ai fost, Sfinte ierarhe Andrei, la temelia Bisericii Ortodoxe din Ardeal, pe care cu osteneală şi rugăciune ai păzit-o neclintită, şi ai aşezat pe ea turma cea cuvântătoare, păzind, astfel, Trupul Tainic al Mântuitorului Hristos.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe cel ales de Hristos să sădească flori bine mirositoare şi prea frumoase în grădina ţinutului transilvan, pe Sfântul ierarh Andrei, să-l lăudăm ca pe cel ce este raza Soarelui-Hristos, chemat să lumineze şi să înfrumuseţeze chipul lui Dumnezeu în credincioşii acestui pământ, ca apoi, asemenea unor crini, să-i răsădească în grădina Edenului ceresc, unde să fie veşnic cu Dumnezeu, Părintele luminilor şi Mântuitorul tuturor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Născătoare de Dumnezeu, tu eşti viţa cea adevărată care a odrăslit Rodul Vieţii; ţie ne rugăm: Roagă-te, Stăpână, cu Sfântul ierarh Andrei şi cu toţi sfinţii, să se miluiască sufletele noastre!

La Stihoavnă

Se pun **stihirile**, glasul al 6-lea:

Podobie: A treia zi ai înviat...

Prin tine, părinte Andrei, credinţa s-a întărit şi toate bine s-au orânduit pentru Biserica drept-măritoare a poporului asuprit din Ardeal, umplându-se de mireasma Duhului Sfânt, Dătătorul de viaţă.

Stih: Lăuda-se-vor cuvioşii întru slavă şi se vor bucura întru aşternuturile lor.

Scripturile cereşti şi învăţăturile omeneşti, adunarea darurilor de tot felul le-ai dat spre hrană păstoriţilor tăi din Ardeal, pe care Dumnezeu ţi i-a încredinţat spre îndreptare şi călăuzire la limanul mântuirii.

Stih: Preoţii Tăi, Doamne, se vor îmbrăca întru dreptate şi cuvioşii Tăi se vor bucura.

Pe luminătorul şi mărturisitorul adevărului Ortodoxiei în pământul străbun al Transilvaniei, pe înţeleptul mitropolit al credincioşilor drept-măritori, după cuviinţă să-l lăudăm, că a statornicit bune rânduieli spre dreapta chivernisire a Bisericii lui Hristos.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Din fragedă tinereţe ai luat Crucea şi ai urmat lui Hristos, urcând-o pe Golgota pământului transilvan, Sfinte ierarhe Andrei, cel întocmai la nume cu Apostolul neamului românesc; răsădit-ai Crucea lui Hristos în pământ străbun, îndemnând credincioşii să-şi poarte şi ei povara crucii lor, nădejde dându-le că dincolo de acestea străluceşte Soarele Învierii, Care încălzeşte şi luminează calea mântuirii.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Nimeni din cei ce aleargă la tine nu iese ruşinat, prea curată Născătoare de Dumnezeu, Fecioară; ci cere har şi primeşte dar spre folosul sufletului doritor de mântuire.

Troparul, glasul al 4-lea: Apărător înţelept al românilor ortodocşi, păstor cărturar al Transilvaniei şi mare chivernisitor al vieţii bisericeşti, Sfinte ierarhe Andrei, roagă-te lui Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Taina cea minunată a Fecioarei lumii s-a arătat mântuire; că dintr-însa Te-ai născut fără sămânţă şi cu trup fără de stricăciune Te-ai arătat, bucuria tuturor, Doamne, slavă ţie.

Ectenia şi otpustul.

La Vecernia mare

După obişnuitul psalm, se citeşte starea întâi: Fericit bărbatul... La Doamne, strigat-am..., se pun **stihirile** pe 8, glasul al 2-lea:

Podobie: Când de pe lemn, mort Te-ai pogorât, cel din Arimateea pe Tine, viaţa tuturor, cu smirnă şi cu giulgiu Te-a înfăşurat, Hristoase şi cu dragoste s-a îndemnat a săruta, cu inima şi cu buzele, trupul Tău cel nestricat. Însă fiind cuprins de frică, se bucura strigând către Tine: Slavă smereniei Tale, iubitorule de oameni!

Chemat de Dumnezeu ai fost să păstoreşti drept-credincioşii neamului tău din pământul străbun al Transilvaniei şi te-ai arătat a fi dascăl iscusit şi neînfricat apărător al Ortodoxiei; Sfinte ierarhe Andrei, păstorule cel bun, umple de duhovnicească mireasmă sufletele celor ce cu dragoste săvârşesc sfântă pomenirea ta!

Tot ţinutul românesc al Transilvaniei s-a umplut de lumină la venirea ta, văzând plinită vremea pentru turma cea cuvântătoare sortită pierzării de către străinii răuvoitori. Tu, Părinte Andrei, binecuvântat vlăstar al neamului asuprit, arătatu-te-ai vrednic ierarh al lui Hristos prin care Dumnezeu a trimis izbăvirea Bisericii drept-măritoare.

Numele învierii primit la Botez schimbatu-l-ai ca monah cu numele apostolului cel întâi chemat al lui Hristos, Sfinte ierarhe Andrei, marele mitropolit al poporului român din ţara de peste codrii seculari ai Munţilor Carpaţi. Iar prin darul lui Dumnezeu ai ajuns stâlp al adevărului şi luminător al neamului călit în văpaia necazurilor şi a vitregiilor vremii.

Cu ce cântări duhovniceşti vom încununa pe Marele şi Sfântul ierarh Andrei? Pe acesta Tatăl l-a ales şi Fiul, în chip vădit, l-a binecuvântat, iar Dumnezeiescul Duh l-a sfinţit ca pe un vas curat, turnând în el untdelemnul bucuriei şi al vindecărilor; iar apoi l-a aprins ca pe un far ce luminează toate ţinuturile româneşti. Astăzi îl cinstim cu dragoste şi ne închinăm sfintei sale icoane.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe cel ce este frumuseţea ierarhilor români şi podoabă de mult preţ a Ortodoxiei, pe Andrei cel mare şi sfânt, păstorul cel bun şi înţelept al Transilvaniei, veniţi astăzi, iubitorilor de prăznuire, la sărbătoarea cea de peste an să-l lăudăm, zicând: Bucură-te, cel ce eşti împreună cinstit cu apostolul neamului românesc, Andrei, cel întâi chemat! Bucură-te, apărătorul drept-măritorilor creştini, cei strâmtoraţi şi necăjiţi de valurile ispitelor! Bucură-te, mâna prin care Dumnezeu binecuvântează

întreg pământul românesc! Bucură-te, sol al lui Hristos, care aduci pace şi linişte în Biserica drept-măritoare! Bucură-te, teolog cu smerită cugetare, care L-ai propovăduit pe Hristos cu râvnă apostolică! Bucură-te, părinte Andrei, arhiereul plin de înţelepciune al lui Hristos, care te rogi pentru sufletele noastre!

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Dogmatica, glasul al 6-lea (dacă este duminică), iar dacă nu, a Înainte-prăznuirii: Peşteră, găteşte-te, că vine mieluşeaua purtând în pântece pe Hristos! Iesle, primeşte pe Cel ce cu cuvântul ne-a dezlegat pe noi, pământenii, de fapta cea necuvântătoare! Păstori, cântând din fluiere, fiţi martori ai minunii celei înfricoşătoare şi, magi din Persia, aduceţi Împăratului aur şi tămâie, şi smirnă! Că S-a arătat Domnul din Maică-Fecioară, căruia, şi plecându-se întocmai ca o slugă, Maica I s-a închinat şi I-a zis Celui ce era în braţele ei: Cum Te-ai semănat întru mine, Izbăvitorule şi Dumnezeul meu?

[(vezi Vecernia mare din 6 decembrie, a Sfântului Nicolae) Vohod: Lumină lină... Prochimenul zilei şi Paremiile (cele din 30 noiembrie, ale Sfântului apostol Andrei)]

La Litie

Se cântă **Idiomela** ierarhului, glasul al 2-lea, însuşi glasul: Trimis ai fost de Dumnezeu ca un nou Moise, în vremuri de restrişte, să alini suferinţele fraţilor tăi şi să statorniceşti cu tablele legilor bisericeşti bună rânduială în Biserica drept-măritoare din Transilvania. Drept aceea, ca un apostol smerit, Sfinte ierarhe Andrei, ai reînnoit, prin Duhul Sfânt, Ortodoxia şi viaţa neamului tău, eliberându-le de povara asupririlor; iar după îndelungi osteneli, ai ctitorit, din nou, Mitropolia Ardealului, căreia i-ai dobândit neatârnare, rugându-te lui Dumnezeu pentru sufletele păstoriţilor, pe care i-ai adus la limanul mântuirii.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. *a ierarhului, glasul al 8-lea*

Sfinte Andrei, ierarhul lui Hristos, candelă aprinsă din lumina Preasfintei Treimi, în toamna bătrâneţilor te-ai arătat ca un pom încărcat de roade duhovniceşti. Pentru aceasta porţile cerurilor ţi s-au deschis şi ai auzit blândul glas al Mântuitorului, pe Care L-ai slujit, zicându-ţi: Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost pus, peste multe te voi pune în Împărăţia Mea; intră întru bucuria Domnului tău".

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. a înainte-prăznuirii, *asemenea*

Betleeme, pregăteşte-te, împodobeşte a ta iesle, peşteră primeşte, că adevărul a venit, umbra a trecut şi Dumnezeu S-a arătat oamenilor din Fecioara, luând chip ca al nostru şi îndumnezeind ceea ce a luat. Pentru aceasta Adam se înnoieşte, împreună cu Eva, strigând: Pe pământ Bunăvoirea S-a arătat ca să se mântuiască neamul nostru.

La Stihoavnă

Se pun **stihirile** Sfântului, glasul al 8-lea:

Podobie: Ce vă vom numi pe voi Sfinţilor? Heruvimi că întru voi S-a odihnit Hristos, serafimi că neîncetat l-aţi proslăvit pe Dânsul, îngeri că de trup v-aţi lepădat, puteri că lucraţi minunile; multe sunt numele voastre şi mai mari darurile rugaţi-vă să se mântuiască sufletele noastre.

Cum te vom numi pe tine, minunate Andreie? Blând păstor, că ţi-ai pus sufletul pentru oile tale? Înţelept ierarh, că ai rectitorit Mitropolia Ardealului? Smerit nevoitor, că te-ai ostenit în via Domnului? De Dumnezeu cuvântător şi iscusit iconom, că ai vestit şi ai împlinit cu osârdie Evanghelia lui Hristos şi Canoanele sfinte? Multe sunt chemările tale, dar mai multe sunt darurile pe care le-ai primit de la Dumnezeu. Roagă-te să se mântuiască sufletele noastre!

Stih: Preoţii Tăi, Doamne, se vor îmbrăca întru dreptate şi cuvioşii Tăi cu bucurie se vor bucura.

Cum te vom chema pe tine, binecuvântate Andreie? Ctitor de locaşuri sfinte şi de învăţătură românească în Ardeal? Apărător al Ortodoxiei şi mărturisitor al adevărului ei dumnezeiesc? Lucrător al virtuţilor sau tămăduitor al bolilor sufleteşti nevindecate? Luminător al drept-măritorilor creştini, roagă-te să se mântuiască sufletele noastre!

Stih: Cinstită este înaintea Domnului, moartea cuviosului Său.

Cum te vom numi pe tine, Andrei fericite? De Dumnezeu chemat, că te-ai arătat vrednic înnoitor al Mitropoliei Ardealului? Neasemănat legiuitor şi chivernisitor al lucrărilor bisericeşti, că ai statornicit bune rânduieli în Biserica Ortodoxă? Icoana ierarhilor români, lauda credincioşilor şi locuitorule al Raiului, roagă-te să se mântuiască sufletele noastre!

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Omule al lui Dumnezeu şi slujitorule al Domnului, bărbatul doririlor; vasul alegerii, stâlpul şi temelia Bisericii ardelene, moştenitorule al Împărăţiei Cerurilor, nu înceta a te ruga pentru noi Dumnezeului Cel în Treime lăudat, ca să mântuiască sufletele noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. a înainte-prăznuirii

Ceea ce nu ştii de mire, Fecioară, de unde ai venit? Cine este tatăl tău şi cine, mama ta? Cum porţi pe Ziditorul în braţe? Cum nu ţi s-a stricat pântecele? Mari minuni întru tine şi înfricoşătoare taine pe pământ vedem cu uimire săvârşindu-se, Preacurată; şi, ca o vrednică datorie, îţi pregătim peştera pe pământ şi ne rugăm Cerului să arate steaua; iar de la răsăriturile pământului magii vin la apusuri, ca să vadă mântuirea oamenilor: un Prunc născut în iesle şi hrănindu-Se cu lapte.

[La binecuvântarea pâinilor, troparul, glasul al 4-lea: Apărător înţelept..., de două ori (Caută la Vecernia mică), şi Născătoare de Dumnezeu, Fecioară..., o dată. Urmează cealaltă parte a Privegherii.]

La Utrenie

La Dumnezeu este Domnul..., se cântă troparul Sfântului apostol Andrei, o dată.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. *al Sfântului ierarh Andrei.* ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)***

După **Catisma I**, se cântă Sedealna, glasul al 8-lea:

Podobie: Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară Curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Pe arhipăstorul cel luminat al Transilvaniei, pe Sfântul Andrei, după vrednicie să-l cinstim, cel ce, ca un luceafăr prea luminos, a răsărit să vestească zorile izbăvirii neamului românesc, să aducă lumină şi nădejde în inimile drept-credincioşilor. Apostolul cel neînfricat şi viteazul oştean al lui Hristos, toată viaţa lupta cea bună s-a luptat, calea a săvârşit până ce Domnul l-a făcut în ceruri casnic al Său şi rugător pentru sufletele noastre.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Însăşi **podobia:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind în chip negrăit, Maica lui Dumnezeu, lumii ai născut pe Cel ce ţine toate; şi în braţe ai purtat pe Cel ce cuprinde toate, pe Dătătorul de hrană al tuturor, pe Făcătorul făpturii şi Domnul. Pentru aceasta te rog, Preacurată Fecioară, şi cu credinţă strig către tine să fiu izbăvit de greşeli când voi sta înaintea Ziditorului meu. Stăpână, Fecioară Curată, ajutorul tău să mi-l dăruieşti atunci, că poţi toate câte le voieşti.

După **Catisma a II-a**, se cântă Sedealna ierarhului, glasul al 4-lea:

Podobie: Arătatu-Te-ai astăzi lumii şi Lumina Ta, Doamne s-a însemnat peste noi care cu cunoştinţă Te lăudăm, venit-ai şi Te-ai arătat, Lumina cea neapropiată.

Arătatu-te-ai bun cunoscător şi împlinitor al Cuvântului mântuirii. Pentru aceasta, ierarhe prea lăudate, ai aşezat în cuvinte înţelese de păstoriţii tăi Sfintele Scripturi insuflate de Duhul Sfânt.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Ceea ce eşti celor din nevoi apărătoare nebiruită şi celor ce nădăjduiesc spre tine grabnică rugătoare, izbăveşte-mă de primejdii şi nu mă trece cu vederea, ceea ce eşti tuturor ajutătoare.

Polieleul:
Robii Domnului lăudaţi numele Lui. Aliluia!
Cei ce staţi în casa Domnului în curţile Lui. Cântând aliluia!

Lăudaţi pe Domnul că este bun Domnul. Aliluia!
Cântaţi numele Domnului că este bun. Zicând aliluia!

Că pe Iacov şi-a ales Lui de moştenitor. Aliluia!
Şi pe Israel urmaş în legea Sa. Zicând Aliluia!
Că eu am cunoscut că este mare Domnul. Aliluia!
Şi Domnul nostru peste tot ce este viu. Zicând aliluia!

Toate câte le-a voit în ceruri sus El le-a tocmit. Aliluia!
Prin adânc şi pe pământ pe toate le-a zidit. Zicând Aliluia!

El ridică nori prin nori spre ploaie tuturora dând. Aliluia!
Soare vânt şi fulgere arzând El le-a făcut. Zicând Aliluia!

Trimisă semne şi minuni în mijlocul acelei lumi. Aliluia!
Lui faraon cel împietrit şi paznicilor lui. Zicând Aliluia!

Că neamuri multe a bătut şi pe-mpăraţi a doborât. Aliluia!
Pe Og şi pe Sihon şi pe cei necredincioşi. Zicând aliluia!

Şi-a dat pământul lor poporului iubit al Său. Aliluia !
Ca moştenire veşnică la toţi le-a dăruit. Zicând Aliluia!

Bine este cuvânt Domnul nostru Dumnezeu. Aliluia!
Bine este cuvântat Domnul Nostru. Zicând Aliluia!

Mărimurile

Mărimu-te pe tine, Sfinte ierarhe Andrei, ctitor înnoitor al Mitropoliei Ardealului, şi cinstim sfântă pomenirea ta, cel ce ai apărat comoara dreptei credinţe ca un luminat propovăduitor al lui Hristos.

Altul: Veniţi toţi iubitorii de prăznuire să ascultăm glasul apostolului Domnului, care cheamă poporul drept-credincios la unitate, zicând: Bucură-te, Sfinte Andrei, lauda românilor!

Şi celelalte.

După Polieleu, se cântă **Sedealna**, glasul al 4-lea:

Podobie: Spăimântatu-s-a Iosif, lucru mai presus de fire văzând şi în minte a avut ploaia cea de pe lână, la zămislirea ta cea fără de sămânţă, de Dumnezeu Născătoare, rugul cel nears în foc, toiagul lui Aaron ce a odrăslit şi mărturisind logodnicul şi ocrotitorul tău preoţilor, a grăit: Fecioara naşte şi după naştere rămâne iarăşi fecioară.

Pe cel ce a fost ctitor de biserici şi de şcoli româneşti, să-l lăudăm; pe apărătorul neînfricat al Ortodoxiei şi ierarhul învăţat, legiuitor şi chivernisitor al vieţii Bisericii; dar mai întâi de toate, pe smeritul slujitor, care s-a înălţat cu mintea la înţelegerea tainelor celor ascunse ale lui Dumnezeu, Cel ce rămâne nepătruns în Fiinţă, dar cunoscut prin lucrările Sale.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Degrab primeşte, Stăpână, rugăciunile noastre şi le du Fiului tău şi Dumnezeu, Doamnă, cu totul fără prihană. Dezleagă de asupriri pe cei ce aleargă la tine; sfarmă meşteşugirile şi surpă, Preacurată, îndrăzneala celor fără de Dumnezeu care se întrarmează împotriva robilor tăi.

Antifonul I al glasului al 4-lea. **Prochimen**, glasul al 4-lea: Cinstită este înaintea Domnului, moartea cuvioşilor Lui.

Stih: Ce voi răsplăti Domnului pentru toate câte mi-a dat mie?

Toată suflarea...

Evanghelia de la Ioan (X, 9-16)

9.Eu sunt uşa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla.
10.Furul nu vine decât ca să fure şi să junghie şi să piardă. Eu am venit ca viaţă să aibă şi din belşug să aibă.
11.Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale.
12.Iar cel plătit şi cel care nu este păstor şi ale cărui oi nu sunt ale lui, vede lupul venind şi lasă oile şi fuge şi lupul le răpeşte şi le risipeşte.
13.Dar cel plătit fuge, pentru că este plătit şi nu are grijă de oi.
14.Eu sunt păstorul cel bun şi cunosc pe ale Mele şi ale Mele Mă cunosc pe Mine.
15.Precum Mă cunoaşte Tatăl şi Eu cunosc pe Tatăl. Şi sufletul Îmi pun pentru oi.
16.Am şi alte oi, care nu sunt din staulul acesta. Şi pe acelea trebuie să le aduc şi vor auzi glasul Meu şi va fi o turmă şi un păstor.

Psalmul 50
1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.

7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pentru rugăciunile ierarhului Tău Andrei, Milostive, curăţeşte mulţimea greşelilor noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curăţeşte mulţimea greşelilor noastre.

Stih: ***Miluieşte-ne, Dumnezeule, după mare mila Ta şi după mulţimea îndurărilor Tale curăţeşte fărădelegile noastre.***

Stihira, glasul al 6-lea: Bine, slugă bună şi credincioasă! Bine, lucrătorule în grădina Maicii Domnului din Ardeal! Întâiul între arhiepiscopii Sibiului, Sfinte Andrei, ai înmulţit talanţii Ortodoxiei dăruiţi de Preamilostivul Dumnezeu. De

vreme ce mult te-ai ostenit în lumea aceasta, porţile Raiului ţi s-au deschis ca să te sălăşluieşti în lumina cea negrăită, cu Sfinţii bineplăcuţi lui Dumnezeu.

Canoanele Al Născătoarei de Dumnezeu, cu irmosul pe 6, al apostolului Andrei, pe 4, şi al ierarhului, pe 4. (vezi la 30 noiembrie, primul canon)

Canonul Sfântului ierarh Andrei

Cântarea I

Irmos: Văzătorul de Dumnezeu Moise începe mai înainte cântarea de laudă a lui Israel; iar Maria stă în fruntea înţeleptelor femei; să cântăm toţi cântare de biruinţă Izbăvitorului Dumnezeu.

Când a rânduit Dumnezeu plinirea vremii pentru neamul românesc din Ardeal, Şi-a ales slujitor credincios, pe Sfântul Andrei Şaguna, prin care să înfăptuiască înnvierea Bisericii Sale drept-măritoare. Veniţi, iubitorilor de praznice, să-i aducem laude în cântări duhovniceşti!

Cu puţine zile înaintea Naşterii celei după trup a Domnului, minunata ta mamă, Anastasia, te-a adus pe lume, părinte, dându-ţi numele de botez Anastasiu, pentru că aveai să reînviezi Ortodoxia neamului tău.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Dumnezeiasca Stăpânire cea întreit sfântă şi prea luminată, fire de o slavă şi de un tron, Părinte Atoatefăcătorule, Fiule şi Duhule cel dumnezeiesc, aşa Te-a lăudat alesul Tău Andrei, marele Mitropolit al Transilvaniei.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Ca pe un tron cinstit şi prea înălţat, să lăudăm neîncetat, neamuri, pe Maica lui Dumnezeu, pe ceea ce este pururea Fecioară, căci numai ea singură a născut fără dureri şi păstrând nestricate peceţile fecioriei.

Catavasia: Hristos Se naşte, slăviţi-L; Hristos din ceruri, întâmpinaţi-L; Hristos pe pământ, înălţaţi-vă; cântaţi Domnului tot pământul şi cu veselie lăudaţi-L, popoare, că S-a prea slăvit!

Cântarea a 3-a

Irmos: Tu eşti Întărirea celor ce aleargă la Tine, Doamne, Tu eşti Lumina celor din întuneric şi pe Tine Te laudă duhul meu.

În pământ străin ai văzut lumina acestei lumi, sfinte ierarhe, ca să te asemeni lui Hristos, Cel ce a fost prigonit şi alungat în Egipt, de unde a revenit în sânul poporului ales. Aşa şi tu, alesule al lui Hristos, când s-au plinit toate, ai fost chemat între fraţii tăi ca să desţeleneşti ogorul Domnului.

Din tinereţe, aprins fiind de dragostea lui Hristos, te-ai adăpat din izvorul cel nesecat al Sfintelor Scripturi, umplându-te de înţeleptele învăţături dumnezeieşti, pe care, cu dreaptă socotinţă, le-ai folosit în lucrarea cea încredinţată de Dumnezeu.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe Tine, Dumnezeu cel Unul în Treime, închinat în trei Ipostasuri, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, Te-a cinstit şi propovăduit noul Andrei, apostolul neamului românesc, cel chemat să înnoiască, prin Duhul, Biserica drept-măritoare din Ardeal.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Pe tine, Născătoare de Prunc dumnezeiesc şi Fecioară, toate neamurile te fericim, ca unii care ne-am izbăvit prin tine din blestem; că ai născut pe Domnul, bucuria tuturor celor credincioşi.

Catavasia

Sedealna, glasul al 8-lea: **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind în chip negrăit, Maica lui Dumnezeu, lumii ai născut pe Cel ce ţine toate; şi în braţe ai purtat pe Cel ce cuprinde toate, pe Dătătorul de hrană al tuturor, pe Făcătorul făpturii şi Domnul. Pentru aceasta te rog, prea curată Fecioară, şi cu credinţă strig către tine să fiu izbăvit de greşeli când voi sta înaintea Ziditorului meu. Stăpână, Fecioară curată, ajutorul tău să mi-l dăruieşti atunci, că poţi toate câte le voieşti.

Propovăduindu-L pe Hristos în tot ţinutul Transilvaniei, s-au auzit cuvintele tale pline de înţelepciune şi mireasmă dumnezeiască. Ortodoxia credinţei ai întărit, cărţi tipărind, biserici şi şcoli ridicând, bună rânduială în eparhie statornicind, şi, ca Pavel apostolul, te-ai arătat apărător al cuvântului Evangheliei. Pentru aceasta, poporul te-a iubit ca pe un izbăvitor al său, iar Dumnezeu te-a făcut cetăţean al

Raiului. De Dumnezeu cuvântătorule, Andrei, ierarh înţelept al Transilvaniei, roagă-te Domnului, iertare de greşeli să dăruiască celor ce cu dragoste săvârşesc sfântă pomenirea ta.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Când va veni Stăpânul tuturor să judece tot pământul, cu cei de-a dreapta ta numără-mă şi pe mine păcătosul, ca să mă îndepărtezi de întunericul cel mai din afară, unde vor fi aruncaţi cei necredincioşi. Tu, prea curată, Născătoare de Dumnezeu, apără-mă de demonii cei cumpliţi în ziua aceea, ca să strig ţie, bucurându-mă: Roagă-te Fiului tău şi Dumnezeului nostru ca să-mi dăruiască iertare de greşeli, căci pe tine te am nădejde ca o ancoră tare şi nemişcată, eu, nevrednicul robul tău.

Cântarea a 4-a

Irmos: Stând împreună cu minunatul Avacum la dumnezeiasca ta strajă, Sfinte Părinte Grigorie şi pe Cel ce este pe aripile Heruvimilor, înţelegându-L, mântuirii a toată lumea te-ai făcut îndrumător, pururea strigând: Slavă puterii Tale, Doamne.

Înzestrat de Dumnezeu cu înţelepciune şi pricepere, ai învăţat a grăi multe limbi ale neamurilor, dar, când focul dumnezeieştii preoţii a coborât peste creştetul tău, părinte sfinte, ai început a vorbi graiul Duhului Sfânt, înţeles de toţi cei ce caută să se înnoiască prin har.

Dacă ai fost trimis de ierarhii Mitropoliei sârbeşti să fii chivernisitor al Eparhiei românilor ortodocşi din Transilvania, îndată soborul preoţilor, cunoscând vrednicia ta, te-a cerut să fii hirotonit episcop al lor, ca cel de un neam şi de o credinţă cu ei.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Treime de o Fiinţă, Unime în trei Ipostasuri Te-a propovăduit, cel între Sfinţi, Andrei, arhipăstorul Ardealului. Asemenea şi noi Te cinstim, Dumnezeu într-o fire cu adevărat, Cel ce ne mântuieşti, pentru rugăciunile alesului Tău.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Grădina ta păzeşte-o, Născătoare de Dumnezeu, pentru a nu fi năpădită de neghinele vrăjmaşului; că întru tine aceasta cu credinţă împărăţind, întru tine se întăreşte

şi, prin tine biruind, înfrânge toată încercarea, dezarmează pe vrăjmaşi şi înt-armează pe supuşii ei.

Cântarea a 5-a

Irmos: Cărbunele aprins, luat în cleşte şi purtat de Serafim, a atins oarecând buzele lui Isaia; iar cel ce s-a curăţit a propovăduit tuturor să înveţe dreptatea.

Sfântului ierarh Calinic de la Râmnic te-ai asemănat la fapte şi-n credinţă. Legăturile tale cu acesta şi cu Sfânta Mănăstire Neamţ au arătat că, deşi Munţii Carpaţi despărţeau vremelnic pe fraţii români, cugetul şi fiinţa lor le erau una.

Sfinte ierarhe Andrei prea luminate, înţeles-ai că graiul unui popor asemenea este unui copac care-şi schimbă frunzele şi ramurile în fiecare primăvară, trunchiul rămânând acelaşi. Acest gând ţi-a dat aripi să răspândeşti prin tipar cuvântul Scripturii, după limba şi înţelesul poporului.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Preasfântă Treime, Dumnezeul nostru, închinat în trei Ipostasuri, pentru rugăciunile Sfântului ierarh Andrei, păzeşte neamul românesc care slăveşte prea sfânt numele Tău.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Ca din porfiră s-a ţesut trupul lui Emanuil înlăuntru, în pântecele tău, prea curată, ceea ce eşti porfiră înţelegătoare; pentru aceasta, Născătoare de Dumnezeu, cu adevărat pe tine te cinstim.

Cântarea a 6-a

Irmos: Proorocul Iona, cel ce a suferit primejdie prea mare, nu s-a prăpădit de învălmăşirea valurilor mării, de povara sorţii şi de apăsarea coapselor fiarei de mare, ci striga: Hristoase, ridică la Tine viaţa mea!

Aşa cum sufletul este legat de trup, tot aşa şi Biserica este legată de poporul credincios. Aceasta înţelegând, Sfinte ierarhe Andrei, atunci când ai fost chemat să păstoreşti poporul bine-credincios al Transilvaniei, ţi-ai iubit neamul, iar Bisericii lui i-ai statornicit rânduieli ca să dăinuiască până la sfârşitul veacurilor.

Părinte sfinţite, înţelepte lucrător în via Domnului, Andrei prea fericite, scris-ai cărţi de zidire sufletească, răspândite în toate ţinuturile româneşti, întărind astfel unitatea de credinţă şi de neam.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Treime neamestecată, nedespărţită şi Una în Fiinţă, Izvor de lumină pentru Biserica lui Hristos din Ţara Românească, Moldova şi Transilvania, aşa ai teologhisit, Sfinte ierarhe Andrei, pentru ca toţi credincioşii români să meargă pe calea mântuirii.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Încăput-ai pe Cel neîncăput din fire; purtat-ai pe Cel ce poartă toate; alăptat-ai, Curată, pe Cel ce hrăneşte toată făptura, pe Hristos, Dătătorul de viaţă, Hristos-Dumnezeul nostru.

Catavasia, **Condacul** ierarhului, glasul al 8-lea:

Podobie: Apărătoare Doamnă, mulţumiri pentru biruinţă, izbăvindu-ne din nevoi aducem ţie, Născătoare de Dumnezeu, noi robii tăi. Ci ca ceea ce ai stăpânire nebiruită, slobozeşte-ne pe noi dintru toate nevoile, ca să strigăm ţie: Bucură-te Mireasă, pururea Fecioară!

Pe cel ce a fost, între ierarhii Bisericii drept-măritoare, străjer al adevărului şi ctitor de cultură românească, pe Sfântul Andrei al Transilvaniei, după cuviinţă să-l lăudăm, că s-a arătat vistierie nesecată, fereastră prin care ne vine lumină din cer şi mână binecuvântată prin care Dumnezeu poporului român daruri alese trimite; măritului păstor, credincioşii, să-i strigăm: Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!

Icos: Pe înţeleptul păstor, luminat de Duhul Sfânt, pe marele Andrei, ierarhul cel sfinţit al Transilvaniei, să-l cinstim în cântări duhovniceşti; pe oşteanul neînfricat al lui Hristos, care pacea cerească şi buna rânduială în Biserica drept-măritoare le-a adus; ctitor de viaţă şi limbă românească, insuflatul tâlcuitor şi cunoscător al Sfintelor Scripturi; gura de aur din care curg, ca dintr-un izvor, râuri de învăţături spre zidirea sufletească a poporului bine-credincios. Pentru aceasta, cu dragoste îi cântăm: Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!

Sinaxar:

Întru această zi, 30 noiembrie, se face pomenirea Sfântului ierarh Andrei, mitropolitul Transilvaniei.

Acest minunat părinte, trimis de Dumnezeu ca un apostol, pentru a aduce nădejde şi pace neamului românesc ortodox, oprimat şi umilit, din Ardeal, a strălucit în veacul al XIX-lea ca o lumină, pe care vânturile şi furtunile nu au reuşit să o stingă.

S-a născut din părinţi temători de Dumnezeu, proveniţi din aromânii locuitori în Peninsula Balcanică. Familia Şaguna, în care, din voia lui Dumnezeu, a venit pe lume Anastasiu, viitorul mitropolit al Ardealului, se aşezase în oraşul Mişcolţ, în nord-estul Ungariei. Vrednica sa mamă, Anastasia, a dat numele ei pruncului născut în 20 decembrie 1808. Simţea cu duhul că, aşa cum Naşterea Domnului anunţă deja praznicul Învierii, tot aşa şi Anastasiu, fiul ei, primind numele Învierii, în Ajunul Crăciunului, avea să aducă învierea Ortodoxiei neamului românesc din care făcea parte.

După moartea timpurie a tatălui său, trecut la catolicism, mama sa, Anastasia Şaguna, s-a găsit în faţa necazurilor vieţii cu trei copii: Evreta, Ecaterina şi Anastasiu, încredinţaţi unor aşezăminte de educaţie catolice.

Anastasia şi-a crescut însă cu dârzenie exemplară copiii în duhul Ortodoxiei. Astfel că la vârsta de 18 ani toţi cei trei copii ai ei au făcut cerere oficială de reprimire în Biserica strămună.

Ortodoxia viitorului mare ierarh este opera credincioasei sale mame, Anastasia. Ziua de 29 decembrie 1826, când Anastasiu Şaguna şi-a declarat, în limba latină, hotărârea de a redeveni ortodox, e tot atât de memorabilă pentru istoria Bisericii Ortodoxe ca şi ziua naşterii lui. Se încheia astfel o dramă sufletească adâncă. Anastasia Şaguna s-a preocupat în special de Anastasiu, care a fost dat să înveţe la cele mai bune şcoli ale timpului: gimnaziul „superior” (liceul) din Pesta (azi, Budapesta); apoi Universitatea din acel oraş, unde a făcut studii strălucite de filosofie şi drept.

La terminarea studiilor, tânărului Anastasiu i se deschidea în faţă o frumoasă carieră de avocat, judecător sau profesor.

Însă, la îndemnul înţeleptei sale mame, a plecat la Vârşeţ (în Banatul sârbesc de azi) şi s-a înscris la Seminarul Teologic româno-sârb.

La absolvire a intrat ca frate în mănăstirea sârbească Hopovo, unde, la nici 25 de ani, a cerut să fie tuns în monahism. A primit numele Sfântului apostol Andrei, cel întâi chemat, împlinindu-şi şi el chemarea sfântă de a reînvia Ortodoxia românească din Transilvania asuprită şi umilită de stăpânitorii nedrepţi ai acestui pământ.

Mulţumită să-şi vadă fiul monah ortodox, evlavioasa lui mamă, Anastasia, pildă de jertfelnicie creştin-ortodoxă, s-a mutat la Domnul, în vârstă de 51 de ani, în ziua de 17 ianuarie 1836.

Învăţatul monah Andrei Şaguna, cu studii de drept, filosofie şi teologie, cunoscător al multor limbi străine, şi-a început nevoinţa duhovnicească cu înţelepciune, întru smerenie şi ascultare deplină, lucrând cu timp şi fără timp în împlinirea virtuţilor, sporind în evlavie şi rugăciune curată, pe calea desăvârşirii, spre a ajunge la asemănarea cu Dumnezeu. Pentru toate acestea, el fost foarte mult apreciat de ierarhii ortodocşi sârbi, care l-au rugat să părăsească liniştea mănăstirii şi să îndeplinească diferite ascultări în cadrul Mitropoliei Sârbe de la Carloviţ. Smerit şi ascultător, a răspuns acestei chemări şi, timp de 13 ani, a activat ca rector, ca asesor (consilier) mitropolitan, ca profesor de seminar şi ca egumen la patru mănăstiri sârbeşti (Iazak, Beşenovo, Hopovo şi Covil).

În vara anului 1846, mitropolitul de la Carloviţ l-a numit „vicar general" al Episcopiei româneşti vacante a Transilvaniei, cu sediul la Sibiu, iar în decembrie 1847, „soborul" protopopilor ardeleni l-a propus ca episcop. A fost confirmat de Curtea Imperială din Viena şi apoi hirotonit arhiereu de către mitropolitul din Carloviţ, în Duminica Tomii a anului 1848.

Aşteptat ca un izbăvitor al românilor drept-credincioşi, ierarhul lui Hristos s-a ostenit cu multă dăruire în lucrarea de apărare şi de păstrare a identităţii spirituale şi culturale a naţiunii române ardelene, pe primul loc fiind atât recunoaşterea lor ca „naţiune" egală în drepturi cu maghiarii, saşii şi secuii, cât şi desfiinţarea iobăgiei. Pentru lupta sa de apărare a drepturilor şi a demnităţii românilor transilvăneni, a fost mult iubit de cler şi popor.

În plan bisericesc, Mitropolitul Andrei Şaguna a luptat cu mult curaj, timp de 15 ani, pentru ieşirea Bisericii româneşti din Ardeal de sub jurisdicţia Mitropoliei Sârbeşti de la Carloviţ, sub care a fost aşezată în mod abuziv de Curtea Imperială de la Viena.

Lupta lui a fost încununată de izbândă în decembrie 1864, când s-a aprobat restaurarea vechii Mitropolii a Ardealului (desfiinţată în 1701 de autorităţile de stat de atunci prin trecerea la „unire” cu Roma a unei părţi a clerului ortodox), iar Andrei Şaguna a devenit arhiepiscopul Sibiului şi mitropolitul românilor din Ardeal, Banat şi „părţile de vest” (Crişana).

Canonist de vocaţie, marele Mitropolit a întocmit, apoi, o lege de organizare bisericească, sub numele de Statutul organic, aprobată de un Congres Naţional-Bisericesc în anul 1868, prin care se prevedea autonomia Bisericii sale faţă de stat, dar şi participarea laicilor la conducerea vieţii bisericeşti, în probleme administrative şi economice.

Mitropolitul Andrei a fost un adevărat „ctitor” de viaţă şi limbă românească în Transilvania. El a reorganizat vechea şcoală teologică de la Sibiu (existentă din 1786) ca un „Institut Teologico-Pedagogic”, cu două „secţiuni”, în care se pregăteau viitorii preoţi, dar şi învăţătorii celor aproximativ 800 de şcoli primare din Ardeal, majoritatea ctitorite de el şi îndrumate de Biserică, pentru ridicarea neamului. Împreună cu protopopul Ion Popasu, viitorul episcop al Caransebeşului, a întemeiat Gimnaziul cu opt clase din Braşov (actualul Colegiu „Andrei Şaguna”), un Gimnaziu la Brad, în jud. Hunedoara, o şcoală „reală-comercială” în Braşov şi a iniţiat cursuri pentru neştiutorii de carte în fiecare parohie.

La Sibiu a înfiinţat o „tipografie diecezană”, în anul 1850, în care s-au tipărit: „Telegraful Român” (din ianuarie 1853 până azi, în mod neîntrerupt), „Calendarul” eparhial (numit în prezent „Îndrumătorul bisericesc”, din 1852 până azi), o serie de manuale pentru şcolile primare, dar şi manuale pentru învăţământul teologic (unele scrise de el însuşi), toate cărţile de slujbă, o nouă ediţie a Bibliei, între anii 1856 şi 1858.

A fost un om rugător şi postitor, un evlavios liturghisitor, un bun predicator şi păstor de suflete, care a păstrat în permanenţă legătura cu clerul şi credincioşii săi prin minunatele pastorale trimise acestora de Crăciun, de Paşti şi în alte ocazii.

Prin toate s-a dovedit a fi un păstor cărturar, un ierarh luminat, smerit şi înţelept, un apărător neînfricat al dreptei credinţe şi un mare chivernisitor al vieţii bisericeşti.

A trecut la cele veşnice în 16/28 iunie 1873, la vârsta de 65 de ani, fiind înmormântat lângă biserica mare din Răşinari, aşa cum a rânduit el însuşi prin testament, fiind prohodit de un singur preot, „fără predică şi fără pompă”.

Văzând smerenia lui, cu adevărat călugărească, poporul drept-credincios l-a cinstit cu multă preţuire şi evlavie după moarte, încât s-a creat un adevărat „cult popular” al mitropolitului Andrei cel mare şi sfânt. Zeci de oameni de cultură, români şi străini, au scris despre viaţa şi strădaniile sale întru slujirea Bisericii şi a neamului său, socotindu-l între cei mai de seamă ierarhi pe care i-a avut Biserica Ortodoxă Română în istoria sa.

Cunoscând evlavia clerului şi poporului faţă de acest mare ierarh luptător şi rugător pentru credinţa ortodoxă, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ziua de 21 iulie 2011, l-a trecut în rândul sfinţilor din calendar.

Cu ale lui sfinte rugăciuni, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne pe noi!

Cântarea a 7-a

Irmos: Trecut-au prin văpaia cea nestinsă a cuptorului ca printr-o cămară de mire, tinerii care, odinioară, pentru dreapta cinstire de Dumnezeu sfinţi s-au arătat cu adevărat şi cu un glas cântând, laudă aduceau: Dumnezeul părinţilor noştri, bine eşti cuvântat.

Bucură-te, cetatea Sibiului şi tu, Transilvanie prea frumoasă, că Dumnezeu ţi-a trimis, în vremuri de restrişte, viteaz izbăvitor şi apărător al Ortodoxiei tale şi al sfintelor ei predanii, pe Andrei, cel întocmai la fapte şi nume cu apostolul, care a semănat cuvântul Evangheliei în pământ românesc: Dumnezeul părinţilor noştri bine eşti cuvântat!

Smerit nevoitor şi împlinitor al virtuţilor, desăvârşit liturghisitor şi neîntrecut propovăduitor al Cuvântului vieţii, păstor şi ocrotitor al poporului necăjit şi asuprit te-ai arătat, Sfinte ierarhe Andrei, iar acum eşti rugător fierbinte pentru mântuirea tuturor celor ce ţi-au fost încredinţaţi spre păstorire şi cânţi: Dumnezeul părinţilor noştri, bine eşti cuvântat!

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Treime Sfântă, fără de început, nezidită, nedespărţită Unime, primeşte rugăciunile slujitorului şi casnicului Tău, smeritul ierarh Andrei, iar pe noi, cei ce ne pocăim pentru păcatele pe care le-am făcut cu voie şi fără de voie, ne miluieşte, că Tu eşti Dumnezeul părinţilor noştri, Cel binecuvântat.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Ca ploaia pe lână pogorându-Se în pântecele tău, S-a întrupat Râul păcii şi Izvorul bunătăţii, Cel ce numără picăturile ploii şi este binecuvântat ca singurul Dumnezeu al părinţilor noştri.

Cântarea a 8-a

Irmos: Tinerii cei de odinioară, care nu s-au spurcat cu mâncarea din masa împăratului, bucurându-se, au intrat în foc; şi în văpaie răcorindu-se, cu însufleţire cântau: bine să cuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul.

După îndelungi osteneli şi multe împliniri, calea vieţii acesteia ai săvârşit, Dumnezeu la Sine chemându-te, Sfinte ierarhe Andrei. Trupul ostenit de povara anilor a fost aşezat cu cinste în mormânt nou, lângă biserica din Răşinari, iar sufletul tău s-a întors la Cel care i-a dat viaţă, ca să-l aşeze în grădina Raiului pentru a cânta: Bine să cuvânteze toată făptura pe Domnul şi să-L prea înalţe întru toţi vecii!

Toată viaţa ai petrecut întru smerenie şi tot în smerenie s-a făcut şi prohodirea ta, Sfinte, când te-ai mutat de pe pământ la cer. Văzând aceasta, poporul binecredincios te-a cinstit cu evlavie ca pe un părinte iubitor, simţind că sufletul tău încărcat de virtuţi este în mâna lui Dumnezeu, unde cântă: Bine să cuvânteze toată făptura pe Domnul şi să-L prea înalţe întru toţi vecii!

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Aici în ghicitură, iar în ceruri faţă către faţă, vezi chipul Celui pe care L-ai propovăduit şi dorit în viaţa pământească, Dumnezeu în Treime lăudat, căruia Îi cânţi, veselindu-te: Bine să cuvânteze toată făptura pe Domnul şi să-L prea înalţe întru toţi vecii!

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Sfeşnicul cel poleit cu aur a arătat cu închipuire dumnezeiasca ta naştere, Preacurată, cinstită, că tu ai răsărit lumii Lumina cea neapropiată, căreia strigăm: Bine să cuvânteze toată făptura pe Domnul şi să-L prea înalţe întru toţi vecii!

Cântarea a 9-a

Irmos: Taină străină văd şi prea mărită: cer fiind peştera, scaun de heruvimi Fecioara, ieslea sălăşluire, întru care S-a culcat Cel neîncăput, Hristos Dumnezeu, pe care lăudându-L, Îl mărim.

Trecerea ta la veşnicele locaşuri a adus mare întristare, dar şi nădejde în sufletele păstoriţilor tăi. Cu toţii s-au mângâiat, cunoscând viaţa ta plină de virtuţi, care s-a asemănat unui pom încărcat de roadele Duhului Sfânt, ce a fost răsădit în grădina Raiului, unde toţi sfinţii cântă: Bine să cuvânteze toată făptura pe Domnul şi să-L prea înalţe întru toţi vecii!

Roagă-te, sfinte ierarhe, Părintelui luminilor, să ne izbăvim de primejdii şi de necazuri, să trimită pace lumii, ocrotire neamului românesc şi alese bucurii duhovniceşti celor ce prăznuiesc cu dragoste pomenirea ta şi se închină cu evlavie sfintei tale icoane.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Preasfântă Treime, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne şi ajută-ne nouă să ne mântuim, aşa cum ai ajutat Sfântului Andrei, învăţătorul nostru, ca să cântăm într-un glas şi într-o simţire cu sfinţii din ceruri: Slavă Ţie, Doamne, cel care ne mântuieşti pe noi, păstrându-ne pururea întru iubirea Ta.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Născătoare de Dumnezeu, nădejdea mântuirii noastre şi rugătoarea noastră la Fiul tău şi Domnul, ridică de la noi sarcina cea grea a păcatelor şi a necazurilor, ca să te lăudăm în veci.

Catavasie, **Luminânda** glasul al 3-lea:

Podobie: Cămara Ta, Mântuitorul meu, o văd împodobită şi îmbrăcăminte nu am ca să intru într-însa, luminează-mi haina sufletului meu, Dătătorule de Lumină şi mă mântuieşte!

Lumină aprinsă din lumina lui Hristos, ca un nou apostol al neamului românesc, ai purtat lumina Ortodoxiei în ţinutul Transilvaniei, ierarhe Andreie, lauda credincioşilor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Podobie: Femei, auziţi glasul...

Pe Dumnezeu, pe care L-ai născut, Fecioară cu totul fără prihană, roagă-L pentru toţi cei ce te cinstesc pe tine cu dreaptă credinţă, împreună cu apostolul cel cinstit, ca să dobândim dumnezeiasca strălucire a Fiului tău şi stare cu cei aleşi şi sfinţi, că poţi câte voieşti.

La Laude

Glasul al 4-lea: **Podobie:** Ca pe un viteaz....

Astăzi, neamul românesc se bucură duhovniceşte la pomenirea cea de peste an a Sfântului ierarh Andrei, cel ce a luminat ca un luceafăr pământul Transilvaniei, în care se prea slăveşte, de cei bine-credincioşi, Dumnezeu-Treimea, Cel Unul în Fiinţă şi închinat în trei Ipostasuri.

Din pruncie şi până la tinereţe, drept-credincioasa ta mamă ţi-a îndreptat paşii pe calea adevărului mântuitor, care înviază sufletele şi le înalţă la asemănarea cu Dumnezeu, Ziditorul tuturor. Pentru aceasta, părinte Andrei, chemat ai fost să fii păstorul cel bun al credincioşilor ardeleni, pe care i-ai călăuzit către limanul mântuirii.

Anastasiu ai fost numit la Botez, sfinte ierarhe prea lăudate, cel chemat de Dumnezeu să reînvii neamul românesc din mult pătimitorul ţinut al Transilvaniei, căruia i-ai insuflat nădejde şi putere să lupte împotriva vrăjmaşilor şi să păstreze dreapta credinţă în Hristos, Mântuitorul sufletelor noastre.

Ca o piatră tăiată din Hristos, Piatra cea din capul unghiului, aşezat ai fost, Sfinte ierarhe Andrei, la temelia Bisericii Ortodoxe din Ardeal, pe care cu osteneală şi rugăciune ai păzit-o neclintită, şi ai aşezat pe piatra mărturisirii adevărate turma cea cuvântătoare, Trupul Tainic al Mântuitorului Hristos.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pe cel ales de Hristos să sădească flori bine mirositoare şi prea frumoase în grădina ţinutului transilvan, pe Sfântul ierarh Andrei, să-l lăudăm ca pe cel ce este raza Soarelui-Hristos, chemat să lumineze şi să înfrumuseţeze chipul lui Dumnezeu în credincioşii acestui pământ, ca apoi, asemenea unor crini, să-i răsădească în grădina Edenului ceresc, unde să fie veşnic cu Dumnezeu, Părintele luminilor şi Mântuitorul tuturor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Născătoare de Dumnezeu, tu eşti viţa cea adevărată care a odrăslit rodul Vieţii; ţie ne rugăm: Roagă-te, Stăpână, cu Sfântul ierarh Andrei şi cu toţi sfinţii, să se miluiască sufletele noastre!

Doxologia mare, troparele, ecteniile şi apolisul.

La Liturghie

La Fericiri se pune: din Canonul I al Sfântului apostol Andrei, Cântarea a 3-a, pe 4, iar din Canonul Sfântului ierarh Andrei, Cântarea a 6-a, pe 4.

Prochimen, glasul al 7-lea: Drepţii să se bucure de izbânzile lor...

Stih: Cântaţi Domnului cântare nouă, lauda Lui în Biserica celor cuvioşi.

Apostolul, din Epistola către Efeseni (5, 8-19): Fraţilor, ca fii ai luminii să umblaţi (caută luni, în săptămâna I după Rusalii)

Aliluia, glasul al 7-lea:

Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta.

Stih: Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine.

Evanghelia de la Luca, 6, 17-23: În vremea aceea a stat Iisus la loc şes... (caută la 6 decembrie)

Chinonicul: Întru pomenire veşnică va fi dreptul şi de auzul rău nu se va teme.

Sursa:

http://sfantul-andrei-saguna.blogspot.com/p/slujba-sfantului-andrei-saguna.html

http://www.sfintiromani.ro/ro/pagina/548/noiembrie_andrei_saguna_slujba.html

Acatistul Sfântului ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei

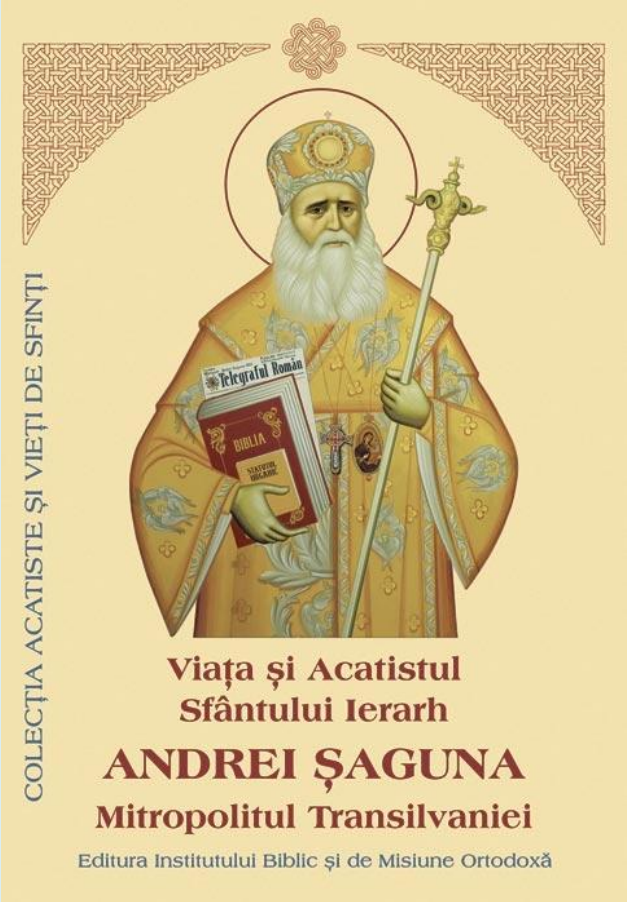

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

***

Rugăciuni şi Răspunsuri - Acatistul Sfântului ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei - 30 noiembrie:
https://www.youtube.com/watch?v=c0rjPGIJc5I

&&&

Condacul 1

Înţeleptului apărător al Ortodoxiei şi vrednicului păstor al Bisericii neamului românesc, celui ce a fost trimis de Dumnezeu, în vremuri de restrişte, să fie povăţuitor iscusit al credincioşilor drept-măritori, cei necăjiţi şi întristaţi, Sfântului Andrei, mitropolitul Transilvaniei, să-i aducem laude ca unui nou apostol al lui Hristos, zicând: ***Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!***

Icosul 1

Din fragedă copilărie ai dobândit învăţătura cea mântuitoare a lui Hristos, Piatra cea din capul unghiului, pe care s-a zidit, în Duhul Sfânt, biserica făpturii tale. Iar, când a binevoit Hristos, te-a aşezat, pe tine, Sfinte ierarhe Andrei, ca pe o piatră sfinţită, la temelia Bisericii drept-măritoare a românilor ardeleni. Pentru aceasta îţi cântăm:
Bucură-te, nespusă bucurie a Anastasiei, fericita mamă, care te-a născut;

Bucură-te, dar de mult preţ, dăruit de Dumnezeu poporului român;
Bucură-te, că la Botez ai primit numele Învierii;
Bucură-te, că ai fost crescut în dreapta credinţă;
Bucură-te, mădular cinstit al trupului tainic al lui Hristos;
Bucură-te, cel întărit cu pecetea darului Sfântului Duh;
Bucură-te, că din tinereţe iubitor de ştiinţă şi sfinţenie ai fost;
Bucură-te, albină cuvântătoare care nectarul cunoştinţelor ai adunat;
Bucură-te, floare pe care roua Duhului s-a aşezat;
Bucură-te, cel ce crucea ai luat şi lui Hristos ai urmat;
Bucură-te, candelă aprinsă din lumina Preasfintei Treimi;
Bucură-te, pom care darurile Duhului Sfânt ai rodit;
Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!

Condacul al 2-lea

Cu mintea luminată de Duhul Sfânt ai dobândit din cunoştinţele acestei lumi, dar mai ales pe cele mântuitoare ale Sfintelor Scripturi şi ale părinţilor celor de demult. Toate ca pe o moştenire nepreţuită le-ai păstrat şi, cu sârguinţă, în viaţa ta le-ai împlinit, cântând lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Nu de la oameni chemare primind, ci de la Dumnezeu, Sfinte ierarhe Andrei, prea fericite, rânduit ai fost să fii întâi-stătător al credincioşilor neamului tău din ţinutul Transilvaniei, care cu dragoste te-au primit, ca pe un izbăvitor al lor şi ca pe un călăuzitor către lumina cea neînserată a Împărăţiei Cerurilor, cântând:
Bucură-te, cel întocmai la nume cu apostolul neamului nostru;
Bucură-te, izbăvitorul poporului român din pătimirile lui;
Bucură-te, purtătorul luminii lui Hristos în pământ transilvan;
Bucură-te, apărătorul dreptei credinţe şi împlinitorul virtuţilor;
Bucură-te, păstorul cel bun, întâi-stătător pe scaunul arhieresc al Sibiului;
Bucură-te, povăţuitorul şi sprijinitorul celor curaţi cu inima;
Bucură-te, părintele credinţei, aducător de nădejde credincioşilor;
Bucură-te, sol al lui Hristos, care aduci pace pe pământ;
Bucură-te, ierarhe care „unitatea Duhului întru legătura păcii” ai păzit;
Bucură-te, slujitor „ajuns la măsura vârstei deplinătăţii lui Hristos”;
Bucură-te, apostole, care „un Domn, o credinţă, un botez şi un Dumnezeu al tuturor” ai mărturisit;
Bucură-te, că ardelenii sunt „pecetea apostoliei tale în Hristos”;
Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!

Condacul al 3-lea

Munţii Carpaţi, care înconjoară ca o cetate Ardealul străbun, păstorit de tine, Sfinte Andrei, niciodată nu şi-au închis porţile pentru fraţii români, renăscuţi din apă şi din Duh, de aceeaşi mamă - Biserica drept-măritoare, una, sfântă, sobornicească şi apostolică. Pe toţi i-ai povăţuit, după porunca lui Hristos, să se iubească unul pe altul şi să cânte: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Ajungând, Sfinte ierarhe, întâi-stătător pe scaunul vlădicesc al Sibiului, ai împletit, mai întâi, credinţa cu fapta, pildă vie de trăire în Hristos făcându-te păstoriţilor tăi, ca, apoi, toată lucrarea ta, săvârşită spre lauda Preasfintei Treimi, să devină îndreptar al Bisericii, spre folosul clerului şi al credincioşilor din vremea ta, dar şi al nostru, al celor care-ţi cinstim ostenelile, cântându-ţi unele ca acestea:
Bucură-te, mare mitropolit al Transilvaniei;
Bucură-te, cel ce temelia Ortodoxiei din Ardeal ai întărit;
Bucură-te, cel ce cu sârguinţă în via Domnului ai lucrat;
Bucură-te, că Bisericii îndreptar canonic de mare preţ ai lăsat;
Bucură-te, cel care prima călăuză pastorală pentru clerul ortodox ai scris;
Bucură-te, cel ce asemenea părinţilor, canoane şi rânduieli bisericeşti ai aşezat;
Bucură-te, cel ce viaţa ta, în lumina Scripturilor, ţi-ai îndreptat;
Bucură-te, cel ce „ştiind că zilele rele sunt, vremea ai răscumpărat”;
Bucură-te, învăţător care în laude şi cântări duhovniceşti lui Dumnezeu I-ai liturghisit;
Bucură-te, ostaş într-armat cu armele adevărului şi platoşa dreptăţii;
Bucură-te, rugător fierbinte către Dumnezeu, pentru ca iubirea Lui în lume să prisosească;
Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!

Condacul al 4-lea

Înălţatu-te-ai, Sfinte Andreie, păstorul cel sfinţit al Transilvaniei, nou Moise, pe muntele faptelor bune, osebindu-te de lucrurile lumeşti şi trecătoare, în lumina Duhului Sfânt fiind; de aceea Dumnezeu te-a insuflat să alcătuieşti îndreptătoare rânduieli Bisericii noastre, după care şi noi viaţa ne călăuzim, cântând lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Ca şi pe Pavel, apostolul lui Hristos, aşa şi pe tine, părinte Andrei, nici primejdiile, nici prigonirile, nici ameninţările cu moartea nu te-au despărţit de sfânta lucrare încredinţată ţie de Dumnezeu. Pentru aceasta, te lăudăm ca pe un mare apărător al Ortodoxiei şi ca pe un harnic lucrător în via Domnului, de unde ai smuls spinii şi pălămida semănate de vrăjmaşi, cântându-ţi, cu dragoste, unele ca acestea:

Bucură-te, luceafăr răsărit spre izbăvirea neamului românesc;
Bucură-te, că nimic nu te-a despărţit de dragostea lui Hristos;
Bucură-te, orator luminat, care înţelepciunea acestei lumi ai nesocotit;
Bucură-te, cel ce cu gândul la moarte şi la viaţa veşnică te-ai într-armat;
Bucură-te, cuvânt auzit în Transilvania şi în toate ţinuturile româneşti;
Bucură-te, solul păcii, care vesteşti dumnezeiasca pace a lui Hristos;
Bucură-te, mustrătorul celor ce pe Hristos Îl necinstesc;
Bucură-te, cel ce ai ştiut că „a vieţui este Hristos şi a muri câştig”;
Bucură-te, chip, în care Hristos frumuseţea slavei Lui a zugrăvit;
Bucură-te, sfeşnic cu lumina Ortodoxiei mărturisitoare împodobit;
Bucură-te, locaş al Duhului Sfânt, de mireasmă duhovnicească umplut;
Bucură-te, arhiereu a cărui „viaţă este ascunsă cu Hristos în Dumnezeu”;
Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!

Condacul al 5-lea

Pe înţeleptul păstor, luminat de Duhul Sfânt, pe Andrei, ierarhul cel minunat al Ardealului, să-l cinstim în cântări duhovniceşti, pentru că ostaş neînfricat al lui Hristos s-a arătat, aducând pace cerească şi bună rânduială în Biserica drept-măritoare; ctitor de cultură românească, inspirat tâlcuitor şi cunoscător al Sfintelor Scripturi, pe care le-a răspândit, aducând laudă lui Dumnezeu, cântarea: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

Precum odinioară Sfinţii trei ierarhi, Vasile, Grigorie şi Ioan, un duh şi un cuget aveau prin sfinţenia vieţii lor, aşa şi tu, părinte Andrei, nu ai pregetat nicicum să păstrezi unitatea de credinţă şi de lucrare cu Episcopia Râmnicului, păstorită de Sfântul ierarh Calinic de la Cernica, şi cu Episcopia Romanului, păstorită de episcopul Melchisedec, formând o troiţă de Biserici Româneşti, altoită pe viţa Hristos. Pentru aceasta poporul cel bine credincios te-a cinstit, cântând împreună cu noi, unele ca acestea:
Bucură-te, ctitor de biserici şi de viaţă şi limbă românească;
Bucură-te, întemeietorul multor şcoli pentru fiii neamului tău;
Bucură-te, glas răsunător care peste Carpaţi s-a auzit;
Bucură-te, lumină pe care întunericul nu o a cuprins;
Bucură-te, cel ce conştiinţa unităţii de neam ai trezit;
Bucură-te, cunoscător şi tâlcuitor al Sfintelor Scripturi;
Bucură-te, cel ce ai păstrat comuniunea cu ierarhii Ortodoxiei româneşti;
Bucură-te, că „slujind oamenilor, ai slujit lui Dumnezeu”;
Bucură-te, cel ce de grijă neamului tău ai purtat;
Bucură-te, că prin vieţuirea ta curată, păcatul ai osândit;
Bucură-te, că pururea în dragostea lui Hristos ai rămas;

Bucură-te, că şi „mintea, şi trupul au slujit legii lui Dumnezeu”;
Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!

Condacul al 6-lea

Chemarea ta ca arhipăstor în scaunul mitropolitan al Sibiului poporul cel bine credincios a simţit-o ca pe o lumină trimisă de la Dumnezeu şi aşezată în sfeşnic - ale cărei raze au strălucit în tot ţinutul românesc, mângâind suflarea neamului - pe care o înalţă către lumina cea neînserată a dumnezeirii, cântând lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

Un trunchi cu trei ramuri ai socotit, Sfinte Andrei, Ţările Româneşti. Pentru aceasta, scrierile tale, de Duhul Sfânt luminate, s-au răspândit în toate laturile pământului străbun, hrănind duhovniceşte pe cei de aceeaşi credinţă şi simţire, statornicind rânduieli între fiii neamului, care-ţi cântă aşa:
Bucură-te, lumină aprinsă din raza luminii necreate a Preasfintei Treimi;
Bucură-te, luminătorul poporului tău aflat în întuneric şi în umbra morţii;
Bucură-te, cel ce te asemeni prin fapte apostolului Andrei, cel întâi chemat;
Bucură-te, întemeietor de mitropolie, asemenea Sfântului Iachint de Vicina;
Bucură-te, ctitor de limbă românească, asemeni Sfântului Varlaam al Moldovei;
Bucură-te, monah-teolog cu înaltă cugetare, ca şi Sfântul Grigorie Dascălul al Ţării Româneşti;
Bucură-te, propovăduitor al cuvântului mântuitor, asemenea Sfântului Antim Ivireanul din Ţara Românească;
Bucură-te, apărător al Ortodoxiei, ca şi Sfântul mărturisitor Iosif al Maramureşului;
Bucură-te, rugător pentru neamul românesc, împreună cu Sfinţii Pahomie de la Gledin şi Calinic de la Cernica;
Bucură-te, iscusit liturghisitor, întocmai cu Sfântul Dosoftei al Moldovei;
Bucură-te, părinte al Ardealului, asemeni Sfinţilor ierarhi Ghelasie de la Râmeţ, Iorest şi Sava;
Bucură-te, nestemată de mult preţ din cununa de Sfinţi ierarhi ai neamului românesc;
Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!

Condacul al 7-lea

Dacă ai primit toiagul păstoresc al înaltei slujiri arhiereşti, Sfinte Andrei, ai păzit turma cea cuvântătoare de lupii cei răpitori. Acest „toiag ţi-a fost reazem şi întărire” în ostenelile tale, iar „celor neascultători şi nestatornici, toiag de deşteptare şi

cercetare”, împărţind astfel mila şi dreptatea în tot pământul Ardealului, cântând lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

Sub mantia şi omoforul tău, ierarhe prea luminate, s-au adăpostit toţi cei necăjiţi şi împovăraţi ai neamului românesc din Transilvania străbună. Copiilor le-ai fost învăţător, bătrânilor sprijinitor, orfanilor părinte, bolnavilor doctor, săracilor hrănitor, dregătorilor povăţuitor, călugărilor şi preoţilor luminător, tuturor făcându-te toate, ca pe toţi să-i dobândeşti pentru Împărăţia lui Dumnezeu; pentru aceasta te lăudăm, cântându-ţi:

Bucură-te, cel ce eşti pecetea dreptei credinţe a românilor ardeleni;
Bucură-te, pom cu felurite roade din care se hrănesc cei credincioşi;
Bucură-te, mâna prin care Hristos binecuvântează pe cei curaţi cu inima;
Bucură-te, miel trimis de Dumnezeu în mijlocul lupilor;
Bucură-te, martor al lui Hristos, care ai înfruntat nedreptatea;
Bucură-te, cel ce pe vrăjmaşi i-ai adus la cunoştinţa adevărului;
Bucură-te, cel ce din „plinătatea lui Hristos ai dobândit har peste har”;
Bucură-te, glasul celor fără de glas şi sprijinul celor fără de ajutor;
Bucură-te, vistierie nesecată pentru cei săraci şi oropsiţi;
Bucură-te, pildă celor ce vor să urmeze lui Hristos spre dobândirea Vieţii veşnice;
Bucură-te, părinte milostiv celor smeriţi şi îndelung răbdător cu cei rău voitori;
Bucură-te, slujitor cu deplină înţelepciune, în credinţă, în iubire şi în sfinţenie;
Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!

Condacul al 8-lea

Dumnezeule, cel ce eşti fără de început şi locuieşti în lumina cea neînserată, de unde priveşti spre cei smeriţi şi curaţi cu inima, atunci când ai binevoit, chemat-ai la Tine pe prietenul Tău, Andrei, cel încărcat de virtuţi, căruia i-ai zis: „Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost pus, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău”, îngerii cântându-Ţi: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Mare întristare a pricinuit poporului bine credincios plecarea ta din această lume, vrednicule slujitor al lui Hristos, Sfinte Andrei! Dar, simţind că sufletul tău încărcat de roadele Duhului a fost aşezat în Raiul desfătării, s-a mângâiat şi a dat slavă lui Dumnezeu. Apoi, aşezându-ţi trupul în mormânt nou, la Răşinari, a cântat laude ca acestea:

Bucură-te, sfinte, cel ce ai sfinţit cu trupul tău pământul străbun;
Bucură-te, bob de grâu, în aşteptarea învierii, în pământ îngropat;
Bucură-te, cel ce în ceruri comoara agonisită în viaţa de pe pământ ai aflat;

Bucură-te, cel ce pururea faţa lui Hristos, oglindindu-se în chipul tău, o vezi;
Bucură-te, că Hristos, în chipul tău şi în faptele tale, S-a recunoscut;
Bucură-te, cel ce în soborul arhiereilor mărturisitori ai fost rânduit;
Bucură-te, că din potirul binecuvântat de Arhiereul cel Veşnic te împărtăşeşti;
Bucură-te, cel ce te desfătezi în iubirea cea nemărginită a lui Hristos;
Bucură-te, mijlocitor către Preasfânta Treime, întreit strălucitoare;
Bucură-te, cel căruia Dumnezeu i-a descoperit din tainele Sale;
Bucură-te, sălaş de harul Dumnezeiescului Duh sfinţit;
Bucură-te, vistieria Sfintei Treimi, pricinuitoarea veşnicelor bunătăţi;
Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!

Condacul al 9-lea

Tu, Doamne, Dumnezeule, cel ce eşti necuprins de gând, nevăzut, neajuns, pururea fiind şi Acelaşi fiind, ai chemat la ceruri pe Sfântul Andrei, cel ce întru răbdare s-a ostenit să urce treptele desăvârşirii către asemănarea cu Tine, Creatorul tuturor, ca să-l aşezi în soborul ierarhilor, pentru a-Ţi cânta: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Sfinte al lui Dumnezeu, Andrei, păstorul cel bun şi vrednic între mitropoliţii Ardealului, după trecerea ta la veşnicele locaşuri, poporul credincios te-a cinstit ca pe un mare apărător al Bisericii Ortodoxe şi cârmuitorul lui duhovnicesc, care l-ai condus către limanurile mântuirii cu învăţăturile şi rânduielile statornicite de tine. De aceea te cinstim, zicând aşa:
Bucură-te, cel ce pururea în conştiinţa neamului nostru ai rămas;
Bucură-te, cel ce la Altarul ceresc pe cei ce te cinstesc îi pomeneşti;
Bucură-te, izvor sfinţit de Hristos, din care curge mierea învăţăturii duhovniceşti;
Bucură-te, vistierie de taină, în care Dumnezeu păstrează mană cerească;
Bucură-te, far strălucitor, prin care Hristos trimite lumină pe pământ;
Bucură-te, acoperământ ceresc, sub care se adăpostesc credincioşii;
Bucură-te, comoară de mult preţ a credincioşilor ortodocşi;
Bucură-te, că, în ceruri, prieten şi casnic al lui Dumnezeu te-ai făcut;
Bucură-te, cel ce laudă Dumnezeului celui minunat întru Sfinţii Săi cânţi;
Bucură-te, rugătorule fierbinte pentru fiii Bisericii strămoşeşti;
Bucură-te, că lucrările tale au stat la temelia renaşterii culturii neamului românesc;
Bucură-te, floare rară, udată de roua Duhului Sfânt;
Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!

Condacul al 10-lea

Unitatea în duh cu ierarhii de acelaşi neam şi de aceeaşi credinţă, în iubirea lui Hristos, pe care ai dobândit-o pe pământ, s-a desăvârşit în ceruri, pentru că iubirea nu

cade niciodată. Bucurându-te, Sfinte Andrei, de desfătarea veşnicelor bunătăţi, trimite-ne şi nouă gândul unităţii de neam şi de credinţă, ca să putem cânta împreună cu tine: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Scrierile tale, sfinte ierarhe, au statornicit dreapta credinţă a Bisericii lui Hristos, îndepărtând eresurile şi dezbinările între fraţi. Tâlcuite pe înţelesul tuturor credincioşilor, Sfintele Scripturi au adus lumină în toate Ţările Româneşti, iar Pravila bisericească alcătuită de tine a călăuzit vieţuirea creştină a neamului nostru. Pentru aceasta, după cuviinţă, îţi cântăm:

Bucură-te, dascăl inspirat care dreapta învăţătură ai propovăduit;
Bucură-te, povăţuitor iscusit care pe credincioşi la mântuire ai călăuzit;
Bucură-te, sfinţit arhipăstor care binecuvântare de la Dumnezeu ai adus;
Bucură-te, cetăţean al cerului, aşezat în soborul ierarhilor;
Bucură-te, bucuria îngerilor şi nădejdea credincioşilor;
Bucură-te, cunoscător şi împlinitor al cuvintelor vieţii;
Bucură-te, suflet încărcat de roade, răsădit în grădina Raiului;
Bucură-te, om ceresc şi cu suflet dumnezeiesc, iubit de Hristos;
Bucură-te, cel ce bune aşezăminte Bisericii strămoşeşti ai lăsat;
Bucură-te, cel ce împreună cu îngerii laudă Preasfintei Treimi aduci;
Bucură-te, crin înflorit pe veşnicie, sădit în grădina Edenului;
Bucură-te, prieten al lui Dumnezeu şi frate al nostru;
Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!

Condacul al 11-lea

De multe ori, Sfinţite părinte Andrei, ai îngenunchiat, asemenea lui Solomon, înaintea locaşurilor de închinare pe care le-ai zidit şi le-ai sfinţit, rugând pe Domnul slavei să locuiască şi să privească cu ochi milostiv pe cei ce se roagă cu credinţă întru ele. Acum, fiind în ceruri, îngenunchezi înaintea scaunului de Heruvimi şi de Serafimi al Preasfintei Treimi şi te rogi să trimită îndurările şi milele Sale peste cei ce păstrează dreapta credinţă şi cântă lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

Nenumărate fapte luminate şi virtuţi alese ai împlinit pe pământ, Sfinte Andrei, dar minunea care-ţi încununează chipul este aceea că prin harul lui Dumnezeu, ai refăcut unitatea de neam şi de credinţă a poporului român bine credincios, nesocotit şi umilit de străini. Pentru aceasta îţi cântăm, ca unui mare ierarh al neamului românesc:

Bucură-te, străjer neclintit la altarul Patriei străbune;
Bucură-te, că mormântul tău din Răşinari ocroteşte glia strămoşească;

Bucură-te, oştean apărător al candelei credinţei curate a neamului românesc;
Bucură-te, ctitorul multor lăcaşuri de închinare în Transilvania;
Bucură-te, aurora luminoasă care se întinde peste toate provinciile româneşti;
Bucură-te, veghetor asupra comorilor spirituale ale poporului român;
Bucură-te, ocrotirea celor ce vieţuiesc în curăţie şi înfrânare;
Bucură-te, toiagul lui Dumnezeu pentru îndreptarea celor potrivnici;
Bucură-te, cel ce insufli dregătorilor gânduri bune pentru Biserică şi neam;
Bucură-te, cel ce umpli de bunătăţi cămările familiilor cu mulţi copii;
Bucură-te, călăuzitorul tinerilor şi reazemul bătrânilor;
Bucură-te, cel ce aduni pe cei risipiţi şi afli pe cei rătăciţi;
Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!

Condacul al 12-lea

Sfinte ierarhe al lui Hristos, Andrei roagă-te lui Dumnezeu să se împlinească cererile de folos ale tuturor celor ce cinstim cu dragoste numele tău; că, deşi ca oameni am greşit, prin tine ne-am dobândit de la Mântuitorul sufletelor iertare şi multă milă, ca să ne învrednicim a cânta Preasfintei Treimi, cu îngerii, cântarea: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea

Doamne, Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile vrednicului Tău slujitor, Andrei, cel mare şi sfânt, păstorul Transilvaniei binecuvântate de Tine, caută din înălţimea sfântului Tău lăcaş şi revarsă asupra inimilor fraţilor noştri români de pretutindeni o picătură din harul Tău, ca să laude pe sfinţitul Tău ierarh, zicând:
Bucură-te, Sfinte Andrei, cel ce te rogi pentru unitatea poporului român;
Bucură-te, cel ce eşti doctorul celor bolnavi şi oropsiţi;
Bucură-te, cel ce aduni în staul oile cele rătăcite;
Bucură-te, că slobozeşti pe cei bântuiţi de duhuri necurate;
Bucură-te, apărătorul orfanilor şi ocrotitorul văduvelor;
Bucură-te, aducătorul de libertate celor din închisori şi prigoniri;
Bucură-te, izvor, din care curge milostivirea lui Dumnezeu spre noi;
Bucură-te, că împlineşti rugăciunile folositoare celor ce aleargă la tine;
Bucură-te, lauda şi ocrotitorul cetăţii Sibiului;
Bucură-te, ajutătorul celor ce doresc să fie fii ai luminii;
Bucură-te, cel ce aduci pacea lui Hristos în Biserica drept-măritoare;
Bucură-te, nădejdea noastră, când ne vom întâlni cu Hristos;
Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!

Condacul al 13-lea (de trei ori)

O, Sfinte ierarhe Andrei, arhiereul lui Hristos, vrednic slujitor al Mitropoliei Transilvaniei, învăţătorul cel duhovnicesc al bine credincioşilor români, apărătorul neînfricat al Ortodoxiei, cel ce ai fost prea mărit de Dumnezeu în ceruri, pentru mulţimea faptelor bune şi pentru povăţuirile tale lăsate moştenire nouă, fii rugătorul nostru înaintea scaunului Preasfintei Treimi, ca să ne scape de orice necaz, nevoie şi strâmtorare, pe noi, cei ce săvârşim sfântă pomenirea ta, şi să ne mântuiască atunci când vom fi chemaţi din lumea aceasta în cea veşnică, unde îngerii cântă fără încetare: ***Aliluia!***

După aceea se zic iarăşi:

Icosul 1

Din fragedă copilărie ai dobândit învăţătura cea mântuitoare a lui Hristos, Piatra cea din capul unghiului, pe care s-a zidit, în Duhul Sfânt, biserica făpturii tale. Iar, când a binevoit Hristos, te-a aşezat, pe tine, Sfinte ierarhe Andrei, ca pe o piatră sfinţită, la temelia Bisericii drept-măritoare a românilor ardeleni. Pentru aceasta îţi cântăm:

Bucură-te, nespusă bucurie a Anastasiei, fericita mamă, care te-a născut;
Bucură-te, dar de mult preţ, dăruit de Dumnezeu poporului român;
Bucură-te, că la Botez ai primit numele Învierii;
Bucură-te, că ai fost crescut în dreapta credinţă;
Bucură-te, mădular cinstit al trupului tainic al lui Hristos;
Bucură-te, cel întărit cu pecetea darului Sfântului Duh;
Bucură-te, că din tinereţe iubitor de ştiinţă şi sfinţenie ai fost;
Bucură-te, albină cuvântătoare care nectarul cunoştinţelor ai adunat;
Bucură-te, floare pe care roua Duhului s-a aşezat;
Bucură-te, cel ce crucea ai luat şi lui Hristos ai urmat;
Bucură-te, candelă aprinsă din lumina Preasfintei Treimi;
Bucură-te, pom care darurile Duhului Sfânt ai rodit;
Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!

Condacul 1

Înţeleptului apărător al Ortodoxiei şi vrednicului păstor al Bisericii neamului românesc, celui ce a fost trimis de Dumnezeu, în vremuri de restrişte, să fie povăţuitor iscusit al credincioşilor drept-măritori, cei necăjiţi şi întristaţi, Sfântului Andrei, mitropolitul Transilvaniei, să-i aducem laude ca unui nou apostol al lui Hristos, zicând: ***Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!***

Apoi se zice această:

Rugăciune

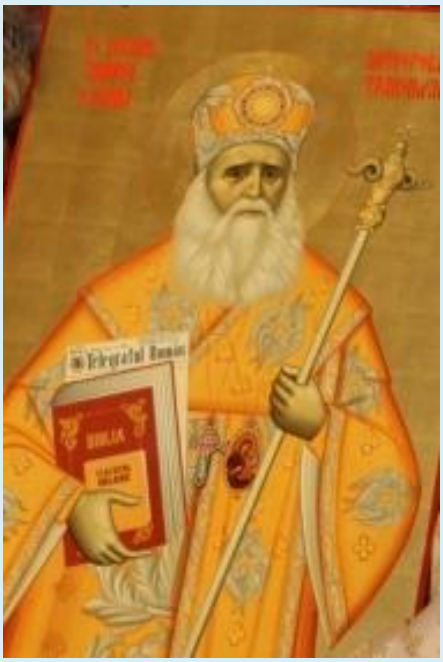

Sfinte ierarhe Andrei - păstorul cel bun al Ardealului, luminătorul şi dascălul drept-măritorilor creştini ai Bisericii lui Hristos, neînfricat apărător al Ortodoxiei, care ai risipit întunericul eresurilor, înţelept teolog al adevărului mântuitor, cunoscător şi tâlcuitor al Sfintelor Scripturi, lumină aprinsă din lumina lui Hristos, apostol trimis de Dumnezeu în ţinuturile pământului transilvan să ocroteşti oile cele cuvântătoare ale neamului tău, asuprite de cei de alte seminţii, cel ce ai statornicit rânduieli noi pentru Biserica strămoşească, minte luminată de Duhul Sfânt care a pătruns în adâncurile tainelor dumnezeieşti, părinte al părinţilor, care ai strălucit ca o lumină în sfeşnic, pe care întunericul nu a cuprins-o, iubitor al ştiinţei de carte, dascăl şi luminător al tinerilor neamului tău - ascultă-ne în ceasul acesta, pe noi, cei ce cinstim numele tău şi dorim să ne adăpăm din izvorul cel nesecat al înţelepciunii tale!

Fii rugător fierbinte la Preamilostivul Dumnezeu pentru poporul român drept-credincios! Prin mijlocirea ta, apără oraşele şi satele ţării noastre de foamete, de furtuni năprasnice, de cutremure, de boli şi de răni aducătoare de moarte, de neînţelegeri între fraţi, de năvălirea altor neamuri asupra noastră şi de războiul cel dintre noi. Trimite de la Dumnezeu, peste ţinuturile unde se prea măreşte numele Preasfintei Treimi, închinat în Trei Ipostasuri, binecuvântare şi pace cerească, iar creştinilor drept-măritori le ajută să rămână mădulare în parte ale Trupului tainic al Mântuitorului Hristos.

Întăreşte, prin puterea Duhului Sfânt, pe toţi fiii şi fiicele Bisericii noastre să ţină aprinsă în sufletele lor candela credinţei, să nu piardă nădejdea mântuirii şi să rămână în dragostea lui Hristos până în sfârşit. Prin lucrarea Celui de Sus, insuflă asupra tinerilor noştri duhul înţelepciunii şi al înţelegerii, care povăţuieşte pe calea cea dreaptă, pentru ca prin înţelepciune, viaţă bună şi dreaptă credinţă să fie ei bucurie părinţilor, întărire Bisericii şi ţării.

Apără, sfinte ierarhe, prin rugăciunile tale, pe cei fără de ajutor, bolnavilor le dă vindecare, săracilor şi celor oropsiţi, hrană şi adăpost; căsniciile le întăreşte, pe bătrâni şi pe neputincioşi sprijină-i, conducătorilor neamului şi celor din înalte dregătorii înţelepciune, dreaptă socoteală, gânduri bune pentru Biserica lui Hristos le dăruieşte. Pe cei rătăciţi îi întoarce şi-i împreună cu sfânta, sobornicească şi apostolească Biserică a lui Hristos, iar pe noi, pe toţi, ne călăuzeşte pe calea care duce spre Împărăţia Cerurilor, unde să ne împărtăşim, împreună cu tine, de bunătăţile cele veşnice, prea mărind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Treimea cea nedespărţită, în vecii vecilor. Amin.

Imnografie

Condacul Sfântului ierarh Andrei Șaguna, mitropolitul Transilvaniei (glasul al 8-lea): Apărătorului Ortodoxiei și păstorului care a fost trimis de Dumnezeu poporului nostru să îndrume pe credincioși în vremuri de restriște, Sfântului Andrei mitropolitul Transilvaniei să-i aducem laude ca unui apostol, zicând: Bucură-te, Sfinte Andrei înțeleptule, ierarh al lui Hristos.

Troparul Sfântului ierarh Andrei Șaguna, mitropolitul Transilvaniei: Apărător înțelept al românilor ortodocși, păstor cărturar al Transilvaniei și mare chivernisitor al vieții bisericești, Sfinte ierarhe Andrei, roagă-te lui Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

(Video) Troparul Sfântului ierarh Andrei Șaguna, mitropolitul Transilvaniei (30 noiembrie) - Interpret: Otilia Simeria:
https://doxologia.ro/cantari/video-troparul-sfantului-ierarh-andrei-saguna-mitropolitul-transilvaniei-30-noiembrie

***

(Video) Pr. Constantin Necula - Andrei Șaguna - mitropolitul sfânt al ardelenilor:
https://doxologia.ro/video-pr-constantin-necula-andrei-saguna-mitropolitul-sfant-al-ardelenilor

***

Sfântul ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei - Slujba şi acatistul. Argumente pentru canonizare:

https://www.academia.edu/111024546/Sf%C3%A2ntul_ierarh_Andrei_%C5%9Eaguna_mitropolitul_Transilvaniei_Slujba_%C5%9Fi_acatistul_Argumente_pentru_canonizare

https://archive.org/details/slujba-si-ac.-sf.-andrei

https://www.slideshare.net/steaemy1/sfntul-ierarh-andrei-aguna-mitropolitul-transilvaniei-slujba-i-acatistul-argumente-pentru-canonizare

&&&

Vieţile Sfinţilor - Viaţa Sfântului ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei

La sfârşitul păstoririi sale, în Arhiepiscopia Sibiului existau aproximativ 800 de şcoli „poporale”, un gimnaziu cu 8 clase la Braşov, o şcoală reală-comercială la Braşov, un gimnaziu cu 4 clase la Brad. La îndemnul lui s-au tipărit peste 25 de manuale şcolare, unele în mai multe ediţii. La Sibiu cursurile de teologie au fost ridicate de la 6 luni la un an, iar în 1853 a înfiinţat un Institut teologic-pedagogic cu două secţii, cumpărând câteva case pentru nevoile şcolii şi internatului. Pentru studenţii teologi şi preoţi a tipărit un număr însemnat de manuale didactice, lucrate de el însuşi sau de profesorii Institutului.

Mitropolitul Şaguna Andrei (din botez Anastasie) a fost mitropolit al Ardealului (de origine aromână). S-a născut la 20 decembrie 1808 (1 ianuarie 1809 st. n.) în Mişcolţ, în Ungaria şi a trecut la Domnul la 16/28 iunie 1873 în Sibiu (înmormântat în Răşinari).

Studiile gimnaziale la Mişcolţ şi Pesta (abs. 1826), superioare - de Filosofie şi Drept - la Universitatea din Pesta (1826-1829) şi de Teologie la Seminarul ortodox din Vârşeţ (1829-1832).

După terminarea studiilor teologice, a intrat la mănăstirea sârbească Hopovo, unde a fost tuns în monahism, sub numele Andrei (24 octombrie 1833) şi hirotonit ierodiacon (februarie 1834); profesor la Seminarul Teologic din Carloviţ şi secretar al „Consistoriului arhidiecezan” de acolo (din 1834), ieromonah (29 iunie 1837), protosinghel, „asesor' (consilier) mitropolitan şi «administrator' (locţiitor) de egumen la mănăstirile Iazac (1838), apoi la Beşenovo (1841); arhimandrit şi egumen la mănăstirile Hopovo (1842), apoi la Covil (1845); după 1842 a funcţionat un timp ca profesor la secţia română a Seminarului Teologic din Vârşeţ şi „asesor” al Consistoriului de acolo.

La 15/27 iunie 1846 numit „vicar general' al Episcopiei Ardealului, cu sediul la Sibiu; la 2 decembrie 1847 ales episcop (recunoscut la 5 februarie 1848, hirotonit la Carloviţ la 18/30 aprilie 1848); la 12/24 decembrie 1864 numit arhiepiscop şi mitropolit al reînfiinţatei Mitropolii a Ardealului cu reşedinţa în Sibiu.

Ca episcop, a militat pentru restaurarea vechii Mitropolii a Ardealului, prin numeroase memorii înaintate Curţii din Viena, patriarhului ortodox sârb şi Congresului naţional-bisericesc sârb din Carloviţ, prin sinoadele eparhiale - formate din clerici şi mireni - convocate la Sibiu în 1850, 1860 şi 1864.

După reînfiinţarea Mitropoliei (1864), cu două eparhii sufragane - la Arad şi Caransebeş - a convocat un Congres naţional-bisericesc al românilor ortodocşi din întreaga Mitropolie, la Sibiu (septembrie-octombrie 1868), care a aprobat Statutul Organic al Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania (sancţionat de autoritatea de stat la 28 mai 1869), după care s-a condus Biserica Ortodoxă din Transilvania şi Banat până în 1925. Principiile fundamentale ale acestui statut - autonomia faţă de stat şi sinodalitatea, adică participarea laicilor (2/3) alături de clerici (1 / 3) la conducerea treburilor bisericeşti - au stat la baza Statutului de organizare a întregii Biserici Ortodoxe Române din 1925 şi a celui din 1948.

Pe tărâm cultural, a organizat învăţământul primar şi mediu ortodox românesc din Transilvania, punându-1 sub îndrumarea Bisericii; preoţii parohi erau directori ai şcolii „poporale” din parohia lor, protopopii „inspectori” ai şcolilor din „tractul' lor, iar episcopul (sau arhiepiscopul), „inspector suprem” al şcolilor din întreaga eparhie, principii înscrise şi în Statutul Organic. La sfârşitul păstoririi sale, în Arhiepiscopia Sibiului existau aproximativ 800 de şcoli „poporale”, un gimnaziu cu 8 clase la Braşov (înfiinţat în 1850), o şcoală reală-comercială (din 1869) la Braşov, un gimnaziu cu 4 clase la Brad (din 1868).

La îndemnul lui s-au tipărit peste 25 de manuale şcolare, unele în mai multe ediţii (de Sava Popovici Barcianu, Ioan Popescu, Zaharia Boiu ş.a). La Sibiu cursurile de teologie au fost ridicate de la 6 luni la un an (1846), iar în 1853 a înfiinţat un Institut teologic-pedagogic cu două secţii: teologică (doi, apoi trei ani de studii) şi pedagogică (doi, apoi trei ani de studii), cumpărând câteva case pentru nevoile şcolii şi internatului, pentru studenţii teologi şi preoţi a tipărit un număr însemnat de manuale didactice, lucrate de el însuşi sau de profesorii Institutului; a trimis numeroşi tineri la studii de specializare la Universităţile din Austria şi Germania, cu burse oferite din fondurile şi fundaţiile create de el.

A avut un rol decisiv la, întemeierea şi organizarea „Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român” (Astea), fiind primul ei preşedinte (1861-1866); a iniţiat ziarul „Telegraful Român” (ianuarie 1853), care apare până azi.

Ca „om politic”, a îndeplinit un rol de seamă în perioada 1848-1849: preşedinte al Adunării Naţionale româneşti de pe Câmpia Libertăţii de la Blaj din 3/15 mai 1848, delegat de Adunare să prezinte revendicările româneşti împăratului Austriei, la Innsbruck şi Viena, apoi Guvernului din Pesta. În anii următori - fie singur, fie cu alţi delegaţi ai românilor - a prezentat în mai multe rânduri memorii către împărat, cu doleanţele naţiunii române; după 1860 a fost membru în Senatul imperial din Viena, între 1863-1865 deputat în Dieta Transilvaniei, copreşedinte al Conferinţei naţionale-politice a românilor (1861) şi al Congresului naţional al românilor (1863), ambele la Sibiu; după crearea statului dualist austro-ungar (1867), a fost mentorul direcţiei „activismului' în viaţa politică a românilor transilvăneni. Îndrumător şi sprijinitor al preoţimii şi al credincioşilor, ctitor al bisericii din Guşteriţa, lângă Sibiu; membru de onoare al Societăţii Academice Române (1871), preşedinte de onoare al Societăţii „Transilvania” din Bucureşti.

Sinaxar - Pomenirea Sfântului ierarh Andrei, mitropolitul Ardealului

Întru această zi, pomenirea Sfântului ierarh Andrei, mitropolitul Ardealului

În veacul al XVIII-lea, mulţi „vlahi” sau „aromâni” din Peninsula Balcanică (Grecia, Albania, Macedonia, Kosovo de azi) din cauza stăpânirii turceşti (care îi silea să treacă la islamism) şi-au părăsit locurile natale şi s-au refugiat în câteva ţări creştine, care pe atunci făceau parte din Imperiul austriac sau „al habsburgilor”: Austria, Ungaria, Transilvania, Slovacia şi o parte din Polonia. Printre cei refugiaţi atunci s-au numărat şi familiile Şaguna şi Muciu, bunicii viitorului ierarh, a cărui sfântă pomenire o facem azi, care s-au aşezat ca negustori în oraşul Mişcolţ, în nord-estul Ungariei, ei numărându-se printre ctitorii unei monumentale biserici din acel oraş, care astăzi mai are puţini credincioşi de lege ortodoxă.

Acolo s-a născut copilul Anastasie Şaguna, cu puţine zile înainte de Crăciunul anului 1808. Tatăl său, nepriceput în ale negustoriei şi-a pierdut averea şi s-a înrolat în armată, dar după câţiva ani a murit. Înfruntând mari lipsuri materiale, sprijinită de rude mai înstărite, vrednica mamă Anastasia Şaguna, născută Muciu, şi-a crescut în credinţa ortodoxă cei trei copii orfani: Evreta (devenit negustor), Ecaterina şi Anastasie. Cel mai mic, fiul dăruit de Dumnezeu cu mintea iscusită şi dragoste de carte, a fost dat la învăţătură la cele mai bune şcoli ale timpului: şcoala primară „greco-valahă” din Mişcolţ, întreţinută de parohia aromânească de acolo, gimnaziul „inferior” din Mişcolţ, gimnaziul „superior” (liceul) din Pesta (azi

Budapesta), apoi la Universitatea din acel oraş, unde a făcut studii strălucite de Filozofie şi Drept.

I se deschidea în faţă o frumoasă carieră de avocat, judecător sau profesor, dar la îndemnul evlavioasei sale mame, tânărul Anastasie a plecat la Vârşeţ (în Banatul sârbesc de azi) şi s-a înscris la Seminarul teologic româno-sârb de acolo. Iar după trei ani de învăţătură şi-a îndreptat paşii spre mănăstirea sârbească Hopovo, unde, după un an de „noviciat", în ziua de 24 octombrie 1833, deci înainte de a fi împlinit 25 de ani, a fost călugărit sub numele de Andrei. Era un călugăr învăţat, cu studii de drept, filozofie şi teologie, bun cunoscător al limbilor română (inclusiv dialectul aromân), maghiară, germană, sârbă, greacă, latină şi slavonă.

Apreciat de ierarhii ortodocşi sârbi, a activat în cadrul Mitropoliei de la Carloviţ, timp de 13 ani, ca secretar, asesor (consilier) mitropolitan, ca profesor de seminar şi ca egumen la patru mănăstiri sârbeşti (Iazak, Beşenovo, Hopovo şi Covil).

În vara anului 1846 mitropolitul de la Carloviţ l-a numit „vicar general" al Episcopiei româneşti vacante a Transilvaniei, cu sediul la Sibiu; în decembrie 1847 „soborul" protopopilor ardeleni l-a propus ca episcop, fiind confirmat de Curtea imperială din Viena şi hirotonit arhiereu de către mitropolitul din Carloviţ în Duminica Tomii din anul 1848. Chiar în ziua hirotonirii a plecat spre Sibiu, unde izbucnise revoluţia românească.

S-a implicat direct şi cu multă dăruire în toate acţiunile care urmăreau „emanciparea" românilor, pe primul loc fiind recunoaşterea lor ca „naţiune" egală în drepturi cu maghiarii, saşii şi secuii şi desfiinţarea iobăgiei. A fost o copreşedinte al Adunării naţionale româneşti de la Blaj din 3/15 mai 1848, care l-a ales preşedinte al comitetului permanent al românilor, cu sediul la Sibiu, un fel de guvern provizoriu; a fost delegat în două rânduri să prezinte revendicările româneşti la curtea imperială din Viena. De aceea a fost considerat, pe bună dreptate, ca „diplomatul" revoluţiei româneşti, alături de teoreticianul sau ideologul ei Simion Bărnuţiu şi conducătorul de oşti populare Avram Iancu. Mai târziu, a fost membru în Dieta din Pesta, membru în Senatul imperial din Viena, preşedinte al unor Conferinţe naţional-politice româneşti care s-au întrunit la Sibiu şi Alba Iulia. Peste tot a susţinut şi apărat cu demnitate drepturile legitime ale românilor ardeleni.

În acelaşi timp, Andrei Şaguna a luptat cu mult curaj, timp de 15 ani, pentru ieşirea Bisericii româneşti din Ardeal de sub jurisdicţia Mitropoliei sârbeşti de la Carloviţ, sub care a fost aşezată în mod abuziv de Curtea imperială de la Viena. Lupta lui a

fost încununată de izbândă în decembrie 1864, când s-a aprobat restaurarea vechii Mitropolii a Ardealului (desfiinţată în 1701 de autorităţile de stat de atunci), iar Andrei Şaguna a devenit arhiepiscop al Sibiului şi mitropolit al românilor din Ardeal, Banat şi „părţile de vest" (Crişana). El a întocmit apoi o lege de organizare, cunoscută sub numele de Statutul organic, aprobată de un Congres naţional-bisericesc în anul 1868, prin care se prevedea autonomia Bisericii sale faţă de stat, dar şi participarea laicilor la conducerea vieţii bisericeşti, în probleme administrative şi economice. Biserica din Ardeal s-a condus după acest statut până în anul 1925, dar principiile lui de bază s-au păstrat şi în Statutele următoare până azi.

Mitropolitul Andrei a fost un adevărat „ctitor" al culturii româneşti din Ardeal, un adevărat „ministru al culturii şi învăţământului".

⇒ *El a reorganizat vechea şcoală teologică de la Sibiu (existentă din 1786) ca un Institut teologic-pedagogic, cu două „secţiuni", în care se pregăteau viitorii preoţi, dar şi învăţătorii celor aproximativ 800 de şcoli primare din Ardeal, îndrumate de Biserică (mai mult de jumătate fiind înfiinţate în timpul lui Şaguna).*

⇒ *Tot el (împreună cu protopopul Ion Popasu) a întemeiat Gimnaziul cu opt clase din Braşov (actualul Colegiu „Andrei Şaguna"), un Gimnaziu la Brad, în jud. Hunedoara, o şcoală „reală-comercială" în Braşov, a iniţiat cursuri pentru neştiutorii de carte în fiecare parohie.*

⇒ *La Sibiu a înfiinţat o „tipografie diecezană", în 1850, în care s-a tipărit ziarul „Telegraful Român" (din ianuarie 1853 până azi, în mod neîntrerupt), „Calendarul" eparhial (numit azi „Îndrumătorul bisericesc", din 1852 până azi), o serie de manuale pentru şcolile primare, dar şi manuale pentru învăţământul teologic (unele scrise de el însuşi), toate cărţile de slujbă, unele în mai multe ediţii, o nouă ediţie a Bibliei, în 1856-1858 şi multe altele.*

⇒ *Tot Şaguna a fost acela care a obţinut acordul autorităţilor pentru înfiinţarea Asociaţiunii transilvane pentru literatura şi cultura poporului român (Astra), al cărui preşedinte a fost timp de şase ani (desfiinţată de autorităţile comuniste în 1948, readusă la viaţă în 1990).*

⇒ *A acordat burse, din fondurile Arhiepiscopiei, unor tineri care urmau studii gimnaziale şi universitare, din rândul cărora s-a format elita intelectuală a Ardealului de altădată.*

Sub raport economic, trebuie să spunem că el a cumpărat actuala reşedinţă mitropolitană din Sibiu şi câteva clădiri din apropiere pentru Institutul teologic-pedagogic şi alte imobile. Tot el a ctitorit biserica din Guşteriţa (azi cartier al Sibiului) şi a îndemnat preoţii şi credincioşii să contribuie cu bani şi braţele la ridicarea unor biserici şi clădiri şcolare.

Intenţiona să zidească o catedrală în Sibiu, dar nu a reuşit să strângă banii necesari pentru începerea lucrărilor, De aceea, slujea în „biserica din groapă" şi apoi în „biserica grecească" din „cetate", pe locul actualei catedrale, în care a reuşit să introducă muzica specifică Ardealului, pusă pe note de preotul profesor Dimitrie Cunţan, în locul celei psaltice, greceşti.

A fost un ales rugător şi postitor, un desăvârşit liturghisitor, predicator şi păstor de suflete, care a păstrat în permanenţă legătura cu clerul şi credincioşii prin pastoralele trimise la Crăciun, la Paşti şi în alte ocazii.

Acesta a fost mitropolitul Andrei Şaguna, ierarhul trimis de Dumnezeu în mijlocul românilor ortodocşi din Ardeal, pe seama cărora a creat atâtea instituţii bisericeşti şi culturale, care au rezistat în faţa tuturor vitregiilor istoriei, ajungând până la noi.

A trecut la cele veşnice la 16/28 iunie 1873, fiind îngropat lângă biserica mare din Răşinari, aşa cum a rânduit el însuţi prin testament, fiind prohodit de un singur preot, „fără predică şi fără pompă".

Cu toată smerenia lui, cu adevărat călugărească, poporul dreptcredincios l-a cinstit cum se cuvine şi după moarte, încât s-a creat un adevărat „cult popular" al mitropolitului Andrei.

Zeci de oameni de cultură, români, dar şi străini, au scris cărţi şi alte lucrări despre viaţa şi strădaniile sale întru slujirea Bisericii şi a neamului său, socotindu-l drept cel mai de seamă ierarh pe care l-a avut Biserica românească în tot decursul istoriei sale.

Pomenirea lui să fie din neam în neam!

Sfinţi români - Sfinţi români între 1850-1900 - Mitropolitul Ardealului, Andrei Şaguna (1808-1873)

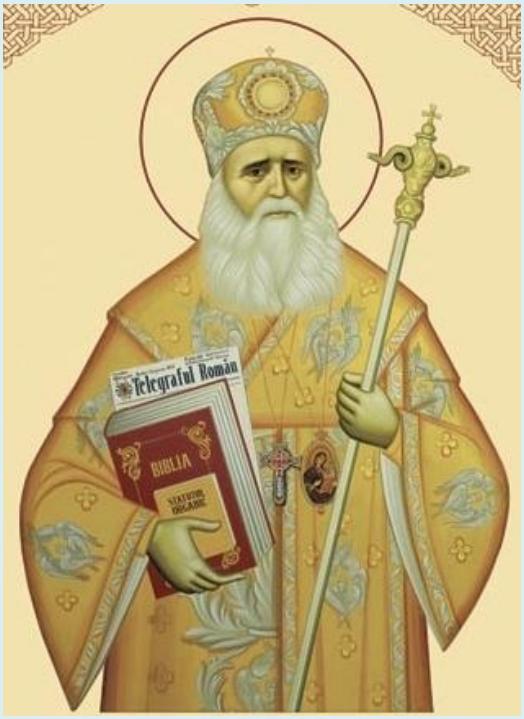

a. Viaţa

Mitropolitul Andrei Şaguna a fost cel mai mare ierarh al Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania, în decursul secolului XIX.

Acest ierarh s-a născut la Mişcolţ, la 20 decembrie, 1808, din părinţi macedo-români, anume Naum şi Anastasia. După ce termină şcoala greco-valahă din oraşul natal, urmează gimnaziul, apoi dreptul şi filosofia la Budapesta şi în cele din urmă studiază teologia ortodoxă în oraşul Vârşeţ din Banatul sârbesc.

În anul 1833 este tuns în monahism la Mitropolia din Carloviţ, cu numele de Andrei, fiind hirotonit apoi diacon şi preot. Astfel, din tinereţe îşi închină viaţa lui Hristos. În anul 1842 ajunge profesor la Seminarul Teologic din Vârşeţ, apoi devine egumen la mănăstirile sârbeşti Hopovo şi Covil. În anul 1846 este numit vicar general al Episcopiei Sibiului, iar în aprilie, 1848, este ales şi hirotonit episcop al Ardealului. După 16 ani de rodnică activitate bisericească, culturală şi naţională, în anul 1864, episcopul Andrei Şaguna ajunge mitropolit al Ardealului şi părinte duhovnicesc al tuturor românilor de peste Carpaţi, pe care îi păstoreşte încă nouă ani de zile.

În anul 1873 îşi dă sufletul în mâinile Domnului şi este îngropat lângă biserica din comuna Răşinari-Sibiu.

b. Fapte şi cuvinte de învăţătură

Încă pe când era vicar, arhimandritul Andrei Şaguna şi-a început activitatea de păstor, îndemnând preoţii să aibă viaţă morală şi să păstorească bine turma lui Hristos. Iată primele sale sfaturi adresate preoţilor din Transilvania:

- *Fiecare preot să umble în reverendă, nu numai când are a săvârşi vreo slujbă, ci şi când va veni la cetate sau va merge la mai-marii lui;*
- *Nici un preot să nu îndrăznească a-şi rade barba, iar părul să şi-l pieptene înapoi;*
- *De la cercetarea jocurilor şi a cârciumilor şi de la orice vorbe vătămătoare cinului preoţesc să se contenească;*
- *Negustorie a face sau a umbla în persoană după alte câştiguri să înceteze de tot;*
- *Pentru ca fiecare preot după cuviinţă să-şi poată împlini datoriile sale, tot insul să se îndeletnicească în citirea Sfintei Scripturi şi a Sfinţilor Părinţi. Să citească şi să înveţe catehismul pe de rost şi, câştigându-şi folositoare cunoştinţe, să fie în stare a cuvânta din timp către popor cu spor şi cu folos şi a-i putea arăta calea către fapte bune, spre care sfârşit se cuvine să aibă o viaţă neprihănită, purtare bună întru toate şi în tot locul, ca o trâmbiţă bine răsunătoare, să deştepte pe toţi spre cucernicia cea adevărat creştină şi spre frica lui Dumnezeu.*

În Epistolia de învăţătură către parohialnica preoţime iarăşi învăţa, zicând:

- *Să se silească fiecare preot a povăţui poporul să părăsească deprinderile rele, să nu facă nuntă în post, să se lase de căsătoriile între rudenii şi să se ferească de cheltuielile zadarnice, de risipa de mâncare şi băutură ce au obiceiul a face cu prilejul nunţilor.*

Apoi zicea şi acestea:

- *Să nu lipsească preotul a învăţa, nu numai tinerimea şcolară, ci şi pe cea ce nu are putinţă a umbla la şcoală, credinţa, frica lui Dumnezeu şi începutul înţelepciunii. Prin toate purtările sale, preotul să dea pilde bune poporului. Să-şi chivernisească bine nu numai casa proprie, ci şi toate ce ţin de biserică. Iar de cercetarea cârciumilor, de jocuri şi glume să se ferească, precum cer canoanele Sfinţilor Părinţi.*

La urmă adăugă şi aceste sfaturi:

- *Preoţii să poarte îmbrăcăminte preoţească, că din cele de afară se chibzuieşte şi aşezarea cea dinlăuntru a inimii. Să fie cu blândeţe şi cuget curat în adunările şi sfătuirile bisericeşti, să nu rostească decât vorbe frumoase şi împăciuitoare; să se poarte cu toată cuviinţa faţă de „stăpânirile şi domniile" cărora le datorez cinstire şi ascultare. Faţă de poporani să fie cu dragoste, îndelungă răbdare şi smerenie. Pentru slujbe să nu ia decât simbria legiuită, la câştig urât să nu râvnească, iar la cei săraci să slujească gratuit, că pentru această osteneală mare plată vor avea în ceruri.*

În ziua hirotoniei sale în arhiereu, episcopul Andrei Şaguna a rostit aceste cuvinte: ***Cea mai mare parte a vieţii mele pururea în osteneală mi-a fost şi îmi va fi. Dar şi cea mai mare bucurie mi-a fost şi îmi va fi şi în viitor a învinge toate piedicile. Cred cu tărie că, fiind umbrit de puternicul scut al lui Dumnezeu, voi putea îndeplini scopul vieţii mele întregi, ca pe românii ardeleni din adâncul lor somn să-i deştept şi cu voia să-i trag către tot ce este adevărat, sfânt şi bun.***

Episcopul Andrei Şaguna s-a dovedit de la început a fi un adevărat părinte al românilor din Transilvania, un apărător înflăcărat al Ortodoxiei dreptmăritoare, dar, în acelaşi timp, şi un apostol luminat de Duhul Sfânt, care punea mai presus de toate dragostea în Hristos şi unirea naţională decât ura, vrajba şi dezbinarea confesională. Cu înţelepciunea şi cu sufletul lui paşnic, el a contribuit cel mai mult la marea adunare de unitate românească din mai, 1848, de pe Câmpia Libertăţii.

Fiind oricând gata de jertfă pentru cauza Bisericii şi a înfrăţirii tuturor românilor din Transilvania, marele ierarh a zăbovit 7 luni de zile la Viena, stăruind zi de zi pentru independenţa naţională şi religioasă a Transilvaniei şi nu s-a întors până nu s-au uşurat suferinţele poporului nedreptăţit.

După încetarea revoluţiei din anii 1848-1849, episcopul Andrei Şaguna a început, cu grele sacrificii, opera de restaurare, înfrumuseţare şi zidire din nou a zeci de biserici ortodoxe, în locul celor jefuite şi distruse prin satele şi oraşele ardelene. În câţiva ani, toate bisericile din eparhie erau înnoite, împodobite şi cu cărţi de cult, cu icoane, cu veşminte şi cu slujbe alese.

La acestea au contribuit, alături de credincioşii ardeleni, şi cei din Moldova şi Ţara Românească, cu care se simţeau dintotdeauna fraţi. Un ajutor deosebit a dat şi Mănăstirea Neamţ, care trimitea cu carele cărţi de slujbă şi alte daruri la Episcopia Ortodoxă din Sibiu.

Pentru apărarea Ortodoxiei şi întărirea vieţii duhovniceşti şi culturale în Transilvania, episcopul Andrei Şaguna a înfiinţat, în anul 1850, o vestită tipografie eparhială la Sibiu, care a fost ca o binecuvântare dumnezeiască pentru toţi. Despre ea vorbea marele ierarh mai târziu:

- ***Această tipografie, care până la moartea mea o am grijit şi o am administrat, numai Dumnezeu ştie cu câte greutăţi o am apărat şi susţinut faţă de duşmanii Bisericii şi ai naţiunii noastre române. Că ce era să fac în împrejurările acestea? Să şed la râul Babilonului şi să plâng? Nu! Ci să mă socotesc despre modul cum s-ar putea lăţi în preoţime şi poporul nostru cunoştinţele sistematice şi temeinice despre Biserică şi despre alte lucruri bisericeşti.***

Sub îngrijirea episcopului Andrei s-au tipărit, în decurs de 11 ani, 35 de cărţi bisericeşti, dintre care se pot aminti:

- ⇒ *Elementele dreptului canonic (1854);*
- ⇒ *Kiriacodromionul (1855);*
- ⇒ *Istoria Bisericii Ortodoxe răsăritene universale (1860), în două volume;*
- ⇒ *Ceaslovul,*
- ⇒ *Octoihul,*
- ⇒ *Psaltirea,*
- ⇒ *Penticostarul şi*
- ⇒ *Triodul.*
- ⇒ *Apoi cele douăsprezece Mineie (1853-1856), „după originalul îndreptat al Preasfinţitului episcop al Argeşului, Kir Iosif";*
- ⇒ *Biblia ilustrată (1856-1858), „după originalul celor 72 de tălmăcitori din Alexandria" şi altele.*

Numai la un an de la înfiinţarea tipografiei, se tipăriseră la Sibiu 5.000 de Catehisme, 5.000 de Abecedare, 700 de Ceasloave, 3.000 Istorii Biblice, 3.000 de cărţi despre Datoriile supuşilor şi 1.500 Apostoli.

În prefaţa Bibliei ilustrate (1858) scrie episcopul Andrei Şaguna:

- Cele două traduceri ale Bibliei (1648 şi 1688) sunt uşile prin care s-a înviorat şi poporul românesc a intra în câmpul cel ceresc al dumnezeieştilor învăţături, care, în mijlocul vijeliilor şi valurilor lumii, rămân neclătite şi adevărate din veac în veac. Ele sunt izvoarele care au izvorât întâia dată apa vieţii veşnice pentru neamul acesta, în toate părţile prin care este răspândit.

Deşteptarea poporului românesc din barbaria veacurilor, împrietenirea lui mai departe cu legea lui Dumnezeu, păşirea lui către lumina cea blândă a civilizaţiei

şi a culturii, înfrăţirea neamului nostru românesc, pe care mâna proniei 1-a semănat prin atâtea ţări deosebite şi printre atâtea neamuri străine, rămânerea în viaţă a limbii sale naţionale - toate aceste binecuvântări neasemănate avem a le mulţumi acestor ediţii vechi ale Sfintei Scripturi, acestor monumente nepieritoare ale limbii, moralităţii şi peste tot ale vieţii noastre naţionale şi bisericeşti.

Apoi adaugă şi aceste cuvinte:
- Mare, într-adevăr, şi adâncă trebuie să fie mulţumită noastră către pomeniţii bărbaţi mari ai poporului, care în vremi atât de grele şi cu mijloace şi puteri aşa smerite, au făcut lucruri atât de măreţe. Înaltă trebuie să fi fost cugetarea, adâncă mintea, fierbinte credinţa, adevărată iubirea lor către Dumnezeu şi naţiune, când au dăruit ei naţiei lor un astfel de odor! Sănătoasă şi coaptă a fost şi conştiinţa ce au avut-o ei despre lipsa poporului românesc de această sfântă carte. Pentru aceea au şi îmbrăcat traducerea lor în veşmântul limbii aceleia, care să fie înţeleasă de toţi românii de pretutindeni.
Limba acestei cărţi nu e făcută, ci luată chiar din gura poporului. Şi aşa traducătorul nu e decât un răsunet, nu numai al limbii, ci şi al simţirii şi, peste tot, al chipului cugetării poporului.

Cu tot dreptul dar se pot numi aceste ediţii, cea dintâi Biblie - nu a românilor din Ardeal, ori din Ţara Românească, ori de aiurea - ci cea dintâi Biblie a poporului românesc întreg, cel dintâi glas obştesc cu care se roagă acest popor Părintelui din Ceruri. Nici unul din traducătorii de mai târziu nu poate fi părtaş laudei ce se cuvine acelora care au altoit întâia dată cuvântul Sfintei Scripturi în pom românesc!

Iar în Istoria bisericească, volumul II, p. 122-124, zice:
- ***Pe cât aristocraţia română din Transilvania n-a avut nici o predilecţie către Biserica şi naţia sa şi era redusă de o idee deşartă, pe atâta, să zicem, preoţimea şi creştinii şi în fruntea lor arhiereii au arătat o tărie exemplară în mijlocul nenumăratelor prigoniri şi au rămas neclătiţi în religie şi în naţionalitate. Tăria aceasta sufletească a fost un produs viu al acelei convingeri morale, că dacă se vor lăsa de una, numaidecât se vor lipsi şi de cealaltă. Şi fiindcă românul nu-şi poate închipui religia fără naţia şi naţionalitatea sa, pentru aceea, ca să asigure existenţa sa naţională, a rămas în acea religie în care s-a pomenit ca român şi despre care e convins că este scutul cel mai puternic de a-i apăra naţionalitatea lui de orice vijelii.***

În tipografia diecezană din Sibiu, mitropolitul Andrei tipărea şi cărţi de şcoală: abecedare, catehisme, bucoavne, cărţi de muzică, de aritmetică, de gramatică, de istorie şi geografie, pentru şcolile săteşti - parohiale, pentru gimnazii şi mai ales, pentru Seminarul Teologic din Sibiu. Se mai tipăreau: Telegraful român, din 1852, Calendarul diecezan, Anuarul Gimnaziului din Braşov, precum şi numeroase broşuri şi lucrări bisericeşti şi folositoare de suflet. Astfel înţelegea marele ierarh să slujească Biserica lui Hristos şi poporul pe care îl păstorea, contribuind după putere la apărarea Ortodoxiei, la luminarea, la unitatea şi la mântuirea lui.

Mitropolitul Andrei Şaguna rămâne în istoria neamului ctitorul cel mai mare al şcolii şi culturii ardelene.

Odată cu organizarea tipografiei, în anul 1850 a înfiinţat în Sibiu un institut teologic şi pedagogic cu durata de unu până la trei ani, pentru formarea de preoţi buni, luminaţi şi devotaţi Evangheliei lui Hristos, acordând celor săraci şi iubitori de învăţătură ajutoare, burse şi cărţi gratuite. Pentru luminarea copiilor din eparhia sa, a înfiinţat, pe lângă fiecare parohie, sute de şcoli primare-confesionale, cu predarea în limba română. În ele se învăţau, atât cunoştinţele religioase, cât şi cele de cultură generală. Şcolile erau organizate şi întreţinute de Biserică. Preoţii parohiei erau directori, iar protopopii, inspectori şcolari. Profesorii erau pregătiţi, fie în Institutul Pedagogic din Sibiu, fie la Gimnaziul din Braşov, ambele înfiinţate şi întreţinute de Episcopia Ortodoxă din Sibiu.

În anul 1873 existau în Transilvania peste 800 de şcoli primare confesionale, din care mai mult de jumătate erau înfiinţate de marele mitropolit.

Prin aceste trei mijloace - prin preoţi vrednici şi biserici, prin şcoli confesionale şi prin cărţi tipărite în grai românesc - mitropolitul Andrei Şaguna a întărit peste Carpaţi unitatea credinţei ortodoxe, unitatea etnică naţională şi unitatea de gândire şi acţiune, împotriva atâtor influenţe străine.

Acest neobosit ierarh şi slujitor al Bisericii lui Hristos a realizat în eparhia sa şi alte înfăptuiri vrednice de amintit. El ţinea mult la demnitatea şi viaţa morală a preoţilor. De aceea, mereu le dădea sfaturi de bună comportare, le adresa frumoase pastorale, le dona cărţi de slujbă şi ajutoare pentru biserică, le făcea vizite canonice, umblând din sat în sat, mângâind şi sfătuind pe toţi ca un bun părinte al tuturor.

Odată scria mitropolitul Andrei Şaguna către preoţii din eparhia sa: ***„Pe cât simt şi cunosc mărimea şi greutatea chemării mele arhiereşti, pe atât mă străduiesc să***

fac faţă chemării mele. Însă numai pentru una mă doare inima, şi adică pentru aceea, că nu mă iartă împrejurările şi puterile mele ca să fac atâta cât aş dori să fac pentru clerul şi poporul nostru. Nădăjduiesc însă că ostenelile mele, mici şi neînsemnate ca şi sămânţa muştarului, vor spori cu ajutorul lui Dumnezeu, dacă le vom îngriji cu suflet curat".

Alteori, iarăşi zicea:
- ***De două ori dacă m-aş naşte, tot preot şi slujitor al Bisericii lui Hristos m-aş face!***

Mitropolitul Andrei „purta mare grijă pentru bunul mers al tuturor şcolilor săteşti înfiinţate de el şi mai ales pentru Institutul Teologic din Sibiu, pe care adeseori îl cerceta". Trăia în deplină armonie cu celelalte culte din Transilvania şi întreţinea o vastă corespondenţă cu numeroşi episcopi, stareţi, protopopi, deputaţi, oameni de cultură, miniştri şi chiar cu împăratul de la Viena. Căci toţi îl respectau şi erau cuceriţi de chipul şi înţelepciunea lui.

O altă mare realizare a mitropolitului Andrei Şaguna a fost reînfiinţarea vechii Mitropolii Ortodoxe din Transilvania, desfiinţată în anul 1701. La 24 decembrie, 1864, episcopia din Sibiu este ridicată la rang de Mitropolie, cu autonomie proprie, desprinzându-se de Mitropolia sârbă din Carlovitz.

Pentru buna organizare a Bisericii Ortodoxe din Transilvania, marele mitropolit a dat, în anul 1868, un renumit Statut Organic, care avea la bază deplina colaborare sinodală între clerici şi mireni. Astfel s-a dovedit a fi unul din cei mai mari legiuitori bisericeşti.

Aşa a trăit şi aşa s-a jertfit acest mare ierarh al Bisericii lui Hristos. Rolul său a fost, pe drept cuvânt, providenţial şi avea un suflet devotat de adevărat păstor, plin de înţelepciune şi curaj.

La 28 iunie, 1873, mitropolitul Andrei Şaguna s-a strămutat la cele veşnice şi a fost înmormântat ca un simplu călugăr în curtea bisericii din Răşinari-Sibiu.

Scrieri

⇒ Anrede des… an die Geistlichkeit und National-Versammlung am 28. Dezember 1848 zu Hermannstadt. Olmütz.

⇒ Promemorie despre dreptul istoric. din 1849 al autonomiei bisericesci naționale a românilor de legea răsariteană în c. r. provincii ale Monarchiei austriace. Olmütz, 1849.

⇒ Elementele dreptuluj kanonik al Biserièij dreptoredinèose reseritene spre entrebuincarea Preocimei, a clerului tiner și a creștinilor întocmite prin… Olmütz, 1854.

⇒ Cunoștințe folositoare despre trebile căsătoriilor, spre folosul Preoțimei și al Scaunelor protopopesci. Olmütz, 1854.

⇒ Teologia dogmatică, scoasă din manuscrisul preacuviosului părinte archimandrit Ioan. Raics, și prescurt întocmită spre întrebuințare în școlile clericale de legea greco-răsăriteană. Olmütz, 1854.

⇒ Manual de teologie morală creștinească pentru întrebuințarea preoțimei și a clericilor greco-resăriteni revăzut și retipărit sub privegherea și cu binecuvântarea esc. sale doma. Olmütz, 1855.

⇒ Contra lui Hiliad biblicist din 1858. Olmütz, 1858. Memorial prin care se lamureste cererea romanilor de religiunea resariteanea in Austria pentru restaurarea mitropolieilor din punct de devere a ss. canoane. Asterunt c. r. ministeriu pentru cult si instructiune 1851. Olmütz, 1860.

⇒ Istoria bisericei ortedocse resaritene universale, dela intemeierea ei pana in zilele noastre, compusa si aeum autaia oara data la lumina numai ea manuscript. Olmütz, 1860. Két kötet.

⇒ Compendiu de dreptulu canonicu alu unei santei sobornicesci si apostolesci biserici. Olmütz, 1868.

⇒ Promemoria - despre dreptul istoric al autonomiei bisericești-naționale a românilor de religie răsăriteană, Sibiu, 1849, 15 p.; Adaus la „Promemoria despre dreptul istoric al autonomiei bisericești-naționale...”, Sibiu, 1850, 23 p.,

⇒ Memoriu prin care se lămurește cererea românilor de religiune răsăriteană din Austria pentru restaurarea Mitropoliei lor din punct de vedere al sfintelor canoane, Viena, 1851 și Sibiu 1860, 23 p.

⇒ Elementele Dreptului canonic al Bisericii drept credincioase răsăritene..., Sibiu, 1854, XXIV + 183 p.;

⇒ Istoria Bisericii Ortodoxe răsăritene universale de la întemeiere până în zilele noastre, 2 vol., Sibiu, 1860, X + 422 p. (I) + IV + 316 p. (II) (vol.II a apărut și în traducere germana, la Sibiu, în 1862, făcută de Zaharia Boiu și Ioan Popescu);

⇒ Compendiu de Drept Canonic al sântei, sobornicești și apostolești Biserici, Sibiu, 1868, XLVIII + 452 p. (ed. a II-a, Sibiu, 1885, XLVIII + 440 p.; ed. a III-a, Sibiu, 1913, XLVIII + 440 p.); a apărut și în traducere germană, făcută de prof. Alois Sentz („Compendium des Canonischen Rechtes...", Sibiu, 1868, 449 + XLIV p.);

⇒ Enhiridion, adecă carte manual de canoane ale sântei, sobornicești și apostolești Biserici, cu comentarii, Sibiu, 187 1, LII + 548 p.;

⇒ Manual de studiu pastoral, Sibiu, 1972, 8 + X + 302 p. (ed. a II-a, Sibiu, 1878, XV + 270 p.).

Patericul românesc: „De două ori dacă m-aş naşte, tot preot şi slujitor al Bisericii lui Hristos m-aş face!” - Mitropolitul Ardealului Andrei Şaguna

„Pre cât simt şi cunosc mărimea şi greutatea chemării mele arhiereşti, pre atât mă străduiesc să fac faţă chemării mele. Însă numai pentru una mă doare inima, şi adică pentru aceea, că nu mă iartă împrejurările şi puterile mele ca să fac atâta cât aş dori să fac pentru clerul şi poporul nostru. Nădăjduiesc însă că ostenelile mele, mici şi neînsemnate ca şi sămânţa muştarului, vor spori cu ajutorul lui Dumnezeu, dacă le vom îngriji cu suflet curat.”

Acest neobosit ierarh şi slujitor al Bisericii lui Hristos a realizat în eparhia sa şi alte înfăptuiri vrednice de amintit. El ţinea mult la demnitatea şi viaţa morală a preoţilor. De aceea, mereu le dădea sfaturi de bună comportare, le adresa frumoase pastorale, le dona cărţi de slujbă şi ajutoare pentru biserică, le făcea vizite canonice, umblând din sat în sat, mângâind şi sfătuind pe toţi ca un bun părinte al tuturor.

Odată, scria mitropolitul Andrei Şaguna către preoţii din eparhia sa: „Pre cât simt şi cunosc mărimea şi greutatea chemării mele arhiereşti, pre atât mă străduiesc să fac faţă chemării mele. Însă numai pentru una mă doare inima, şi adică pentru aceea, că nu mă iartă împrejurările şi puterile mele ca să fac atâta cât aş dori să fac pentru clerul şi poporul nostru. Nădăjduiesc însă că ostenelile mele, mici şi neînsemnate ca şi sămânţa muştarului, vor spori cu ajutorul lui Dumnezeu, dacă le vom îngriji cu suflet curat.”

Alteori, iarăşi zicea: „De două ori dacă m-aş naşte, tot preot şi slujitor al Bisericii lui Hristos m-aş face!”

Mitropolitul Andrei „purta mare grijă pentru bunul mers al tuturor şcolilor săteşti înfiinţate de el, şi mai ales pentru Institutul Teologic din Sibiu, pe care adeseori îl cerceta”.

Trăia în deplină armonie cu celelalte culte din Transilvania şi întreţinea o vastă corespondenţă cu numeroşi episcopi, stareţi, protopopi, deputaţi, oameni de cultură, miniştri, şi chiar cu împăratul de la Viena. Căci toţi îl respectau şi erau cuceriţi de chipul şi înţelepciunea lui.

O altă mare realizare a mitropolitului Andrei Şaguna a fost reînfiinţarea vechii Mitropolii Ortodoxe din Transilvania, desfiinţată în anul 1701.

La 24 decembrie 1864, episcopia din Sibiu este ridicată la rang de Mitropolie, cu autonomie proprie, desprinzându-se de Mitropolia Sârbă din Carlovitz.

Pentru buna organizare a Bisericii Ortodoxe din Transilvania, marele mitropolit a dat, în anul 1868, un renumit Statut Organic, care avea la bază deplina colaborare sinodală între clerici şi mireni. Astfel s-a dovedit a fi unul din cei mai mari legiuitori bisericeşti.

Aşa a trăit şi aşa s-a jertfit acest mare ierarh al Bisericii lui Hristos. Rolul său a fost, pe drept cuvânt, providenţial şi avea un suflet devotat, de adevărat păstor, plin de înţelepciune şi curaj.

La 28 iunie 1873, mitropolitul Andrei Şaguna s-a strămutat la cele veşnice şi a fost înmormântat ca un simplu călugăr în curtea bisericii din Răşinari (Sibiu).

(Arhimandrit Ioanichie Bălan, Patericul românesc, Editura Mănăstirea Sihăstria, pp. 444-445)

Iulian Dumitraşcu - Calendar Ortodox - Sfântul apostol Andrei, cel întâi chemat, ocrotitorul României, Sfântul ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei

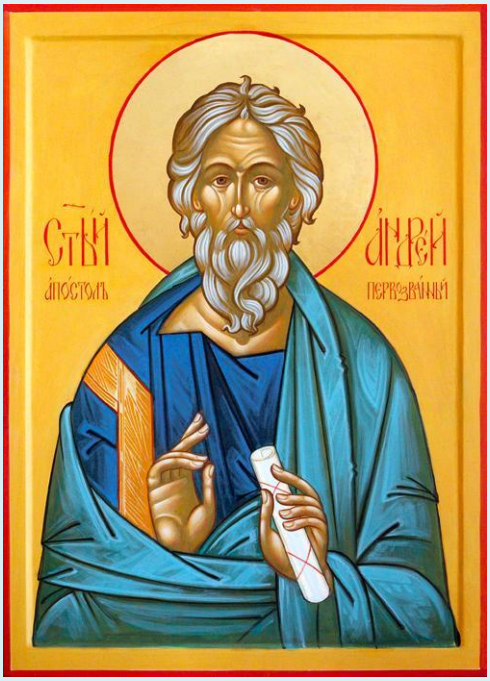

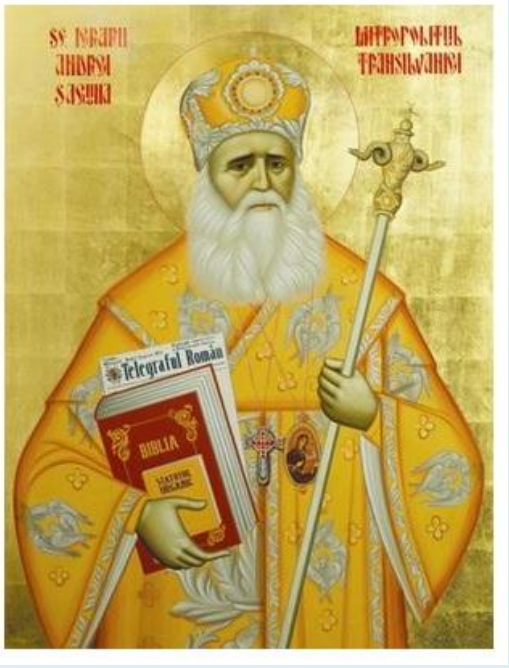

1. Sfântul Andrei s-a născut în Betsaida, orăşel pe malul lacului Ghenizaret din Galileea, fiind fiul lui Iona şi fratele lui Simon-Petru. Înainte de a fi apostol al Domnului, Andrei a fost ucenic al Sfântului Ioan Botezătorul.

Dar, dacă a auzit, a doua zi după Botezul lui Iisus în Iordan, pe dascălul său Ioan, arătând pe Iisus şi zicând: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii” (Ioan 1, 29), Sfântul Andrei, lăsându-l pe Ioan, a urmat lui Hristos, zicând fratelui său Petru: „Am găsit pe Mesia, care se tâlcuieşte Hristos” (Ioan 1, 41). Şi astfel, l-a atras şi pe Petru spre urmarea Domnului. Drept aceea, Sfântului Andrei i se mai spune şi apostolul cel întâi chemat.

Din zilele acelea, ca şi ceilalţi apostoli, Sfântul Andrei a urmat Mântuitorului, însoţindu-L pe drumurile Ţării Sfinte, adăpându-se din izvorul nesecat al dumnezeieştilor descoperiri pe care le aducea Mântuitorul. A fost martor faptelor minunate săvârşite de Domnul, s-a împărtăşit din cuvântul dumnezeiesc, dătător de viaţă, al credinţei celei noi întemeiată de Hristos, şi, mai presus de toate, a văzut Pătimirile Domnului, a plâns moartea Lui pentru noi şi s-a întărit în credinţă, în ziua Învierii.

La rândul ei, Tradiţia Bisericii ne spune că, după Înălţarea Domnului la cer şi după Cincizecime, apostolii au tras la sorţi şi au mers în toată lumea, pentru propovăduire. Sinaxarele bizantine amintesc că apostolul cel întâi chemat a propovăduit în Bitinia şi Pont, precum şi în alte ţinuturi ce se află lângă Marea Neagră, ajungând în Sciţia, la Dunăre, unde a zăbovit propovăduind geto-dacilor, romanilor şi grecilor aflaţi atunci acolo.

Însemnătatea vestirii Evangheliei la sciţi este sprijinită de faptul că cele mai vechi mărturii amintesc mai ales de această misiune în partea de apus a Pontului Euxin. Astfel, potrivit mărturiilor Sfântului Ipolit al Romei şi ale scriitorilor bisericeşti Origen şi Eusebiu de Cezareea, Sfântul Andrei a predicat sciţilor şi tracilor. Prin Sciţia se înţelege atât Sciţia Mare, adică sudul Ucrainei de astăzi, cât şi Sciţia Mică, adică Dobrogea de astăzi.

Plecând din Dobrogea, Sfântul Andrei s-a îndreptat spre miazăzi, punând episcop la Odessos (Varna de astăzi) pe Sfântul Amplie, unul dintre cei 70 de ucenici. A propovăduit de asemenea în Tracia şi la Bizanţ, unde a pus episcop pe Sfântul Stahie, precum şi în Macedonia, unde l-a rânduit episcop pe Sfântul Urban (aceşti trei ucenici ai Sfântului Andrei fiind prăznuiţi la 31 octombrie).

Apostolul a străbătut toate aceste locuri nu în grabă, ci zăbovind în fiecare şi răbdând multe împotriviri şi primejdii, dar pe toate biruindu-le cu ajutorul lui Hristos. La urmă a străbătut Elada şi a ajuns în ţinutul Peloponezului, unde pe mulţi i-a adus de la idoli la Hristos. La Patras, lângă Corint, a pus episcop pe Sfântul Stratrocleu şi, din porunca dregătorului Egeat, a primit moarte de mucenic, fiind răstignit pe o cruce de măslin în forma literei X, căreia i s-a spus de atunci „Crucea Sfântului Andrei”. Unii socotesc că apostolul a pătimit pe vremea împăratului Nero (54-68), dar alţii cred că în timpul lui Domiţian (81-96).

Sfintele sale moaşte au fost mutate la Constantinopol în anul 357, dar capul sfântului a fost trimis înapoi la Patras în veacul al IX-lea. După cucerirea Constantinopolului de către cruciaţi în anul 1204, moaştele au fost duse în Italia, la Amalfi, iar în 1460 şi capul i-a fost dus la Roma, pentru a nu cădea în mâinile păgânilor. În anul 1964 Vaticanul a trimis înapoi la Patras capul Sfântului, ca semn al frăţietăţii creştine.

Întrucât acest sfânt apostol a adus la lumina cunoaşterii lui Hristos pe aceia dintre strămoşii noştri care locuiau în Dobrogea, Biserica Ortodoxă Română îl cinsteşte în mod deosebit, ca întemeietor al ei. În anul 1995 Sfântul Sinod a hotărât înscrierea sărbătorii lui cu cruce roşie în calendar. În anul 1996 capul Sfântului

Andrei a fost adus spre închinare la Iaşi şi Galaţi, iar în anul 2011 la Bucureşti, Sibiu şi Alba Iulia.

În februarie 1997, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a proclamat pe Sfântul apostol Andrei ca ocrotitor al României, iar în anul 2002 a hotărât ca sărbătoarea lui să devină Sărbătoare Naţională Bisericească. În 2012, Parlamentul României a declarat ziua de pomenire a Sfântului apostol Andrei - 30 noiembrie, ca sărbătoare legală.

Semn al cinstirii neamului nostru faţă de Sfântul apostol Andrei este şi faptul că noua Catedrală a Mântuirii Neamului poartă hramul Sfântul apostol Andrei, ocrotitorul României, pe lângă hramul Înălţarea Domnului, care este şi Ziua Eroilor Români.

Pentru rugăciunile Sfântului Andrei, apostolul Tău cel întâi chemat, Hristoase Dumnezeule, miluieşte-ne pe noi. Amin.

2. Sfântul ierarh Andrei Şaguna s-a născut din părinţi temători de Dumnezeu, ai căror strămoşi erau „vlahi" sau „aromâni",vieţuitori în Balcani, care, din cauza stăpânirii turceşti, în veacul al XVIII-lea, s-au refugiat în câteva ţări creştine, din Imperiul Austriac. Familia Şaguna când, din voia lui Dumnezeu, a adus pe lume pe Anastasie, viitorul sfânt ierarh al Ardealului, se găsea în oraşul Mişcolţ, în nord-estul Ungariei.

Era în preajma Crăciunului din anul mântuirii 1808. Vrednica sa mamă, Anastasia, a dat pruncului nou-născut numele ei, care înseamnă „înviere". După ce a venit pe lume Anastasie, la câţiva ani tatăl său a plecat la cele veşnice. Astfel, Anastasia Şaguna se regăseşte în faţa necazurilor vieţii cu trei copii: Evreta, Ecaterina şi Anastasie, rămaşi orfani de tată.

Înfruntând mari lipsuri materiale, a reuşit să facă din ei oameni crescuţi în frică de Dumnezeu, păstrători ai sfintelor predanii ortodoxe. Anastasie a fost dat să înveţe la cele mai bune şcoli ale timpului: şcoala primară „greco-valahă" din Mişcolţ, întreţinută de parohia aromânească de acolo, gimnaziul „inferior" din Mişcolţ, gimnaziul „superior" (liceul) din Pesta (azi Budapesta), apoi la Universitatea din acel oraş, unde a făcut studii strălucite de Filosofie şi Drept.

La terminarea studiilor, tânărului Anastasie i se deschidea în faţă o frumoasă carieră de avocat, judecător sau profesor. Însă la îndemnul evlavioasei sale mame, a plecat la Vârşeţ (în Banatul sârbesc de azi) şi s-a înscris la Seminarul teologic

româno-sârb de acolo. La absolvire intră ca frate în mănăstirea sârbească Hopovo, unde, la nici 25 de ani, a cerut să fie tuns în monahism.

A primit numele Sfântului apostol Andrei, cel întâi chemat. Era un călugăr învăţat, cu studii de drept, filosofie şi teologie, bun cunoscător al limbilor română (inclusiv dialectul aromân), maghiară, germană, sârbă, greacă, latină şi slavonă. Cu toate acestea, noul ostaş în slujba Domnului Hristos s-a ostenit întru smerenie şi ascultare desăvârşită, lucrând cu timp şi fără timp în împlinirea virtuţilor, sporind în evlavie şi rugăciune curată, desăvârşindu-se duhovniceşte şi înălţându-se, prin cunoaştere, către asemănarea cu Dumnezeu.

A fost apreciat foarte mult de ierarhii ortodocşi sârbi, care l-au rugat să părăsească liniştea mănăstirii şi să activeze în cadrul Mitropoliei de la Carloviţ. Făcând ascultare, împlineşte această chemare şi, timp de 13 ani, activează ca rector, asesor (consilier) mitropolitan, profesor de seminar şi ca egumen la patru mănăstiri sârbeşti (Iazak, Beşenovo, Hopovo şi Covil).

În vara anului 1846 mitropolitul de la Carloviţ l-a numit„vicar general” al Episcopiei româneşti vacante a Transilvaniei, cu sediul la Sibiu; în decembrie 1847 „soborul” protopopilor ardeleni l-a propus ca episcop, fiind confirmat de Curtea imperială din Viena şi hirotonit arhiereu de către mitropolitul din Carloviţ în Duminica Tomii a anului 1848.

Chiar în ziua hirotonirii a plecat spre Sibiu, unde poporul român ortodox îl aştepta ca pe un izbăvitor. S-a implicat direct şi cu multă dăruire în toate acţiunile de reabilitare a identităţii culturale şi spirituale a naţiunii românilor ardeleni, pe primul loc fiind recunoaşterea lor ca „naţiune” egală în drepturi cu maghiarii, saşii şi secuii şi desfiinţarea iobăgiei.

În plan bisericesc mitropolitul Andrei Şaguna a luptat cu mult curaj, timp de 15 ani, pentru ieşirea Bisericii româneşti din Ardeal de sub jurisdicţia Mitropoliei sârbeşti de la Carloviţ, sub care a fost aşezată în mod abuziv de Curtea imperială de la Viena. Lupta lui a fost încununată de izbândă în decembrie 1864, când s-a aprobat restaurarea vechii Mitropolii a Ardealului (desfiinţată în 1701 de autorită-ţile de stat de atunci), iar Andrei Şaguna a devenit arhiepiscop al Sibiului şi mitropolit al românilor din Ardeal, Banat şi „părţile de vest” (Crişana).

El a întocmit apoi o lege de organizare, cunoscută sub numele de Statutul organic, aprobată de un Congres naţional-bisericesc în anul 1868, prin care se prevedea autonomia Bisericii sale faţă de stat, dar şi participarea laicilor la conducerea vieţii

bisericeşti, în probleme administrative şi economice. Biserica din Ardeal s-a condus după acest statut până în anul 1925, dar principiile lui de bază s-au păstrat şi în Statutele următoare până azi. Mitropolitul Andrei a fost un adevărat „ctitor” al învăţământului şi culturii româneşti din Ardeal.

El a reorganizat vechea şcoală teologică de la Sibiu ca un Institut teologic-pedagogic, cu două „secţiuni”, în care se pregăteau viitorii preoţi, dar şi învăţătorii celor aproximativ 800 de şcoli primare din Ardeal, îndrumate de Biserică (mai mult de jumătate fiind înfiinţate în timpul lui). Tot el a întemeiat Gimnaziul cu opt clase din Braşov (actualul Colegiu „Andrei Şaguna”), un Gimnaziu la Brad, în judeţul Hunedoara, o şcoală „reală- comercială” în Braşov, a iniţiat cursuri pentru neştiutorii de carte în fiecare parohie.

La Sibiu a înfiinţat o „tipografie diecezană”, în care s-a tipărit ziarul „Telegraful Român” (din ianuarie 1853 până azi, în mod neîntrerupt), „Calendarul” eparhial (numit azi „Îndrumătorul bisericesc”, din 1852 până azi), o serie de manuale pentru şcolile primare, dar şi manuale pentru învăţământul teologic (unele scrise de el însuşi), toate cărţile de slujbă, unele în mai multe ediţii, o nouă ediţie a Bibliei, în 1856-1858 şi multe altele.

Tot Şaguna a fost acela care a obţinut acordul autorităţilor pentru înfiinţarea Asociaţiunii transilvane pentru literatura şi cultura poporului român (ASTRA). A acordat burse, din fondurile Arhiepiscopiei, unor tineri care urmau studii gimnaziale şi universitare, din rândul cărora s-a format elita intelectuală a Ardealului de altădată.

El a organizat actuala reşedinţă mitropolitană din Sibiu, a ctitorit biserica din Guşteriţa (azi cartier al Sibiului) şi a îndemnat preoţii şi credincioşii să contribuie cu banii şi braţele la ridicarea unor biserici şi clădiri şcolare. Intenţiona să zidească o catedrală în Sibiu, dar nu a reuşit să strângă banii necesari pentru începerea lucrărilor.

A fost un ales rugător şi postitor, un desăvârşit liturghisitor, predicator şi păstor de suflete, care a păstrat în permanenţă legătura cu clerul şi credincioşii.

A trecut la cele veşnice la 16/28 iunie 1873, fiind îngropat lângă biserica mare din Răşinari, aşa cum a rânduit el însuşi prin testament, fiind prohodit de un singur preot, „fără predică şi fără pompă”.

Cu toată smerenia lui, cu adevărat călugărească, poporul drept-credincios l-a cinstit cum se cuvine şi după moarte, socotindu-l între cei mai de seamă ierarhi pe care i-a avut Ardealul.

Sfântul Sinodal Bisericii Ortodoxe Române l-a trecut în rândul Sfinţilor în anul 2011, rânduindu-i pomenirea în ziua de 30 noiembrie.

Pentru ale lui sfinte rugăciuni, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Sfântul ierarh Andrei, mitropolitul Ardealului - Sfinte moaşte

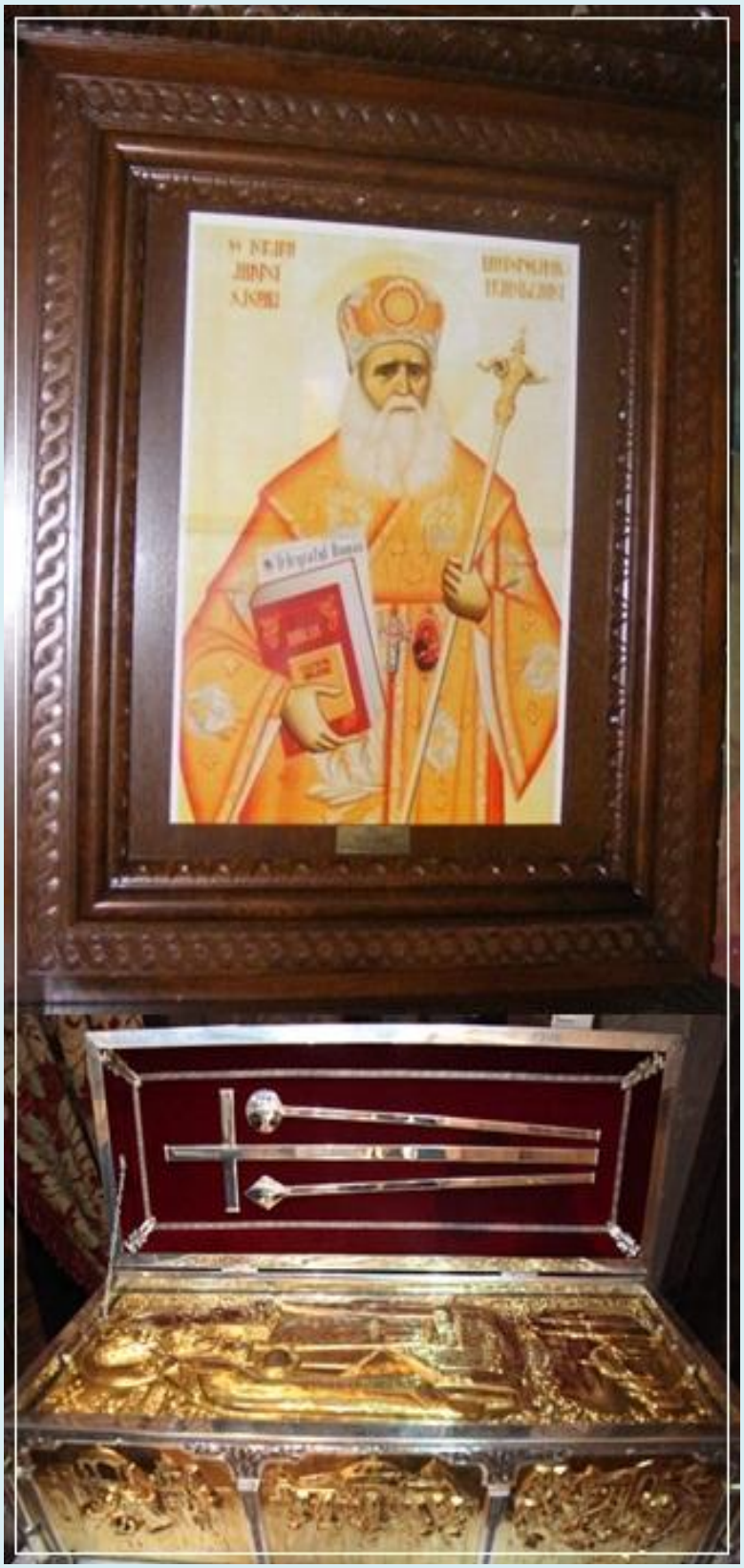

Moaștele Sfântului ierarh Andrei Șaguna se găsesc in Catedrala Mitropolitană din Sibiu.

Proslăvirea ca sfânt

Sfântul ierarh Andrei Șaguna a fost proslăvit ca sfânt la 21 iulie 2011 de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Proclamarea oficială a canonizării s-a făcut la 30 octombrie 2011, în „Catedrala Reîntregirii” din Alba Iulia.

Cu o zi înainte (pe 29 octombrie 2011), pentru ultima oară, un sobor impresionant de preoți a oficiat ultimul parastas la mormântul lui Andrei Șaguna, din localitatea Rășinari.

Rămășițele pământești ale Mitropolitului Transilvaniei au fost puse apoi într-o raclă și purtate în pelerinaj până la Sibiu. Primul popas al credincioșilor pe străzile Sibiului a fost făcut la „Biserica din Groapă”, unde a slujit mult timp Andrei Șaguna.

„De acolo, din Răşinari, Mitropolitul Șaguna se întoarce în Catedrala pe care și-a dorit-o, a strâns bani pentru ea, a făcut diferite proiecte, dar nu a reușit să se bucure de realizarea ei ca monument”, a spus actualul Mitropolit al Ardealului, ÎPS Laurenţiu Streza.

Prăznuirea Sfântului ierarh Andrei Șaguna se face pe 30 noiembrie.

Dezgroparea osemintelor mitropolitului Andrei Şaguna în scopul aşezării lui în rândul sfinţilor ierarhi ardeleni

Deshumarea Mitropolitului Şaguna

Rămăşiţele pământeşti ale mitropolitului Andrei Şaguna au fost deshumate astăzi, 31 mai 2011, din cripta Mausoleului de la Răşinari, informează Trinitas Tv.

Alături de credincioşi au fost prezenţi Mitropolitul Ardealului, Mitropolitul Olteniei şi Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului.

„Am mers la mausoleul marelui mitropolit Andrei Şaguna, am dezvelit mormântul şi am scos osemintele pentru a pregăti o raclă în vederea canonizării lui. Ne-am rugat ca Dumnezeu să ni-l aleagă ca ocrotitor şi ca mijlocitor”, a arătat Înaltpreasfinţitul Părinte Laurenţiu, mitropolitul Ardealului.

Osemintele au fost împărţite în două racle. Una dintre ele va rămâne în Mausoleu, iar cealaltă a fost dusă la sediul Mitropoliei Ardealului.

După deshumare a fost oficiată o slujbă de pomenire pentru mitropolitul Andrei Şaguna al Ardealului.

Sfântul Sinod al Bisericii noastre va analiza într-una din următoarele şedinţe de lucru dosarul de canonizare a Mitropolitului Şaguna înaintat spre studiere ierarhilor români de Mitropolia Ardealului.

Ultimul parastas pentru mitropolitul Andrei Şaguna

Preasfinţitul Andrei Făgărăşanul, episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului a oficiat, astăzi, 28 octombrie 2011, împreună cu un sobor de preoţi şi diaconi, ultimul parastas al mitropolitului Andrei Şaguna, înainte de proclamarea sa ca sfânt, după cum informează mitropolia-ardealului.ro.

Slujba religioasă a avut loc în faţa mausoleului din Răşinari, în incinta Bisericii “Sfânta Treime”, unde ierarhul sfânt a slujit adesea.

Sute de răşinăreni s-au îmbrăcat în costume populare, iar din sobor au făcut parte pr. acad. prof. univ. dr. Mircea Păcurariu, pr. prof. univ. dr. Viorel Sava, decanul Facultăţii de Teologie din Iaşi, pr. Ilarie Benchea şi pr. Savu Popa, consilieri ai arhiepiscopiei Sibiului, protopopi din Arhiepiscopia Sibiului precum şi alţi preoţi slujitori din Sibiu şi Mărginimea Sibiului.

Atât PS Episcop Andrei cât şi pr. acad. prof. univ. dr. Mircea Păcurariu au vorbit despre personalitatea mitropolitului Andrei Şaguna, iar racla cu osemintele ierarhului au fost aduse în Sibiu. Răspunsurile liturgice au fost date de corul Facultăţii de Teologie Ortodoxă “Andrei Şaguna” din Sibiu condus de pr. lect. dr. Sorin Dobre.

O amplă procesiune a fost organizată pe străzile oraşului, participând zeci de preoţi, militari, monahi şi monahii, tineri studenţi şi elevi precum şi sute de credincioşi. Racla a fost întâmpinată la Catedrala mitropolitană din Sibiu de Înalt Preasfinţitul Laurenţiu, mitropolitul Ardealului şi Înalt Preasfinţitul Calinic, arhiepiscopul Argeşului şi Muscelului, împreună cu preoţi şi credincioşi.

Proclamarea Sfântului ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Ardealului

În Catedrala Mitropolitană din Sibiu a avut loc astăzi, 29 octombrie 2011, în prezenţa Patriarhului Alexandriei, Patriarhului României, a ierarhilor greci şi români, proclamarea canonizării Sfântului ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Ardealului.

„Anul acesta a rânduit Bunul Dumnezeu să fie trecut în rândul Sfinţilor din calendar, Sfântul ierarh Andrei Şaguna şi Sfântul Ierarh Simeon Ştefan, mitropoliţi ai Transilvaniei. Desigur, am avut şi în alte părţi sfinţi care s-au bucurat de cinstirea Sfântului Sinod, dar în Transilvania, în mod deosebit, Sfântul Sinod a dorit să evidenţieze lucrarea misionară apostolică a doi mari ierarhi, aceştia pe care astăzi şi mâine îi sărbătorim în mod deosebit. A vrut Bunul Dumnezeu ca să recunoaştem sfinţenia lui. Biserica nu face sfinţi, ci Dumnezeu îi face pe sfinţi sfinţi. Duhul Sfânt îi sfinţeşte şi îi arată că sunt sfinţi. Biserica doar recunoaşte sfinţenia lui. În limba greacă, de fapt, canonizarea înseamnă recunoaşterea sfinţeniei unui om pe care Dumnezeu l-a sfinţit […] Prin sfinţenie toţi oamenii sunt egali, pentru că cea mai mare virtute este virtutea sfinţeniei şi cel mai mare ideal al fiecărui creştin este să dobândească sfinţenia care vine de la Dumnezeu cel Unul Sfânt. […] Sfinţii ierarhi au o responsabilitate deosebită pentru că sunt urmaşi ai Sfinţilor apostoli. Fiecare ierarh nu are o doar o grijă pentru mântuirea proprie, ci o grijă în plus şi anume grija pentru mântuirea sufletelor celor încredinţaţi lor spre mântuire […]

Sfântul ierarh Andrei Şaguna a avut o lucrare deosebită care a fost profund marcată de prezenţa Duhului Sfânt. Se spune că Duhul Sfânt nu se arată în omul leneş şi plictisit. Când cineva este leneş şi plictisit este semnul că nu are pe Duhul Sfânt prezent în el. Duhul Sfânt se arată în oamenii plini de credinţă, de entuziasm, de dorinţă vie de a iubi pe Dumnezeu şi de ajuta pe semenii lui. Sfântul Andrei Şaguna ne impresionează prin dragostea sa neţărmurită faţă de Hristos, faţă de sfinţii Lui şi faţă de Biserica Lui.

Ne mirăm cât a putut scrie omul acesta şi cât a putut lucra. A construit sute de şcoli româneşti în Transilvania şi două licee. A întemeiat ziarul Telegraful Român, care şi astăzi continuă fără întrerupere, ca mijloc misionar de răspândire a credinţei şi de apărare a unităţii şi demnităţii românilor din Transilvania. A tradus Sfânta Scriptură în patru volume şi a lăudat pe Sfântul Simeon Ştefan, pe care îl vom, proclama ca sfânt mâine, după ce Sfântul Sinod a aprobat canonizarea, la Alba Iulia, pentru că a tradus Noul Testament în limba greacă.

Sfântul Andrei Şaguna ne-a lăsat statutul bisericesc pe care, până astăzi, în mare parte, Biserica noastră îl foloseşte. În mod deosebit, a arătat o neobosită luptă pentru apărarea Ortodoxiei şi a demnităţii ortodocşilor din Transilvania”.

Canonizarea Sfântului ierarh Andrei Şaguna (29 octombrie 2011)

Sfintele moaște Sfântului ierarh Andrei Şaguna

În Catedrala Mitropolitană din Sibiu a avut loc astăzi, 29 octombrie 2011, în prezenţa Patriarhului Alexandriei, Patriarhului României, a ierarhilor greci şi români, proclamarea canonizării Sfântului ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Ardealului.

La eveniment au participat numeroşi reprezentanţi ai instituţiilor de stat, în frunte cu domnul Traian Băsescu, preşedintele României, reprezentanţi ai Guvernului, ai Bisericilor surori, autorităţi locale, protopopi, preoţi, profesori şi oameni de cultură, tineri studenţi şi elevi, dar şi mii de credincioşi care au dorit să participe.

Sărbătoarea a început cu săvârşirea Sfintei Liturghii oficiată de cei doi patriarhi, alături de soborul de ierarhi, preoţi şi diaconi.

La finalul acesteia a început ceremonia de proclamare a canonizării Sfântului Mitropolit Andrei Şaguna prin cuvântul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel care a vorbit celor prezenţi despre cinstirea sfinţilor în Biserica Ortodoxă: ***„Dumnezeu este minunat întru sfinţii Săi prin lucrarea Sa în Sfinţii Săi. Când noi cinstim pe***

toţi Sfinţii lui Dumnezeu nu cinstim în ei natura umană, autonomă şi autosuficientă, ci lucrarea lui Dumnezeu în oameni.

În sfinţi noi nu cinstim orgoliul omenesc şi greşelile oamenilor, ci în sfinţi cinstim lucrarea Duhului Sfânt care iartă păcatele şi care dăruieşte oamenilor harul şi iubirea Preasfintei Treimi. […] Cinstirea sfinţilor nu intră în concurenţă cu cinstirea lui Dumnezeu, ci dimpotrivă Dumnezeu se bucură că cinstim pe prietenii Lui care sunt sfinţii.

În Maria Egipteanca noi nu cinstim pe femeia păcătoasă, ci pe femeia pocăită şi ridicată prin pocăinţă şi prin harul lui Dumnezeu.Prin Sfântul apostol Pavel noi nu cinstim pe prigonitorul Saul din Tars, ci pe cel care s-a convertit şi a iubit atât de mult pe Hristos pe care îl prigonea înainte, încât a pătimit moarte de martir pentru El. De aceea, Biserica Ortodoxă când cinsteşte sfinţii se uită mai întâi la lucrarea lui Dumnezeu din ei. Deci, noi, Biserica, când recunoaştem ca sfinţi pe oamenii care au iubit pe Dumnezeu şi au împlinit în viaţa lor voia Lui pe pământ, de fapt cinstim pe Dumnezeu care a lucrat în ei. Nici un om nu este fără de păcat, dar noi mai întâi vedem lumina din oameni, nu păcatele din ei.

De aceea, înainte de fi cineva trecut în rândul sfinţilor se săvârşeşte ultimul parastas pentru iertarea păcatelor lui" […] Deosebirea dintre un sfânt şi un om obişnuit este aceea că sfântul a răspuns iubirii lui Dumnezeu cu iubire în rugăciune faţă de Dumnezeu şi cu iubire în rugăciune faţă de semeni. Când ne uităm la viaţa slujitorilor Bisericii vedem mai bine câtă lumină au cultivat prin lumina botezului, prin lumina hirotoniei şi prin lumina împărtăşirii lor din Sfânta Euharistie".

Patriarhul României a vorbit şi despre Sfântul ierarh Andrei Şaguna: „Anul acesta a rânduit Bunul Dumnezeu să fie trecut în rândul Sfinţilor din calendar, Sfântul ierarh Andrei Şaguna şi Sfântul ierarh Simeon Ştefan, mitropoliţi ai Transilvaniei. Desigur, am avut şi în alte părţi sfinţi care s-au bucurat de cinstirea Sfântului Sinod, dar în Transilvania, în mod deosebit, Sfântul Sinod a dorit să evidenţieze lucrarea misionară apostolică a doi mari ierarhi, aceştia pe care astăzi şi mâine îi sărbătorim în mod deosebit. A vrut Bunul Dumnezeu ca să recunoaştem sfinţenia lui.

Biserica nu face sfinţi, ci Dumnezeu îi face pe sfinţi sfinţi. Duhul Sfânt îi sfinţeşte şi îi arată că sunt sfinţi. Biserica doar recunoaşte sfinţenia lui. În limba greacă, de fapt,canonizarea înseamnă recunoaşterea sfinţeniei unui om pe care Dumnezeu l-a sfinţit […] Prin sfinţenie toţi oamenii sunt egali, pentru că cea mai mare virtute

este virtutea sfinţeniei şi cel mai mare ideal al fiecărui creştin este să dobândească sfinţenia care vine de la Dumnezeu cel Unul Sfânt. […]

Sfinţii ierarhi au o responsabilitate deosebită pentru că sunt urmaşi ai Sfinţilor apostoli. Fiecare ierarh nu are doar o grijă pentru mântuirea proprie, ci o grijă în plus şi anume grija pentru mântuirea sufletelor celor încredinţaţi lor spre mântuire […]

Sfântul ierarh Andrei Şaguna a avut o lucrare deosebită care a fost profund marcată de prezenţa Duhului Sfânt. Se spune că Duhul Sfânt nu se arată în omul leneş şi plictisit. Când cineva este leneş şi plictisit este semnul că nu are pe Duhul Sfânt prezent în el. Duhul Sfânt se arată în oamenii plini de credinţă, de entuziasm, de dorinţă vie de a iubi pe Dumnezeu şi de ajuta pe semenii lui.

Sfântul Andrei Şaguna ne impresionează prin dragostea sa neţărmurită faţă de Hristos, faţă sfinţii Lui şi faţă de Biserica Lui. Ne mirăm cât a putut scrie omul acesta şi cât a putut lucra. A construit sute de şcoli româneşti în Transilvania şi două licee. A întemeiat ziarul Telegraful Român, care şi astăzi continuă fără întrerupere, ca mijloc misionar de răspândire a credinţei şi de apărare a unităţii şi demnităţii românilor din Transilvania.

A tradus Sfânta Scriptură în patru volume şi a lăudat pe Sfântul Simeon Ştefan, pe care îl vom, proclama ca sfânt mâine, după ce Sfântul Sinod a aprobat canonizarea, la Alba Iulia, pentru că a tradus Noul testament în limba greacă.

Sfântul Andrei Şaguna ne-a lăsat statutul bisericesc pe care, până astăzi, în mare parte, Biserica noastră îl foloseşte. În mod deosebit, a arătat o neobosită luptă pentru apărarea Ortodoxiei şi a demnităţii ortodocşilor din Transilvania”.

Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române a dezvăluit şi motivul aducerii cinstitului cap al Sfântului apostol Andrei în Transilvania: „Am hotărât să îl aducem pe Sfântul apostol Andrei şi în Transilvania. Astfel, el a cuprins cu binecuvântarea sa cele trei mai provincii româneşti: Moldova, Ţara Românească şi Transilvania.

Apostolul nostru a venit la noi. Să răspundem iubirii lui cu iubirea noastră. Să păstrăm credinţa apostolică şi să o transmitem, pentru că, de fapt, cuvântul apostolos înseamnă misionar, cel care transmite mai departe lumina Evangheliei lui Hristos. Să fim apostoli sau misionari în familia noastră, transmiţând credinţa noii generaţii.

Să fim apostoli în şcoli, în biserici şi pretutindeni şi locul nostru de muncă, indiferent de funcţia pe care o ocupăm. Să transmitem credinţa apostolică, adică iubirea lui Dumnezeu pentru noi şi iubirea de viaţă şi dăinuire veşnică. Iată de ce sărbătoarea aceasta este o sărbătoare a întregii Românii”.

În continuare s-a dat citire Tomosului sinodal de către Preasfinţitul părinte Ciprian Câmpineanul, episcop-vicar patriarhal şi secretarul Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

A urmat cuvântul Patriarhului Alexandriei care a apreciat că „îndată după ce voi încheia acest pelerinaj în România şi mă voi întoarce în Africa, voi continua călătoriile mele misionare în 18 ţări şi voi duce cu mine această bucurie pe care am trăit-o în aceste zile.

De aceea, simt că mă voi întoarce mult mai întărit şi mai puternic atunci când voi merge timp de 7 sau 8 ore pe drumuri încă desfundate din pădurile tropicale ale Africii, fiind convins că mă va însoţi rugăciunea Preafericirii Voastre, precum şi rugăciunea tuturor ierarhilor, clericilor şi dreptcredincioşilor creştini de aici din România”.

Preafericitul Părinte Teodoros al II-lea a oferit în dar Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, cu ocazia vizitei în România, o Sfântă evanghelie şi un engolpion cu chipul Maicii Domnului.

La rândul Său Înaltpreasfinţitul Părinte mitropolit Hrisostom a spus: „Ne bucurăm când sute şi mii de credincioşi români vin în oraşul Patras şi îşi pleacă genunchii în faţa sfântului cap al Sfântului apostol Andrei cu lacrimi în ochi. De asemenea, se închină crucii sale şi fac aceasta pentru că vin la părintele lor şi al nostru, cel care ne-a împărtăşit credinţa creştină deopotrivă ambelor popoare.

Astăzi, trăim o bucurie atât de mare, că această Catedrală i-a primit pe ambii sfinţi cu numele de Andrei, pe Sfântul apostol şi pe mitropolitul Transilvaniei, Sfântul Andrei Şaguna, în comuniunea sfinţilor. Ambii s-au nevoit şi au luptat, dându-şi viaţa, cum este cazul Sfântului apostol Andrei, pentru mărturisirea credinţei şi iubirii în Hristos, primul în secolul I creştin, iar cel de al doilea în secolul al XIX-lea”.

Mitropolitul de Patras a oferit Înaltpreasfinţitului mitropolit Laurenţiu al Ardealului, ‘în numele clerului şi al poporului dreptcredincios din oraşul Patras’, un epitrahil şi un omofor arhieresc, iar Catedralei Mitropolitane a dăruit o Cruce de binecuvântare.

În cuvântul Său, printre altele, Înaltpreasfinţitul Părinte mitropolit Laurenţiu şi-a exprimat bucuria trăirii acestui moment binecuvântat: „În primul rând, ne bucurăm că smerenia pe care a dovedit-o, până la sfinţenie, Sfântul ierarh Andrei Şaguna, s-a transformat astăzi într-o mare binecuvântare.

Dacă la înmormântarea lui, acum 137 de ani, un singur preot, duhovnicul lui, l-a condus spre locurile veşnice, astăzi doi patriarhi împreună cu alţi 32 de ierarhi au proclamat canonizarea sfântului ierarh cel smerit care ne-a adus atâta bucurie”.

Apoi, Înaltpreasfinţitul Părinte Laurenţiu a dăruit Patriarhului României o Cruce de binecuvântare, o icoană cu chipul Sfântul ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei, trei scrieri în original ale Sfântului ierarh Andrei Şaguna, precum şi un album dedicat Catedralei Mitropolitane din Sibiu.

De asemenea, Înaltpreasfinţia Sa a dăruit Patriarhului Alexandriei o Cruce de binecuvântare şi o icoană cu chipul Sfântului ierarh Andrei Şaguna, iar Înalt-preasfinţitului Părinte mitropolit Hrisostom i-a oferit icoana cu chipul Sfântului ierarh Andrei Şaguna, precum şi tuturor membrilor din delegaţie.

La final, Preşedintele României, dl. Traian Băsescu, a elogiat personalitatea Sfântului ierarh Andrei Şaguna, mitropolitului Transilvaniei: „El a fost acela care a dus la Viena şi la Budapesta vocea românilor ortodocşi. El a fost acela care i-a reprezentat pe românii din Transilvania şi la Viena, în parlamentul imperial şi la Budapesta, precum şi în senatul din Transilvania. Dar ca orice patriot, a înţeles că dincolo de bătălia de zi cu zi pentru românii şi pentru Transilvania lui, şcoala, educaţia şi cultura sunt elementele de perenitate ale unui popor”.

Programul canonizării

„Slujbele legate de canonizarea lui Andrei Şaguna au început vineri, 28 octombrie 2011, la Răşinari, când la ora 15, la Biserica SfântaTreime, a avut loc ultimul parastas.

De aici, coloana a plecat spre Sala Transilvania din Sibiu, de unde a pornit, în jurul orei 16.20, o procesiune solemnă până la catedrala mitropolitană, pe traseul Şcoala de Înot - Justiţiei - Victoriei - Andrei Şaguna - Mitropoliei.

Aceasta a trecut prin parohiile Hipodrom I, II, III, IV, V, VI, Mihai Viteazul I, II şi III. Au participat preoţii şi credincioşii din parohiile Buna Vestire I şi II, Iosefin I, II şi III, Sfinţii Împăraţi III şi IV, Calea Poplăcii I şi II.

La intersecţia bulevardului Milea cu strada Noica li s-a alăturat parohiile Sfinţii Arhangheli I, II şi III, Sf. Ilie I, II, III şi IV, dar şi detaşamente de studenţi de la Academia Forţelor Terestre Nicolae Bălcescu, care au venit cu torţe, şi credincioşi din Mărginime, îmbrăcaţi în costume tradiţionale.

La ora 16.30, clopotele bisericilor ortodoxe din Sibiu au bătut timp de zece minute.

Sosirea la Catedrala Mitropolitană, unde se află deja preoţii şi credincioşii celorlalte parohii sibiene, a fost programată la ora 17, când ÎPS Laurenţiu, Mitropolitul Ardealului, a adresat celor prezenţi un cuvânt de învăţătură.

La Catedrală a început Slujba Privegherii zilei de rând, precum şi slujba Sfântului apostol Andrei, ocrotitorul României.

Aceasta s-a continuat până la sosirea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a delegaţiei din Grecia, care a adus cinstitul cap al Sfântului apostol Andrei, precum şi a celorlalţi ierarhi români. A urmat, apoi,

slujba de Te Deum. Racla cu cinstitul cap al Sfântului apostol Andrei a fost aşezată pentru închinare în catedrală.

După slujba de Te Deum, Patriarhul României a adresat celor prezenţi un cuvânt de binecuvântare.

A doua zi, sâmbătă, 29 octombrie, la catedrală, după acatistul Sfântului apostol Andrei, de la ora 8.30, a avut loc Sfânta Liturghie, de la ora 9.30, urmată de ceremonia proclamării oficiale a canonizării Sfântului ierarh Andrei, mitropolitul Transilvaniei”.

Telegraful Roman
BIBLIA

Telegraful Roman
BIBLIA

Pr. Ştefan Sfarghie - Raclă nouă pentru Parohia Mavrogheni din Bucureşti

Preafericitul părinte Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a sfinţit sâmbătă, 28 noiembrie 2020, în Paraclisul istoric „Sfântul mare mucenic Gheorghe” din Reşedinţa Patriarhală, o raclă nouă în care se va păstra un fragment din moaştele Sfântului ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei, pomenit pe 30 noiembrie în Biserica Ortodoxă Română. Noua raclă, confecţionată la Atelierele Patriarhiei Române, va fi aşezată spre închinare la Biserica „Izvorul Tămăduirii” - Mavrogheni, Protopopiatul Sector 1 Capitală.

În cuvântul de învăţătură rostit la finalul slujbei, patriarhul României a subliniat faptul că noua raclă cu moaştele Sfântului ierarh Andrei Şaguna va fi pentru credincioşii Parohiei „Izvorul Tămăduirii” - Mavrogheni întărire în credinţă şi evlavie. *„Această lucrare deosebit de frumoasă din punct de vedere artistic este şi un simbol al jertfei credincioşilor, care au contribuit la confecţionarea acesteia, prin susţinerea financiară”,* a spus părintele patriarh Daniel. Fragmentul din moaştele Sfântului ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei, a fost oferit Parohiei Mavrogheni din Bucureşti de către Înaltpreasfinţitul părinte Laurenţiu, mitropolitul Ardealului.

Preafericitul părinte patriarh Daniel i-a mulţumit Înaltpreasfinţitului părinte mitropolit Laurenţiu pentru darul oferit şi a explicat de ce Sfântul ierarh Andrei Şaguna este pomenit la 30 noiembrie, împreună cu Sfântul apostol Andrei, şi nu îi ziua trecerii sale la Domnul, care a fost în data de 28 iunie 1873. *„Am propus, atunci când el a fost canonizat, în 2011, de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, ca să fie pomenit în aceeaşi zi cu Sfântul apostol Andrei, cel întâi chemat, ocrotitorul României, deoarece şi păstorirea sa în Transilvania (ca episcop, din 1848 până în 1864, când a devenit mitropolit, şi apoi ca mitropolit, din 1864 până în 1873) a fost un apostolat, o misiune pe planuri multiple, cu realizări deosebite. A fost arhipăstor în Transilvania într-o perioadă grea, când trebuia afirmată identitatea şi ridicată demnitatea românilor din Transilvania. Andrei Şaguna, marele mitropolit, a îmbinat evlavia cu munca şi înţelepciunea cu o credinţă puternică şi cu o cultură vastă şi solidă. Cinstim aici un om care rămâne o pildă pentru întreg neamul românesc. Sfântul ierarh Andrei Şaguna avea părinţi vlahi sau aromâni”.*

Sfântul mitropolit a alcătuit Statutul Organic sau Statutul de organizare a Bisericii Ortodoxe Româneşti din Transilvania. *„A fost un bun organizator pentru că a fost şi jurist, a studiat dreptul, de aceea, în 1868, a fost aprobat Statutul Organic ce permitea ca la conducerea Bisericii să fie prezenţi nu numai clerici, ci şi mireni. Acest principiu, o treime clerici şi două treimi mireni, avea ca scop de a folosi organismul bisericesc conducător ca un organism de întărire a unităţii româneşti. Avea aşadar şi un scop etnic, nu doar unul pur bisericesc”,* a explicat patriarhul României.

La slujba de sfinţire a noii racle au fost prezenţi arhim. Dionisie Constantin, consilier patriarhal coordonator, Atelierele Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, arhim. Ioachim Tomoiagă, vicar eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului, pr. conf. dr. Radu Petre Mureşan, parohul Bisericii „Izvorul Tămăduirii” - Mavrogheni, şi pr. Ioan Jucan, de la Parohia „Izvorul Tămăduirii” - Mavrogheni. Sfântul Andrei Şaguna a cooperat cu ierarhii din Moldova şi Ţara Românească pentru întărirea şi apărarea credinţei ortodoxe.

Fragmentul din moaştele acestui sfânt ierarh a fost dăruit Parohiei Mavrogheni deoarece în biserica de aici vin să se roage membrii Societăţii de Cultură Macedo-Română. *„Pentru că este anul filantropilor ortodocşi şi se apropie sărbătoarea Sfântului apostol Andrei şi a Sfântului ierarh Andrei Şaguna, prea fericitul părinte patriarh Daniel a binecuvântat şi a sfinţit această raclă, ca ea să fie spre întărirea credinţei şi a evlaviei credincioşilor noştri. De biserica noastră sunt legate anu-*

mite momente pe care Societatea de Cultură Macedo-Română le prăznuieşte, iar Sfântul Andrei Şaguna, după cum ştim, a fost aromân.

Este un moment de mare bucurie şi înălţare, atât pentru enoriaşii parohiei, cât şi pentru toţi membrii Societăţii de Cultură Macedo-Română", ne-a spus pr. paroh. Radu Petre Mureşan.

Părticică din moaştele Sfântului Andrei Şaguna, oferită Parohiei Mavrogheni-Bucureşti

O părticică din moaştele Sfântului ierarh Andrei Şaguna, iitropolitul Transilvaniei, a fost oferită cu binecuvântarea Înaltpreasfinţitului Laurenţiu, arhiepiscopul Sibiului şi mitropolitul Ardealului, Parohiei „Izvorul Tămăduirii" - Mavrogheni din Bucureşti. Delegaţia eparhială care a dus moaştele în biserica parohiei bucureştene a fost condusă de vicarul-administrativ al Arhiepiscopiei Sibiului, arhimandritul Ioachim Tomoiagă.

Racla în care se vor păstra moaştele a fost sfinţită sâmbătă, 28 noiembrie 2020, de prea fericitul părinte Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, în Paraclisul istoric „Sfântul mare mucenic Gheorghe" din Reşedinţa Patriarhală. Noua raclă, confecţionată la Atelierele Patriarhiei Române, va fi aşezată spre închinare la Biserica „Izvorul Tămăduirii" - Mavrogheni, Protopopiatul Sector 1 Capitală.

În cuvântul de învăţătură rostit la finalul slujbei, patriarhul României a subliniat faptul că noua raclă cu moaştele Sfântului ierarh Andrei Şaguna va fi pentru credincioşii Parohiei „Izvorul Tămăduirii" - Mavrogheni întărire în credinţă şi evlavie. *„Această lucrare deosebit de frumoasă din punct de vedere artistic este şi un simbol al jertfei credincioşilor, care au contribuit la confecţionarea acesteia prin susţinerea financiară",* a spus părintele patriarh Daniel, conform Ziarului Lumina.

Biserica „Izvorul Tămăduirii” din Mavrogheni-Bucureşti va avea al doilea hram sărbătoarea Sfântului ierarh Andrei Şaguna (30 noiembrie).

Locaşul de cult a fost ctitorit la 1787 de domnitorul Nicolae Petru Mavrogheni, originar din insula grecească Paros.

Predici şi editoriale

Sfântul apostol Andrei, părintele creştinismului românesc şi Sfântul Andrei Şaguna, apostolul tare al Ardealului - chemări la asumarea condiţiei de creştin în vremurile zeificării păcatului

Arhim. Andrei Coroian - Sfântul apostol Andrei, părintele creştinismului românesc

Ultima zi a lunii noiembrie, a treizecea, este pentru Biserica Ortodoxă Română o zi de mare sărbătoare, zi de bucurie, a plinătăţii credinţei, nădejdii şi dragostei. Este ziua în care ea - Biserica, prăznuieşte pe cel ce a născut-o în Hristos, pe părintele ei duhovnicesc Sfântul apostol Andrei.

Născut în familia pescarului Iona din Betsaida Galileii, frate cu Sfântul apostol Petru, Andrei este cel dintâi chemat în soborul sfinţilor apostoli şi cel care, între alte popoare ale Răsăritului, a vestit evanghelia Domnului Hristos şi strămoşilor noştri din Sciţia mică sau Dobrogea de astăzi.

Mare cinstire pentru noi ca neam şi fapt înduioşător al Părintelui ceresc că dăruieşte noului născut - poporul român, credinţa adevărată în Mesia-Mântuitorul Iisus Hristos, Fiul Său devenit Dumnezeu–Om şi ca părinte duhovnicesc pe unul din cei doisprezece, pe Andrei cel întâi chemat. Poporul, la rându-i, s-a arătat primitor şi odihnitor, iar mai târziu mulţumitor şi roditor. Dacă în alte ţinuturi unde

a propovăduit apostolul (între care Bizanţul, care avea să devină scaunul Apostolic al Bisericii Răsăritului), Sfântul Andrei a suferit multe împotriviri şi prigoane, aici, în Ţara Mioriţei, a fost primit cu dragoste şi prietenie, găsindu-şi loc de odihnă.

După tradiţie el a stat, douăzeci de ani într-o peşteră, din localitatea Ion Corvin de astăzi, unde s-a ridicat în ultimii douăzeci de ani o prea frumoasă mânăstire în cinstea şi sub protecţia sa. Din această peşteră, care i-a folosit ca biserică şi mânăstire (loc de retragere), în care slujea zilnic Sfânta Liturghie împreună cu ucenicii săi, mergea prin împrejurimi propovăduind localnicilor, strămoşilor noştri, liniştiţii păstori de oi vestea cea bună a Sfintei credinţe.

Cât de emoţionantă va fi fost întâlnirea dintre Sfântul apostol Andrei şi locuitorii acestor ţinuturi, strămoşii noştri, ciobănaşi de prin codrii, de prin munţi şi de prin văi; I-a găsit asemenea unor prunci nevinovaţi cu sufletul curat şi deschis în această grădină a Maicii Domnului, cum este numită Ţara noastră.

Le va fi spus apostolul, „pruncilor", curaţi la suflet şi luminaţi la minte: *Dacă credeţi cuvintelor mele; de-acum şi până în veşnicie, Tatăl vostru va fi Dumnezeu, Făcătorul tuturor celor văzute şi nevăzute. Domnul, Dumnezeul Împăratul şi Mântuitorul vostru, va fi Iisus Hristos – Fiul lui Dumnezeu, cel născut din Fecioara Maria, Care pe Cruce murind, a dezlegat blestemul păcatelor voastre şi prin Învierea Sa, v-a dăruit viaţă veşnică şi fericită. Veţi primi în sufletul vostru pe Duhul Sfânt-Mângâietorul, Care vă va învăţa şi vă va povăţui să deosebiţi binele de rău, şi vă va îndemna să alegeţi întotdeauna binele. Veţi avea ca Maică adevărată – Biserica cea Una Sfântă şi Sobornicească, întemeiată de Domnul Hristos prin noi, apostolii Săi. Iar mireasa sufletului vostru, dulceaţa, bucuria şi mângâierea voastră, comoara cea scumpă şi lumina ochilor voştri, pe acest pământ vremelnic, va fi credinţa dreaptă – Ortodoxia, prin care veţi gusta viaţa cea cerească. În ea veţi rămâne veşnic vii, aşteptând arătarea Domnului Iisus Hristos întru slavă şi putere multă, când va veni să-i judece pe cei răi, şi să unească cerul şi pământul într-o singură Împărăţie fără de sfârşit….*

Ascultându-l, ei au crezut, primind în sufletele lor curate, cuvintele Sfintei credinţe. „Mândrii" ciobănaşi au alergat la sfântul Apostol, iar el i-a botezat în apa limpede a izvoarelor. Au venit apoi şi pustnicii geto-daci, cinstitorii lui Zamolxis, coborând de prin păduri şi peşteri, ca să asculte şi primească şi ei noua credinţă. Pustnicul cel sfânt, Andrei apostolul, văzându-le râvna, priceperea şi vrednicia a ales dintre ei, hirotonidu-i, episcopi şi preoţi, ca să fie învăţători şi dascăli ai poporului şi apărători ai credinţei. Inima sa curată şi simplă de pescar, devenit acum apostol, se bucura nespus când smeriţii şi blânzii păstori de oi, primeau

cuvintele dulci şi dătătoare de viaţă ale evangheliei lui Hristos.

Ascultându-l „vrăjiţi”, ei credeau că peştera din Betleem nu este departe, în Palestina, ci cum spune colindul, aici în josul Ţării, la malul mării, unde sălăşluia apostolul. În Sfântul apostol Andrei, ei vedeau ca într-o icoană, chipurile celorlalţi apostoli, ale profeţilor şi drepţilor din vechime, vedeau pe însuşi Domnul Iisus şi pe Preacurata Sa Maică, care acoperea cu acoperământul Ei, casele şi pământurile lor. Cu bucurie sfântă se socoteau părtaşi la sfânta Naştere din Peşteră, ducând un miel prinos, dulcelui Prunc Iisus. Mamele, soţiile şi fetele lor, alergau şi ele „cu hăinuţa de-mbrăcat” pentru Împărătescul Prunc, cu inimă bună şi vorbe mângâietoare pentru sfânta Sa Maică, care plângea. Toţi s-au învăţat, ca în noaptea sfântă, a sărbătorii Naşterii Domnului, să privegheze stând pe prispele caselor şi colibelor, pândind apariţia stelei celei cu Taină Mare care arăta venirea cerescului Soare al dreptăţii Iisus Hristos.

Îi creştea inima de bucurie Sfântului apostol Andrei, văzând dragostea noului popor pentru Hristos, care cu o genială simplitate, dar adâncă teologie, cântă Taina întrupării Celui Veşnic, în colindele sale. Prin aceasta întărind încă o dată cuvântul Scripturii, care zice „înţelepciunea se descoperă pruncilor” (I Cor 1, 21). Cu grijă părintească, Sfântul Andrei a rămas lângă fiul său duhovnicesc – Poporul român care de-a lungul zbuciumatei sale istorii, nu a părăsit credinţa şi învăţăturile sale. S-a rugat neîncetat lui Hristos-Dumnezeu, să fie milostiv poporului, aici pe pământ „şi-n ziua judecăţii”, cum se cântă la slava Litiei. Să-l întărească, să-l păzească până în ziua cea mare a răsplătirilor.

De la mormântul său din Patras (Grecia), unde odihnesc moaştele sale şi de unde cheamă mereu popoarele la Dumnezeu, apostolul a venit cu mare dor în două rânduri în România (1996 şi 2001) la praznicul Sfintei Parascheva. Şi-a potolit dorul sufletului văzând locurile unde a propovăduit pe Hristos - Domnul şi mai ales s-a bucurat văzând pe fiii săi duhovniceşti. Întregul sobor al Sfinţilor români: ierarhi, preoţi, mărturisitori, cuvioşi, voievozi dreptcredincioşi, poeţi, scriitori, artişti care au mărturisit credinţa prin opera şi scrierile lor, precum şi bunii creştini, care prin fapta şi cuvântul lor, au mărturisit credinţa în Iisus Hristos. Inima i s-a bucurat iar duhul i-a tresăltat cu mulţumire nespusă văzându-şi apostolul, roadele ostenelilor sale.

În fiecare an la prăznuirea muceniciei sale, toţi creştinii ortodocşi români, îi aducem mulţumiri, cântându-i laude şi împreună lăudăm pe Dumnezeu cel Care, ni l-a dat ca ocrotitor al Ţării noastre.

Îi cerem să se roage pentru noi Mântuitorului Hristos, ca să sporească în noi credinţa, nădejdea şi iubirea sfântă, să ne ajute să trăim în ascultare faţă de Dumnezeu, în armonie şi iubire frăţească. Să ne dea râvnă pentru slujire, pentru rugăciune, pentru post şi pentru orice lucrare duhovnicească. Să ne ajute să cultivăm în noi virtuţile sfinţilor şi ale strămoşilor noştri, statornicia în credinţă, lucrarea faptelor bune, răbdare în ispite, în lipsuri şi în nedreptăţire. Să ne izbăvească de orice rău, de dezbinare şi alte păcate şi patimi. Să ne înveţe să căutăm mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu (Matei 6, 33), lăsând pe planul al doilea realizările materiale din lumea aceasta. Să ne înveţe să privim mereu în Sus, la Hristos, cu bucurie şi cu nădejde, trăind în pacea şi bună plăcerea lui Dumnezeu.

Să nu uităm de marele har şi privilegiu de a fi creştini numiţi cu numele Hristos, meniţi a fi sarea pământului şi lumină a lumii, luptând cu toate armele pe care ni le-a dat Dumnezeu împotriva păcatului propus nouă sub multiple forme de duhurile satanei.

Odată botezaţi, precum înaintaşii noştri şi noi, cei de astăzi, suntem datori să luptăm lupta cea bună a duhovniciei, într-o lume în care materialitatea îşi arogă drepturi spirituale. Dacă patimi şi păcate ucigătoare îşi pretind nu doar drept la existenţă, ci zeificare, cult şi sacrificiu, este datorie sfântă, existenţială pentru noi ostaşii lui Hristos, să luptăm pentru drepturile lui Dumnezeu pe pământ. El este adevăratul Stăpân al aceste lumi care ar trebui în toate aspectele şi formele ei de trăire să se conducă după Legile Lui. În lupta noastră, Dumnezeu ne acoperă cu aripile bunătăţii Sale şi ne va răsplăti însutit şi înmiit orice nedreptate suferită pentru numele Lui în această lume. Iar sfinţii ne sunt înaintemergători cu pilda vieţii lor şi cu rugăciunea fierbinte.

Ne rugăm Sfântului apostol Andrei, care a găsit în persoana Domnului Iisus Hristos răspunsul căutărilor sale duhovniceşti. Din Evanghelie nu reiese, observă Sfântul Nicolae Velimirovici, că Mântuitorul l-ar fi chemat pe Sfântul Apostol Andrei, ci că acesta, când a văzut pe Sfântul Ioan Botezătorul botezându-L pe Iisus, arătându-L ca Miel al lui Dumnezeu, care ridică păcatele lumii (Ioan 1,29) s-a alipit pentru vecie de El, iubindu-L şi mărturisindu-L cu bucurie în toată lumea, chiar cu preţul vieţii sale. Acum, dimpreună cu fratele său de sânge Petru, se roagă fierbinte pentru pacea, mângâierea şi mântuirea noastră şi a întregii lumi aflate încă în dezarmonie şi suferinţă.

(1 Cf. Vieţile Sfinţilor, luna noiembrie, Ed. Romanului, 1996)

Vincenţiu Dascălu - Şaguna, nemuritorul

Pe 13 februarie 1849, mitropolitul ortodox transilvănean Andrei Şaguna prezenţa împăratului Franz Ioseph Petiţiunea…, prin care se cerea recunoaşterea naţiunii române. În acelaşi an, Soren Kierkegaard publica Maladia mortală, iar Charles Dickens scria David Copperefield.

În 1849, se sărbătoreau abia 9 ani de când doctorul Pravaz inventase seringa. Ca să înţelegem contextul: în acelaşi an (prin luna lui Prier) Ungaria îşi declarase independenţa faţă de Austria. În Rusia, Dostoievski este deportat. În Italia, Garibaldi apăra Roma de francezi. Europa zbuciumată… Danemarca devine monarhie. În Ţara românească va domni Barbu Ştirbei (din iunie). Şi cine e Austria? Cea care înăbuşă rebeliunea maghiară (cu ajutor rusesc) şi cea care asediază 4 luni (şi învinge) Veneţia.

Şaguna merge la Viena, ca şi cum azi mitropolitul s-ar duce la Berlin, la Washington sau la Londra… Merge curajos, necerând nimic pentru sine. E foarte vie legenda conform căreia Şaguna a fost pus la un dineu nu în prim-plan, ci undeva în spate, iar sfântul a replicat ironiilor: „Fruncea mesii e unde stau io…” (Când ridică el masa, toţi pleacă, chiar dacă nu fusese pus la masa principală). Şaguna este figura cruciatului evlavios, care se roagă trei ore pe zi în fiecare dimineaţă, care posteşte aspru, care dă mărturie despre adevăr. Şi mi-i tare drag

vlădica Andrei Şaguna, pentru ca model i-a fost şi mitropolitului Bartolomeu (care a urmărit principiile lui misionare).

Şaguna este omul care stă drept în faţa istoriei, alături de Ignatie Briancianinov, Nicolae Velimirovici sau Ioan de Kronstandt, Ioan Maximovici de Shanghai, Tihon de Moscova sau Tihon de Zadonsk. În galeria sfinţilor se bucură împreună cu un Meletie antioheanul, Hristea albanezul, Eulalia catalana sau Alexie, făcătorul de minuni. Sfântul Andrei Şaguna scoate Ardealul din criză. Îi redă demnitatea. Îi reaminteşte credinţa. Anul 1849 este şi perioada în care holera decimează Europa, Timişoara este asediată 4 luni de către revoluţionarii maghiari. În acest an se năştea Pavlov, dar mureau Strauss, Chopin şi Edgar Allan Poe.

Încă de când era diacon (precum odinioară Atanasie alexandrinul), Şaguna declară: „Pe românii transilvăneni, din adâncul lor somn vreau să-i trezesc şi cu voia către tot ce e adevărat, plăcut şi drept să-i îndrum".

Fin strateg, îl va chema la un congres bisericesc (ţinut la Sibiu) şi pe Avram Iancu. Nu a jucat la dublu, nu a făcut compromisuri, ci a rămas arhiereu al lui Hristos.

Mitropolitul Antonie Plămădeala l-a cinstit enorm: „Şaguna a fost un dangăt de clopot care a trezit din amorţire conştiinţe şi destine, a redat speranţe şi vigoare, a pus plugul în brazdă şi a dezţelenit ceea ce ameninţa să devină pârloagă".

[...] Prin credinţă, nădejdea şi dragostea lui, rămâne nemuritor.

Reînfiinţarea Mitropoliei Transilvaniei, prezentă la Blaj, în fruntea adunării din mai 1848 alături de episcopul greco-catolic Ioan Lemeni şi prezentarea la Viena a Petiţiei naţionale, înfiinţarea de şcoli, editarea de cărţi, deschiderea tipografiei arhidiecezane de la Sibiu, urmărirea, cu grijă straşnică, a tipăririi Bibliei de la Sibiu şi polemica aprigă cu Ion Heliade Rădulescu, cuvântul său, cel din biserică, din Parlamentul de la Pesta şi din Senatul imperial, din cadrul audientelor la Franz Iosif dar, mai cu seamă, cel din materialele Telegrafului român, corespondenţa cu elita intelectuală a României, întemeierea şi conducerea Astrei sunt urme ale asumării credinţei şi a deplinei iubiri a semenilor.

Aşa se face că truda sa, pentru drepturile celor de un neam cu el, nu s-a încheiat şi nici nu reprezintă suita de episoade ale unei biografii ci, cum ar fi spus Dimitrie Cantemir, felduinţa. De aceea, prăznuirea sa este mai mult decât praznic între zidurile Transilvaniei. Constituie prilej de înţelepţire, de a ne reaminti că sfinţii sunt mai mult decât chipuri şi ax de pelerinaj, mai mult decât miezul unui hram. În

ultimă instanţă, mai mult decât modele. Sunt mărturii ale unei deveniri la care fiecare dintre noi este chemat.

Iar cel pe care ÎPS Nicolae Popea, episcop al Caransebeşului, secretar, o vreme, al Sfântului ierarh Andrei Şaguna, îl considera „un bărbat aproape extraordinar, trimis de Providenţa divină pentru fericirea poporului său”, ne este, prin cuvântul şi fapta sa, una dintre cele mai bune încurajări spre trăirea fără de ezitare a calităţii de creştini.

(Din revista “Lumea credinţei”, nr. 124/ noiembrie 2013)

Ora de religie - Mitropolitul Andrei Şaguna al Transilvaniei († 28 iunie 1873)

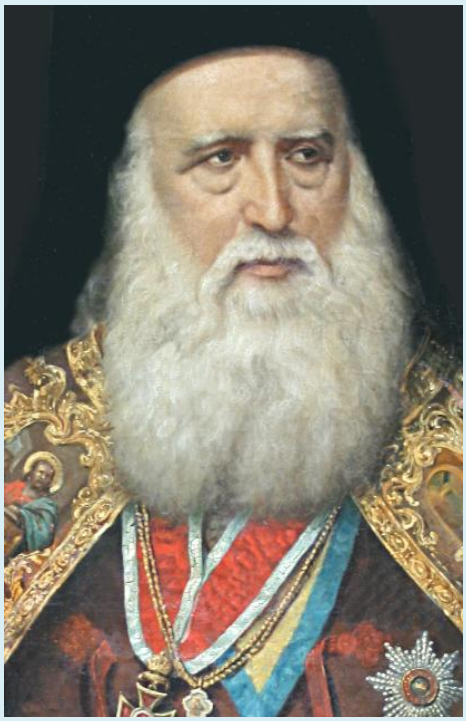

"Andrei Şaguna a fost un dangăt de clopot care a trezit din amorţire conştiinţe şi destine, a redat speranţe şi vigoare, a pus plugul în brazdă şi a dezţelenit ceea ce ameninţa să devină pârloagă…"

Aşa a rămas în conştiinţa contemporanilor săi, dar şi a posterităţii, marele Mitropolit al Ardealului, om providenţial, trimis de Dumnezeu să conducă destinele românilor ardeleni într-o perioadă de mari tulburări şi transformări. Anul acesta se împlinesc 125 de ani de la trecerea la cele veşnice a celei mai importante personalităţi ecleziastice, culturale şi naţionale pe care a dat-o Biserica Ortodoxă Română din Transilvania. Andrei Şaguna este Mitropolitul care a reuşit, în timpul păstoririi sale, să împlinească gândurile românilor dornici de libertate religioasă, de afirmare socială şi de recunoaştere naţională.

Pentru Biserica Ortodoxă din Ardeal, rău zdruncinată în urma uniaţiei, figura marelui ierarh transilvănean a fost cu adevărat providenţială.

- *S-a născut la Miskolc, în Ungaria, într-o familie de aromâni originari din Balcani.*
- *A urmat diferite şcoli la Buda şi la Pesta, studiind dreptul şi filosofia.*
- *A urmat apoi teologia la Vârşeţ (azi Serbia).*

- *S-a călugărit la Mănăstirea Hopovo, luând numele de Andrei (prin botez se chema Atanasie) şi fiind hirotonit ierodiacon.*
- *Între anii 1834-1838 a trecut prin toate treptele ierarhice, până la preot, şi cele onorifice, până la protosinghel.*
- *În anul 1842 a fost făcut arhimandrit la mănăstirea Hopovo, iar în anul 1845 a fost numit stareţ la Mănăstirea Covil.*
- *A activat ca profesor la seminariile teologice din Vârşeţ şi Carloviţ.*
- *La 15/27 iunie 1846 a fost numit vicar general la Sibiu, acolo unde se reînfiinţase o episcopie pentru creştinii ortodocşi din Transilvania, vitregiţi mai bine de o sută de ani de dreptul de a avea un întâistătător spiritual.*
- *La 18/30 aprilie 1848 este hirotonit la Carloviţ ca episcop al românilor din Transilvania, de către patriarhul sârb, de care şi depindeau canonic românii ardeleni.*

În discursul de la hirotonie, a spus cu multă hotărâre cuvintele rămase memorabile: ***„Pe românii transilvăneni, din adâncul lor somn vreau să-i trezesc şi cu voia către tot ce e adevărat, plăcut şi drept să-i îndrumez”.***

Ceea ce a şi împlinit în timpul păstoririi sale, prin lucrări desfăşurate cu multă pricepere, pe multiple planuri.

Doar de puţin timp numit episcop al românilor ardeleni, Şaguna s-a implicat activ în problemele de ordin politic, naţional şi cultural.

La 3/15 mai 1848 a prezidat împreună cu episcopul greco-catolic Lemeny, Marea Adunare Naţională de la Blaj. În fruntea unei delegaţii româneşti, a dus petiţia de la Blaj Împăratului de la Viena, făcându-se un hotărât purtător de cuvânt al românilor.

La 12 martie 1850 a organizat la Sibiu, Congresul bisericesc, la care a participat şi marele revoluţionar Avram Iancu.

Ca episcop, a militat pentru restaurarea vechii Mitropolii a Transilvaniei prin numeroase memorii înaintate Curţii imperiale din Viena, patriarhului ortodox sârb şi Congresului naţional-bisericesc sârb din Carloviţ, prin sinoadele eparhiale formate din clerici şi mireni - convocate la Sibiu în 1850, 1860 şi 1864.

După reînfiinţarea Mitropoliei (1864), cu două eparhii sufragane la Arad şi Caransebeş - a convocat un Congres naţional bisericesc al românilor ortodocşi din

întreaga Mitropolie, la Sibiu (septembrie -octombrie1868). La acest congres s-a adoptat Statutul Organic al Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania (aprobat de autoritatea de stat la 28 mai 1869), după care s-a condus Biserica transilvăneană până în 1925. Principiile fundamentale ale acestui statut sunt în primul rând autonomia bisericească faţă de stat şi sinodalitatea, adică participarea laicilor (în proporţie de 2/3) alături de clerici (1/3) în organismele de conducere ale Bisericii. Aceste principii au stat la baza Statutului de organizare a întregii Biserici Ortodoxe Române din 1925 şi a celui din 1948, fiind valabile până astăzi.

Pe plan cultural şi educaţional, a realizat o serie de lucruri cu totul remarcabile, în condiţii grele, fără ca altcineva să fi reuşit mai înainte de dânsul ceva asemănător în acest sens.

- *În 1850 a înfiinţat la Sibiu Tipografia eparhială, realizată pe cheltuiala lui Şaguna. Aici s-au tipărit abecedare, manuale şi numeroase cărţi, cu un rol deosebit în ridicarea culturală a românilor.*
- *La 1 ianuarie 1853 s-a întemeiat Telegraful Român, singurul ziar din România cu apariţie neîntreruptă până astăzi.*
- *Începând cu anul 1855, Şaguna a reorganizat învăţământul teologic şi pedagogic din Sibiu sub forma unui Institut de teologie şi pedagogie şi care purta numele de Seminarul Andreian.*

De pe băncile acestei şcoli, devenită mai târziu Academia Andreiană, au absolvit generaţii întregi de viitori preoţi, învăţători şi profesori, oameni meniţi să îngrijească de iluminarea spirituală a poporului. Astăzi această şcoală teologică de renume îi poartă mai departe numele ctitorului său: Facultatea de Teologie "Andrei Şaguna" din Sibiu.

- *Începând cu anul 1854, a organizat peste 800 de şcoli primare confesionale în limba română, realizare remarcabilă, într-o vreme când românilor ardeleni li se refuzau drepturi elementare precum învăţământul în limba maternă.*

Învăţământul elementar şi mediu confesional românesc din Transilvania, aflat într-o situaţie precară înainte de Şaguna, l-a pus sub îndrumarea Bisericii, astfel încât preoţii-parohi erau directori ai şcolilor "poporale" din parohia lor, protopopii erau şi "inspectori" ai şcolilor din protopopiatul lor, iar episcopul (sau arhiepiscopul) "inspector suprem" al şcolilor din întreaga eparhie. Aceste principii au fost înscrise şi în noul Statut Organic al Bisericii Ortodoxe din Transilvania.

– *Tot sub îndrumarea sa au fost întemeiate gimnaziile ortodoxe din Braşov şi Brad.*

Gimnaziul de la Braşov, inaugurat in 1850, este una dintre cele mai vechi şcoli superioare româneşti, astăzi purtând numele întemeietorului său: Colegiul Naţional "Andrei Şaguna"din Braşov.

Şcolii din Brad i-a dăruit Şaguna în 1870 suma de 2000 florini, importantă pentru acele vremuri.

Andrei Şaguna a sprijinit ideea lui Ioan Puşcariu de a înfiinţa ASTRA - „Asociaţia Transilvană pentru cultura poporului român", instituţie de o importanţă covârşitoare în dezvoltarea culturii române în Transilvania. Şaguna a fost ales primul preşedinte al Astrei. Pentru meritele sale deosebite a fost ales membru de onoare al Acacademiei Române (1871),

Activitatea mitropolitului Şaguna în Transilvania s-a desfăşurat într-o perioadă foarte frământată a secolului al XIX-lea, marcată de Revoluţia română din anii 1848-1849, regimul absolutist habsburgic (1849-1859) şi de înfiinţarea Austro-Ungariei (1867-1918).

Diplomaţia de care a dat dovadă Mitropilitul Şaguna în relaţiile cu Viena imperială, a facilitat, în anul 1864, recunoaşterea poporului român ca naţiune politică egală în drepturi cu celelalte naţiuni din Transilvania maghiarii, saşii şi secuii. Şaguna s-a pronunţat în multe rânduri pentru activismul politic, considerându-l ca singura manieră de a lupta pentru drepturile românilor, ceea ce a şi făcut personal în Parlamentul de la Budapesta, unde era o personalitate care şi-a câştigat respectul tuturor.

Preţuit de contemporani, respectat chiar şi de către adversari, mitropolitul Andrei Şaguna va rămâne o personalitate extraordinară din istoria poporului român.

Nicolae Iorga îl numea „bătrân maiestuos care de pe scaunul său de arhiereu conducea ca de pe un scaun de rege", fiind un „cârmuitor de oameni şi îndreptător al vremilor, cărora nu li s-a supus ca exemplarele obişnuite ale omenirii, ci le-a întors de pe povârnişul lor spre culmea lui."

Istoricul ardelean Ioan Lupaş scria despre marele ierarh, următoarele: „Pentru toţi românii de bine, acest nume va trebui să sune cât mai des şi mai înteţit, ca o trâmbiţă de chemare la muncă nepregetată, la luptă conştientă şi neşovăitoare, la

împlinirea bărbătească, fără zăbavă a datoriilor faţă de lege şi de neam.“

A dorit să fie îngropat la Răşinari, lângă Sibiu, o localitate românească importantă, cu oameni deosebiţi, în care marele Şaguna a găsit mereu sprijin şi înţelegere.

Satul care i-a dat românilor pe Octavian Goga şi pe Emil Cioran, îi poartă o recunoştinţă veşnică mitropolitului Şaguna. Recunoştinţă pe care ar trebui să o purtăm în suflet toţi cei care înţelegem datoria de suflet pe care o avem ca să ne cinstim cu respect înaintaşii.

(Sursa:http://oradereligie.wordpress.com)

Părintele Dumitru Stăniloaie despre Sfântul Andrei Şaguna sau deşteptarea ortodoxă şi naţională a românilor ardeleni

"În anul acesta [1943], la 29 iunie, se împlinesc şapte decenii de când mulţime nesfârşită de popor însoţea osemintele marelui mitropolit Andrei Şaguna [† 28 iunie 1873] cu lumânări în mână de la Sibiu până la Răşinari, unde le-a aşezat să se odihnească sub umbra brazilor, în inima satului ce reprezintă ţărănimea pe care atât de mult a iubit-o şi la poalele munţilor al căror atribut de graniţă artificială avea să-l topească cu opera şi cu duhul lui.

Cu cât trec vremurile, cu cât ne depărtăm de timpul în care a trăit şi a activat personalitatea puternică a providenţialului ierarh, figura lui se îmbracă în conştiinţa neamului tot mai mult în nimbul miraculos al eroilor de legendă. Azi el ne apare ca una din cele mai înalte culmi ale trecutului, ca unul din cele mai adânci izvoare de energie şi de îndrumare a vieţii naţionale de după el.

Opera lui, atât de prodigioasă, dar mai ales atât de corespunzătoare necesităţilor noastre naţionale, şi atât de unitară prin spiritul ce-o călăuzeşte, ni se dezvăluie ca

tot mai genială pe măsură ce timpul îi scoate la iveală nesfârşitele roade binecuvântate şi adâncul realism de care a fost pătrunsă.

Răsărit la începutul veacului XIX-lea dintr-o familie de români macedoneni, aşezată în mijlocul Ungariei, Andrei Şaguna sorbise în fiinţa lui apriga dragoste de neam a înaintaşilor în împletire indisolubilă cu dragostea de lege răsăriteană, care, fiind o caracteristică a tuturor popoarelor ortodoxe, atinge în acea ramură cu suflet arzător a neamului nostru, o intensitate supremă. Venind să-şi desfăşoare misiunea în mijlocul românismului ardelean care, trăind în împrejurări asemănătoare cu cele ale românilor macedoneni, adică sub o stăpânire politică străină, fusese silit, de asemenea, să-şi ocrotească fiinţa naţională sub acoperământul Bisericii, Andrei Şaguna a întâlnit, fixată într-o îndelungată tradiţie, aceeaşi împreunare a vieţii naţionale cu cea bisericească, pe care o aducea şi el cu sine. Astfel, atât sufletul său, cât şi porunca împrejurărilor de viaţă şi a necesităţilor românismului ardelean, au contribuit ca opera lui Andrei Şaguna să aibă deopotrivă un aspect naţional şi unul bisericesc. Nu s-ar putea spune despre nici unul din aceste două aspecte că predomină în defavoarea celuilalt, că unul ar fi mijloc şi celălalt scop, ci această operă armonizează într-o minunată sinteză interesele naţiei cu ale Bisericii, fiecare servind celeilalte dar fiind şi servită de ea. Această convergenţă deplină între ceea ce aducea Şaguna în sufletul lui şi între modestele tipare de viaţă ale Ardealului a făcut ca legiuirile lui, deşi epocale prin puterile uriaşe ce le-au trezit în popor, să se impună fără zguduiri şi să prindă rădăcinile cele mai adânci şi mai vaste în viaţa poporului nostru român din Nordul Carpaţilor.

De aceea, dl. prof. Ion Lupaş, talentatul biograf al lui Şaguna, a putut remarca pe drept cuvânt: „Istoria noastră naţională nu cunoaşte lege scrisă, care să fi pătruns aşa deodată în conştiinţa populară în aceeaşi măsură, în care au putut pătrunde dispoziţiile fundamentale ale „Statutului Organic“.

Dar, deşi în fond între concepţiile lui Şaguna şi tradiţiile Ardealului exista din primul moment al sosirii lui la Sibiu o adâncă afinitate, tânărul vicar aducea cu el un element nou, deosebit radical de tot ce se găsea în cuprinsul vieţii românilor ortodocşi din acel timp.

După desfiinţarea Mitropoliei Ortodoxe de la Alba Iulia la 1701, prin trecerea mitropolitului Atanasie Anghel la unirea cu Roma, poporul român a rămas fără nici o ocrotire peste 60 de ani, având în tot acest timp să-şi apere singur credinţa şi suportând cele mai necruţătoare persecuţii. Cererile lui repetate de a i se da un arhipăstor nu au fost împlinite decât la 1761, dar într-o formă nesatisfăcătoare, prin trimiterea unor episcopi administratori sârbi care nu se puteau lega statornic şi cu

toată dragostea de soarta acestui popor.

La 1809 românii îşi putură, în sfârşit, alege un episcop român în persoana lui Vasile Moga, dar multele condiţii cu care i-a stingherit stăpânirea tot timpul mişcările, ca şi lipsa de proeminenţă deosebită a personalităţii sale, nu i-au îngăduit să schimbe prea mult împrejurările apăsătoare din viaţa bisericească. Iar întrucât viaţa întreagă a poporului se desfăşura în funcţie de Biserică, nivelul general al stărilor din Ardeal era cât se poate de modest.

Andrei Şaguna găsea după moartea lui Vasile Moga, în 1816, poporul român într-o stare de adevărată somnolenţă. Nu exista o idee mare de circulaţie generală, care să pună inimile în mişcare, nu se lămurise o conştiinţă naţională viguroasă în mase, o vedere limpede a unui ideal care să dinamizeze voinţa tuturor. Intelectualii, puţini câţi existau, erau de o factură minoră, provincială; incapabili să limpezească un ideal pe seama colectivităţii şi să aibă curajul şi puterea să militeze pentru el şi să pună apele amorţite ale cugetelor în mişcare.

Andrei Şaguna, deşi s-a coborât cu toată dragostea sa în mijlocul acestor stări, era totuşi faţă de ele ca un fel de duh al lui Dumnezeu ce se mişca pe deasupra apelor, dându-le viaţă şi formă. Coborât din înălţimi, el aducea un ochi spiritual obişnuit cu vederile largi şi cuprinzătoare. Cremenea macedoneană a personalităţii lui, rafinată în îndeletnicirile comerciale ale familiei, se şlefuise prin cultura juridică şi teologică pe care o adâncise în timpul studiilor şi prin legăturile frecvente cu cercurile sociale cele mai de frunte în care, îl introdusese unchiul său, Atanasie Grabovschi. Fără să fi pierdut nimic din mistuitoarea lui dragoste de neam şi lege, cultura i-a dat capacitatea de a ridica această dragoste pe plan de concepţie solid întemeiată şi de a găsi cele mai efective căi şi arme spirituale în lupta pentru libertatea şi drepturile lui. Iar forţa şi dârzenia masivă a naturii sale au devenit sub flacăra înnobilatoare a aceloraşi cauze prestanţă suverană care făcea pe orice străin să rămână copleşit de prezenţa şi de cuvântul acestui vlădică al unui popor pe care nimenea nu-l lua până atunci în seamă.

Iată cum caracterizează Octavian Goga această împreunare minunată de dinamism şi de cultură în Andrei Şaguna: *„Om de tact şi fin diplomat; spirit cizelat de cultură şi perfect echilibrat; pregătit deopotrivă pentru speculaţiunile abstracte ca şi pentru acţiunile pozitive, un temperament revoluţionar şi conspirator, o reminiscenţă atavică din sufletul agitat al Macedoniei”*.

Între românii uniţi din acea vreme erau o seamă de bărbaţi învăţaţi: Timotei Cipariu, Simeon Bărnuţiu, Gheorghe Bariţ. Ultimii doi activaseră în anii dainte

de venirea lui Şaguna în Ardeal deosebit de efectiv pentru mişcarea de la 1848. Cu toate acestea, Şaguna este recunoscut îndată în rolul de conducător suprem al neamului, nu atât pentru că deţinea un scaun arhieresc, căci şi Io Lemeny îl deţinea pe cel de la Blaj, ci pentru toate calităţile cerebrale şi spirituale înşirate mai înainte, care la el se împreunau într-o astfel de armonie, încât putea să fie nu numai un gânditor politic, ci şi un spirit capabil de a conduce cu efect o acţiune politică. Mitropolitul Andrei Şaguna a fost, astfel, primul preşedinte al partidului naţional şi delegatul statornic al românilor ardeleni la curtea din Viena.

Abstrăgând de activitatea politică propriu-zisă, realizările mitropolitului Andrei Şaguna se pot rezuma în:
1. reînfiinţarea Mitropoliei Ortodoxe ardelene;
2. organizarea ei prin Statutul organic;
3. şi o vastă operă culturală constatatoare în crearea unui învăţământ şcolar liber pe seama românilor din Ardeal, ca şi a altor instituţii de caracter cultural.

Marele arhiereu a urmărit cu perseverenţă supremă reînfiinţarea Mitropoliei Ortodoxe, desfiinţată la 1701 de stăpânirea străină pentru a lăsa pe românii drept credincioşi orfani de orice instituţie ocrotitoare, ca astfel să-i poată mai uşor desface de credinţa răsăriteană care-i unea cu fraţii din sudul Carpaţilor. Andrei Şaguna îşi dădea seama că datoria care i se impunea cu mai multă şi mai urgentă necesitate era să readucă în viaţă Mitropolia ca măcar în ea românii ardeleni să aibă un cadru al unităţii şi o ocrotire a existenţei lor. Dependenţa lor bisericească de Mitropolia sârbească de la Carloviţ, în loc să promoveze o viaţă naţională liberă, era de natură mai mult să o stingherească.

Hotărârea de a reînfiinţa Mitropolia şi-o anunţă Şaguna de la prima păşire pe pământul Ardealului prin următoarele cuvinte: ***„Păşind pe pământul clasic al străvechii Mitropolii române Ortodoxe, vă făgăduiesc sărbătoreşte, că voi lucra neobosit pentru înfiinţarea ei. Aşa să-mi ajute Dumnezeu“.***

După strădanii şi pledoarii îndelungate, având să convingă atât curtea de la Viena, cât şi ierarhia sârbească, la 24 dec. 1864, în ajunul Naşterii Domnului, Andrei Şaguna a putut avea bucuria să vadă autograful împărătesc prin care vechea Mitropolie renăştea la o nouă viaţă.

Prin lupta sa necurmată reuşise să smulgă de sub jurisdicţia statului şi a ierarhiei sârbeşti în mod deplin viaţa bisericească a românilor ortodocşi din Ardeal, obţinând pe seama Mitropoliei o desăvârşită autonomie.

Reînfiinţarea Mitropoliei Ortodoxe pe bazele celei mai depline autonomii a avut, ca toate realizările lui Şaguna, o mare însemnătate, atât sub raportul naţional, cât şi bisericesc. Sub raportul naţional prin ea s-a creat o sferă de libertate pe seama românilor ardeleni în cadrul unui Stat străin şi s-au asigurat pe viitor, pe temeiul comunităţii de credinţă, legăturile dintre ei şi fraţii din sudul şi estul Carpaţilor. Tot Mitropolia a strâns pe toţi românii ortodocşi din întreg Ardealul, ca şi pe cei din Banat şi Crişana sub o conducere unitară.

Iar sub raportul bisericesc, autonomia obţinută de Şaguna a făcut să se adâncească conştiinţa de sine a Bisericii, sentimentul răspunderii pentru mântuirea sufletelor care apasă exclusiv pe umerii ei. Andrei Şaguna, care a fost nu numai un mare naţionalist, ci în acelaşi timp şi un preot de profundă sensibilitate duhovnicească, subţiată prin studiul temeinic al izvoarelor ortodoxe în toate limbile originale, a fost convins că răspunderea şi elanul misionar al Bisericii slăbeşte atunci când devine un departament al statului, mişcată la lucru prin dispoziţii ministeriale. În ea trebuie să ardă cu flacără conştiinţa că e trupul mistic al Domnului şi are cea mai sfântă misiune de pe lume, pe care trebuie să o urmărească cu o deplină şi adâncă spontaneitate. Sub raportul acesta, autonomia bisericească nu e un chip de organizare potrivit numai pentru timpul lui Şaguna sau pentru împrejurări asemănătoare, ci un principiu consubstanţial şi permanent necesar pentru fiinţa esenţial misionară şi spontan dinamică a Bisericii.

Dar dacă prin reînfiinţarea Mitropoliei autonome, Andrei Şaguna a creat o sferă de libertate şi un cadru de unitate pentru viaţa românilor din toate ţinuturile de peste munţi, prin legea de organizare şi de funcţionare ce a dat-o acestei Mitropolii, prin aşa numitul „Statut Organic“, providenţialul ierarh a voit ca sfera de libertate şi de unitate să fie cât mai largă. El a chemat în forurile bisericeşti tot poporul, şi anume în adunările parohiale direct, iar în cele superioare prin reprezentanţi. De asemenea, a întins baldachinul Bisericii autonome peste viaţa şcolară a poporului. Clerul şi mirenii aveau să se înfrăţească în împreună sfătuire şi în comună răspundere pentru bunul mers al Bisericii şi al tuturor celorlalte ramuri principale ale vieţii naţionale. Poporul întreg din Ardealul întreg era strâns cu toate preocupările lui sub ocrotirea şi în sfera de libertate a Bisericii.

Dacă sub raportul naţional „Statutul Organic” iniţiază în Ardealul subjugat o epocă de maximă libertate şi de unitate, sub raportul bisericesc el a făcut să crească în mireni conştiinţa apartenenţei la Biserică şi a răspunderii pentru ea, ceea ce a însemnat o pătrundere a elementului spiritual şi sfinţitor în fiinţa şi în toate preocupările lor. Statutul Organic, sub acest aspect, înseamnă o realizare şi un proces de realizare a misiunii Bisericii, o proiectare a harului ei sfinţitor peste

câmpul larg şi variat al vieţii. Toată viaţa Ardealului e atrasă sub o lumină de seriozitate morală, toată capătă atributul de slujbă adusă lui Dumnezeu. Această însuşire a Statutului Organic, care indirect înseamnă o fortificare a naţiunii, dovedeşte că principiul lui de temelie, de asemenea, nu are numai un caracter temporal, ci o valabilitate permanentă. Vederile şi legile lui Andrei Şaguna, oricât de mult au corespuns vremii sale, dezbrăcate de anumite detalii, sunt legile de totdeauna ale Bisericii. Măreţia lui Şaguna stă în a le fi ştiut da o formă de maximă eficacitate naţională şi bisericească.

Dar, ca unul ce-şi datora superioritatea spirituală şi succesele străduinţelor sale în lupta pentru libertatea şi unitatea românilor ardeleni, contactului său cu cartea, Şaguna îşi dădea seama că mijlocul principal de ridicare a neamului său este cultura. Fără cultură, românismul nu-şi poate spori puterile, ca de la libertatea şi unitatea pe care le-a obţinut pe seama lui în cadrul instituţiei bisericeşti să ajungă la libertatea şi la unitatea cu toţi românii. De aceea, „cadrele largi ale organizaţiunii bisericeşti, nemuritorul Mitropolit s-a silit să le umple printr-un corespunzător cuprins de viaţă religioasă, morală şi culturală“, spune Î.P.S. Mitropolit Nicolae Bălan, vrednicul urmaş al lui Şaguna.

„Dându-şi seama că aceasta nu poate să urmeze decât prin coborârea principiilor evanghelice în realitatea vieţii prin propaganda pricepută şi prin entuziasmul apostolatului, el şi-a îndreptat părinteasca sa purtare de grijă către cler, pentru a cărui educaţie a organizat institutul teologic, ridicând anii de studiu la 3 - pe baza bacalaureatului - şi a publicat un număr de seamă de lucrări bisericeşti prin care i-a înălţat conştiinţa şi i-a întărit Ortodoxia“.

În faţa multelor cărţi concepute şi publicate de el - între care amintim şi traducerea Bibliei - te prinde mirarea când a mai avut marele Ierarh repausul să se concentreze atât de fecund în studiu. Teologia română, inexistentă până atunci, putem spune că prin el începe să fiinţeze.

Pentru cultura poporului, extrem de scăzută şi de întâmplătoare înainte de el, creează învăţământul primar sis-tematic sub oblăduirea Bisericii. Numai între 1850 şi 1865 se înfiinţară 339 şcoli primare. Iar pentru formarea unei pături conducătoare întemeiază vestitul liceu din Braşov şi gimnaziul din Brad.

Ca tot acest învăţământ şi, în special, cel primar, să se împrospăteze cu idei noi şi cu metode destoinice, Şaguna trimite tineri talentaţi la universităţile din Germania, cu misiunea de a studia cu deosebire pedagogia. Astfel, din sămânţa gândului şagunian a răsărit o şcoală pedagogică ardeleană de orientare herbartiană,

reprezentată prin nume ilustre ca Ioan Popescu, Daniil Popovici Barcianu, Petre Şpan, care au imprimat o direcţie sănătoasă învăţământului ardelean ce-şi lămurise ca scop clar: formarea caracterului religios-moral.

Pentru formarea unei conştiinţe politice naţionale şi pentru susţinerea neîntreruptă a unui nivel spiritual în preoţime şi în celelalte pături româneşti, Şaguna întemeiază la anul 1853 ziarul «Telegraful Român» ce se tipăreşte până azi în Tipografia Arhidiecezană întemeiată tot de el. Acest ziar, prin reproducerile bogate din ziarele şi literatura română din sudul Carpaţilor, ţinea vie în cititori conştiinţa comunităţii şi a identităţii cu fraţii de pretutindeni.

În sfârşit, pentru cultivarea mult prigonitei limbi româneşti şi pentru răspândirea culturii în poporul adult, ca şi pentru încurajarea portului, obiceiurilor şi chiar a economiei naţionale, înfiinţează şi îndrumă ca prim preşedinte „Asociaţiunea pentru literatura şi cultura poporului român din Transilvania“, care de atunci şi până azi a fost o vatră de lumină ce a răspândit razele culturii naţionale până în cele mai îndepărtate cătune româneşti din Ardeal.

Astfel, viaţa dezlănţuită de uriaşa personalitate a mitropolitului Şaguna în poporul român din Ardeal s-a manifestat în toate direcţiile. Ardealul a devenit altfel de când şi-a început Şaguna lucrarea în mijlocul lui. La hirotonia ca episcop el îşi anunţase răspicat în catedrala din Carloviţ în faţa sârbilor ca program: „Pe românii ardeleni din adâncul lor somn să-i deştept şi cu voia către tot ce-i adevărat, plăcut şi bun să-i trag”.

Programul a fost împlinit şi starea Ardealului s-a schimbat ca printr-o minune. Ardealul timpurilor noi, cu mândra lui conştiinţă de sine, cu clocotul de putere luptătoare, cu înaltul nivel moral, cultural şi economic, cu apriga lui vitalitate ce-i curge prin toate venele vieţii obşteşti, de la Şaguna începe. Oarecum prin el Ardealul s-a împărtăşit de o nouă naştere, de naştere din duh. Puterea izvorâtă din duhul mitropolitului Şaguna sau dezlănţuită de el în sânul românismului, a grăbit roata vremii, aducându-ne la 1918 eliberarea Ardealului şi pe teren politic după ce-l dezrobise pe teren bisericesc şi şcolar.

Atât de plin este Ardealul de prezenţa spiritului şi puterii lui Şaguna, încât nu numai o serie întreagă de instituţii îi poartă numele, ci se vorbeşte chiar de un stil de viaţă şagunian în spiritualitatea română de la noi. Şagunismul este maxima potenţare a virtualităţilor Ardealului, el înseamnă în Biserică acel spirit expansiv care vrea să dea o calificaţie creştină întregului conţinut al vieţii poporului, iar în general el exprimă spiritul dinamic şi totalitar al Ardealului în virtutea căruia toate

puterile neamului se consideră ca un tot indisolubil, fie că răsar din pământ, fie că pogoară prin Biserică din cer. Imaginea Ardealului şagunian este blocul poporului ce păşeşte energic şi luminat, condus de preoţi cu crucea în frunte, spre idealurile de cultură, de libertate, de creştinătate.

Când, la 28 iunie 1873, venerabilul Arhipăstor a trecut din viaţa aceasta la cele cereşti, lumina şi puterea izvorâte din sufletul lui mare au continuat să rămână cu poporul pe care l-a iubit, crescând tot mai mult. În uriaşul fluviu de energie, care a ţâşnit în viaţa Ardealului din miraculoasa mânuire a toiagului păstoresc de către mitropolitul Andrei Şaguna, românismul de dincoace de munţi posedă taina înălţărilor lui viitoare din măsura zilelor de azi".

(în: "Telegraful român" , nr 26, 1943)

Ortodoxie şi românism în opera mitropolitului Andrei Şaguna

1.Esenţa creştinismului

Creştinismul este religia personalităţii. El apare în istorie ca îndeplinirea promisiunii lui Dumnezeu făcută neamului omenesc. Scopul lui este să mijlocească individului tot ceea ce-şi doreşte şi trebuie să-şi dorească un om deşteptat, prin viaţa personală, o comunitate reală cu Dumnezeul spiritual personal, o sălăşluire între noi a Duhului Sfânt care depărtează neliniştea, curăţă şi înalţă sentimentul, întăreşte voinţa morală şi setea de ştiinţă o astâmpără din izvoarele sale.

De când există creştinismul în lume, el s-a dovedit totdeauna ca puterea dătătoare de viaţă şi mântuire, pentru aceea care şi-au deschis sufletul pentru lucrarea lui înviorătoare. Abia în secolul nostru creştinismul s-a putut înţelege ca o religie a personalităţii. Pentru ca creştinismul să devină religia întregii omeniri, trebuie să-şi arunce toate acele văluri care au acoperit sau au pus la îndoială caracterul său umanitar. Adevărul lui veşnic şi supraistoric, trebuie să strălucească aşa de clar, încât o mistificare să fie imposibilă de vreun sistem de cugetare omenească.

Curentele spirituale nu au lăsat neatinsă concepţia de viaţă religioasă. Omul începe să reflecteze numai conştient asupra lumii şi asupra eu-lui său şi prin aceasta i se intensifică sentimentul importanţei sale individuale.

S-a început studiul realităţii şi prin acesta s-a aprofundat spiritul de observare a realităţii naturale şi istorice. Pe omul de azi nu-l mai satisfac teoriile. El caută izvorul adevărat al vieţii. Se dezvoltă o teologie ştiinţifică, care supune unei cercetări civice izvoarele şi istoria credinţei creştine şi asigură dreptul acestei credinţe în viaţa spirituală actuală cu mijloacele culturii moderne - fapt unic în istoria religiei. Misionarismul printre păgâni, a pus , pune creştinismul în faţa unor noi şi variate probleme şi pretinde în mod imperativ o colaborare creştinească tuturor confesiunilor, o părăsire a divergenţelor confesionale şi o concentrare a tuturor forţelor pentru trezirea adevăratei credinţe creştine.

2.Ce este creştinismul după conţinutul său ?

Răspunsul este şi uşor şi greu. E greu fiindcă creştinismul nu poate fi cuprins în cuvinte, în noţiuni prin care să devină totodată perceptibil. El nu poate fi învăţat ca o ştiinţă. Cuvintele cu care încercăm să descriem religia creştină presupun că noi am cunoscut-o prin intuiţie internă, precum a trebuit să avem mai întâi experienţa morală, ca să putem înţelege teoriile morale. Meritul cel mai valoros al teologiei moderne este delimitarea de concepţia intelectualistă a veacurilor XVII şi XVIII, a căror influenţă se resimte şi astăzi.

Credinţa creştină nu se poate confunda cu primirea unei confesiuni sau cu acceptarea unor idei. Unde există credinţa creştină comunitatea are o viaţă nouă, viaţă care poartă în sine garanţia veracităţii sale. De aceea "Esenţa creştinismului" nu poate fi socotită ca o problemă atât de grea încât să dea naştere la confuzie. Creştinismul este foarte simplu, el înseamnă a fi fiu al lui Dumnezeu. De aceea Iisus spune ucenicilor: "Când vă rugaţi aşa să ziceţi: Tatăl nostru...".

Sfântul apostol Pavel vede în concepţia fiiască, în contrastul spiritului deservilitate şi de frică, semnul de superioritate a creştinismului. Sfântul evanghelist Ioan arată faptul că suntem creştini prin cuvintele: "noi suntem fii ai lui Dumnezeu". El afirmă că singurul scop al venirii Mântuitorului în lume a fost să ne facă fii ai lui Dumnezeu, deci acolo unde inima este plină de încredere fiiască, unde stăpâneşte învederarea absolută în voia lui Dumnezeu, acolo este creştinism; iar unde acestea sunt absente în inima omului, acolo nu există creştinism, orice confesiune ar fi aceia.

Prin participarea lui Dumnezeu în viaţa pământească omenească, intră în om o putere superioară de viaţă. Omul pătrunde prin aceasta în cele mai ascunse taine ale lumii şi ale puterii divine care toate le săvârşeşte, dar care în plenitudinea ei se

poate oglindi numai în viaţa spirituală personală. Ca răspuns la cerinţele sufletului omenesc "noua viaţă" se caracterizează prin următoarele:
- aduce aprobarea idealurilor creştine,
- astâmpără dorul după personalitate prin stăpânirea firii prin spirit, individualitatea se înalţă într-o măsură covârşitoare;

3. Spiritualitatea teologiei Ortodoxe ,Teologia Ortodoxă nu este o simplă cugetare despre Dumnezeu.

Dumnezeu nu poate fi exprimat printr-o simplă cugetare. "orice cugetare este o sinteză a celor ce cugetă şi a celor ce trebuie cugetate". Dumnezeu este deasupra acelora, El nu poate fi decât contemplat fără grai numai cu sufletul.

Caracteristicile Teologiei Ortodoxe sunt următoarele:

a) Ortodoxia este speculaţie, prin aceasta afirmăm următoarele:
- Nu construieşte ideea de Dumnezeu, cum face filosofia;
- Porneşte de la un dat precis "Revelaţia divină în Hristos"
- Este experienţa întâlnirii cu Dumnezeu în persoana lui Iisus, prin harul Sfintelor Taine: "Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa"

b) Ortodoxia este de părere că misterul Sfintei Treimi rămâne o realitate uriaşă mai ales în expresia supremă a lui Dumnezeu.

c) Ortodoxia nu este o super-bancă de informaţii despre Dumnezeu; Adevărata teologie ortodoxă înseamnă "a dobândi pe Dumnezeu", "a avea gândul lui Dumnezeu". Nu este căutarea lui Dumnezeu de către noi, ci căutarea noastră de către Dumnezeu."Gustaţi şi vedeţi că bun este Domnul".

d) Ortodoxia este cuvânt despre Dumnezeu, în Dumnezeu, dar şi mister. Sfinţii Părinţi cinsteau "cuvântul" tăcând. La ei teologia însemna mai mult "tăcere".

e) Ortodoxia este viaţă. "Întru El era Viaţa şi Viaţa era lumina oamenilor" (Ioan 1,4).

f) Ortodoxia este "teologia energiilor divine". Exprimă împărtăşirea energiilor divine şi reflectarea lor ca într-o oglindă în sufletul uman, purificat de păcate.

g) Ortodoxia este "o nevoinţă", iar teologul este "un nevoitor".

h) Ortodoxia este o cunoaştere "prin făptuire". Domnul se află ascuns în poruncile Sale şi cei care-L ascultă îl găsesc în măsura împlinirii lor. Sfinţii Părinţi ne îndeamnă să filosofăm "cu fapta" căci cunoştinţa fără fapte este moartă.

i) Ortodoxia este "mărturie de viaţă şi de moarte". Dogmele Biserici s-au impus nu numai cu suferinţa, ci şi cu sacrificiu vieţii.

j) Ortodoxia este o cunoaştere "prin evlavie" prin "curăţirea de patimi". "Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu".

k) Ortodoxia este "vederea" lui Dumnezeu, "uimire şi evlavie".
l) Ortodoxia este o cunoaştere "prin iubire". Inima are înţelesul de "centru unificator" al omului. Adevărata cunoaştere este iubirea. "Hristos să se sălăşluiască prin credinţă în inimile voastre, înrădăcinaţi şi întemeiaţi fiind prin iubire" (Efeseni 3,17).
m) Ortodoxia este "unificatoare". Exprimă unificarea fiinţei umane în sine cu Dumnezeu.
n) Ortodoxia este eshatologică. Cuprinde trecutul şi prezentul în perspectiva viitorului, este fidelă revelaţiei date pentru totdeauna.
o) Ortodoxia este patristică şi filocalică, constă în experimentarea prin rugăciune şi har, verificată de Sfinţii Părinţi.
p) Ortodoxia este "doxologie". Adevărul mărturisit de ea este o slujire şi o permanentă laudă adresată lui Dumnezeu.
q) Ortodoxia este "eclesiastică". Izvorăşte din Biserică, se exprimă prin Biserică şi exprimă Biserica.
4.Românismul şi Ortodoxia. Românismul nu este o religie, deşi vorbim de Biserica Română sau românească.

Istoria organizării Bisericii Creştine dovedeşte că numirea de "Biserică Românească", nu implică contrazicere, ci e în spiritul dezvoltării prescrise Bisericii Creştine de întemeietorul ei şi de conducătorii ei. Biserica Românească este acea parte a Bisericii Creştine care cuprinde în sine poporul român. Formarea de biserici naţionale e un proces admis de spiritul creştinismului, de doctrina Mântuitorului, de sfintele canoane.

Domnul Iisus Hristos dă preferinţa noţiunii în sânul căreia s-a născut, având ca exemplu atitudinea faţă de femeia cananeancă sau în porunca ce o dă apostolilor Săi, că abia după ce vor predica 12 ani în Palestina să predice şi în altă parte. Organizarea ierarhică a Bisericii în antichitate s-a făcut după ţări: episcopii unei provincii se grupau sub conducerea episcopului din capitala provinciei, aşa încât provincia politică determina şi provincia bisericească. Sinodul al II -lea Ecumenic, ţinut la Constantinopol în anul 381, consfinţeşte acest proces de dezvoltare, când decretează prin canonul 3 al său, că Episcopia Constantinopolului are să primească în organizarea sa bisericească acelaşi rang pe care îl are căpetenia politică din acel oraş în organizarea politică.

Constantinopolul devenind capitală de imperiu şi a doua Romă, Episcopia Constantinopolului avea drept să devină Patriarhie în privinţa jurisdicţiei.

La fel a declarat şi Sinodul al IV - lea Ecumenic (Calcedon 452) în canonul 28, că Roma a primit rangul întâi în Biserică, fiind capitala imperiului, iar Constantinopolul merită rangul al II - lea, fiindcă este Roma Nouă şi a doua capitală. Canonul 34 Apostolic prescrie organizarea Bisericii pe naţiuni: "Episcopii fiecărui neam se cuvine să ştie cine este cel dintâi dintre ei şi să-l socotească de cap şi nimic de seamă să nu facă fără învoirea lui". În conformitate cu aceste directive canonice s-au format Biserici Naţionale în creştinism, excepţie făcând naţiunile aparţinând de papa, care pentru a nu-şi periclita jurisdicţia n-a admis organizarea dictată de Canoanele Apostolice.

Între toate Bisericile Creştine Naţionale, Biserica Română are distincţia, că este mai strâns "consecventă" cu naţiunea, decât oricare altă Biserică Naţională. La bulgari, la ruşi, la greci, la armeni Biserica Creştină s-a luptat pentru a lua locul vechii Biserici păgâne, de care s-a servit poporul până la primirea creştinismului

"Toate popoarele creştine de azi au avut un trecut păgân şi o epocă de încreştinare, care a dărâmat, altare vechi şi a stârpit credinţe ce fuseseră odinioară izvor de putere pentru strămoşi". (curs de IBOR de prof. D Ioanovoci, Oradea 1924).

Românii însă s-au născut creştini. De când există poporul român, de atunci există şi Biserica Română. Românul n-a slujit altă Biserică, decât aceea care îi dă şi azi hrană sufletească. La poporul nostru credinţa şi organizaţia religioasă nu s-au adoptat impuse din afară, prin forţa politică, ci au crescut încet şi organic deodată cu formarea şi consolidarea lui etnică. Aşa s-au împletit cele două elemente în fiinţa românului. La noi credinţa creştină s-a prefăcut în "lege românească" şi s-a contopit cu fiinţa noastră etnică, iar organizaţia bisericească s-a închegat în legătură armonică cu organizaţia politică a elementului etnic.

Ca să ajungem la o definire a "românismului" trebuie să ne ridicăm la o realitate alta decât cea a românilor luaţi în mod individual. Grupările de oameni au o realitate mult mai întinsă decât pe care o găsim în oamenii luaţi individual. Realitatea individuală trebuie să fie întregită în realitatea continuităţii istorice şi explicată apoi de aceasta. Trebuie să se aibă în vedere descoperirea unor adevăruri, mai presus de interesele actualităţii, cum ar fi explicarea prezentului din cursul vieţii istorice. Raţiunea lui "de a fi" nu trebuie căutată în interesele individuale ale românilor, nici chiar în ale tuturor românilor, ci în realitatea istorică a poporului român.

Realitate croită pe măsura eternităţii, nu a actualităţii. Mă îndreptăţeşte să cred că această "realitate" va veni, logică pe care a urmat-o până acum "viaţa istorică a

poporului român". Logica acestei vieţi este logica tragediei, de a nu-şi putea fixa o ordine socială durabilă. Sufletul ne este împărţit între două tendinţe antagoniste numite "individualism şi colectivism".

În cursul vieţii sale, poporul român a urmat logica din tragediile antice - singur în calea tuturor - pentru a-şi păstra "sărăcia şi nevoile şi neamul". - simbolistica - meşterul Manole - ciobanul mioritic - mama ciobanului - sculptura lui Brâncuşi- Eminesc : "Ce-ţi doresc eu ţie dulce Românie" Centrele de sacralitate - mioriticul – delta.

Dintre oamenii "providenţiali", care au înţeles "viaţa istorică a poporului român" a fost şi mitropolitul Andrei baron de Şaguna. A trăit în timp şi spaţiu, nu pentru a sluji numai vremii sale, ci idealurilor permanente ale neamului. Adâncind destinul tragic al românismului, înglobat stăpânirilor străine, se integrează de la început în sumbra frământare a unui popor dezmoştenit.

De la anul 1846 şi până la 1873, îl găsim în vâltoarea vieţii naţionale a românilor. Sortit să acţioneze într-un climat politic cu desăvârşire duşmănos şi machiavelic, antiortodox şi antiromânesc, Şaguna izbuteşte totuşi să înfrângă destinul, să înfrunte uneltirile, să zdrobească zăgazurile şi să ridice Biserica din ţărâna, unde zăcea aruncată de cea mai feroce intoleranţă pe care o cunoaşte istoria.

Succesele lui mari pentru Biserică şi neam au fost atribuite situaţiei lui oficiale. Şaguna a fost "român" din creştet până-n tălpi. Conştiinţa naţională a românităţii sale i-a împrumutat în toate împrejurările energia intransigenţei naţionale, pentru care n-a cruţat nici osteneală şi nici o jertfă ca să ridice neamul românesc la situaţia ce i se cuvenea. Conştiinţa românităţii sale s-a zămislit în sufletul lui Şaguna la vârsta copilăriei sale, atunci când situaţia materială a tatălui său Naum Şaguna, exploatată de prozelitismul iezuitismului catolic, îl sileşte pe acesta să treacă cu întreaga lui familie la religia catolică.

Conştiinţa românităţii sale ortodoxe, trezită în sufletul lui Şaguna de mama sa, şi alimentată ca o reacţie naturală de saninismul insurecţiei catolice, i s-a cimentat şi mai mult în casa unchiului său Graboschi din Budapesta, locul de întâlnire al lui Petru Maior, Samuil Micu, Bojinca, Aron, fraţii Goleşti din Ţara Românească şi alţi tineri însufleţiţi de idealul conştiinţei române. Atmosfera aceasta umple şi sufletul tânărului Şaguna de însufleţire naţională, aici se îmbracă sufletul cu veşmântul mândriei de român, al dragostei de limbă şi "lege românească" aici se trezeşte în toată plenitudinea sa conştiinţa sângelui românesc.

Cu această zestre neprihănită morală naţională intră Şaguna în lupta vieţii, pe aceasta îşi clădeşte viitorul întregii sale munci de titan. Conştiinţa sa de român îl face să renunţe la toate situaţiile înalte pe care uşor le-r fi putut câştiga în cadrul Bisericii Sârbeşti şi preferă să vină în Ardeal, în fruntea unei Biserici trudite şi chinuite, unde ştia că îl aşteaptă o muncă şi luptă uriaşă.

Ce l-a îndemnat pe Şaguna să vorbească memorabilele cuvinte "Dacă nu mă vreţi voi, vă vreau eu pe voi", decât nemărginita sa iubire de neam, deoarece îşi dădea seama că acest neam românesc are lipsă de înţelepciunea şi energia lui, că el este chemat să-i ducă la izbândă. Iar dacă a ştiut să se facă avocat la curtea de la Viena, aceasta denotă tocmai pe omul cu înalte vederi politice ţi departe văzător, care ştia să exploateze orice situaţie care putea să-i ofere prilej de a dobândi rezultate efective pentru poporul pe care îl păstorea.

Cu cârja de episcop în mână Şaguna îşi mărturiseşte pe faţă programul său românesc: "Tu Doamne şti că eu către scopul meu doresc să alerg, pe românii transilvăneni din adâncul lor somn să-i deştept şi cu voie către tot ce e adevărat, plăcut şi bun să-i atrag". Programului acestuia i-a rămas credincios până la moarte. Profesiunea aceasta de credinţă naţională, Şaguna o inaugurează imediat după venirea sa în Ardeal.

Stăpânirea proiectase Adunarea Naţională din 1848, sfârtecată în două, una la Sibiu şi alta la Blaj, dar Şaguna, în concepţia sa de român se împotriveşte, calcă peste toate prejudecăţile şi merge cu întreagă biserica sa la Blaj, unde declară în faţa mulţimii: "da suntem fraţi, nu din făţărnicie, ci fraţi în Hristos, fraţi români, care cheamă pe tot românul să uite neplăcerile trecutului şi să se considere toţi românii fraţi, aşa cum fraţi sunt şi episcopii lor".

Şaguna nu stă la îndoială să prezideze "Adunarea" şi să formateze cel mai radical program national românesc, în care accentuează libertatea şi independenţa naţională a poporului românesc. Ca român merge cu delegaţia la Viena şi Iusbruck şi a lui e meritul că stoarce promisiuni de la împărat pentru români fără deosebire de lege.

În faţa împăratului Şaguna declară declară că "tezaurul cel mai scump Şaguna protestează împotriva unirii Ardealului cu Ungaria, mărturisind pe faţă că: "tot ce se pare că românii câştigă prin uniune în comparaţie cu ce pierd, adică limba şi naţionalitatea, e o nedreptate strigătoare la ceruri", iar împăratului îi repetă adeseori că "naţiunea română e gata să câştige şi să apere cu arma libertatea şi egalitatea cu celelalte naţionalităţi".

În delegaţia de la 1850, Şaguna intervine cu toată autoritatea lui pentru ca să câştige o facultate filosofico-juridică pe seama naţiunii române din Ardeal, cere drepturi pe seama românilor în legislaţie, în justiţie, în administraţie, asigurarea proprietăţii poporului român, şcoli şi libertate pentru români. În toate petiţiile lui şi în călătoriile lui la Pesta, Olmutz, Viena şi Iusbruck cere dreptate pe seama naţiunii române. Drepturile naţiunii române le-a revendicat şi acasă cu orice prilej, în conferinţe, în Dieta Transilvaniei, în conferinţele naţionale şi în Senatul Imperial.

Una dintre paginile cele mai frumoase ale istoriei va rămâne lupta dată de Şaguna în Dieta Ardealului, unde a ţinut 17 convorbiri, până ce a izbutit să înarticuleze în lege egala îndreptăţire a naţiunii române cu celelalte naţiuni din ţară. "Pentru noi, zicea Şaguna, aducerea legii acesteia este un moment sărbătoresc, căci legea aceasta s-a adus < nu <". Î

n întrunirile şi conferinţele naţionale Şaguna a fost acela care apela totdeauna la "solidaritatea naţională", căci cunoştea prejudecăţile confesionale care ne diferenţiau în două grupuri. "Nouă românilor ni se cuvine ca în gloria naţiunii noastre să evoluăm cu celelalte naţiuni recunoscând cu toţii o singură credinţă politică".

În conferinţa din 7 ianuarie 1867, la propunerea lui Şaguna se declară naţiunea română ca naţiune politică, liberă şi independentă. Aici Şaguna vorbeşte memorabila anatemă: "afurisit să fie acel român care va încerca să strice legea frăţească dintre fiii naţiunii române", căci "dacă românul îşi va păta caracterul său naţional nu mai este vrednic să se numească român".

Că într-adevăr Şaguna ajunsese într-o vreme să fie centrul tuturor mişcărilor naţionale româneşti, ajunsese idolul poporului român, o dovedeşte scrisoarea baronului Vos, guvernatorul Ardealului, care numai de la Şaguna aştepta liniştirea spiritelor în popor.

Faţă de saşi a avut întotdeauna a aversiune făţişă. Pe comisul saşilor îl apostrofează energic când zice: "Pretind ca să nu se mai facă nici un fel de arătare nefondată asupra preoţimii, inteligenţei sau naţiunii române, al cărui fiu şi membru sunt şi eu". Intransigent a fost şi faţă de sârbi, de care a izbutit să se separe definitiv, tot în interesul naţional al poporului român.

Tot pentru consolidarea poporului român pe temeliile lui naţionale, n-a cruţat ostenelile până ce a văzut "Asociaţiunea" înfiinţată. "Aici, zice Şaguna, în sânul Asociaţiunii voi fi norocos a auzi sunetele dulci ale limbii mele materne, care la străini nu s-a învrednicit de atenţie, dar cu atât mai scump sunt inimii mele". Pentru

convingerile sale naţionale româneşti nu cruţa pe nimeni, nici pe ai săi. Dovadă cazul preotului ortodox Predovici din Ocna Sibiului, care singur votase cu candidatul ungur împotriva candidatului român. Pe acest preot Şaguna îl cateriseşte fără milă. Fraţii uniţi i-au făcut multe zile amare, declarând nu o dată că spiritul lui Şaguna este spiritul urei, al pizmei şi al răutăţii.

Şaguna nu le-a plătit cu aceeaşi monedă. Superioritatea lui nu i-a îngăduit să se coboare în noroiul cu care duşmanii căutau să-l împroaşte. Măreţia lui Şaguna nu o încape într-o conferinţă. Puţinele momente atinse, dovedesc îndeajuns că Şaguna a fost trup din trupul nostru şi sânge din sângele nostru, a fost mândru de conştiinţa sa de român, a căutat cu orice preţ să şi-o valideze. În faţa măreţiei sale s-au închinat toate figurile marcante ale istoriei noastre contemporane.

Noi, drumeţii mărunţi ai acestor vremi de patimi se cuvine să ne plecăm cu sfială în faţa acestui mare Arhiereu român şi să ne îndreptăm rugăciunile către tronul providenţei divine, ca din sfânta-i slavă să ne trimită lumina spiritului lui Şaguna, care să ne trezească la viaţa cea adevărată. Lumina sufletului lui Şaguna să stea de strajă străbunei noastre legi, patimilor noastre sfat, ca să putem purcede pe calea dezrobirii din lanţurile întunericului.

Doamne ocroteşte-i pe români!

Prof. Mircea Păcurariu - „În multe case, chipul lui Şaguna era pus lângă icoane“

În anul 2008, Arhiepiscopia Sibiului a organizat mai multe manifestări dedicate împlinirii a 200 de ani de la naşterea arhiepiscopului şi mitropolitului Andrei Şaguna. Este o tradiţie ca această mare personalitate a românilor să fie cinstită după cuviinţă, aşa cum a fost şi în 1908, când s-au împlinit 100 de ani de la naşterea sa, când viitorul academician profesorul preot Ioan Lupaş a scris o monografie despre el.

În anul 2011 au loc alte manifestări dedicate marelui ierarh, mai ales datorită faptului că Sfântul Sinod va lua în discuţie problema canonizării sale. Această hotărâre trebuia să vină mai demult, deoarece am propus încă din 2006 ca Andrei Şaguna să fie trecut în rândul sfinţilor pentru că el, ca om de cultură şi ca ierarh, merită din plin să stea alături de mitropoliţii Varlaam şi Dosoftei ai Moldovei, de Antim Ivireanul şi Grigorie Dascălul ai Ţării Româneşti, de Calinic cel sfânt al Râmnicului, ca şi de marii ierarhi ardeleni luptători pentru Ortodoxie din secolul al XVII-lea Ilie Iorest şi Sava Brancovici.

Viitorul ierarh s-a născut la Mişkolţ, în Ungaria, la 20 decembrie 1808, într-o familie de negustori aromâni. A avut o copilărie zbuciumată din cauză că tatăl a dat faliment, iar arhiepiscopul romano-catolic de Egger, Ştefan Ficher, l-a determinat să treacă la catolicism împreună cu întreaga familie, iar potrivit legilor de atunci, cei trei copii, între care Anastasie, viitorul mitropolit, au fost declaraţi romano-catolici. Dar, tot potrivit legilor de atunci, la vârsta de 18 ani fiecare dintre cei trei

copii a declarat că vrea să se întoarcă la credinţa pe care vrednica lor mamă, Anastasia, nu a părăsit-o.

Cu rezultate excepţionale la învăţătură, studiind la Universitatea din Pesta filosofia şi dreptul şi cunoscând mai multe limbi străine, mulţi se aşteptau să înceapă o carieră în lumea laică, însă şi-a îndreptat paşii spre Vârşeţ, unde era o şcoală teologică. La 24 de ani, când a teminat studiile teologice, şi-a îndreptat paşii spre Mănăstirea sârbească Hopovo, unde a făcut un an de noviciat, iar la 25 de ani a fost tuns în monahism, pe 12 octombrie 1833, sub numele de Andrei.

Timp de 13 ani a activat în cadrul Bisericii Ortodoxe Sârbe, apreciat în mod deosebit de ierarhi, între care şi marele mitropolit Ştefan Stratimirovici de la Karlovitz şi urmaşul său, Ştefan Stancovici, apoi de Iosif Raiacici, care va ajunge, în 1848, patriarh al Bisericii Ortodoxe Sârbe. A slujit ca asesor consistorial, în termenii de astăzi un consilier eparhial şi, în acelaşi timp, a fost şi administrator sau locţiitor de egumen la mănăstirile Iazac, Besenovo, Hopovo şi Kovil.

A fost hirotonit ierodiacon, ieromonah, apoi hirotesit protosinghel şi arhimandrit, un semn al recunoaşterii vredniciilor sale în cadrul Bisericii Ortodoxe Sârbe.

În 1846, după moartea primului episcop român de la Sibiu, Vasile Moga, mitropolitul ortodox sârb de la Karlovitz, Iosif Raiacici, l-a numit pe arhimandritul Andrei Şaguna vicar general al Episcopiei vacante de la Sibiu. A fost hirotonit arhiereu în Catedrala ortodoxă din Karlovitz, în Duminica Tomii din 1848, de mitropolitul Iosif Raiacici, viitorul patriarh, asistat de doi episcopi sârbi. Făgăduia atunci să-i "trezească" pe românii ardeleni din adâncul lor somn şi să-i ridice spre tot ce este bun şi înălţător.

S-a implicat în mişcarea revoluţionară a românilor

În primii doi ani de activitate, Şaguna şi-a îndreptat atenţia mai mult spre problemele naţiunii. S-a implicat cu toată fiinţa lui în mişcarea revoluţionară a românilor transilvăneni.

A fost copreşedinte al Adunării naţionale româneşti de la Blaj, din 3/15 mai, cea care a formulat acel program cu 16 revendicări politico-naţionale, apoi tot Adunarea l-a delegat în fruntea unor intelectuali români ca să ducă la Viena aceste petiţii. Şaguna le-a prezentat împăratului, la Innsbruk şi la Viena, primind asigurări că ele vor fi satisfăcute.

S-a ocupat de organizarea învăţământului ortodox românesc de toate gradele din Transilvania.

A tipărit mai multe manuale şcolare, a cerut profesorilor să scrie manuale, fiecare în specialitatea lui. Şaguna a îndrumat întregul învăţământ românesc. În primul rând, învăţământul primar. Sub îndrumarea lui s-au înfiinţat aproape 800 de şcoli în Arhiepiscopia Sibiului. La data respectivă, arhiepiscopia avea peste 900 de parohii, iar 800 dintre ele aveau şcoli care erau îndrumate de Biserică, nu de autoritatea de stat maghiară. Pentru elevii şcolilor primare, Şaguna a cerut profesorilor Zaharia Boiu şi Ioan Popescu să întocmească manualele necesare de aritmetică, de citire, de istorie, de fizică, de ştiinţele naturii.

Pentru că românii nu aveau biserici şi şcoli şi erau, în mare parte, analfabeţi, Şaguna i-a îndemnat pe preoţi şi pe credincioşi să îşi ridice noi biserici şi clădiri şcolare. Chiar în pastoralele sale insista să se ridice clădiri pentru şcoala confesională.

Prin Biserică şi prin şcoală s-a păstrat limba, s-a păstrat neamul românesc.

Şaguna a înfiinţat mai multe fundaţii la arhiepiscopie din care se acordau burse unor elevi şi studenţi merituoşi. La îndemnul lui, un mare avocat aromân din Budapesta, Emanuil Gojdu, a creat o fundaţie din care să se acorde burse pentru elevi, studenţi, dar şi meseriaşi. S-au acordat peste 5.000 de burse până la Unirea din 1918.

O bogată activitate cărturărească

A înfiinţat tipografia eparhială care există până astăzi. În timpul lui Şaguna s-au tipărit peste 200 de titluri de lucrări. Aici s-a imprimat şi ziarul "Telegraful Român", care apare neîntrerupt de la 3 ianuarie 1883.

Lui Andrei Şaguna i se datorează apariţia Calendarului bisericesc, format carte, care apare sub denumirea de "Îndrumătorul bisericesc", din 1852 până astăzi.

Este autorul unor lucrări de teologie. În primul an de păstorire a tipărit câteva manuale mai vechi, după care a redactat el însuşi "Elementele dreptului canonic", apoi "Compendiul de drept canonic", o lucrare masivă de peste 450 de pagini care va fi tradusă în germană, iar din germană în rusă şi tipărită la Sankt Petersburg. Şaguna se bucura şi de aprecierea teologilor apuseni, de limbă germană, dar şi a teologilor ruşi.

A contribuit din plin la înfiinţarea Astrei, Asociaţia transilvană pentru literatură şi cultura poporului român, în 1861, acum 150 de ani.

Deşi eparhia lui era săracă, a venit în sprijinul multor credincioşi peste care se abăteau fie seceta, fie incendii, fie inundaţii, stăruind pe lângă preoţii parohi să facă diferite colecte pentru sprijinirea acestora şi trimiţând el însuşi bani pentru acei năpăstuiţi ai sorţii.

Era prezent mereu la slujbă la biserica zisă "grecească" din Sibiu, pe locul catedralei de astăzi, ridicată de negustori aromâni din Sibiu. A încercat să ridice o nouă catedrală, dar nu a avut banii necesari, aşa încât gândul lui va fi transpus în faptă de mitropolitul Ioan Meţianu. În schimb, a cumpărat actuala Reşedinţă mitropolitană şi câteva clădiri în Sibiu.

Un deosebit om al rugăciunii

Şaguna era un om al rugăciunii, era mereu prezent la slujbele din modesta sa catedrală, nu numai la Liturghie, ci şi la Utrenie şi la Vecernie, îi urmărea pe studenţii teologi care cântau la strană şi de multe ori îi îndrepta atunci când greşeau. Contemporanii ştiau că era un om al rugăciunii, în fiecare dimineaţă îşi făcea pravila lui călugărească, respecta cu stricteţe toate posturile rânduite de Biserică.

A murit la 16-28 iunie 1873 şi, potrivit dorinţei sale testamentare, a fost înmormântat lângă biserica mare din Răşinari, unde el slujise de multe ori, "fără pompă, fără muzică şi fără predică", prohodit de un singur preot, duhovnicul său, ieromonahul Gherman Bogdan. Cu toate acestea, la înmormântarea lui au participat mii de români veniţi din toate părţile Ardealului, au venit trenuri speciale, mai ales de la Braşov. Întreaga agoniseală a vieţii a lăsat-o prin testament Arhiepiscopiei Sibiului.

După câţiva ani de la moartea lui Şaguna, Ioan Slavici scria că "astăzi, chiar, şi creştinii ortodocşi din Ardeal îl socotesc între sfinţi".

La scurt timp după moarte s-a creat un cult pentru Şaguna. Pe vremuri, în multe case ţărăneşti din Ardeal, chipul lui Şaguna era pus lângă icoane. Era considerat un adevărat sfânt, ca unul care a contribuit la renaşterea vieţii naţionale, politice, culturale şi spirituale a românilor transilvăneni.

Drd. Stelian Gomboş - Mitropolitul Ardealului Andrei Şaguna - în conştiinţa noastră, mărturisitoare

"Mitropolitul Andrei Şaguna a fost un bărbat aproape extraordinar, trimis de Providenţa Divină pentru fericirea poporului său; că el a fost un Moise, pentru că şi el, ca şi acela, a eliberat poporul său, conducându-l în pământul autonomiei şi independenţei; şi el, ca şi acela, dădu poporului său tablele legii: Statutul organic; şi, în fine, lovi în piatră şi dădu apa cerească poporului său: ştiinţă, lumină, cultură. Despre un astfel de bărbat, pe drept cuvânt, se poate zice că el, pururi va străluci ca un luceafăr pe orizontul bisericii şi naţiunii române." Aşa îşi încheia Nicolae Popea discursul de recepţie, prezentat în 13/26 martie anul 1900, dedicat vieţii şi activităţii arhiepiscopului şi mitropolitului ortodox al Transilvaniei, Andrei baron de Şaguna (1808-18739).

Andrei Şaguna s-a născut la Miskolt, în Ungaria, într-o familie de macedo-români din Balcani, a urmat şcoala gimnazială la Miscolt, apoi studii de drept şi filozofie la Pesta şi teologice la Varset. La vârsta de 25 de ani îmbracă haina monahală la mănăstirea de la Hopovo.

În anul 1846 a fost numit vicar al Episcopiei Ardealului iar, în 18 aprilie 1848, în plină revoluţie, era numit Mitropolit al Transilvaniei. Cum afirma Academicianul Dan Berindei: a fost „o mare personalitate a naţiei româneşti, un conducător înţelept, măsurat, plin de echilibru, al românilor ardeleni în momente care nu au fost deloc uşoare pentru el…un purtător de cuvânt al naţiunii române". Într-o amplă şi nuanţată analiză a activităţii mitropolitului Şaguna, Părintele Profesor

Mircea Păcurariu a subliniat că prin Statutul organic, el a dat „cea mai democratică organizare a bisericii”, drept care fost consacrat drept „cel mai de seamă organizator şi legiuitor bisericesc din perioada modernă a istoriei, mai ales dacă luăm în calcul şi lucrările sale de Drept canonic, unele traduse în limbile latină, rusă şi greacă.”

Implicat şi în viaţa naţional-politică, Mitropolitul Andrei Şaguna a participat la revoluţia românească din Ardeal, devenind „capul neîncoronat” al românilor din Transilvania. A fost copreşedinte al Adunării naţionale de la Blaj, care a formulat acea „petiţie naţională” cu 16 articole reprezentând principalele revendicări româneşti, între care recunoaşterea românilor „ca naţiune de sine stătătoare”şi desfiinţarea iobăgiei.

„Pe bună dreptate, sublinia Părintele Profesor Mircea Păcurariu într-o alocuţiune a sa, că Mitropolitul Andrei Şaguna a fost considerat diplomatul revoluţiei româneşti din Ardeal, după cum Simion Bărnuţiu era considerat teoreticianul sau ideologul ei, iar Avram Iancu comandantul de oşti populare româneşti.”

După revoluţie, mitropolitul Andrei a continuat lupta pentru drepturile românilor, îndeplinind diferite funcţii, reuşind să „unească în mâna sa cârja de ierarh cu sceptrul unui adevărat conducător politic”. Pentru toate, istoricul american Keith Hitchns a scris despre el ca „ultimul dintre marii ierarhi conducători politici”.

Înţelegându-şi şi asumându-şi cu exemplară răspundere misiunea, Mitropolitul Andrei Şaguna a fost şi un misionar al culturii româneşti, convins de importanţa emancipării românilor prin cultura pentru care a iniţiat acţiuni ce-l fac de vrednică cinstire pentru neamul său. Amintim dintre acestea: înfiinţarea „Tipografiei diecezane”, a ziarului „Telegraful Român”, „gazeta politică, industrială, comercială şi literară” cu apariţie neîntreruptă până astăzi, editarea a numeroase cărţi şi manuale, reeditarea Bibliei de la Sibiu şi rolul decisiv în înfiinţarea „Asociaţiunii transilvane pentru literatură şi cultura poporului român din Transilvania” (Astra).

Tot mitropolitului Andrei Şaguna i se datorează organizarea şi îndrumarea învăţământului românesc de toate gradele, pus sub ocrotirea bisericii, reorganizarea Institutului teologic-pedagogic din Sibiu precum şi numeroase „fundaţiuni” prin care se acordau burse de studii pentru elevii şi studenţii mai săraci. Ca „mare preot” al Bisericii sale, cum a mai fost numit, s-a remarcat ca un vrednic slujitor al altarului bisericii, fiind considerat cel mai bun cuvântător bisericesc din sec. XIX. Membrii Societăţii Academice Române, apreciind întreaga sa munca l-au ales, la 7 septembrie anul 1871, ca membru de onoare.

Drept urmare, viaţa şi opera mitropolitului Andrei Şaguna sta sub semnul unei personalităţi de dimensiuni europene prin formaţie, prin misiunea pastorală, prin ampla sa dedicare educării şi culturalizării poporului român din Transilvania cât şi prin participarea sa la mişcarea paşoptistă. Ca episcop, a militat pentru restaurarea vechii Mitropolii a Transilvaniei iar după reînfiinţarea Mitropoliei a elaborat Statutul Organic al Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania după care s-a condus Biserica transilvăneană până în anul 1925 şi care a stat totodată la baza principiilor de organizare şi funcţionare a Bisericii Ortodoxe Române. Ca rezultat al trudei sale, în Arhiepiscopia Sibiului existau aproape 800 de şcoli "poporale", un liceu cu 8 clase la Braşov cu şcoala reală-comercială, un gimnaziu cu 4 clase la Brad. Au fost editate peste 25 de manuale şcolare iar la Sibiu în anul 1853 a înfiinţat un Institut teologic-pedagogic, cu două secţii teologice şi una pedagogică, a tipărit o serie de manuale didactice şi a trimis numeroşi tineri la universităţi din Austria şi Germania, cu burse oferite din fondurile şi fundaţiile create de el.

Aşadar, a fost primul preşedinte al "Asociaţiei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român" (Astra), a iniţiat în anul 1853, după cum am spus şi mai sus, ziarul "Telegraful Român" care apare până astăzi, fără întrerupere. A fost Preşedinte al Marii Adunări Naţionale româneşti de pe Câmpia Libertăţii de la BIaj din 3/15 mai 1848, fiind delegat să prezinte revendicările româneşti împăratului. După 1860 a fost membru în Senatul imperial din Viena, în anii 1863-1865 deputat în Dieta Transilvaniei, copreşedinte al Conferinţei nationale-politice a românilor de la Sibiu (1861) şi a Congresului naţional al românilor de la Alba lulia (1863). În anul 1871 a fost ales membru de onoare al Academiei Române.

Cu alte cuvinte, întreaga sa operă a fost pusă în slujba emancipării culturale şi sociale a poporului pentru care a păstorit, fiind pentru românii transilvăneni ceea ce fusese doar cu puţin timp înainte Samuel von Brukenthal pentru comunitatea săsească: amândoi rămân în memoria europeană ca întemeietori de instituţii, personalităţi enciclopedice, deschise valorilor umaniste. Organizarea acestei importante aniversări româneşti, aici şi acum, este proba cea mai elocventă că nimic nu este mai profund universal decât a lucra pentru propăşirea spirituală, culturală, socială şi politică a propriului neam şi a patriei.

Iar promisiunea şi demersurile IPS Dr. Laurenţiu Streza, mitropolitul Ardealului, au urmărit întotdeauna, cu sârguinţă cursul vieţii Mitropolitului Şaguna - o viaţă de sfinţenie de la „Andrei cel mare la Andrei cel afânt", care deopotrivă „sub semnele timpului şi ale duhului", considerând că acum este vremea că mitropolitul Andrei Şaguna să fie canonizat - argumentaţie bine întemeiată şi puternic fundamentată.

Sfântul ierarh Andrei Şaguna (1808-1873) - apărător al Ortodoxiei şi mare iubitor al românilor

La propunerea Arhiepiscopiei Sibiului, în luna iulie Sinodul Bisericii Ortodoxe Române a hotărât canonizarea mitropolitului Andrei Şaguna, cu data de prăznuire la 30 noiembrie. Pentru că până la proclamarea canonizării nu mai este mult, ne-am gândit să ne pregătim pentru evenimentul care va avea loc la Sibiu printr-o (re)aducere în memorie a personalităţii marelui ierarh.

În mijlocul ostilităţilor istorice

Istoria poporului român este şi istoria credinţei sale; nu se poate vorbi de o separare între cele două aspecte ale existenţei sale. Pe teritoriul românesc, credinţa creştină nu s-a bucurat de libertatea de manifestare, aşa după cum nici poporul român nu a fost liber în decursul istoriei sale, cunoscând dominaţia mai multor popoare străine: maghiari, habsburgi, otomani etc. Cea mai obidită parte a ţării a fost Transilvania, aflată în sfera dominaţiei maghiare şi habsburgice. De-a lungul timpului, Biserica ortodoxă română din Transilvania a fost strivită de asuprirea habsburgică şi dominaţia imperială, care i-a supus pe românii ortodocşi fie prozelitismului calvin, fie celui catolic. De abia după 1800 li se permite românilor ortodocşi să aibă un ierarh român.

În acest context, anii 1848-1918 reprezintă o perioadă de organizare a Bisericii Ortodoxe Române transilvănene sub autoritatea mitropolitului Andrei Şaguna şi a

urmaşilor săi. Vechiul mitropolit, Vasile Moga, nu reuşise să schimbe situaţia umilitoare a Bisericii ortodoxe, lucru înfăptuit însă de trimisul lui Dumnezeu, mitropolitul Andrei. Acesta se naşte la 20 decembrie 1808 la Mişcolţ (Ungaria) sub numele de Anastasiu, din părinţii macedoneni Naum şi Anastasia. Este botezat în noua biserică ortodoxă din Mişcolţ. Tatăl său, din cauza greutăţilor financiare, trece la catolicism; conform legii de atunci, copiii minori treceau la confesiunea tatălui; însă prin rugăciunile şi stăruinţele mamei sale, la 18 ani Anastasiu declară că rămâne în credinţa strămoşească, ca şi fraţii săi.

Trece cu succes treptele şcolilor din Mişcolţ şi Pesta, studiază Filosofia şi Dreptul la Pesta, iar în casa unchiului său din partea mamei cunoaşte pe oamenii de cultură Petru Maior, Samuil Micu, I. Teodorovici, formându-se astfel într-un mediu legat de libertatea culturală românească.

La Vârşeţ începe studiile teologice ortodoxe, la 21 de ani, unde se bucură de o apreciere deosebită. Primind binecuvântarea mitropolitului din Carloviţ, intră în Mănăstirea Hopovo, unde este tuns în monahism sub numele de Andrei; avea atunci 25 de ani. În 1834 este hirotonit ierodiacon, apoi este numit profesor la seminarul din Carloviţ. În 1837 este hirotonit ieromonah, ajunge stareţ şi pentru o perioadă predă la secţia română a Seminarului teologic de la Vârşeţ.

În 1846 este numit vicar la Sibiu, în urma morţii episcopului Vasile Moga, apoi este candidat la funcţia de episcop, recunoscut de Curtea de la Viena şi hirotonit în 1848, la Carloviţ. La întoarcerea sa la Sibiu este primit cu mare bucurie nu numai de credincioşii ortodocşi, ci chiar de unii greco-catolici. În cuvântul său, Simion Bărnuţiu îi cere să ia „conducerea naţiunii”.

Românii ortodocşi au din nou mitropolie

Una din primele probleme abordate de noul ierarh a fost organizarea Bisericii ortodoxe din Transilvania. Începe astfel lupta pentru recunoaşterea vechii Mitropolii a Transilvaniei, desfiinţată în 1701, şi pledează pentru necesitatea reînfiinţării ei. Publică broşuri în acest sens, trimite numeroase memorii Curţii de la Viena, patriarhului sârb şi altor autorităţi, convoacă trei sinoade la Sibiu în 1850, 1860 şi 1864, formate din preoţi şi mireni. După multă vreme în care s-a lovit de refuzul tuturor, strădania ierarhului ardelean a fost răsplătită: în 1864, Biserica ortodoxă sârbă aprobă separarea românilor şi reînfiinţarea Mitropoliei Ortodoxe Române a Transilvaniei, cu două eparhii, la Arad şi Caransebeş, Andrei Şaguna devenind arhiepiscop şi mitropolit.

Pentru a întări organizarea mitropoliei, ierarhul convoacă la Sibiu, în 1868, Congresul naţional-bisericesc al românilor ortodocşi din Transilvania, care, după 22 de zile de dezbateri, emite Statutul Organic al Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania. Acesta are la bază două principii: autonomia (Biserica se apăra împotriva intervenţiilor autorităţilor de stat) şi sinodalitatea (participarea laicilor (2/3) alături de clerici (1/3) la conducerea treburilor bisericeşti). Aceste principii au stat mai târziu la baza Statutului de organizare a întregii Biserici Ortodoxe Române din 1925 şi a celui din 1948, ceea ce reflectă deosebitul spirit de organizator bisericesc al ierarhului ardelean, care face astfel din Biserică nu numai loc de rugăciune, ci şi o autoritate naţională, o instituţie a poporului.

Şcoli pentru popor, cărţi, învăţământ de calitate

Andrei Şaguna a întreprins şi o activitate culturală deosebită, investind în ridicarea poporului român prin cultură. A organizat învăţământul elementar şi mediu prin şcolile confesionale, aflate sub îndrumarea Bisericii. Preoţii parohi erau directori, protopopii inspectori şcolari, iar arhiereul „inspector suprem" al şcolilor din eparhie. În 1852 obliga fiecare parohie să ridice un edificiu şcolar pe lângă ea, înfiinţându-se astfel în jur de 400 de şcoli, pe lângă alte 400 deja existente. Scrie studii pedagogice şi la îndemnul său sunt redactate peste 25 de manuale şcolare.

Chiar şi neştiutorii de carte au fost sprijiniţi să înveţe scrisul, cititul şi gramatica, în cursuri serale ţinute iarna zilnic, iar vara în duminici şi sărbători. Elevii săraci erau sprijiniţi prin ajutoare băneşti din veniturile proprii sau prin intermediul unor fundaţii întemeiate în acest scop, dintre care cea mai importantă este cea a lui Emanuil Gojdu, din Budapesta.

Mitropolitul Andrei Şaguna s-a ocupat şi de ridicare nivelului de pregătire al preoţilor şi învăţătorilor. În timpul păstoririi sale, cursurile de teologie au fost ridicate, treptat, de la 6 luni până la 3 ani. A cumpărat mai multe case pentru nevoile şcolii şi pentru internate, a tipărit manuale şi a trimis mulţi studenţi la studii de specializare în străinătate. Astfel din şcoala teologico-pedagogică de la Sibiu au ieşit multe serii de absolvenţi cu pregătire corespunzătoare, care au avut apoi un rol imens în culturalizarea satelor, păstrarea limbii române în Transilvania, dar şi în realizarea unirii din 1918.

Un rol important pentru nivelul cultural al românilor ardeleni l-au avut şi tipărirea Bibliei cu ilustraţii (1856-1858), dar şi apariţia ziarului Telegraful Român, un factor de culturalizare şi un organ de luptă pentru apărarea intereselor românilor. Este recunoscută şi contribuţia ierarhului ardelean la înfiinţarea Asociaţiei transil-

vane pentru literatura română şi cultura poporului român (ASTRA), al cărei prim preşedinte a fost. În 1871 a fost ales membru de onoare al Academiei Romane.

O iubire vie pentru români şi drepturile lor

Mitropolitul Andrei Şaguna s-a implicat şi în viaţa socială şi politică a Transilvaniei. În 1848, imediat după hirotonia ca arhiereu, a condus împreună cu episcopul unit Ioan Lemeni Adunarea Naţională ţinută pe Câmpia Libertăţii de la Blaj. Lupta sa pentru drepturile naţionale şi politice ale românilor va marca activitatea sa prin neobosite şi nenumărate memorii şi intervenţii. A fost, pentru câţiva ani, membru în Senatul din Viena, deputat în Dieta Transilvaniei. A militat mereu pentru „activism" în viaţa politică a românilor transilvăneni. Singurul sprijin statornic îl primeşte însă din partea românilor din Moldova şi Ţara Românească.

Ierarhul ardelean a iubit mult poporul român, iubire care l-a făcut să renunţe la posibilităţile de afirmare oferite de Biserica sârbă, inclusiv demnitatea de patriarh. A preferat să conducă o Biserică săracă şi marginalizată, situaţie care îi permitea însă să lupte pentru români. Dragostea mitropolitului pentru credincioşii şi preoţii săi reiese înduioşător încă din primul an al păstoririi sale, când, într-o pastorală, exprimă dorinţa sa de a fi „tatăl clerului şi al poporului nostru".

La trecerea sa la Domnul, în iunie 1873, şi-a lăsat prin testament întreaga sa avere Arhiepiscopiei Sibiului, „spre scopuri bisericeşti, şcolare şi filantropice". A fost înmormântat lângă biserica mare din Răşinari.

Pentru atitudinea şi toate realizările sale, mitropolitul Andrei Şaguna a fost apreciat încă din timpul vieţii şi de către contemporanii săi, intelectuali sau oameni simpli, dar şi de către urmaşi şi cei care i-au cercetat viaţa şi faptele, recent consemnându-se în jur de 1750 de cărţi şi articole existente pe acest subiect. Moştenirea sa spirituală este, într-adevăr, imensă, iar rolul său a fost determinant pentru Ortodoxia din Transilvania şi nu numai.

Prof. Stela Dobrin, Bucium

„Era un arhiereu pascal, ce răspândea lumină până în cele mai modeste şi întunecate sate din Transilvania, Banat, Bihor şi Maramureşul voievodal. Tot poporul din aceste ţinuturi româneşti aveau numele lui pe buze şi îl pomeneau cu un sentiment de mare veneraţie.

De când s-a ridicat pe scaunul de mitropolit, de la Sibiu, tot poporul român din Transilvania, Crişana şi Maramureş privea spre scaunul lui ca spre un tron imperial. El, pentru poporul român, era mai mare decât împăratul de la Viena.

A trăit modest, iubea pacea, chilia şi singurătatea, dar în acelaşi timp nu dispreţuia întâlnirea cu societatea înaltă, pe care o impresiona prin erudiţie şi înfăţişarea maiestuoasă, cu care erau înzestraţi doar oamenii chemaţi să stea în fruntea popoarelor. Dar el niciodată nu se îndepărta de poporul simplu, de ţăranii şi de muncitorii care începeau să se formeze în acele timpuri şi în oraşele transilvănene."

† Justinian arhiepiscopul Maramureşului şi Sătmarului

„Puţine nume sunt aşa de populare în Ardealul românesc ca al lui Şaguna. Chipul lui, cu ochii străbătători şi larga barbă răsfirată, e în mintea tuturora şi-n conştiinţa generală a intrat faptul definitiv că acest maiestuos bătrân a fost, de pe scaunul său de arhiereu, un cârmuitor de oameni şi un îndreptător al vremurilor, cărora nu li s-a supus, ca exemplarele obişnuite ale omenirii, ci le-a întors de pe povârnişul lor spre culmea lui."

Nicolae Iorga, 1904

„Figura lui s-a introdus definitiv în conştiinţa populară din toate cătunele Ardealului, întinzându-şi reţeaua strălucitoare asupra întregului pământ românesc."

Octavian Goga, 1923

„Era un desăvârşit predicator, lucru dovedit de numeroasele predici pe care le-a tipărit spre a veni în ajutorul preoţilor-parohi. Se ştie că slujea mereu în duminici şi sărbători, fie în bisericile sibiene, fie în alte localităţi. În zilele în care nu slujea era prezent la vecerniile şi slujbele din Postul Paştilor care se săvârşeau în Biserica "Schimbarea la faţă". Contemporanii săi spun că era un bun cunoscător al tipicului, încât de multe ori dădea îndrumări tipiconale studenţilor teologi care cântau la strană. (…) Avea un program riguros de rugăciune, în fiecare dimineaţă între orele 5:00 şi 7:00 (…).

A refuzat demnitatea de patriarh al Bisericii Ortodoxe Sârbe, pe care i-au oferit-o unii, după cum a refuzat şi demnitatea de mitropolit al tuturor românilor ardeleni dacă va trece la unirea cu Biserica Romei, cum îi propunea Alexandru Sterca Şuluţiu, viitor mitropolit la Blaj; acest lucru îl mărturiseşte Şaguna însuşi în memoriile sale. Este o mărturie clară asupra ataşamentului său faţă de Ortodoxie.

Tot în timpul vieţii a dat dovadă de o smerenie cu adevărat călugărească. Acest lucru rezultă din faptul că în 1871 a refuzat să participe la serbările organizate cu prilejul aniversării a 25 de ani de la venirea în Ardeal, declarând că va petrece acea zi "cu post şi rugăciune, ca astfel să mulţumesc lui Dumnezeu pentru toate facerile de bine ce le-au revărsat peste Biserica şi naţiunea noastră românească în decurgerea a 25 de ani". Iar prin testament a dispus să i se facă o înmormântare simplă, "fără pompă, fără muzică şi fără predică", prohodit doar de ieromonahul Gherman, duhovnicul său.”

Pr. acad. prof. dr. Mircea Păcurariu

Sursa:
http://apostolatintarafagarasului.blogspot.com/2011/10/sfantul-ierarh-andrei-saguna-1808-1873.html

Virgil Lazăr - Apostolul modern al ortodocşilor din Ardeal

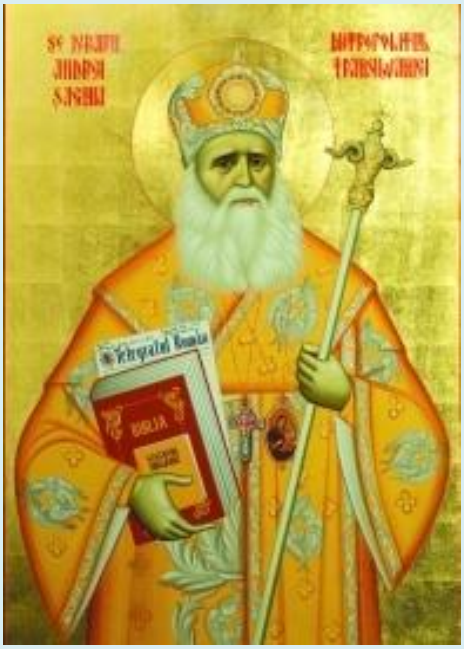

Andrei Şaguna a fost una dintre marile personalităţi ale românilor din Transilvania.

Încep acest comentariu cu o însemnare din 14 decembrie 1949, când Radu Stanca, pe atunci regizor al Teatrului de Stat din Sibiu, îl atenţiona pe I. Negoiţescu, într-o corespondenţă, astfel: „să aduci adresa mea la zi, adică: Lenin 8. Uită-l pe Şaguna"... (cum se numise strada respectivă până atunci). Şi s-a făcut „totul, tovarăşi" să fie uitat, dar „memoria" istoriei, în cele din urmă, a învins, chiar dacă îndepărtarea în timp aruncă o umbră ceţoasă peste anumite evenimente importante pentru naţie.

Astfel că, de regulă, la 15 mai din fiecare an ar fi de dorit să ne amintim şi de Revoluţia din 1848. Aceasta cu atât mai mult cu cât, în ceea ce ne priveşte pe noi, românii, Adunarea Naţională de la Blaj din 15 mai 1848, a fost condusă de Andrei Şaguna, împreună cu episcopul unit. Cei doi ierarhi, alături de Simion Bărnuţiu şi Avram Iancu, au fost fruntaşii neînfricaţi ai mişcării revoluţionare soldată, după cum se ştie, cu sute de victime generate de asupritori, între aceştia fiind şi marele patriot, preotul lutheran Ştefan Ludwig Roth, executat în fortul de pe cetăţuia Clujului, între altele şi pentru „vina" de a susţine că cel mai bun intermediar dintre naţionalităţile conlocuitoare din Ardeal era limba română, cunoscută aproape de toţi locuitorii Ardealului...

Dar caracterul lui Andrei Şaguna reiese şi din celelalte mari acţiuni, în sprijinul propăşirii poporului român. Este vorba în primul rând de lupta dusă ani de zile pentru recunoaşterea şi restaurarea mitropoliei ortodoxe române, numită în documentele vremii greco-orientală, cu toate că prelaţii sârbi avertizau autorităţile habsurgice de pericolul renaşterii unui nou imperiu daco-roman. Ca bază a acestui demers au stat şi studiile lui Şaguna de filosofie şi drept urmate la Pesta, dar şi cele de teologie ortodoxă, după care intră în monahism cu numele de Andrei, (la naştere - la Mişcolţ - fiind botezat Anastasiu).

Restauratorul mitropoliei ortodoxe

Aşa se face că vechea mitropolie a Ardealului, desfiinţată în 1701 este inaugurată în 1868 printr-un Congres Naţional Bisericesc din Transilvania care a aprobat statutul organic al Bisericii Ortodoxe din Transilvania, bazat pe colaborarea dintre clerici şi mireni. Apoi ar urma să scriem cu litere de aur acţiunea de înfiinţare a şcolilor „poporale", circa 800, numai în episcopia Sibiului, dar şi o şcoală gimnazială la Brad, precum şi un liceu şi o şcoală comercială, ambele la Braşov. A înfiinţat apoi fundaţii care ofereau burse elevilor săraci, cursuri serale pentru ţărani unde predau clericii locului etc. Plus că a fost fondatorul ziarului „Telegraful român", citit cu mare interes, la apariţia fiecărui număr, de intelectualii satelor, dar şi de ţăranii mai luminaţi care au învăţat să „buchisească" slovele.

Iar în 1861, Şaguna a participat la înfiinţarea ASTRA din Transilvania, asociaţie cunoscută acum în istoria ţării ca fiind una dintre cele mai puternice şi active în ceea ce priveşte răspândirea culturii române, pentru bursele de care s-au bucurat mulţi tineri români. La care se adaugă scrierile proprii, cărţi de bună îndrumare a studenţilor teologi, intitulate „Elemente de drept canonic", „Istoria Bisericii Universale" etc. Ne-a lăsat şi cea mai autentică şi activă mitropolie a Ardealului şi un Seminar de mare prestigiu la Sibiu, după ce, fiind profesor la Seminarul Teologic Românesc de la Vârşeţ, ca mai târziu, în decembrie 1846, Sinodul Electoral ţinut la Turda să-l propună episcop, recunoscut apoi de împăratul Francisc Josef şi hirotonit la Carloviţ. Iar la deces (28 iunie 1873) şi-a lăsat toată averea Mitropoliei Sibiu-lui, „spre scopuri bisericeşti, şcolare şi filantropice.

(Sursa: Octavian Căpăţână, „Mică enciclopedie de mari valori ridicate dintre români" şi „Istoria Transilvaniei")

Florian Bichir - "Moise al ardelenilor" este canonizat la Sibiu

Andrei Şaguna, mitropolit al Ardealului între 1864 şi 1873, este trecut astăzi în rândul sfinţilor, în Catedrala Mitropolitană de la Sibiu. La eveniment sunt aşteptaţi sute de credincioşi.

Sfântul Sinod a hotărât, pe 21 iulie, canonizarea mitropoliţilor Transilvaniei Andrei Şaguna şi Simion Ştefan, la propunerea sinoadelor mitropolitane ale Mitropoliei Ardealului şi Mitropoliei Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului. "Sfântul Sinod a aprobat, dar proclamarea canonizării este ca şi întronizarea celui care a fost ales pe un post. Noi nu am făcut altceva decât să îl trecem în rândul sfinţilor, în calendar, pe cel pe care Dumnezeu l-a ales şi pe care credincioşii l-au cinstit până acum", spune ÎPS Dr. Laurenţiu Streza, arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului.

"Hirotonirea cu harul cerurilor"

Problema canonizării mitropolitului Andrei Şaguna s-a pus din 2006, dar demersurile oficiale au început de trei ani, culminând pe 21 iulie, când Sfântul Sinod a aprobat canonizarea acestuia.

Rămăşiţele pământeşti ale mitropolitului Şaguna au fost deshumate în luna mai, din cripta Mausoleului de la Răşinari. Acestea au fost împărţite în două racle - una a rămas în Mausoleu, iar cealaltă va fi depusă la catedrala din Sibiu, într-o raclă specială.

"Preoţii şi credincioşii Bisericii Ortodoxe din Ardeal, şi nu numai, l-au cinstit mereu pe Sfântul Andrei de peste 138 de ani încoace, încât s-a creat un adevărat cult pentru el. Şi îl vor cinsti şi mai mult de acum înainte, după ce i s-a rânduit, de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, pe 21 iulie anul acesta, locul care i se cuvine în sinaxarul Bisericii creştine.

Sfântul ierarh Andrei Şaguna a fost un om al rugăciunii, al meditaţiei, al liturghisirii, al propovăduirii adevărurilor învăţăturii creştine. Prin toate acestea, mitropolitul Andrei a rămas un luminos model pentru urmaşi. De aceea, considerăm că i se cuvine «hirotonirea cu harul cerurilor, drept vestitor apostol», cum ar spune marele fiu al Răşinariului, Octavian Goga. I se cuvine cea mai aleasă cinstire prin trecerea lui în calendarul Sfinţilor Ierarhi români, alături de Simion Ştefan, Ilie Iorest şi Sava Brancovici ai Ardealului, de Simeon Ştefan, Petru Movilă al Kievului, De Varlaam şi Dosoftei ai Moldovei, de Antim Ivireanul şi Grigorie Dascălul al Ţării Româneşti, şi de prietenul său, episcopul Calinic al Râmnicului", a spus ÎPS Dr. Laurenţiu Streza.

Mitropolitul se întoarce în Catedrală

Ieri, pentru ultima oară, un sobor impresionant de preoţi a oficiat ultimul parastas la mormântul lui Şaguna, din localitatea Răşinari. Rămăşiţele pământeşti ale Mitropolitului Transilvaniei au fost puse într-o raclă şi purtate în pelerinaj până la Sibiu. Primul popas al credincioşilor pe străzile Sibiului a fost făcut la Biserica din Groapă, unde a slujit Şaguna. "De acolo, din Răşinari, Mitropolitul Şaguna se întoarce în Catedrala pe care şi-a dorit-o, a strâns bani pentru ea, a făcut diferite proiecte, dar nu a reuşit să se bucure de realizarea ei ca monument", a punctat Mitropolitul Ardealului.

"În cadrul Sfintei liturghii, la sfârşit, va fi inclusă ceremonia de proclamare. Canonizarea are două etape, după cea pregătitoare. Sinodul hotărăşte ca personalitatea respectivă să fie trecută în rândul sfinţilor, aprobând slujba şi icoana, iar a doua etapă este cea care se săvârşeşte la faţa locului, adică în biserica locală, care a propus canonizarea. Ea constă în citirea tomosului de canonizare, care este semnat de Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, ca preşedinte al Sfântului Sinod, şi de fiecare membru al Sfântului Sinod în parte. Sunt prevăzute în Tomos şi consecinţele acestei treceri în rândul sfinţilor. El va fi scris în canonul sfinţilor. De acum înainte, biserici vor putea purta hramul lui, şi icoana să fie venerată, să fie cinstită, de toţi drept-credincioşii creştini", explică IPS Laurenţiu Streza, Mitropolitul Ardealului.

Comemorat pe 30 noiembrie Andrei Şaguna s-a născut la Mişkolţ, în Ungaria, la 20 decembrie 1808, într-o familie de negustori aromâni. A murit pe 28 iunie 1873 şi, potrivit dorinţei sale testamentare, a fost înmormântat lângă biserica mare din Răşinari, unde el slujise de multe ori, "fără pompă, fără muzică şi fără predică", prohodit de un singur preot, duhovnicul său, ieromonahul Gherman Bogdan. Cu toate acestea, la înmormântarea lui au participat mii de români veniţi din toate părţile Ardealului. Întreaga agoniseală a vieţii a lăsat-o prin testament Arhiepiscopiei Sibiului. Andrei Şaguna va avea zi de pomenire pe 30 noiembrie.

"Noi nu am făcut altceva decât să îl trecem în rândul sfinţilor, în calendar, pe cel pe care Dumnezeu l-a ales şi pe care credincioşii l-au cinstit până acum." (ÎPS Dr. Laurenţiu Streza.)

Alexandru Chituţă - Şaguna avea geniul iniţiativelor

Despre mitropolitul Andrei Şaguna s-a scris mult. Mulţi au accentuat latura sa religioasă, alţii culturală sau pe cea politică.

Marele istoric Nicolae Iorga afirmă că "puţine nume sunt aşa de populare în Ardealul românesc ca al lui Şaguna. Chipul lui, cu ochii străbătători şi larga barbă răsfirată, e în mintea tuturora şi-n conştiinţa generală a intrat faptul definitiv că acest maiestuos bătrân a fost, de pe scaunul său de arhiereu, un cârmuitor de oameni şi un îndreptător al vremurilor".

Marele mitropolit Andrei Şaguna a rămas în conştiinţa românilor ardeleni ca unul dintre cei care şi-au închinat întreaga viaţă altarului şi poporului. A trăit în vremuri tulburi, când Transilvania era sub stăpânirea împăratului de la Viena. A fost om al istoriei. Atât fila bisericească naţională, cât şi politică nu se pot scrie fără amintirea lui.

"Istoria mitropolitului Andrei Şaguna este aproape istoria poporului român însuşi", afirma biograful său Nicolae Popea şi "aşa de strâns viaţa lui e legată de viaţa poporului român, aşa de tare aceste două se conţesuseră într-una".

A venit la Sibiu şi a găsit o episcopie reînfiinţată în anul 1761 şi care şi-a desfăşurat în condiţii grele activitatea, având de luptat cu asupririle ce veneau din partea Curţii imperiale din Viena. Tocmai poate din acest motiv "se ceruse un spirit gigantic şi o voinţă neînduplecată pentru ca să o regenereze. O adevărată providenţă a fost aceea care-l trimisese pe Andrei baron de Şaguna", sublinia George Bariţiu.

Andrei Şaguna cel "începător a toate"

În pagini memorabile, vrednicul său urmaş în scaunul de mitropolit al Transilvaniei, Crişanei şi Maramureşului - Antonie Plămădeală - scria: "Momentul Şaguna în istoria Bisericii şi în destinul Transilvaniei se înscrie ca un moment de răscruce pe o întindere de mai mult de un sfert de veac (1846-1873). Un sfert de veac mereu în dilatare pentru că Şaguna a iniţiat şi a trasat orientări noi pentru Biserica Ortodoxă a vremii lui, dar binefacerile lor se resimt peste veacuri. Valorile fac istorie şi cariere fără limite. Ele antrenează în lucrarea lor mai multe generaţii şi sunt ca pomii: înfloresc şi reînfloresc, dau fructe într-un an şi în anii următori într-un perpetuum care capătă caracter de act genezic, fiecare sfârşit dovedindu-se părelnic, căci se transformă într-un nou început. Activitatea lui Şaguna e una de temelie. Pe o astfel de temelie se pot reface ziduri, se pot rectitori instituţii, în pas cu vremea şi cu cerinţele ei, fără a se lua totul de la început. Aşa tradiţiile nu împiedică dezvoltarea, iar dezvoltarea, care e în firea lumii, nu omoară tradiţiile. Starea de continuitate şi cea de înnoire sunt o mergere firească înainte mână în mână. În cazul nostru, chiar dacă societatea e într-o continuă evoluţie, ea rămâne aşezată pe permanenţe care dau unitate unui neam şi istoriei sale.

Cineva a spus despre Şaguna că a fost "începătorul a toate" şi a fost aşa. El a dat consistenţă şi o nouă conştiinţă la tot ceea ce trebuia scos din rutină şi trezit din somnul care uneori exprimă oboseli născute din suferinţe şi din prea multă aşteptare. Şaguna a fost un dangăt de clopot uriaş care a trezit din amorţire conştiinţe şi destine, a redat speranţe şi vigoare, a pus plugul în brazdă şi a desţelenit ceea ce ameninţa să devină o pârloagă. Ani şi ani, ca într-un coşmar secular, ajuns să numere optsprezece secole în care i s-au pândit limba şi credinţa, elemente de identitate, Transilvania şi transilvănenii au rezistat. Şi când puterile păreau să se apropie de sfârşit a venit Şaguna".

Providenţa nu se lasă supusă la vot!

Murind episcopul Vasile Moga, Şaguna a fost numit vicar general al eparhiei vacante. A venit în Transilvania, la Sibiu, "dintr-un spaţiu de dincolo de hotarele care i-a adunat pe români pe un pământ care le-a fost hărăzit lor de Dumnezeu. Dar conştiinţele româneşti nu sunt determinate numai de graniţe. Iată, ele se pot naşte oriunde există sămânţă românească. Putea să fie un om mare, un om deosebit şi în spaţiul în care s-a născut, între alte naţiuni. A şi dovedit-o. Acolo a ajuns la înălţimi care l-au impus a fi vrednic de a fi trimis între cei de un neam cu el, în Transilvania. Dumnezeu l-a trimis. A fost un moment în care Dumnezeu şi-a

aruncat o privire anume asupra Transilvaniei". Şi nu a încetat să vegheze acest pământ! În urma demersurilor vicarului Şaguna, Curtea de la Viena a admis să se facă alegerea unui nou episcop.

"Formalităţile urmau să se facă pe pământ."

La data de 2 decembrie 1847 s-a întrunit sinodul electoral la Turda. "Atunci, deodată, afirma mitropolitul Antonie, s-au trezit stăpânii lumii, cum sunt numiţi printr-o metaforă stăpânitorii lumeşti, sensibili adesea la momeli de codiţe negre, şi au început să-l refuze pe Şaguna." Ioan Moga obţinuse 33 de voturi, Moise Fulea 31 de voturi şi Andrei Şaguna 27 de voturi. "Din trei candidaţi el a ieşit din voinţa electoratului dirijat, al treilea. Dar ceea ce se hotărâse Sus nu mai putea fi modificat. Providenţa nu se lasă supusă la vot. Şi a fost ales Şaguna. Era dreptul împăratului de a alege pe unul din trei, indiferent de numărul voturilor. În "constituţia" Providenţei sunt prevăzute şi situaţii în care Providenţa să fie factor de selecţie şi de decizie, chiar dacă acest lucru pare a fi de competenţa unui stăpânitor lumesc."

Om providenţial, înzestrat cu intuiţie, inteligenţă şi un nivel elevat de cultură, l-a rugat pe Dumnezeu în cuvântarea sa cu prilejul hirotonirii: "Tu Doamne ştii, că spre scopul meu a alerga doresc: pe românii transilvăneni din adâncul lor somn să-i deştept, şi cu voie către tot ce e adevărat, plăcut şi bun să-i trag! Tu Doamne apără-mă cu puternicul tău scut! Tu îndulceşte-mi în ceasul morţii fructurile amarelor mele osteneli. Amin". Era şi o declaraţie-program, ea dovedind că ştia unde merge şi ce avea de făcut.

După ce a fost hirotonit, chiar un unit ca Timotei Cipariu a scris: "Virtuţile acestui bărbat român... nici inamicii nu i le-ar putea nega". Ca şi cum ar fi fost o stea a speranţei românilor, precum steaua magilor, acestea s-au recunoscut încă de la începutul activităţii lui.

"Cea mai bine şi canonic organizată Biserică Ortodoxă din întreaga lume"

Cel dintâi gând a lui Şaguna a fost reînfiinţarea Mitropoliei române din Transilvania ce a fost desfiinţată de regimul habsburgic în 1701.

De multe ori mitropolitul spunea: "Să-mi credeţi fraţilor! Că adeseori m-am rugat lui Dumnezeu pentru mântuirea bisericii noastre de sub apăsările cele nedrepte, şi am suspinat după ajutorul cel de Sus, zicând cu proorocul: Doamne! Doamne, cel ce paşti pe Israel, cela ce ai povăţuit pe Iosif, şi şezi pe Heruvimi,

arată-te, şi deşteaptă puterea ta, şi vină, ca să ne mântuieşti pe noi! Au doară hrăni-ne-vei pe noi şi spre viitor cu pâine de lacrimi? Şi ne vei adăpa cu lacrimi peste măsură?..."

Memoriile repetate şi audienţele la Curtea imperială din Viena au înlesnit hotărârea autorităţilor de a reînfiinţa la Sibiu, în 1864, mitropolia. Se anula astfel administrativ poziţia defavorizată a Bisericii Ortodoxe Române comparativ cu bisericile celorlalte confesiuni, se elibera Biserica română de sub tutela Bisericii sârbe şi putea să-şi împlinească rostul pastoral şi de misionarism cultural. Astfel, Şaguna a fost cel dintâi păstor al acestei mitropolii care îşi datorează independenţa, organizarea şi îndrumarea spre strălucire strădaniilor nebiruite, energiei şi înţelepciunii marelui arhiereu.

Daniil Popovici Barcianu, recunoscând activitatea marelui arhiereu, a rostit cu prilejul comemorării a 24 de ani de la trecerea lui în lumea veşnică: "Dacă Şaguna nimic altceva n-ar fi făcut decât să reînfiinţeze Mitropolia istorică a românilor din Transilvania şi Ungaria şi ar fi de ajuns ca nemuritor să-i rămână numele printre noi".

La 14 septembrie 1868, la propunerea şi pe textul său, Congresul Naţional Bisericesc aprobă Statutul Organic al Bisericii Ortodoxe din Transilvania. Prin acesta se puneau în vedere trei principii: autonomia bisericească, principiul constituţional şi principiul participării mirenilor la administrarea chestiunilor şcolare şi fundaţionale ale Bisericii în raportul numeric de 2/3 faţă de 1/3 din cler.

Însuşi mitropolitul Andrei cu bucurie rostea rolul important pe care îl au laicii în buna funcţionare a Bisericii şi respectul pe care Mitropolia din Sibiu îl datorează acestora: ***"Mitropolia noastră poate să zică, în urma Statutului Organic, clerului şi poporului său credincios: nu mai sunteţi străini şi nemernici, ci concetăţeni cu sfinţii şi de aproape ai lui Dumnezeu, zidiţi fiind pe temelia apostolilor şi a profeţilor... Nu cunosc şi nu ştiu nici o parte a Bisericii noastre Ecumenice, care, ca mitropolia noastră, în sensul Statutului său Organic, ar înălţa pe clerul şi poporul său credincios la acea demnitate individuală şi socială ca să poată zice: Toţi suntem împreună lucrători ai lui Dumnezeu, toţi suntem zidirea lui şi casa lui, şi Duhul lui Dumnezeu locuieşte întru noi; şi de va strica cineva casa lui Dumnezeu, îl va strica şi Dumnezeu pe acela, căci casa lui Dumnezeu este sfântă, care sunteţi voi..."***

Prin aceasta, pr. conf. dr. Irimie Marga de la Facultatea de Teologie din Sibiu afirma că "Biserica Ortodoxă din Transilvania a devenit cea mai bine şi canonic

organizată Biserică Ortodoxă din întreaga lume, asigurând întreaga autonomie, libertate şi respectarea sinodalităţii depline, datorită unei constituţii bisericeşti prin care vechile canoane au fost reinterpretate conform cu spiritul vremurilor moderne".

Iar renumitul istoric Mircea Păcurariu în volumul Cărturari sibieni de altădată spunea despre Şaguna că este "cel mai de seamă legiuitor şi organizator bisericesc din întreaga Ortodoxie".

Nu a renunţat niciodată la ceea ce i se cuvenea lui însuşi şi poporului său

Şaguna a fost activ în toate domeniile, nu a cedat nicicând în faţa piedicilor, oricât de mari ar fi fost, nu s-a resemnat în faţa nici unei înfrângeri momentane.

Lucian Blaga vorbea de un "activism şagunian" pe care l-a explicat astfel: "Şaguna n-a trăit pentru a gândi, nici nu a gândit pentru a gândi; el obişnuia să gândească numai în vederea acţiunii... El avea geniul iniţiativelor. Gata să se aşeze în fruntea oricărei mişcări, de pe urma căreia spera un nou spor al sufletului, un adaos al vieţii româneşti. N-a existat nici un domeniu al vieţii politice care să-l fi respins: întemeia şcoli primare la sate, licee, seminarii; participa la examene, scria cărţi didactice, câteodată şi cărţi de mari pretenţii. A înfiinţat o tipografie şi o gazetă. Lua parte la senatul imperial din capitala împărăţiei şi devenea adesea omul zilei prin discuţiile ce le avea acolo. Calm şi neînfricat, el nu mergea faţă de nimenea aşa de departe cu respectul ca să renunţe din timiditate la ceea ce i se cuvenea lui însuşi şi poporului său. După străduinţi mereu repetate, după cereri mereu strigate, după lupte şi peripeţii de necrezut, după succese mereu zădărnicite, Şaguna a văzut în cele din urmă cu ochii trupeşti în faţa sa triumful: poporul românesc din Ardeal a fost recunoscut ca naţiune egal îndreptăţită cel puţin teoretic în toate privinţele".

Trebuie să subliniem faptul că la doar câteva zile după hirotonia sa întru arhiereu, merge la Blaj şi prezidează împreună cu episcopul greco-catolic Lemeny Adunarea de pe Câmpia Libertăţii. I se încredinţează Petiţiunea Naţională ca să o înmâneze împăratului de la Viena, Francisc Iosif I. Prezintă apoi împăratului şi Memoriul naţiunii române din Marele Principat al Ardealului, din Banat, din părţile vecine ale Ungariei şi din Bucovina, un document politic de mare importanţă, mai ales pentru că în el se afirmă ideea unităţii românilor din Imperiul Habsburgic.

Şaguna se implică tot mai mult în destinul Transilvaniei şi în afirmarea drepturilor românilor.

De aceea Eminescu va observa că "Şaguna a fost om politic din creştet şi până-n tălpi".

Iar mitropolitul Antonie completează că Şaguna a fost "om al Bisericii, dar şi om cu deosebite calităţi politice - indispensabile într-o vreme în care, fără acestea, nu se putea face faţă abuzurilor Puterii - Şaguna a ştiut să citească în semnele timpului, în evenimente şi împrejurări, şi să tragă pentru poporul său foloasele până la limita posibilului. Cutezător al înnoirilor, a înfiinţat instituţii noi, româneşti, a imaginat forme de activităţi publice, adesea în spiritul vremii, dar şi împotriva ei, din perspectiva pe care le anticipa cu deosebit spirit diplomatic. A ştiut să profite de slăbirea Imperiului, când a fost cazul, şi să-i dea impresia că îl susţine când era evident că nu se putea altfel".

"Da, Andrei, tu n-ai murit!"

Nicolae Popea spunea despre mitropolitul Andrei că mijloacele pe care le-a folosit întotdeauna au fost ştiinţa şi moralitatea. "Armele lui erau: principiile morale, adevărul şi dreptatea, canoanele, pe care, cum zice un stimat bărbat: el niciodată nu le sterşe din lecsiconul său! Cu acestea şi pentru aceasta lupta el neîncetat şi pretutindenea".

"Anul 1873 fu anul lacrimilor - scria "Aurora Craiovei". Napoleon, Cuza şi Andrei Şaguna în jumătatea acestui an trecură în eternitate: trei uriaşi luptători pentru români şi românism. La trecerea lor de pe această lume, lacrimile au curs dela Tisa până la marea Neagră... Curgeţi dară lacrimi, curgeţi de la Tisa până la marea Neagră, căci pedestalul catapetesmii bisericii române de peste Carpaţi şi al columnei românismului, baron Andrei Şaguna a trecut în eternitate".

Iar foaia "Gura Satului" din Arad scria: "A murit mitropolitul Andrei: cei rămaşi în viaţă vor îmbrăca doliu, îl vor înmormânta şi vor cânta imnuri de mărire. Şi a lui moarte e ocazie de sărbătoare jalnică. Sufletele mari au însă un semn, al lor propriu: a lor moarte este bogată în urmări. O! Mari sunt cei aleşi: chiar şi moartea lor este un câştig pentru poporul din care făceau parte! Numai în întuneric ştim ce este lumina; numai când nu sunt mai mult, scriu ce am pierdut, ştim ce am pierdut în oameni mari, ce am avut. Mitropolitul Andrei nu este mai mult: acum, acum şi numai acum ştim cine a fost mitropolitul Andrei, acum, când, lipsind omul, privim numai faptele lui, numai rezultatul lucrării sale, numai ideile, ce ni s-au hărăzit de la dânsul. Iată semnul oamenilor mari: la moarte, cuprinsul sufletului lor devine o parte a bogăţiei sufleteşti a poporului întreg; la moarte plângem pe aceia, pe care i-

am gonit în viaţă; după moarte ridicăm monument de piatră acelora, asupra cărora în viaţă am aruncat piatra".

Se spune că însuşi mitropolitul Andrei, cunoscând valoarea faptelor şi apreciind că unii au trecut pe lângă el fără să-l cunoască la adevăratele dimensiuni, ar fi lăsat posterităţii dreptul şi îndatorirea de a i-o aprecia, şi a spus: "Întorcându-vă de la mormântul meu, veţi cunoaşte pe cine aţi pierdut". Şi-a prevăzut posteritatea.

Şi acum în Sibiu şi în toată Transilvania se adună versurile lui Zaharia Boiu, muzica de Dimitrie Cunţan:

"Românie mult cercată,
Pune doliu înnoit;
Că pierduşi o stea din ceruri,
Pe Andrei mitropolit!
Da, Andrei întâi chematul,
Da, Andrei adânc oftatul,
Ce ca viaţa-şi Şi-a iubit,
Ah, Andrei a adormit!
Viaţa lui de fapte înalte,
Ca diamante, şir de şir;
Moartea lui în suferinţe,
Moarte sfântă de martir!
Unde-s lacrimi, unde-s jale,
Juste cum sunt ale tale!?
Unde e al lor finit?
Ah, Andrei a adormit!
O! Părintele-ndurării,
Cel ce totul cârmuieşti,
Care şi-n cercări profunde,
Totdeauna ne iubeşti,
Pe Andrei îl odihneşte,
Unde viaţa înfloreşte!
Nemurirea şi-a gătit;
Da, Andrei, tu n-ai murit!"

Ştefan Mărculeţ - Andrei Şaguna, temelia Ortodoxiei din Ardeal

Din toamna acestui an, Sfântul Sinod a hotărât canonizarea celui ce a fost considerat "Mesia ardelenilor" - mitropolitul Andrei Şaguna. El a rămas în conştiinţa românilor de peste munţi ca unul dintre cei care şi-au închinat întreaga viaţă altarului şi poporului. La cunoscutele calităţi şi lucrări împlinite de marele ierarh s-au adăugat virtuţile creştineşti şi împlinirea vocaţiei sale sacerdotale şi misionar pastorale, dublate toate de o smerenie sfântă.

Despre procesul canonizării mitropolitului Andrei Şaguna, despre viaţa sa, ca om al rugăciunii şi al jertfei creştineşti, ne-a vorbit cel care duce mai departe moştenirea lăsată de Sfântul ierarh Andrei, Înalt Preasfinţitul mitropolit dr. Laurenţiu Streza.

Înalt Preasfinţia Voastră, cum întâmpinaţi această mare sărbătoare a canonizării primului mitropolit al Ardealului?

Această mare bucurie şi împlinire a fost de mult aşteptată şi dorită de către clerul şi credincioşii noştri, pentru care aducem slavă Prea Sfintei Treimi şi mulţumire Preafericitului Părinte Patriarh Daniel şi membrilor Sfântului Sinod, prin mijlocirea cărora s-a realizat această lucrare sfântă. Ne-am bucurat şi ne folosim continuu de rezultatul activităţii extraordinare şi unice, în toate domeniile, pe care ne-a lăsat-o moştenire marele şi sfântul mitropolit Andrei Şaguna.

Dacă am simţit de la început greutatea şi marea responsabilitate a misiunii la care am fost chemat, ca Mitropolit al Ardealului, acum ne simţim întăriţi şi copleşiţi de bucuria coborâtă din cer, unde Dumnezeu ne-a mai adăugat încă doi rugători, ierarhi ai Ardealului, Sfântul Andrei şi Sfântul Simeon Ştefan.

Atunci când ne-am pregătit pentru alcătuirea atât a dosarului de canonizare, cât şi a slujbei Sfântului mitropolit Andrei, am observat o bucurie în popor, o mulţumire şi o împăcare în rândul credincioşilor. Poporul l-a cinstit şi venerat continuu pe providenţialul său mitropolit Andrei, făcându-i-se pomenire anuală, la sărbătoarea Sfântului Apostol Andrei, după cum s-a prevăzut în hotărârea Consiliului arhidiecezan din 1873, îndată după trecerea lui la Domnul.

Canonizarea nu este o lucrare omenească

Când aţi luat hotărârea de a iniţia demersurile pentru trecerea mitropolitului Andrei Şaguna în rândul sfinţilor?

Dumnezeu creează sfinţi şi El rânduieşte ca în jurul acestor mari personalităţi să apară şi să se menţină în poporul dreptmăritor o cinstire sfântă, un cult al acestora. La vreme potrivită, rânduită tot de Dumnezeu, Biserica, constatând evlavia credincioşilor, declanşează procesul de canonizare prin studierea vieţii duhovniceşti a celui propus, urmărindu-se împlinirea unor criterii, precum: ortodoxia credinţei, moralitatea şi sfinţenia vieţii, jertfirea pentru apărarea credinţei, slujirea lui Dumnezeu a aproapelui, până la dăruirea de sine. În timpul acestui demers, Biserica are certitudinea că îndeplineşte o lucrare a lui Dumnezeu.

Biserica locală, atât credincioşii din Sibiu şi din împrejurimile lui, cât şi cei din întreg Ardealul şi din alte părţi i-au păstrat vie memoria şi l-au cinstit prin pomeniri liturgice şi prin comemorări deosebite.

Un rol important l-a avut în această privinţă Facultatea de Teologie din Sibiu, al cărei ctitor este şi care îi poartă numele.

În 2008 am comemorat 200 de ani de la naşterea sa şi 135 de ani de la trecerea la cele veşnice. Numai în acel an s-au scris peste 2.000 de lucrări de specialitate. Toate au fost rânduite de Dumnezeu, la vremea stabilită de El, chiar dacă solicitări îndreptăţite au sosit de o bună vreme.

Fără grabă, cu multă dragoste şi stăruinţă, o comisie istorică, teologică şi liturgică a arhiepiscopiei, din care au făcut parte mai întâi profesorii noştri de la Facultate,

părintele academician Mircea Păcurariu şi părintele arhid. prof. univ. dr. Ioan Ică jr, a adus mărturii deosebite pentru canonizare şi a alcătuit slujbele celui canonizat.

Lângă cunoscutele calităţi şi lucrări împlinite de marele ierarh, precum iubirea de neam şi lupta pentru emanciparea lui, s-au adăugat virtuţile creştineşti şi împlinirea vocaţiei sale sacerdotale şi misionar pastorale, dublate toate de o smerenie sfântă.

Un "Mesia al românilor ardeleni ortodocşi"

În ultimii ani s-au aflat mai multe despre viaţa sa spirituală?

La "reabilitarea" memoriei marelui mitropolit al Ardealului în vremea comunistă a contribuit un străin, un istoric american, Keith Hitchins, care a demontat toate falsele acuze aduse de sistemul ateu şi a dovedit rolul lui în istoria României şi a Europei. Titlul său de baron şi preţuirea stăpânirii de atunci le-a folosit numai în slujba poporului său pe care l-a iubit. De atunci a început repunerea în valoare a personalităţii sale. Raze luminoase s-au revărsat din ceruri peste cler şi credincioşii care se împărtăşeau de moştenirea şaguniană. În semn de cinstire, a fost ridicată în parcul Astra din Sibiu o statuie a sa, dar lipsită de însemnele arhiereşti.

Cea mai recentă şi mai amplă cinstire a sfântului ierarh transilvănean am avut-o în anul comemorativ 2008, prin foarte multe manifestări omagiale.

I-am ascultat pe mulţi specialişti care şi-au exprimat preţuirea şi dragostea lor pentru o personalitate atât de complexă, care s-a manifestat în toate domeniile. A apărut şi o relatare, prima de acest fel, afară de cea pe care o dăduseră doi dintre apropiaţii săi, viitorul Episcop al Caransebeşului, Nicolae Popeea, şi profesorul Dimitrie Cunţanu, în legătură cu dragostea lui faţă de cele sfinte.

S-au consemnat mărturii despre modul profund în care trăia misterul euharistic, prin participarea lui la Sfânta Liturghie, cum urmărea pe fiecare preot şi-l îndruma astfel încât să fie un bun slujitor.

Sunt cunoscute cărţile de slujbă tipărite, ca să nu lipsească absolut nimic serviciului divin. Dacă a dat copiilor şcoli multe şi cărţi de învăţat, atunci a lăsat şi Bisericii cărţi de slujbă, o facultate de teologie, pe care a urmărit-o cu multă atenţie, şi o tipografie care să continue lucrarea spirituală şi culturală a mitropoliei.

Un alt străin, un teolog evanghelic-luteran, Johann Schneider, a descoperit câteva lucruri pe care nu le ştiam, legate de programul de rugăciune al mitropolitului Andrei.

În fiecare dimineaţă, de la ora 5.00, până la ora 7.00, nu putea să fie deranjat de nimeni, pentru că aceste ore erau dedicate pravilei lui, rugăciunii sale personale. Cele de seară nu le ştia nimeni, pentru că un om smerit, un călugăr adevărat, nu putea să realizeze atât de multe lucruri pline de dragoste şi de smerenie dacă nu era şi un rugător, un om care îşi alimenta viaţa spirituală prin post şi rugăciune.

Amintim apoi două exemple care probează modestia sa.

⇒ *Primul şi cel mai important a fost înmormântarea sa, oficiată doar de preotul său duhovnic, ieromonahul Gherman, aşa cum a prevăzut în testamentul său.*

⇒ *Al doilea exemplu este din timpul vieţii sale, la comemorarea a 25 de ani de episcopat, când colaboratorii au vrut să fie serbat aşa cum era firesc, pentru că realizările erau ale întregii Biserici. A răspuns atunci că se bucură de realizările rânduite de Dumnezeu în Biserica din Ardeal, că vrea să le cinstească şi că nu poate opri pe nimeni să le serbeze. Dar a cerut permisiunea de a se retrage la Răşinari, pentru a serba evenimentul în post şi-n rugăciune.*

În plus, el însuşi în memoriile sale mărturiseşte că a refuzat demnitatea de patriarh al Bisericii Ortodoxe Sârbe, pe care i-au oferit-o unii, după cum a refuzat şi demnitatea de mitropolit al tuturor românilor ardeleni, dacă va trece la unirea cu Biserica Romei, cum îi propunea Alexandru Sterca Şuluţiu, viitor mitropolit la Blaj.

Sfântul Ierarh Andrei a fost o mare personalitate şi un ales al lui Dumnezeu, care şi-a justificat pe deplin numele său de botez, Anastasiu (n.r., înviere în limba greacă), pentru că a fost cel care a adus învierea neamului. Dar şi-a justificat şi numele de Andrei, după Apostolul Mântuitorului, cel întâi chemat, pentru că a fost numit chiar un "Mesia al românilor ardeleni ortodocşi", un "salvator al poporului român".

Testamentul unui mitropolit: "Fiţi pe pace, aveţi-vă bine, nu vă sfădiţi!"

Aşadar, a fost un om cu o aleasă viaţă duhovnicească...

Sfântul Ierarh Andrei al Transilvaniei a fost un om cu o viaţă aleasă, cu o viaţă sfântă, îmbrăcată în haina smereniei, împăcat cu Dumnezeu şi cu sine însuşi, ridicându-şi sufletul său deasupra nimicniciilor acestei vieţi.

Înainte de a trece la Domnul, i-a spus cu pace în suflet apropiatului său, Nicolae Popeea: "Cu mine e gata Nicolae! Ce va vrea Dumnezeu, toate sunt în ordine." Şi a

adăugat ultimele sale cuvinte ca testament de împlinit pentru urmaşi: "Fiţi pe pace, aveţi-vă bine, nu vă sfădiţi!"

Prin toată activitatea sa atât de amplă şi de roditoare în ogorul Bisericii, prin întregul său activism apreciat de toţi, vrednicul ierarh îşi împlinea chemarea sa de la Dumnezeu, vocaţia sfântă de a-I sluji Lui şi poporului drept-măritor. El însă a dorit să fie lăudat numai Dumnezeu, Cel care a dat tot binele, iar cei ce s-au împărtăşit de darurile milostivirii divine să răspundă pe măsura iubirii primite.

A fost şi un mare apărător al Ortodoxiei, pentru că prima condiţie pe care trebuie s-o urmărim atunci când studiem viaţa celui care urmează să fie trecut în canonul sfinţilor este ortodoxia credinţei. El nu doar că n-a oscilat niciodată, dar a temeinicit credinţa ortodoxă a neamului, după ce a ales-o. El a optat pentru ea, când putea s-o aleagă pe cea a tatălui său. A ales Ortodoxia şi a rămas împreună cu mama sa.

În studiul document pentru canonizare alături de ortodoxia credinţei se află moralitatea şi sfinţenia vieţii lui. Cel ce se roagă acum în cer pentru noi şi-a câştigat această cinste prin viaţa sa sfântă, viaţa adevărată de monah. Drumul spre cer nu l-a parcurs cu multă uşurinţă, pentru că n-a trăit retras într-o mănăstire sau în singurătate, ci s-a luptat direct cu problemele vieţii din vremea aceea, obţinând biruinţe pe valurile tulburi ale mării vieţii acesteia.

Îi iubea foarte mult pe cei săraci şi pe preoţii lui. ***Se povesteşte că un preot sărman a venit şi i-a cerut un sprijin material. I-a spus atunci că îi dă Biblia, pe care tocmai o tipărise. Preotul a privit-o şi s-a gândit că nu va face mare lucru cu ea pentru a ieşi din impasul financiar. L-a îndemnat sfântul mitropolit pe acel preot să citească din Scripturi şi apoi Dumnezeu îi va rândui ce este bun pentru el. Preotul s-a descurcat apoi cum a putut, iar după o vreme Sfântul Andrei Şaguna l-a întrebat dacă a citit din ea. După răspunsul negativ, i-a cerut Biblia, i-a deschis-o şi i-a arătat bancnotele puse între filele ei. Îi pusese acolo o sumă necesară pentru a ieşi din necazuri, dar l-a pus la încercare, ca să nu se laude că l-a ajutat mitropolitul, ci să pună ajutorul pe seama lui Dumnezeu.***

Sfântul aduce bucurie în sufletele credincioşilor

Între elementele care au dus la canonizare au existat şi mărturii despre minuni săvârşite de ierarh?

Există faptele minunate, chiar dacă n-avem certificarea unor minuni, ca întâmplări extraordinare, cum aşteptăm noi. Amintim două fapte minunate care ne-au dat

certitudinea şi ne-au întărit stăruinţa noastră în a pregăti aceste lucrări de canonizare.

***

În turla Bisericii "Sfântul Nicolae" din Şcheii Braşovului au fost ascunse cu un perete fals foarte multe documente din timpul său, de către un intelectual, om al lui Dumnezeu, pedepsit pe nedrept de comunişti. După ce a fost eliberat din închisoare, a fost pus om de serviciu la muzeul din Şcheii Braşovului. A găsit 300 de cărţi şi 3.000 de adrese, scrise cu mâna de Sfântul mitropolit Andrei Şaguna şi trimise protopopului de Braşov, Ioan Popasu, pe care l-a pus mai târziu ca primul episcop de Caransebeş. Ascunse după acel perete, s-a întâmplat minunea ca, exact în anul comemorativ, 2008, să cadă zidul respectiv şi să iasă la iveală cărţile şi scrisorile.

Împreună cu părintele director Vasile Oltean, am publicat aceste scrisori în patru volume, încercând prin aceasta să-i aducem preţuire şi recunoştinţă celui care le-a scris. Urmează acum ca toate cele patru volume de scrisori să fie utilizate de cercetători, de cei care vor să vadă cine a fost într-adevăr mitropolitul sfânt Andrei Şaguna.

***

A doua faptă minunată s-a petrecut recent, când am făcut un parastas la mausoleul lui de la Răşinari. Am pus cu cinste osemintele sale într-o raclă, iar după slujbă, o parte a fost adusă în Catedrala mitropolitană din Sibiu. Din momentul aducerii lui în catedrala pe care o dorise, deşi osemintele erau ascunse, slujitorii noştri şi mai ales alţi preoţi din străinătate au întrebat ce este aici, în catedrală, pentru că simţeau ceva ce n-au simţit niciodată, o bucurie tainică, nedescoperită încă. Atunci li s-a arătat racla cu osemintele mitropolitului.

A mai fost o persoană care s-a manifestat a doua zi după primirea acestor odoare, întrebându-l pe preotul de rând ce a adus în biserică, ce sunt acele oseminte care o ard şi nu o lasă să intre în biserică, deşi credincioşii nu ştiau de aducerea acestora la Sibiu.

Viaţa sa de 65 de ani, plini de osteneli, s-a topit ca o lumânare, iar viaţa lui a ars ca o făclie şi ca o candelă ce şi-a consumat tot untdelemnul. Ne-a rămas nouă şansa aceasta de a împlini ceea ce credem că-i face bucurie, de a fi trecut în rândul sfinţilor şi de a fi cinstit între personalităţile mari ale Bisericii, între sfinţii ardeleni.

Cum s-a decis ziua de prăznuire odată cu cea a Sfântului Apostol Andrei?

Stabilirea zilei anuale de prăznuire a fost o altă faptă minunată, pe care am socotit-o ca semn de la Dumnezeu.

Când am venit să facem propunerea pentru ziua de serbare, ne-am gândit la zile din apropierea datei trecerii sale la Domnul sau a naşterii sale. În primul caz, 28 iunie, cădea în post tot timpul, aproape de sărbătoarea Sfinţilor Apostoli, iar în 30 este Soborul Sfinţilor apostoli. Legat de naştere, în 20 decembrie este Postul Crăciunului.

Atunci, Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a spus hotărât că pomenirea lui va fi odată cu cea a Sfântului apostol Andrei. A fost un semn minunat, pentru că ştiam că a fost pomenit mereu la această sărbătoare, dar aflasem că exista o hotărâre a Sinodului arhidiecezan din anul 1874 care prevedea: "Ca în tot anul, de ziua Sfântului apostol Andrei, în fiecare biserică din Arhidieceză, să se serbeze parastas pentru sufletul marelui defunct în eternitate". Este o zi în apropierea Zilei Naţionale şi va fi şi zi de hram la Catedrala mitropolitană din Sibiu.

Pelerinaj cu moaştele ierarhului transilvănean

Catedrala pe care şi-a dorit-o foarte mult…

Noi am încercat să intuim la procesiunea organizată la proclamarea canonizării, ce şi-ar fi dorit Sfântul nostru mitropolit. Deseori a plecat supărat de aici spre Răşinari. Am vrut ca acum să se întoarcă bucuros acasă, în catedrala pe care a dorit-o, dar n-a reuşit s-o zidească. A adunat fonduri şi a primit bani, chiar de la împărat.

Nici al doilea mitropolit, Miron Romanul, n-a reuşit, ci abia al treilea, Ioan Meţianu, a zidit măreaţa catedrală.

Drumul acesta, după ultimul parastas, pornind de la Răşinari, a fost drumul revenirii lui în cetatea pe care a câştigat-o şi pe care a ridicat-o la rangul de scaun al mitropoliei, de cetate mitropolitană, în catedrala pe care şi-a dorit-o şi ale cărei planuri le începuse el însuşi.

Ne-am oprit la Biserica de pe Groapă, care i-a fost catedrală. Am trecut pe bulevardul Andrei Şaguna, care i-a fost atribuit în semn de preţuire, după Revoluţia din 89, prin schimbarea numelui din bulevardul Lenin. Am mers apoi pe Strada Mitropoliei, care înainte se numea strada 1 Mai.

Este o bucurie şi o împlinire pentru că pe lângă sfinţii pe care îi avem rugători, iată că îl avem şi pe Sfântul ierarh Andrei, mitropolitul Transilvaniei. Bucuria este şi mai mare pentru că, prin dragostea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, sărbătoarea Sfântului Dimitrie de la Bucureşti se prelungeşte la Sibiu şi cinstitul cap al Sfântului apostol Andrei va fi adus la sărbătoarea noastră de la Sibiu.

Apostolul cel întâi chemat al Mântuitorului Iisus Hristos participă la proclamarea canonizării apostolului neamului românesc din Ardeal.

Cum au aşteptat credincioşii evenimentul canonizării?

Oamenii noştri de aici nu s-au manifestat exploziv, printr-o bucurie necontrolată, ci tainic, au stat în aşteptare, pentru a simţi marea bucurie şi cinstea pe care o primeşte acum Mitropolia Ardealului, tot Ardealul şi întreaga noastră Biserică. Este o lucrare, am spus-o de multe ori şi o spun mereu cu drag, a unei Biserici vii. Numai o Biserică care dă sfinţi este o Biserică vie, iar celelalte care n-au sfinţi sunt "societăţi, firme, fabrici" care au firmă, dar nu produc nimic.

Interviu realizat de Ştefan Mărculeţ

Oana Rusu - Ctitor de credinţă şi cultură în Ardeal

În cadrul manifestărilor dedicate împlinirii a 200 de ani de la naştere şi 135 de ani de la trecerea la Domnul a mitropolitului Andrei Şaguna, din 2008, de la Sibiu, s-a anunţat începerea demersurilor privind canonizarea marelui ierarh. Constituirea dosarului pentru canonizare a început în 2008, iar din comisia de teologi fac parte pr. prof. acad. Mircea Păcurariu, arhid. prof. Ioan I. Ică jr şi conf. Paul Brusanowski. Canonizarea marelui ierarh se află, în acest an, în atenţia Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

În 2008 s-a propus în cadrul Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului ca mitropolitul Andrei Şaguna să fie trecut în rândul sfinţilor alături de Sfinţii ierarhi Ghelasie de la Râmeţ, Iachint de la Vicina, Varlaam şi Dosoftei, mitropoliţii Moldovei, Antim Ivireanul şi Grigore Dascălu, mitropoliţii Ţării Româneşti, episcopul Calinic al Râmnicului. "

Andrei Şaguna merită cu prisosinţă să fie cinstit, să fie socotit ca sfânt ocrotitor al Ortodoxiei din Transilvania, pentru că realizările lui nu sunt cu nimic mai prejos decât ale celor pe care i-am menţionat", a arătat pr. acad. prof. dr. Mircea Păcurariu.

Ierarhul a reînfiinţat vechea Mitropolie a Transilvaniei, desfiinţată de autorităţile habsburgice în 1701. Tot el a dat acestei mitropolii cea mai democratică şi mai corespunzătoare legislaţie prin Statutul organic din 1868, ale cărui principii vor sta la baza altor legiuiri în cadrul Bisericii Ortodoxe Române, chiar şi după realizarea unităţii statale din 1918, după cum a spus pr. Mircea Păcurariu, amintind unele din meritele marelui ierarh.

Iniţiator al educaţiei moderne în Ardeal

Ierarhul a reorganizat, pe baza unor principii moderne, învăţământul teologic din Ardeal, iar multe din instituţiile înfiinţate de el îşi continuă şi în prezent activitatea. În urma sa au rămas sute de şcoli primare îndrumate de Biserică. "Prin aceste şcoli s-a menţinut credinţa ortodoxă, dar şi neamul nostru din Ardeal şi Banat", a arătat pr. Mircea Păcurariu, care a adăugat că ierarhul a sprijinit cu burse tinerii, fiind astfel formată elita culturală a Ardealului de până la 1918.

De numele lui Andrei Şaguna este legată înfiinţarea Institutului Teologico-Pedagogic de la Sibiu, a spus conf. dr. Paul Brusanowski, din cadrul Facultăţii de Teologie "Andrei Şaguna" din Sibiu.

După înfiinţarea tipografiei eparhiale, Şaguna a fost "un excelent îndrumător al activităţii editoriale şi un bun autor de lucrări cu caracter canonic, istoric şi pastoral, editor al Bibliei, al cărţilor de slujbă, al manualelor pentru elevii şcolilor Bisericii, iniţiator al ziarului "Telegraful Român"", a spus pr. Păcurariu, iar "prin lucrările sale originale Andrei Şaguna poate fi considerat un adevărat "Părinte al teologiei româneşti moderne"".

Susţinător al drepturilor românilor

Andrei Şaguna s-a implicat în frământările naţional-politice ale românilor transilvăneni, ca preşedinte al Adunării Naţionale a Românilor de pe Câmpia Libertăţii de la Blaj 3/15 mai 1848.

"Prin acţiunile sale de ordin naţional-politic se ilustrează portretul ierarhului care a urmărit propăşirea Bisericii şi a naţiunii sale", a arătat dr. Sebastian Dumitru Cârstea, directorul Colegiului "Carol I" din Sibiu.

Şaguna era recunoscut de Curtea de la Viena drept conducătorul naţional al românilor. Ierarhul a iniţiat memorii pentru unirea tuturor românilor din Imperiu

într-o naţiune independentă, cu administraţie naţională autonomă politică şi bisericească, a mai spus dr. Cârstea.

Organizarea Bisericii în Ardeal

Biserica ortodoxă din Transilvania s-a reorganizat după principiile statutului organic al lui Andrei Şaguna, care prevedea autonomia bisericească faţă de stat şi sinodalitatea, instituind conlucrarea mirenilor şi a clericilor. Întemeierea Mitropoliei Ardealului şi alcătuirea unui Statut de organizare s-au putut realiza "numai de o persoană cu viziune bisericească şi înzestrată cu bogate cunoştinţe teologico-canonice", a spus pr. conf. univ. dr. Irimie Marga, de la Facultatea de Teologie din Sibiu.

Ierarhul "a reuşit, cu o tactică de excepţie, să restructureze organizarea şi conducerea Bisericii, fără convulsii şi fără schisme, orientând-o spre formele canonice ale Bisericii primare".

Astfel, Şaguna "trebuie socotit drept cel mai mare legiuitor şi organizator bisericesc în Biserica Ortodoxă Română şi poate chiar în întreaga Ortodoxie".

Ulterior legiuirile şaguniene au fost izvorul principal al primului Statut de organizare şi funcţionare al Bisericii Ortodoxe Române, elaborat în 1925. Următorul Statut, din 1948, a păstrat principiile Statutului organic, dar, desigur, cu restricţiile impuse de regimul comunist.

Astfel, "opera mitropolitului providenţial Andrei Şaguna este impresionantă şi de o importanţă capitală atât pentru istoria Bisericii Ortodoxe Române, cât şi pentru istoria dreptului românesc, cu implicaţii în toate domeniile de activitate. Până astăzi, trăim în urma viziunilor, deciziilor şi schimbărilor aduse în Biserica şi societatea românească de inegalabilul mitropolit", susţine pr. Irimie Marga.

Păstorul de suflete

Andrei Şaguna este ctitor de lăcaşuri de cult, dar era şi foarte apropiat de păstoriţi. A păstrat legături permanente cu clerul şi credincioşii săi, cărora le trimitea în fiecare an pastorale la Paşti şi la Crăciun, dar şi în alte împrejurări, după cum a arătat pr. Mircea Păcurariu.

Şaguna "era un desăvârşit predicator, lucru dovedit de numeroasele predici pe care le-a tipărit spre a veni în ajutorul preoţilor parohi". Ierarhul a avut şi o viaţă

duhovnicească intensă, slujea mereu în duminici şi sărbători, era prezent la vecerniile şi slujbele din Postul Paştilor, a mai arătat pr. Păcurariu, care a adăugat că "în ultimele luni de viaţă, când nu mai putea participa la slujbe, chema pe duhovnicul său, ieromonahul Gherman, să facă Liturghie în "capela" din reşedinţă". Ierarhul avea un program riguros de rugăciune, în fiecare dimineaţă între orele 5:00 şi 7:00.

Era caracterizat prin smerenie şi fidelitate faţă de supuşii săi: "A refuzat demnitatea de patriarh al Bisericii Ortodoxe Sârbe, pe care i-au oferit-o unii, după cum a refuzat şi demnitatea de mitropolit al tuturor românilor ardeleni dacă va trece la unirea cu Biserica Romei", a subliniat pr. Păcurariu.

"Apostol al învierii unui neam şi a unei Biserici"

Ierarhul transilvan s-a bucurat de o cinstire deosebită, lucru dovedit de numeroase studii care s-au scris despre el, atât de români, cât şi de străini. O lucrare recent publicată de Biblioteca Astra din Sibiu menţionează peste 1.750 de titluri de cărţi, studii şi articole scrise despre Andrei Şaguna. Despre nici un alt ierarh român nu s-a scris atât de mult, a remarcat pr. Mircea Păcurariu.

Încă din 1880, Ioan Slavici a scris, într-o lucrare despre Şaguna, că "astăzi, chiar creştinii ortodocşi din Ardeal îl socotesc între sfinţi".

Demersul de canonizare a acestei personalităţi de prim rang al Bisericii Ortodoxe Române este necesar pentru că, "aşa cum istoria nu creează personalităţi, ci doar le consemnează, nici Biserica nu inventează sfinţi, ci doar îi recunoaşte", a remarcat Înalt Preasfinţitul Laurenţiu, mitropolitul Ardealului.

Andrei Şaguna este "un model de abnegaţie şi uitare de sine, de sacrificiu şi devotament faţă de Biserică şi binele comun al neamului şi umanităţii, Şaguna, monahul şi arhiereul, a salvat şi a apărat Ortodoxia transilvană, nu polemic, ci constructiv. A fost sufletul reconstrucţiei unei biserici, în acelaşi timp, tradiţionale şi moderne, apostolul şi îngerul învierii unui neam şi a unei Biserici", a mai arătat IPS Laurenţiu.

Ştefan Mărculeţ - Sfântul ierarh Andrei Şaguna, un om al rugăciunii

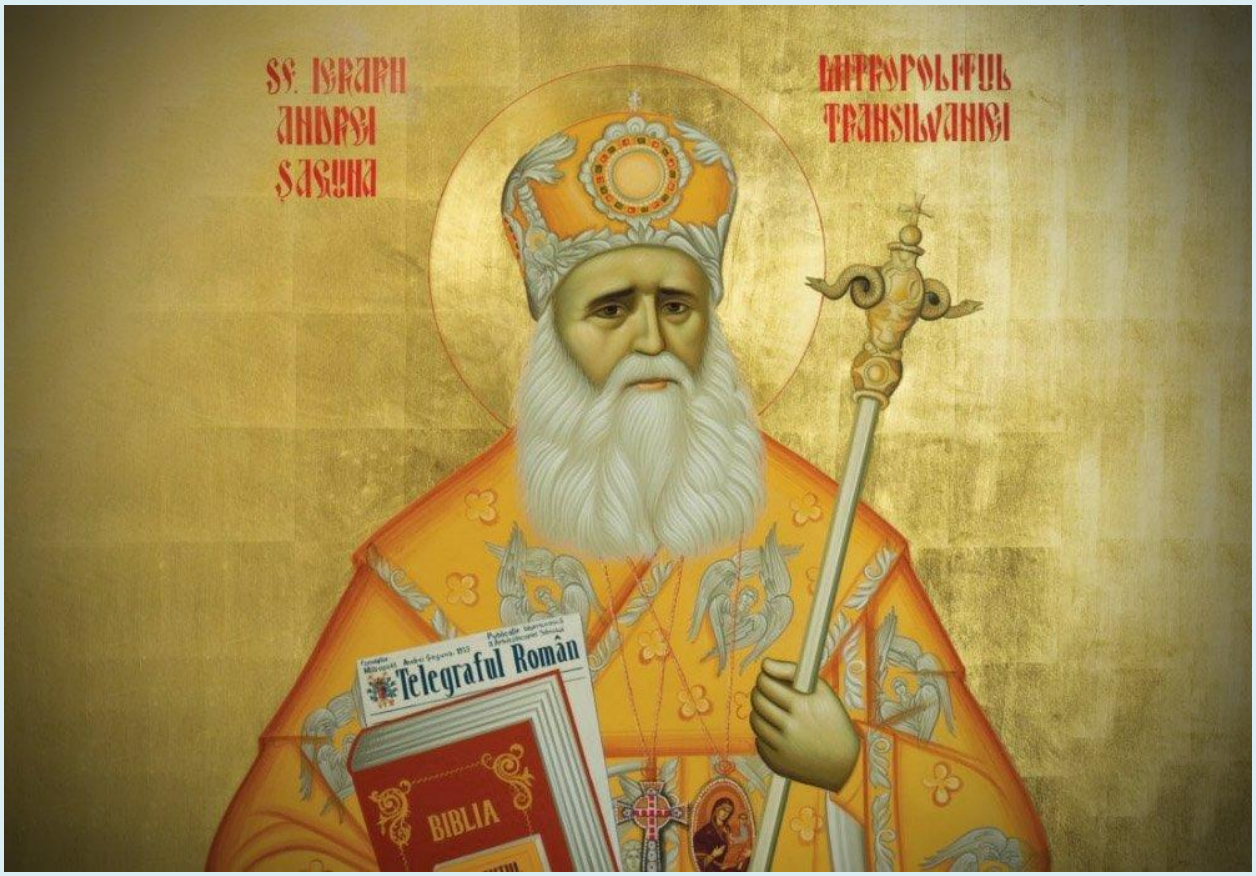

Viaţa Sfântului ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei, a fost pilduitoare nu doar prin realizările sale pastorale, misionare, culturale şi politice în comunitatea românilor ardeleni din secolul al 19-lea. Mărturiile contemporanilor ni-l înfăţişează ca un trăitor al cuvântului evanghelic, un rugător şi un sacerdot asemenea sfinţilor care şi-au închinat viaţa lui Hristos.

Marele ierarh al Transilvaniei, providenţial pentru Biserica Ortodoxă şi pentru românii din Ardeal, a rămas în istoria neamului ca un far călăuzitor, deschizător de drumuri, ctitor de instituţii şi întemeietorul unui program de emancipare naţională prin cultură şi credinţă. Realizările sale pe plan eclesial, educaţional, cultural şi politic au rămas adânc sădite în conştiinţa românilor ardeleni, Sfântul Andrei Şaguna fiind cunoscut până astăzi drept un mare conducător spiritual al neamului. Mai puţin cunoscută este însă viaţa sa duhovnicească, izvorâtă dintr-o sfinţenie a sufletului nobil şi din dragostea sa nemărginită faţă de rugăciune, faţă de sfintele slujbe şi faţă de pravilele bisericeşti. Între argumentele aduse pentru trecerea marelui mitropolit Andrei Şaguna în rândul sfinţilor, moment petrecut în anul 2011, părintele academician Mircea Păcurariu număra şi viaţa sa curată, smerită şi

plină de rugăciune. Astfel, amintea în lucrările sale dedicate ierarhului, între care se numără remarcabilul volum intitulat „O viaţă închinată Bisericii şi neamului. Sfântul ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei”, despre programul zilnic de rugăciune al mitropolitului canonizat.

După cum consemnează şi cercetători luterani, cum este Johann Schneider, Sfântul Andrei Şaguna avea zilnic, între ora 5:00 şi ora 7:00 dimineaţa, program de rugăciune, în taină şi cu smerenie, după pravila monahală. De altfel, de aceeaşi stare de rugăciune în smerenie a dat dovadă în dese rânduri. Spre exemplu, la împlinirea a 25 de ani de la venirea sa în Transilvania, a refuzat să participe la festivităţile organizate în cinstea sa, manifestându-şi dorinţa de a petrece aceste momente în post şi rugăciune, pentru a aduce mulţumire lui Dumnezeu la ceas aniversar. Aşadar, deşi puţine, mărturiile vremii ni-l înfăţişează pe marele Andrei Şaguna ca un om rugător, cu dragoste faţă de spiritualitate şi comuniune prin rugăciune cu Dumnezeu.

Profesorul Dimitrie Cunţan (1837-1910), cel care i-a fost marelui ierarh diacon în tinereţe, iar mai apoi a slujit ca preot şi profesor la Institutul Teologic-Pedagogic din Sibiu, a elaborat în anul 1908 un articol în Revista teologică (nr. 12/1908) intitulat „Religiozitatea şi moralitatea mitropolitului Andrei”. Renumitul profesor de la Sibiu evidenţia în acest articol viaţa de rugăciune şi de evlavie a Sfântului Andrei Şaguna: „Solid şi întreg a fost mitropolitul Andrei în religiozitate şi moralitate, căci tare a fost în credinţă, cald în iubire şi statornic în speranţă; sincer şi nefăţărit a fost în frica şi în cinstirea lui Dumnezeu. Exact şi conştiincios a fost el în împlinirea tuturor datorinţelor sale religioase-morale; faţă de Dumnezeu, faţă de Biserică, faţă de şcoală, faţă de cultura, de vaza şi de înaintarea neamului său”.

Viaţa sa curată, în rugăciune, evlavie şi smerenie, se reflecta şi în cultul public. Prezenţa sa la sfintele slujbe, mărturiseşte profesorul Dimitrie Cunţan, era pilduitoare pentru ceilalţi. Întotdeauna sosea primul la slujbele religioase şi oferea tuturor un model de rugăciune şi de evlavie, încât „prin exemplu său, prin tactul cuceritor şi prin autoritatea sa personală impunătoare, curând i-a reuşit a atrage şi deprinde pe toţi în cercetarea regulată a bisericii, nu numai pe asesori şi pe profesori, ci pe toţi parohienii şi întreaga tinerimea noastră de la şcoalele din Sibiu”.

Chiar şi în ultima parte a vieţii sale, când neputinţele fizice îl chinuiau cumplit, Sfântul Andrei Şaguna se ruga lui Dumnezeu neîncetat, se închina şi se însemna cu semnul Sfintei Cruci când lua medicamentele, sau când se odihnea în patul său. Dimitrie Cunţan mai spune că cei care-l vizitau în reşedinţa sa erau uimiţi de evla-

via mitropolitului şi manifestau „acelaş respect, aceiaş sfială religioasă ca şi în biserică”.

Un alt contemporan, ucenic al său, Nicolae Popea, viitorul episcop al Caransebeşului, ilustra figura marelui mitropolit într-o monografie apărută la Sibiu în 1879. Între altele, subliniază moralitatea şi credinţa mentorului său, care impuneau respect celor din jur. „În biserică era omul Bisericii; după chemarea sa de călugăr era călugăr; după cea de arhiereu era arhiereu”, consemnează Nicolae Popea. Aşadar, nici o clipă marele ierarh nu a uitat în viaţa sa chemarea de monah rugător şi smerit, chiar dacă a fost binecuvântat cu mari demnităţi.

Evlavios, serios, autoritar

Este important să ne amintim de un alt mare cercetător care a readus în actualitate în epoca noastră viaţa şi activitatea neegalabilă a sfântului ierarh. Profesor la Universitatea din Illinois, SUA, specializat în istoria românilor şi a Europei de Sud-Est, Keith Hitchins avea să publice volumul „Ortodoxie şi naţionalitate. Andrei Şaguna şi românii din Transilvania” (Bucureşti, 1995). Cu toate că această lucrare importantă pentru cunoaşterea istoriei românilor din Transilvania prezintă realizările pe plan bisericesc, cultural şi politic ale Sfântului ierarh Andrei Şaguna, totuşi autorul menţionează în câteva rânduri evlavia mitropolitului. Autorul îl prezintă pe tânărul Anastasie Şaguna, intrat mai apoi în monahism sub numele de Andrei, ca un om „cu puternice sentimente religioase”, iar la sosirea în Transilvania, prima impresie lăsată celor care l-au văzut a fost a unui om evlavios, a unei personalităţi serioase şi autoritare. Întreaga sa activitate la cârma Bisericii Ortodoxe din Transilvania s-a fundamentat pe credinţa în Dumnezeu şi ascultarea poruncilor Lui, subliniază Hitchins, iar modelele pe care le-a avut mitropolitul Andrei Şaguna au fost alţi doi slujitori ai Bisericii din Transilvania, trecuţi în rândul sfinţilor: Simion Ştefan şi Sava Brancovici. Am putea spune, după concluziile profesorului Hitchins, că Sfântul ierarh Andrei Şaguna a urmat o tradiţie deja existentă în Ardeal, a ierarhilor cu vocaţie de oameni evlavioşi, rugători şi mărturisitori.

Cărţi de rugăciune tipărite de ierarh

În timpul păstoririi sale la Sibiu, Sfântul Andrei Şaguna a tipărit mai multe cărţi de rugăciune pentru cler şi popor. Se ştie că activitatea sa editorială şi tipografică la Sibiu a fost una prolifică. Pe lângă Biblia, cărţile de cult, manuale şi alte publicaţii, ierarhul a tipărit Cartea de rugăciuni (1852 şi 1856), Acatisul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu (1855), Paraclisul Maicii Preciste (1857) şi Adunarea unor

rugăciuni pentru întrebuinţarea celui mai mare (1866). În lucrarea „Mireasa Duhului”, un volum monografic al tipografiei şaguniene de la Sibiu, părintele Emanuel Tăvală prezintă o listă completă a tipăriturilor şaguniene. De aici aflăm că Sfântul Andrei Şaguna tipărea la Sibiu, în anul 1856, Carte de rugăciuni pentru tinerimea evlavioasă de legea dreptcredincioasă răsăriteană, arătând astfel o grijă deosebită faţă de viaţa spirituală a tinerilor ortodocşi din Transilvania. În lista cărţilor de rugăciune am putea include şi Ceaslovul (Sibiu, 1859), precum şi Psaltirea (1857). În Predoslovie la Psaltire, Sfântul ierarh Andrei Şaguna îi îndemna pe toţi să citească din această carte pentru folosul sufletului: „Mare trebuinţă avem de cetania Psalmilor, că de au putut Prorocul David numai cu cântarea organului a goni duhul de la Saul Împăratul, cu cât mai mult adjută Psalmii împletite cu dumnezeieşci cuvinte care pot goni patimile (...)”

Rugăciuni pentru încetarea războiului

Nu lipsesc nici mărturiile despre rugăciunile pe care le făcea ierarhul pentru ceilalţi, pentru semeni şi pentru lumea în care trăia. După cum menţionează cercetătoarea Ana Grama în lucrarea „Sfântul mitropolit Andrei Şaguna, cu tărie şi evlavie în slujba Maicii noastre Biserica”, ierarhul consemna în memoriile sale că se ruga special pentru aplanarea conflictelor şi îi îndemna pe preoţi şi credincioşi să facă acelaşi lucru.

La 1849, marele ierarh se ruga pentru încetarea războiului şi pentru ocrotire în vremuri tulburi: „Eu, între astfel de împrejurări fatale, mă rugam lui Dumnezeu ca ţara să o scape de tot răul şi locuitorilor ei să le dea un viitor de îndestulare. (...) Întristarea mea pentru cele viitoare mă făcea pe mine a mă ruga lui Dumnezeu ca să lumineze pe bărbaţii noştri de a învăţa din cele prezente pentru viitor o tactică mai circumspectă decum a fost cea de până acum şi am dispus prin circular a se ţinea prin toate bisericile noastre doxologia pentru încetarea războiului intestin şi pentru statornicirea păcii interne pe ziua întâia a Crăciunului, éar pe ziua a treia a Crăciunului am rânduit parastas pentru toţi căzuţii în război. La aceste solemnităţi au asistat şi guvernatorul cu comisarul şi suita sa numeroasă”. Pe patul de moarte, ierarhul avea să adreseze apropiaţilor săi cuvintele care au rămas în memoria românilor ardeleni drept testamentul spiritual şagunian: „Fiţi pe pace! Aveţi-vă bine! Nu vă sfădiţi!”

Toate aceste mărturii ne arată un om al rugăciunii, un mare ierarh care a fost şi rămâne un model de evlavie şi trăire a Evangheliei în viaţa de zi cu zi şi care, de mai bine de 10 ani, mijloceşte înaintea Tronului ceresc pentru cei care i se roagă.

IPS Visarion, episcopul Tulcii - Cartea de rugăciuni a Sfântului mitropolit Andrei Şaguna

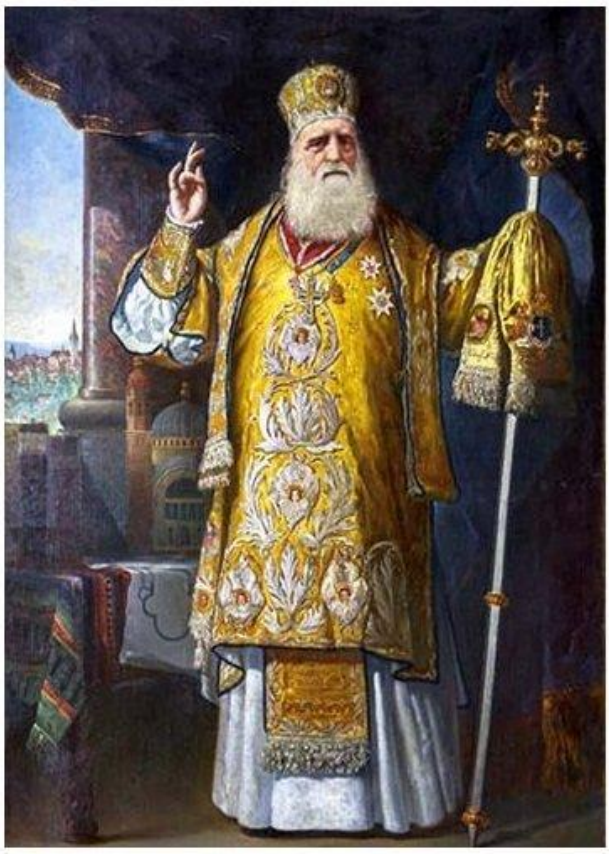

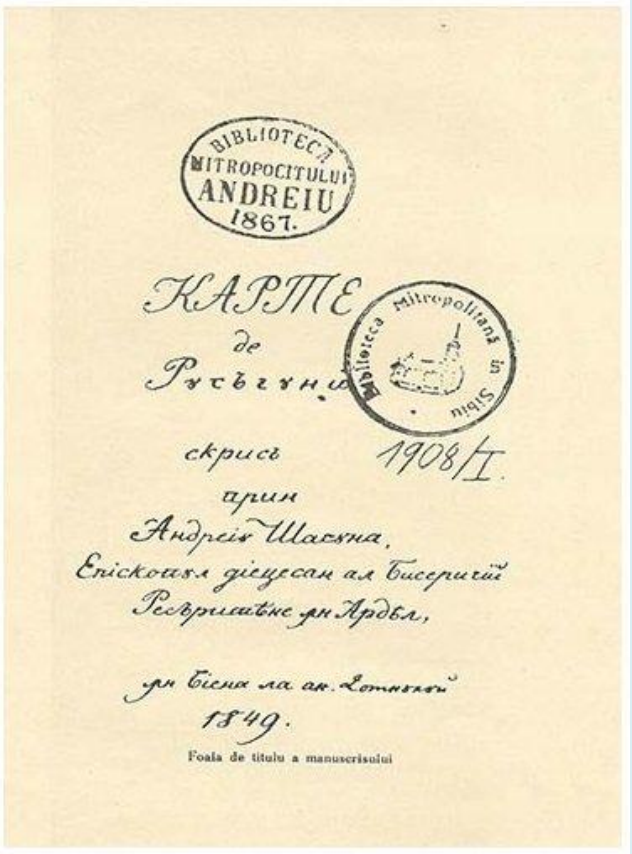

Foaia de titlu a manuscrisului

† Visarion, episcopul Tulcii
- 29 iunie 2023

Ieri s-au împlinit 150 de ani de la pristăvirea celui mai mare, mai înţelept şi mai dăruit ierarh pe care l-a avut Biserica Ortodoxă Română din Ardeal, mitropolitul Andrei Şaguna, trecut în rândul sfinţilor în anul 2011. Au trecut 150 de ani de când acest mare om al Bisericii şi al neamului s-a mutat la viaţa cea veşnică şi neîmbătrânitoare şi de atunci figura lui luminează radios în viaţa şi lucrarea Bisericii ardelene, faptele lui au devenit emblematice, icoana lui a devenit un simbol, iar pomenirea lui, neştearsă din „veac în veac, şi din neam în neam”.

Mitropolitul Andrei Şaguna a fost începător întru toate în Transilvania, având multe de înfruntat, atât din partea celor din neamul său, cât şi din partea străinilor, dar cu toate acestea el a lăsat o operă şi un nume ce s-au contopit peste veacuri cu însuşi destinul neamului românesc.

Profund credincios, încrezător în Dumnezeu şi în puterile sale, conştient de responsabilitatea la care a fost chemat peste voinţa potrivnicilor săi, el a biruit toate şi, pe drept cuvânt, cel ce a fost numit „capul neîncoronat al Ardealului” a depăşit de mult graniţele Transilvaniei, fiind considerat un erou al demnităţii româneşti.

Între multele lucrări rămase de la mitropolitul Andrei Şaguna se numără şi o „Carte de rugăciuni” aflată în manuscris în Biblioteca mitropolitană din Sibiu şi regăsită recent într-o expoziţie la sediul Protopopiatului din Sălişte. Ea a fost semnalată pentru prima dată de pr. prof. Teodor Bodogae în 1947 într-un scurt excurs din „Revista Teologică”. Titlul complet al acestei lucrări este „Carte de rugăciuni scrisă prin Andrei Şaguna, episcopul diecezan al Bisericii Răsăritene în Ardeal în Viena în anul Domnului 1849”. Manuscrisul original se prezintă în formatul 20/14, cuprinzând 171 de pagini numerotate, compactate într-o pânză de culoare roşie.

Hârtia folosită e mată, iar corecturi sunt foarte puţine, unele radieri sau scrieri din nou făcute cu peniţa. Probabil că această Carte de rugăciuni a fost copiată de către Şaguna cu gândul de a o şi tipări în tiparniţa înfiinţată de el la Sibiu în anul 1850.

Se ştie că Şaguna avea frumosul obicei de a-şi redacta singur lucrările, la fel protocoalele de şedinţă, ca şi intervenţiile pe care le făcea la diferitele autorităţi centrale sau locale.

Cu migală deci, s-a aplecat şi asupra acestei lucrări pe care a caligrafiat-o şi pe care o şi folosea apoi pentru uzul personal, cu intenţia de a o tipări şi pentru folosul păstoriţilor săi. Se ştie despre Şaguna că era profund credincios, deseori slujea în „Capela domestică”, adică în paraclisul de la reşedinţă, iar preotul profesor Dumitru Cunţan în amintirile sale relatează că, atunci când mitropolitul era grav bolnav în ultima parte a vieţii, îl chema la sine împreună cu un preot şi săvârşeau slujbele în capelă, iar acesta le urmărea cu mare evlavie, mai ales în perioada Postului mare.

Referitor la conţinutul acestei cărţi, era foarte bogat: rugăciunile dimineţii, rugăciunile la dumnezeiasca Liturghie, la masa de prânz şi de seară, rugăciunile înainte de culcare, rânduiala dinainte şi după Sfânta Împărtăşanie, rugăciune către Domnul nostru Iisus Hristos. Cuprindea şi câteva rugăciuni la anumite praznice ale Maicii Domnului (la sărbătoarea Bunei Vestiri, la Adormirea Precestei); rugăciuni închinate sfinţilor mari - (Sfântul Ioan Botezătorul, Sfântul Nicolae, Sfântul Gheorghe, Sfântul Dumitru, Sfânta Paraschiva, Sfânta Maria Magdalena, Sfânta Ecaterina, Sfânta Ana), rugăciune către Născătoarea de Dumnezeu „la toată scârba“. Nu lipsesc, de asemenea, rugăciunile pentru răposaţi, rugăciuni la ziua Împăratului, rugăciuni la praznicele împărăteşti (la Naşterea Domnului, la Sfintele Paşti, la

Sfintele Rusale), precum şi rugăciuni la diferite întâmplări (la toată neputinţa, la vreme de foamete, rugăciunea plugarului, a lucrătorului de vii şi a oierului).

Iată o Carte de rugăciuni bogată şi variată, care are toate elementele unei astfel de lucrări atât de folositoare pentru viaţa creştinului de rând, dar, în acelaşi timp, foarte uzitată atât în cultul public, cât mai ales în cel privat.

Ne întrebăm de unde a luat mitropolitul Şaguna aceste rugăciuni incluse de el în Cartea de rugăciuni?

Răspunsul e simplu, multe din ele au fost luate din cultul Bisericii, adică din cărţile de ritual (Molitfelnic, Triod, Penticostar sau Ceasloave), ca de exemplu rugăciunile la praznicele împărăteşti; altele au fost preluate din vechile cărţi de rugăciuni tipărite la Viena în librăria „privilegiată" Kurczbock în trei ediţii (1770, 1779, 1781), ca de exemplu: rugăciunile la Dumnezeiasca Liturghie, unde apar rugăciuni specifice ale credincioşilor (ale celor ce „nu cântă", cum se spunea atunci) la diferite momente ale slujbei liturgice. De notat că această rânduială a Liturghiei a fost editată în cărţile de rugăciuni de atunci încoace, până în zilele noastre, ultima ediţie fiind cea de la Sibiu, tipărită pe vremea mitropolitului Nicolae Colan în anul 1965.

Unele rugăciuni din cartea lui Şaguna au fost compuse chiar de el, aşa bunăoară, Rugăciunea la ziua Împăratului, ce se află în acest manuscris, a fost tipărită de el la Braşov într-o filadă în tipografia lui I. Gutt, cu menţiunea „compusă de Andreiu Şaguna diecezan episcop ... în Viena la 18 august st.n.1849". Este o rugăciune deosebit de frumoasă ce cuprinde peste patru pagini şi din care reies cunoştinţele biblice şi liturgice ale arhiereului Andrei, care în alcătuirea ei foloseşte din plin versete ale Psalmilor 50 şi 142, ca şi un fragment din Rugăciunea punerii înainte şi a Dipticelor din Liturghia Sfântului Vasile cel mare. Iată sfârşitul acestei rugăciuni: „Arată-l pe el vrăjmaşilor biruitor, supuşilor lui celor buni şi ascultători milostiv, încălzeşte inima lui spre primirea săracilor, spre primirea străinilor, spre scutirea celor asupriţi şi ne dă nouă tuturor în zilele stăpânirii sale pace, linişte şi bună sporire, precum şi binecuvântă armele ostaşilor lui spre restaurarea şi susţinerea liniştii în ţările lui ca aşa dând lui spor şi ajutor să supună sub picioarele sale pre tot vrăjmaşul şi pizmaşul".

Se pare că şi rugăciunea negustorului şi a lucrătorului de vii a fost compusă tot de mitropolitul Andrei. De fapt, în anul 1855 el a tipărit la Tiparniţa Eparhială din Sibiu o carte de rugăciuni, aşa numitul „Acaftist", unde se regăsesc multe dintre rugăciunile aflate în manuscrisul amintit mai sus.

„Acaftistul” lui Şaguna s-a bucurat de o bună primire din partea credincioşilor, el fiind reeditat apoi de către urmaşii săi cu litere „străbune”, adică latine; amintim aici ediţia din 1917 tipărită la Sibiu cu binecuvântarea „Înalt Preasfinţitului domn Vasilie” - e vorba de mitropolitul Vasile Mangra, cea din 1919 editată de asesorul Matei Voileanu, apoi câteva ediţii ale sale de data aceasta cu titlul consacrat „Carte de rugăciuni”, sub mitropolitul Nicolae Bălan (ed. I 1935, ed. II 1944, ed. III 1955) şi Nicolae Colan (1965).

Textul cărţii lui Şaguna a fost preluat apoi şi de către alte edituri din Sibiu (Kraft, Barth, Clozius) care au scos Cărţi de rugăciuni, aşa-numitele „Acaftiste” care se păstrează multe dintre ele până astăzi în casele credincioşilor din Ardeal şi mai ales din zona Mărginimii Sibiului.

Iată cum mitropolitul Andrei Şaguna şi-a înscris numele între alte multe realizări pe toate planurile şi în ceea ce priveşte oferirea de hrană spirituală poporului prin elaborarea acestei Cărţi de rugăciuni.

De peste 160 de ani, credincioşii ortodocşi români din Ardeal s-au rugat cu evlavie lui Dumnezeu în limba lor străbună, citind cu nesaţ cuvintele veşniciei din „Cartea de rugăciuni” alcătuită de Sfântul mitropolit Andrei Șaguna.

Pomenindu-l cu evlavie și invocându-l în rugăciune, să-i închinăm un gând de recunoștință, de mulțumire și pentru acest „dreptar de credință” ieșit din sufletul și din condeiul sfântului ierarh transilvănean.

Prof. dr. Mircea-Gheorghe Abrudan - Sfântul ierarh Andrei Șaguna,150 de ani de la înveşnicire

Se împlinesc astăzi, 28 iunie 2023, 150 de ani de la trecerea la cele veșnice a celui mai mare arhiereu al Bisericii Ortodoxe din Transilvania tuturor timpurilor, Sfântul mitropolit Andrei baron de Șaguna. Activitatea și personalitatea sa domină istoria noastră bisericească și națională în modernitate, rămânând pentru toate generațiile următoare până în ziua de astăzi un strălucit și unic reper pastoral-misionar, social-național și politic-diplomatic, iar opera și moștenirea sa teologică, o inepuizabilă sursă de inspirație. Altfel spus, statura șagu-niană reprezintă un vrednic model de arhipăstorire, iar tradiția șaguniană un valoros patrimoniu din care viața noastră bisericească, culturală și națională se poate mereu înnoi.

În după-amiaza zilei de sâmbătă, 16/28 iunie 1873, adormea în Domnul, la reședința sa din Sibiu, arhiepiscopul și mitropolitul românilor ortodocși din Transilvania și Ungaria, Andrei baron de Șaguna. Ierarhul fusese „timp de aproape o generație întreagă conducătorul intelectual și multă vreme singurul lider recunoscut al poporului său”, după cum scria episcopul sașilor Georg Daniel Teutsch (1817-1893) în necrologul publicat în ziarul sibian „Siebenbürgisch-deutsches Wochenblatt” din 2 iulie 1873. Același episcop și istoric sas, care l-a cunoscut destul de bine pe Andrei Șaguna, căruia i-a fost concita din vreme de 6 ani, nota că „prietenii și dușmanii bărbatului, a cărui statură înaltă impunătoare, cu privirea ageră și cu barba ondulată, nu o va uita curând, cel ce a văzut-o vreodată, trebuie să fie de

acord că de numele lui Șaguna se leagă o nouă epocă în viața poporului român și a Bisericii Orientale”.

Mitropolitul nu păşise decât pe cea de a 65-a treaptă a vieții pământești, însă sfârșitul îi fusese grăbit, conform fișei medicale, de o combinație de probleme cardiace, atero-scleroză și extenuare fizică. Din alte surse de epocă aflăm că ani de zile l-a chinuit o hernie, pe care a ascuns-o sub brâul vânăt, cu care-l vedem surprins în fotografii, și o durere de picioare, generată de gută, pe care a tratat-o la băile termale de la Vâlcele, jud. Covasna, și Băile Herculane, jud. Caraș-Severin.

Plâns de întreaga societate transilvană, încărcat cu elogii de demnitarii statului austro-ungar și de împăratul Franz Joseph, mitropolitul a fost prohodit și condus pe ultimul drum, „fără pompă, fără muzică și fără predică”, după cum însuși dispusese prin testament, fiind în cele din urmă coborât în glia Răşinarilor, lângă streașina bisericii mari a acestei localități de români demni, harnici și darnici, din care au odrăslit în veacurile din urmă figuri marcante ale culturii române, precum Sava Popovici Barcianu, Octavian Goga și Emil Cioran. Locul său de veci, peste care s-a edificat ulterior un frumos mausoleu existent și în ziua de astăzi, a fost zeci de ani loc de pelerinaj, unde s-au închinat cu reverență și evlavie ierarhi și preoți ai Bisericii, țărani și oameni de cultură, politicieni și capete încoronate, veniți la Răşinari pentru a găsi și a se împărtăși - cum a scris la un moment dat Nicolae Iorga - din puterea, crezul și spiritul lui Șaguna „ca de o sfântă împărtășanie, de sufletul care a fost în el”. A străjuit din acest mausoleu iubita-i națiune și biserică până în toamna anului 2011, când, în urma consacrării lui în galeria Sfinților Români de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, a fost deshumat și adus, în cadrul unei impresionante procesiuni, în cetatea Sibiului, relicvele sale fiind păstrate spre cinstire în măreața Catedrală Mitropolitană „Sfânta Treime”, pe care, deși și-o dorise și al cărei proiect edilitar îl inițiase în anul 1852, nu a mai apucat să o și edifice.

Un simbol al demnităţii româneşti

Aidoma impozantului edificiu eclesial românesc de tradiție bizantină, înălțat între zidurile medievale ale burgului săsesc, mitropolitul Andrei Șaguna a fost și rămâne un simbol al demnității românești într-o Transilvanie care până la mijlocul veacului al XIX-lea fusese dominată de trei națiuni politice - ungurii, sașii și secuii - și patru religii recepte - catolici, luterani, calvini și unitarieni - care refuzaseră, în mod repetat, să-i recunoască națiunii române și Bisericii Răsăritene dreptul la o existență fraternă, legiuită și egală, nu tolerată și subordonată. Majoritatea covârșitoare a istoricilor și cercetătorilor care s-au aplecat asupra vieții și activității sale -

între care trebuie reținute numele proeminente ale lui Nicolae Popea (1826-1908), Ioan Lupaș (1880-1967), Keith Hitchins (1931-2020), Mircea Păcurariu (1932-2021), Nicolae Bocșan (1947-2016) și Johann Schneider (n.1963) - au arătat că orice evaluare a locului Mitropolitului Șaguna în dezvoltarea istorică a românilor ardeleni este indisolubil legată de toate palierele esențiale ale activității și aspirațiilor omului: spiritual-bisericesc, social-politic și cultural-național. Pe scurt, nici o istorie a Transilvaniei secolului al XIX-lea nu poate fi scrisă fără a se pomeni numele lui Andrei Șaguna.

Născut la Miskolc, în nord-estul Ungariei, la 20 decembrie 1808/1 ianuarie 1809, în familia negustorilor macedo-români Naum și Anastasia Șaguna, Anastasiu Șaguna a avut parte de o educație aleasă începând de acasă, mai ales datorită mamei sale, trecând apoi prin gimnaziul piarist din Pesta, continuând cu studiile superioare de drept și filosofie la Universitatea din Pesta și desăvârșindu-se cu cele teologice la Seminarul Teologic al Episcopiei Vârșețului și în mănăstirile sârbești din Banat și Voivodina. Crescut și format intelectual în prima jumătate a secolului al XIX-lea, în ambianța cosmopolită a Pestei, în mediul provincial bănățean și în centrul mitropolitan al Ortodoxiei sârbești de la Carloviț, Andrei Șaguna a dat dovadă pe întreaga durată a vieții de o deschidere culturală remarcabilă, bogatul său orizont intelectual fiind îmbogățit prin călătoriile, prieteniile și responsabilitățile sau ascultările sale în cadrul Mitropoliei Carlovițului. Biblioteca sa (circa 6.000 de volume și zeci de titluri de periodice de presă), lucrările sale (teologice, istorice și canonice) și bogata sa corespondență (peste 6.000 de scrisori conservate doar în Arhiva Mitropoliei Ardealului din Sibiu) ni-l descoperă în deplina sa anvergură de ierarh cărturar și abil diplomat, cu un pronunțat caracter poliglot, vorbind și scriind fluent în patru limbi: românește, maghiară, germană și sârbește, la care se adaugă limbile clasice greaca și latina, slavona bisericească, iar în ultima parte a vieții s-a străduit să învețe ebraica și franceza, fiind abonat între altele și la cunoscutul ziar cotidian francez „Le Figaro”.

Renașterea bisericească

Privind viața și activitatea sa desfășurată pe diferite planuri - eclesial, social, politic, național, cultural-educațional -, observăm că Sfântul mitropolit Andrei Șaguna a inițiat și desăvârșit în cei 27 de ani, cât s-a aflat la cârma Bisericii Ortodoxe din Transilvania (1846-1873), o veritabilă acțiune de renaștere bisericească a Ortodoxiei transilvănene. Hirotonit arhiereu în catedrala mitropolitană din Carloviț, la 18 aprilie 1848, Episcopul Andrei Șaguna lansa strategia sa pastorală afirmând: „se cere de la mine, ca prin ocârmuirea mea să se pună în lucrare reînvierea diecezei noastre transilvane și reînvierea aceasta să corespundă trebuinței bisericii, mân-

tuirii poporului și spiritului timpului”. Pentru ducerea la îndeplinire a țelului său, ierarhul Andrei a întreprins numeroase acțiuni, din sânul cărora nu au lipsit o rodnică activitate politică, o jertfelnică acțiune de organizare și reorganizare a sistemului școlar confesional, de pe lângă parohiile vastei sale eparhii, o rectitorire edilitară și curriculară a Seminarului teologico-pedagogic de la Sibiu, cu menirea de a forma viitori preoți și dascăli bine pregătiți, care să facă față provocărilor sociale, naționale și confesionale ale vremii, o continuă slujire liturgică și inițiativă pastorală, menită să resusciteze viața socială și culturală a parohiilor și credincioșilor ortodocși, aduși în pragul epuizării din pricina prigoanelor antiortodoxe și prouniatiste ale autorităților civile, centrale, regionale sau locale, și, nu în ultimul rând, o activitate publicistică și editorială extrem de vastă pentru acea perioadă, prin publicarea și editarea ziarului „Telegraful Român”, dar și a numeroase lucrări teologice, istorice, literare, pedagogice și liturgice, de cult.

Împins de evenimentele Revoluției de la 1848 în fruntea mișcării naționale a românilor din Transilvania, Andrei Șaguna nu a urmărit o carieră politică, ci a condus treburile națiunii în conformitate cu căile tradiționale ale predecesorilor săi. Arhivele și ziarele românești, sârbești, maghiare și austriece conțin nenumărate dovezi ale prestigiului și trecerii de care s-a bucurat în fața cercurilor imperiale vieneze, dar și ale faptului că „episcopul neunit al Ardealului”, din umilit, tolerat și încorsetat, cum era înainte de pașoptism, devenise o voce românească respectată în mediile guvernamentale vieneze și budapestane. Ridicat de împăratul Franz Joseph la rangul nobiliar de baron al Imperiului Austriac în anul 1852 și distins cu cele mai înalte decorații și ordine aulice austriece, precum „Ordinul Leopoldin în grad de Mare Cruce”, figura maiestatică a lui Andrei Șaguna se distinge în galeria ierarhilor români, ortodocși și greco-catolici, din Transilvania, Banat, Bucovina și Ungaria în întreaga perioadă a stăpânirii habsburgice. De un astfel de prestigiu social și de o asemenea anvergură politică nu s-a bucurat în epocă nici un alt ierarh român.

Cu toate acestea, succesele și contribuțiile șaguniene cele mai durabile în dezvoltarea istorică și culturală a românilor se găsesc în activitățile sale bisericești. Prin restaurarea scaunului mitropolitan ortodox al Transilvaniei, în 24 decembrie 1864, dar mai ales prin organizarea mitropoliei pe bazele constituționale ale Statutului Organic, Ortodoxia transilvană și-a recăpătat dimensiunea sinodală, devenind, prin antrenarea tuturor membrilor Bisericii în gestiunea și conducerea treburilor acesteia, bastionul de rezistență atât în fața secularismului, cât și a tendințelor de uniformizare și omogenizare politică, promovate de guvernele de la Budapesta după compromisul austro-ungar din anul 1867. Astfel, prin întreaga sa activitate organizatorică, politică și culturală, Mitropolitul Șaguna a făcut din Bise-

rica Ortodoxă a românilor din Transilvania și Ungaria o forță socială mai activă decât fusese vreodată, înzestrând-o cu instituții puternice și reglementând participarea laicilor în organizarea și funcţionarea ei la toate nivelurile, făcând-o în felul acesta mai răspunzătoare la nevoile și dorințele masei credincioșilor. Toate împlinirile sale principale au fost îndreptate spre realizarea armoniei dintre spiritualitatea lăuntrică a Ortodoxiei, care transformă ontologic viața omului, din interior schimbându-i inima și mintea prin lucrarea Duhului Sfânt, și formele exterioare ale organizării sociale, care au menirea să satisfacă năzuințele imediate ale unei națiuni către progres politic, economic și cultural. Într-o epocă de afirmare puternică a naționalismului, Andrei Șaguna nu a fost un naționalist, ci „mai degrabă ultimul dintre marii ierarhi-conducători naționali”, după cum sugestiv a concluzionat istoricul nord-american Keith Hitchins la sfârșitul monografiei sale dedicate mitropolitului și românilor ardeleni în epoca șaguniană.

„Un dar al lui Dumnezeu”

În cei 150 de ani scurși de la trecerea sa la cele veșnice, mitropolitul Andrei Șaguna s-a bucurat, ca nimeni altul în istoria Bisericii Ortodoxe Române și a românilor din Transilvania, de atenția istoricilor, teologilor, literaților, oamenilor de cultură români și străini, care i-au dedicat numeroase cărți, studii și cercetări, între ele și trei lucrări de doctorat susținute la universități de prestigiu din Occident, precum Harvard University (Keith Hitchins, 1964), Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürenberg (Johann Schneider, 2004) și Universität Wien (Maria-Mihaela Stan, 2010). Bibliografia șaguniană întocmită în anul 2012 de Biblioteca Astra din Sibiu depășește 2.600 de titluri de cărți, volume colective, corpusuri de documente, studii, articole, panegirice și evocări care-i prezintă biografia, îi analizează opera și îi editează o bună parte a corespondenței. Cititorul contemporan, mirean sau cleric, poate astfel ușor accesa și descoperi figura și perso-nalitatea istorică a ierarhului, având șansa de a decanta învățăminte și lecții de viață, de conduită și de acțiune, care-i pot fi de folos și îl pot inspira. În mod deosebit, pentru românii dreptcredincioși din Transilvania și din Banat, din Ungaria și din Serbia, Sfântul mitropolit Andrei Șaguna a fost și rămâne un apostol, un înnoitor al instituției eclesiale, un povățuitor pe calea mântuirii și a păstrării identității creștine ortodoxe și a celei culturale românești. De aceea, într-o conferință rostită la Brașov în anul 1943, Lucian Blaga a afirmat că nu găsea „alte cuvinte mai potrivite pentru a caracteriza pe Andrei Șaguna, omul și fața bisericească, decât acestea: el a fost întruparea duminecii printre noi”.

Preaslăvit de către Biserica noastră în anul 2011 în ceata sfinților, Sfântul ierarh Andrei Șaguna, mitropolitul Transilvaniei, a devenit prilej de sărbătoare și de prăz-

nuire liturgică pentru toți urmașii celor cărora li s-a dăruit întru totul. Deloc întâmplător, mitropolitul Bartolomeu Valeriu Anania al Clujului, de pioasă amintire și vrednică pomenire, a afirmat într-una din cuvântările sale că „Șaguna a fost și rămâne un dar al lui Dumnezeu”.

Să-I mulțumim lui Dumnezeu și în această zi pentru acest dar făcut Bisericii și poporului nostru, lăudându-L ca „pe Cel ce este minunat întru sfinți”!

Dr. Mircea Gheorghe Abrudan - Sfântul mitropolit Andrei Șaguna în zece portrete și descrieri deosebite, restituiri la zece ani de la canonizare

În această toamnă s-a împlinit un deceniu de la trecerea marelui mitropolit al românilor ortodocși din Transilvania și Ungaria, Andrei baron de Șaguna (1808-1873), în rândul sfinților cu zi de prăznuire în 30 noiembrie. Momentul este unul potrivit pentru a evoca personalitatea sa complexă, memoria sa istorică și profilul său moral luminos, care ne pot inspira pe toți fii Bisericii Ortodoxe și ai națiunii române, clerici și laici depotrivă, indiferent de profesie, educație sau vocație, pentru a lucra cu sârguință pentru binele comun al societății în care trăim. În cei aproape o sută cincizeci de ani scurși de la trecerea sa la cele veșnice, mitropolitul Andrei Șaguna s-a bucurat, ca nimeni altul în istoria Bisericii și a românilor transilvăneni, de atenția istoricilor, teologilor, literaților, oamenilor de cultură români și străini, care i-au dedicat numeroase lucrări de doctorat, cărți, volume colective, tomuri documentare, studii, articole și evocări care depășesc două mii de titluri [1] prezentându-i biografia [2], analizându-i opera, actualizându-i memoria și decantând învățăminte și lecții de viață, de conduită și de acțiune, care ne pot fi de folos și ne pot inspira.

În cele ce urmează am selectat zece portrete, fotografii și tot atâtea descrieri și caracterizări ale mitropolitului Andrei Șaguna, realizate de cei care l-au cunoscut, de mari istorici, teologi și cărturari ai secolul XX, care sper că ne vor ajuta să ne facem nu numai o imagine mai clară despre cine a fost și ce a făcut, ci mai ales să înțelegem de ce a fost ridicat la cinstea sfintelor altare ca o podoabă aleasă a Bisericii lui Hristos din Transilvania.

---

[1] *Voichița Bițu, Bogdan Andriescu, Andrei Șaguna (1808-1873). Biobibliografie, ediția a II-a, revizuită și adăugită, Ed. Andreiana/Ed. Armanis, Sibiu, 2012.*

[2] *Mircea Păcurariu, O viață dăruită Bisericii și Neamului. Sfântul ierarh Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei, Ed. Andreiana, Sibiu, 2012.*

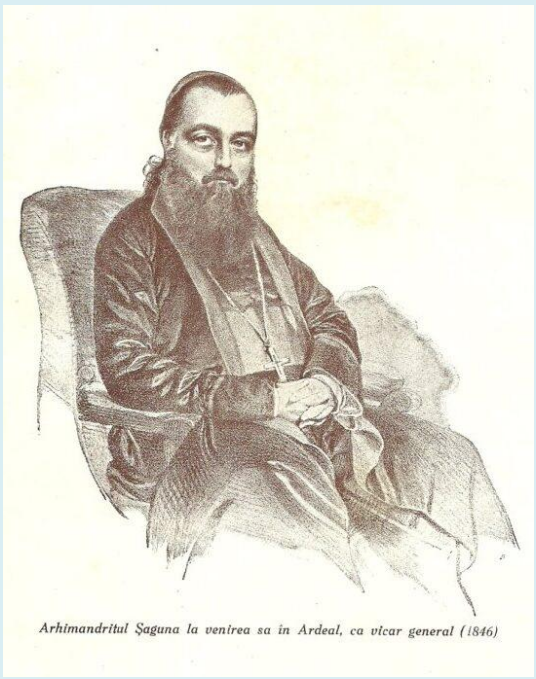

Fig. 1. Andrei Șaguna, vicar general al Episcopiei Ardealului, litografie de A. Strixner, august 1846.

Scurtă descriere realizată de medicul sas transilvănean F. Jikeli, la 10 octombrie 1846, într-o epistolă trimisă soției sale: „*Am avut onoarea de a cunoaşte personal pe d[omnu]l vicar şi a vorbi cu el timp mai îndelungat despre diverse lucruri. Natura pare să fi copleşit acest cleric înalt cu darurile ei într-o adevărată risipă şi e o capodoperă a ei atât în ce priveşte trupul, cât şi spiritul. Să dea Dumnezeu ca el să poată folosi aceste mari şi rari daruri spre binele iubitei noastre patrii, căci în mâinile lui stau extraordinar de multe*” [3].

[3] *Johann Schneider, Ecleziologia organică a mitropolitului Andrei Şaguna şi fundamentele ei biblice, canonice şi moderne, traducere de Ioan. Ică jr, Ed. Deisis, Sibiu, 2008, p. 79, nota 112.*

Fig. 2. Tânărul episcop Andrei Șaguna, desen de P. Mateescu, 1851.

Portret schițat de Simeon Bărnuțiu, Timotei Cipariu și Nicolae Bălășescu într-o epistolă expediată de la Sibiu, la 26 februarie 1849: *„Cunoscând simțămintele, de care Prea Sfinția ta ești pătruns pentru fericirea națiunii noastre cei asuprite până acum, am crezut de mare necesitate a chema înțelepciunea și cercata prudență a Prea Sfinției tale spre a împăca toate diferențele și spre a uni toate cugetele și lucrările tuturor către unul și același scop al fericirii naționale (...) Națiunea îți va rămâne datoare mult, va recunoaște cu plăcere marile servicii ce ai adus pentru ridicarea ei la rangul ce i se cuvine și numele Prea Sfinției tale îl vor spune părinții copiilor lor ca să se binecuvânte din generațiune în generațiune”* [4].

[4] *Ilarion Puşcariu, Documente pentru limbă şi istorie, tomul I, Tiparul tipografiei arhidiecezane, Sibiu, 1889, p. 265-266.*

Fig. 3. Episcopul Andrei baron de Șaguna, desen de Josef Kriehuber, Viena, 1857.

Fragment evocativ extras din prima monografie dedicată ierarhului (1879), realizată de ucenicul său apropiat, Nicolae Popea (1826-1908), viitor episcop al Caransebeșului și membru al Academiei Române: *„Metropolitul Șaguna era dăruit de la natură cu cele mai eminente facultăți corporale și spirituale, persoana lui era de o frumusețe rară (...) de statură mare, înalt și drept ca un brad; în anii mai tineri, cum spun cei ce îl văzură pe atunci, mai macru și mai subțire, dar osos; în etatea de mijloc plin la trup, corpolent, iar către bătrânețe gros și voluminos. Capul îi era potrivit trupului, acoperit cu păr lung castaniu mai pre urmă încărunțit; fruntea înaltă și deschisă ca o coroană ce dădea omului privire maiestatică; sprâncenele ca și părul capului, pline dar nu îmbinate, asemenea și genele; ochii mari și căprui bătând în albastru, chiar plini de foc și pătrunzători, încât străbăteau în om până la rărunchi; (...) barba mare, deasă, de tot frumoasă și proporționată cu statura lui, pe care încă o rotunzea puțin cu foarfecele; mai pe urmă se înălbise (...). Iar în partea spirituală el avea o minte foarte ageră, cuprindea lucrul la moment, de multe ori nici nu asculta pe om până la sfârșit întrerupându-l cu cuvintele: «Te pricep!» (...) Memoria aproape extraordinară, își aducea aminte de cele mai îndepărtate timpuri, de întâmplări, care se petrecură de mult, istorisindu-le ca și cum ar fi fost din timpul cel mai de aproape; (...) privirea lui era serioasă, bărbătească și curajoasă* (…), *vorbirea-i era rară, răspicată și apăsată, toți îl înțelegeau; vorbea liber, fără sfială și în mod convingător cu o elocvență strălucită. Când vorbea liber, nelegat de hârtie, avea cu mult mai mare efect vor-*

birea lui (...). Umbla cu mare gravitate și cu un aer de bărbat, ce-și cunoaște și simte poziția înaltă; mișcările și toată purtarea lui erau mărețe, insuflând respect în toate părțile (...). Îmbrăcămintea lui era cea arhierească obișnuită la românii ortodocși: reverenzi lungi dedesubt și din afară cu căptușeală, bumbi și găitane roșii, brâu și potcap roșu și peste aceasta pălăria cu găitan și ciucuri de aur, crucea pe piept și baston de trestie în mână. (...) De comun purta și ordinele cele mici în bumb aninate, iar la zile mari crucile lor cele mari pe piept. Metropolitul Șaguna era omul ordinii (...), ținea mult la curățenie și la punctualitate, privit ca un model în acestea precum și în gustul cel bun. (...) Avea o cunoștință mare de oameni și rareori se înșela în privirile sale. Moralitatea și religiozitatea lui, curate și nefățarnice, insuflau respect și simț religios și în alții. El știa a-și supune interesul său privat totdeauna celui comun. (...) Arhiepiscopul și mitropolitul Andrei baron de Șaguna este omul istoriei. Aceasta - fie cea bisericească, cea națională ori politică - nu se poate scrie fără istoria lui. Mai mult: istoria mitropolitului Șaguna e aproape istoria poporului românesc însuși din Transilvania într-un pătrar de secol cât timp a condus el afacerile și destinele noastre naționale de acolo. Așa de strâns e legată viața lui de viața poporului românesc, așa de tare sunt conțesute aceste două într-una. (...) A fost un bărbat extraordinar, trimis de Providență pentru fericirea poporului său; a fost un Moise al românilor, pentru că și el, ca acela, eliberă pe poporul român din legăturile sclăviei seculare; și el, ca acela, despărți marea de negură și neștiință, conducând pre poporul său în pământul autonomiei și independenței; și el, ca acela, dădu poporului său tablele legii - Statutul Organic; și el, lovi în piatră și dădu apă cerească poporului său: știința, lumina, cultura." [5]

[5] *Nicolae Popea, Arhiepiscopul și metropolitul Andreiu baron de Șaguna, Tiparul tipografiei arhidiecezane, Sibiu, 1879, p. 63-66, 179-180, 385-386.*

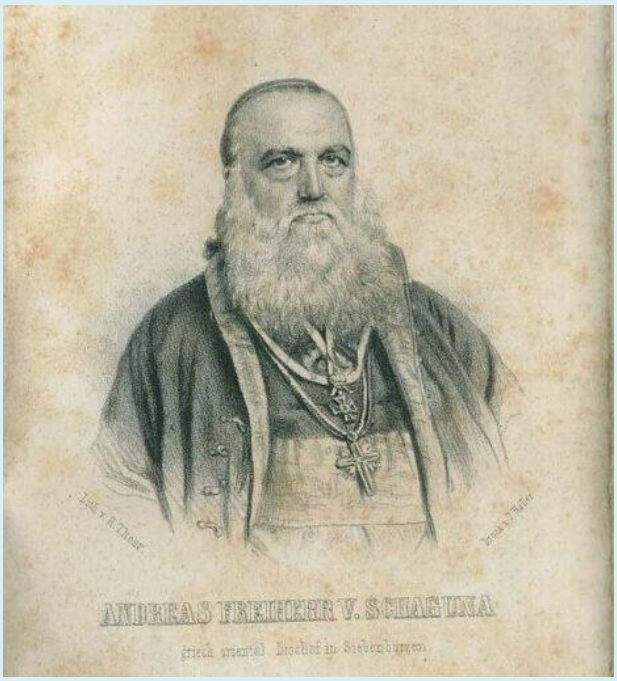

Fig. 4. Episcopul Andrei baron de Șaguna al Ardealului, litografie de Robert Theer, 1861.

Necrolog semnat de episcopul saşilor Georg Daniel Teutsch (1817-1893) și publicat în ziarul Siebenbürgisch-deutsches Wochenblatt, Nr. 27, Hermannstadt, 2. Juli 1873, p.419-420: *„Din seara zilei de 28 iunie poporul român a pierdut pe unul dintre cei mai mari patrioţi ai săi, iar Biserica greco-orientală pe cel dintâi arhiepiscop şi mitropolit al ei. Andrei baron de Şaguna a răposat în această zi după o lungă şi turbulentă boală. (...) Neaparţinând prin naştere Transilvaniei, a ajuns repede să exercite ca nimeni altul de aici o influenţă mare asupra dezvoltării unei părţi largi a populaţiei sale. Începând cu 1846 la început administrator, apoi episcop, mai târziu arhiepiscop şi mitropolit al Bisericii greco-orientale, a fost timp de aproape o generaţie întreagă conducătorul intelectual şi multă vreme singurul lider recunoscut al poporului său şi a reuşit să obţină în această calitate astfel de rezultate politice, cum rar îi sunt date vreunui muritor a dobândi. (...). Nu a fost un politician al frazei, nici unul dintre acei idealişti, care prin puterea covârşitoare a entuziasmului şi a cuvântului cuceritor doresc să mute munţii din loc şi să schimbe cursul râurilor, ci lui îi plăcea să rămână întotdeauna pe tărâmul împrejurărilor reale şi cu ele să calculeze (...), ca un bărbat de stat prevăzător a reuşit să se bucure, pe lângă toate schimbările vremii, întotdeauna de rezultate îmbelşugate, ceea ce le este dat să trăiască doar la puţini muritori. (...) Ce distanţă este de la sărmanul episcop «valah» din anul 1846, a cărui naţiune şi biserică erau doar „tolerate" în ţară, până la arhiepiscopul şi capul Mitropoliei greco-orientale, de la preşedintele Adunării naţionale a românilor în Sibiu (...)*

până la membrul Casei magnaţilor (...), bărbatul de încredere al Senatului imperial întărit, deputatul Săliştei la Dieta din Sibiu, membrul pe viaţă al Senatului austriac! (...) Însă în toate aceste activităţi a rămas fără-ntrerupere fidel unui scop, pe care şi l-a stabilit în momentul în care a pus prima oară piciorul în ţară: ridicare exterioară şi întărire interioară a poporului şi a bisericii sale. Istoria va sublinia odată că una din trăsăturile sale principale de caracter a constat în faptul că el a realizat mai multe pentru poporul său adoptiv, poporul român, decât orice fiu propriu al acestuia în oricare altă perioadă de timp. (...) A întemeiat o tipografie, care aprovizionează şcoala şi biserica acestora (românilor ortodocşi n.n.) cu cărţi în limba lor maternă şi a arătat cu o justă conştiinţă de sine că cea mai importantă operă a acesteia este noua Biblie (...). El însuşi a fost neodihnit în activitatea sa de scriitor în folosul propriei prese. (...) De înfiinţarea tipografiei a depins şi îmbunătăţirea seminarului pentru învăţători şi clerici. Este meritul lui dacă în prezent toţi membri acestei stări a poporului său ştiu cel puţin să citească şi să scrie, acelaşi merit îl are şi pentru faptul că mai mulţi (români n.n.) au putut să studieze la universităţile germane. Fără nici o îndoială în prezent dau mărturie rezultatele mari atinse în urma muncii sale pentru ridicarea educaţiei şi a ordinii în biserică şi a organizării acesteia pe baza unei constituţii, dar şi a acţiunii sale în scopul dotării acesteia cu proprietăţi. În ultima perioadă a vieţii sale a fost susţinut în toate aceste acţiuni prin devotamentul şi marea ascultare a tovarăşilor săi bisericeşti. În acest fel, se ştia sus şi jos că atunci când se exprima în chestiuni politice şi bisericeşti nu reprezenta doar o singură voce. Unitatea îl făcea şi în acest caz puternic. (...) În lungile zile ale bolii sale de pe urmă, probabil gândul „non omnis moriar" (nu voi muri cu totul n.n.) i-a uşurat privirea spre sfârşit. Şi într-adevăr aşa este. Prietenii şi duşmanii bărbatului, a cărui statură înaltă impunătoare, cu privirea ageră şi cu barba ondulată nu o va uita curând, cel ce a văzut-o vreodată, trebuie să fie de acord că de numele lui Şaguna se leagă o nouă epocă în viaţa poporului român şi a Bisericii Orientale." [6]

[6] *Mircea-Gheorghe Abrudan, Ortodoxia românească în istorie și contemporaneitate. Articole, eseuri și note de lectură, Ed. Renașterea/Felicitas Publishing House, Cluj-Napoca/Stockholm, 2019, p. 250-253*

Fig. 5. Episcopul Andrei Șaguna, litografie de Katzler Vincenz din Viena, circa 1862-1863.

Evocare redactată de protopopul Ioachim Munteanu (1847-1941) în anul 1923: *„La venirea sa în Ardeal, saşii din Sibiu dedaţi cu antecesorul său Vasile Moga, la început îl priveau peste umăr, ca pe un simplu „walachischer Bischof" (episcop valah). S-au convins însă în curând că se aflau în rătăcire. Distincţiunea cu care a fost întâmpinat de tânărul împărat Francisc Iosif în vara anului 1852, când a venit întâiaş dată la Sibiu, i-a scos din buimăceală şi le-a însuflat respect. Când parcurgea în preumblare străzile principale, urmat în depărtare de 2-3 paşi de camerierul (servitorul) său, publicul se răsfira cu respect înaintea lui golind trotuarul. Iar când se ivea în Piaţa cea mare, prin strade mici sau dosnice nu umbla, sentinela de la reşedinţa comandantului da signalul general de „Gewehr heraus!" (prezentaţi arma) şi soldăţimea de pază se punea sub arme. Când îl zărea primarul oraşului, corpolent şi el, sau vreun general, alergau la el făcând din mare depărtare cele mai profunde şi respectuoase complimente. Pe el îl numiau vienezii «der schöne Bischof» (episcopul frumos), iar împărăteasa regină Elisabeta îl alinta cu familiarul «Vater Schaguna». În anii 1867 şi 1868 locuiam ca student sextan şi septiman în Piaţa cea mare la un colonel Edler von Mosing, familie cu mare vază în cercurile mai înalte, ca instructor. Într-o zi îmi arătă un bilet de vizită, format mare, cu care era invitat de marele arhiereu la masă. Printre cuvintele de laudă, cu care-l glorifică, îmi zise: «Voi Românii, după moartea lui, trebuie să-l puneţi pe Şaguna între sfinţi!». (...) În 16/28 iunie 1873, într-o sâmbătă, înainte de amiazi am fost la rând eu şi amicul meu Andrei Ghidiu, actualul protopop al*

Caransebeşului. Când am părăsit localul, se iviră simptomele morţii. La 6 ore seara, colegii cari ne-au urmat ne-au adus trista ştire că s-a sfârşit din viaţă. Ştirea s-a răspândit ca fulgerul în toate părţile. Consistoriul s-a întrunit imediat în şedinţă plenară pentru desfacerea testamentului şi luarea măsurilor necesare. Corpul neînsufleţit a fost secţionat şi îmbălsămat şi aşezat în sale cea mare pe catafalc. Sfeşnic cu lumânări aprinse de ambele părţi câte 3. S-a ţinut priveghiu neîntrerupt cu cetiri din sfintele cărţi până miercuri în 20 iunie (2 iulie) 1873, când rămăşiţele pământeşti au fost transportate la Răşinari. O deznădăjduire generală, o presiune neobişnuită părea că domneşte în atmosferă şi apasă asupra tuturor, un simţ nedesluşit de părăsire a cuprins inimile noastre în zilele acelea de tristă aducere aminte, era nemărginitul gol ce l-a lăsat marele bărbat, stâlpul bisericii noastre, fala neamului românesc, prin apunerea sa în mormânt." [7]

Fig. 6. Episcopul Andrei Şaguna, fotografie executată la Băile Herculane în anii 1864-1865.

Evocări semnate de marele savant Nicolae Iorga (1871-1940) în anii 1903 şi 1909, publicate în presa vremii: *„Cu prilejul zilei de Sfântul Andrei, o parte din Românimea de dincolo - aş fi dorit să pot zice: toată, căci vrednicia omenească şi meritele faţă de neam nu pot fi umbrite în mintea oamenilor cu o cultură modernă de deosebiri confesionale - a comemorat prin scrieri şi cuvinte pe Andrei Şaguna, mitropolit al Românilor neuniţi din Ardeal şi Ungaria, baron din graţia împă-*

[7] *Revista Teologica, Sibiu, an XII, nr. 6-7/1923, p.247-252.*

ratului, şi din mila lui Dumnezeu unul din marii binefăcători ai naţiunii sale. Cei de peste munţi au dovedit astfel încă odată putinţa lor de a fi recunoscători, pe care, precum se ştie cu prisos, n'o împărtăşim cu dânşii. Puţine nume sunt aşa de populare în Ardealul românesc ca al lui Şaguna. Chipul lui, cu ochii străbătători şi larga barbă răsfirată, e în mintea tuturora şi-n conştiinţa generală, mult mai simţitoare şi mai statornică acolo, a intrat faptul definitiv că acest maiestuos bătrân a fost, de pe scaunul său de episcop, ca de pe un tron de rege, un cârmuitor de oameni şi un îndreptător al vremurilor, cărora nu li s-a supus, ca exemplele obişnuite ale omenirii, ci le-a întors de pe povârnişul lor spre culmea lui. Cât se va vorbi limba noastră pe cealaltă colină a munţilor-părinţi, Ardeleanul de legea Răsăritului - şi poate mâne şi cel unit cu Roma - va ţinea minte acest fapt. (...) Pomenirea lui Şaguna vine la timpul său şi astfel după moarte chiar marele arhiereu înrâureşte asupra soartei Bisericii întemeiate de dânsul. În toată viaţa lui el a luptat - şi a izbutit - pentru trei scopuri de căpetenie, pentru trei scopuri culturale şi morale, afară de scopul politic, al organizării bisericeşti autonome, pe care l-a atins. A vrut să facă din preoţii săi oameni de cultură şi de conştiinţă şi reprezentanţi adevăraţi ai naţiei româneşti. A vrut să înalţe demnitatea unui arhiereu român aşa de sus, încât să poată sta alături cu cei mai mândri reprezentanţi ai oficialităţii civile şi militare. A vrut ca această Biserică, de cultură şi demnitate, să fie pentru cei de altă lege şi de alt neam cetate de cremene cu porţile închise. (...) E greu de spus, în câteva cuvinte, cât datorim noi lui Andrei Şaguna. Zic noi, fiindcă românii de oriunde datoresc aceloraşi oameni aceeaşi recunoştinţă. Nu se poate aduce un serviciu esenţial unei părţi a neamului nostru fără ca acest serviciu să se întindă, în binefaceri culturale sau politice, asupra neamului întreg. Ce este al lor este şi al nostru, şi ne înfrăţim în cultul oamenilor mari ai trecutului, înainte de a înfrăţi sub conducerea oamenilor mari ai viitorului (...). Un popor poate să se ridice prin el, ar poate să fie ridicat şi târât de un om: românii din vremea lui Şaguna s-au ridicat prin el şi au fost târâţi de dânsul. (...) Domnilor, un om poate înlocui un popor; el a dovedit-o. A venit însă vremea ca şi un popor să înlocuiască un om. Omul acela nu mai e; datoria lui şi-a făcut-o, şi cu cugetul liniştit a închis ochii săi (...) Umbra lui se ridică astăzi, fiindcă o voim noi; mâine va dispărea, coborându-se unde-şi odihneşte oasele eroul Bisericii noastre din Ardealul de odinioară. Dar acei care fac parte din această Biserică trebuie să se împărtăşească, ca de o sfântă împărtăşanie, de sufletul care a fost în el" [8] .

[8] *N. Iorga, Viaţa românească în Ardeal, vol. V, Ed. Saeculum, Bucureşti, 2008; Idem, Ce pătimesc fraţii noştri, Ed. Saeculum, Bucureşti, 2011.*

Fig. 7. Mitropolitul Andrei Șaguna, fotografie de Büchner & Ziegler din Sibiu, circa 1868.

Caracterizare extrasă din lucrările istoricului Ioan Lupaș (1880-1967): *„Sărbătorind amintirea mitropolitului Șaguna, poporul român îndeplinește nu numai un act de pietate și de recunoaștere dreaptă a meritelor acestui bărbat providențial, ci săvârșește totodată și un lucru de mare folos pentru sine. Își întărește credința în forțele proprii, nădejdea în zile mai bune și conștiința ființei și destinației sale istorice: conștiința națională. O comparație cu oricare dintre acești mari arhierei ai trecutului românesc (...) n-ar putea fi decât în favorul mitropolitului Șaguna. Căci individualitatea lui, neobișnuit de multilaterală și complexă, nu e lipsită de nici una din însușirile și virtuțile, prin care unul sau altul din cei mai vrednici conducători bisericești ai românilor au reușit a câștiga recunoștința posterității și a-și încununa amintirea cu slavă neperitoare. Învățătură bisericească și profană; cultură vastă, câștigată în atâția ani lungi de călugărie harnică și trează; spirit de jertfă, din care au răsărit spre binele neamului și bisericii noastre, roade atât de îmbelșugate; fapte și îndrumări culturale de o epocală importanță, și idei înaintate, cum la puțini dintre contimporani se vor găsi, toate acestea într-o armonioasă îmbrățișare, constituesc individualitatea lui Șaguna. Ar fi însă o lacună, dacă am lăsa neamintită și o altă calitate însemnată a lui: destoinicia de diplomat și om politic din creștet până în tălpi, cum nu știm să mai fi fost vreunul printre căpeteniile noastre bisericești. Dar numele lui n-a fost îngropat deodată cu rămășițele-i trupești, după cum își exprimase el dorința într-un moment de amărăciune sufletească, ci a trecut prin moarte la nemurire. Astfel putem zice și noi, cum a zis despre el prietenul său Eötvös: Șaguna nu a murit ca să înceteze a trăi, ci a murit ca să trăiască mai glorios, să trăiască în veci. La mormântul din Rășinari*

pelerinează elevii seminarului Andreian în fiecare an, la ziua morții lu Șaguna. Cei mai aleși dintre dânșii tălmăcesc, în numele tuturor, sentimentele de evlavie și admirație în discursuri din care transpiră adeseori înțelegere dreaptă pentru opera marelui răposat, cum și năzuința de a se pătrunde de sfaturile înțelepte și de duhul luminat al glorioasei lui cârmuiri bisericești și naționale... Dacă viața cu numeroasele ei răutăți - mărunte și mari - n-ar omorî în sufletele tinere frumoase îndemnuri, cu care pleacă din școală și de la mormântul lui Șaguna, rândurile preoților și învățătorilor noștri ar trebui să se primenească în curând cu caractere ferme și hotărâte spre orice jertfă pentru lege și neam. Fă Doamne, ca viu să rămână sufletul lui Șaguna în slujitorii bisericii, în conducătorii patriei și în toți fiii națiunii române până la sfârșitul veacurilor, îndrumându-i spre căile idealului creștinesc al credinței și moralității neșovăitoare, al devotamentului și sacrificiului mântuitor. Numai urmând totdeauna căile acestea vom putea simți sufletul nemuritorului Andrei Șaguna sălășluindu-se întru noi și punând stăpânire deplină asupra tuturor rosturilor noastre bisericești, naționale și patriotice. Numai așa va putea fi poporul român, în orice împrejurări, viața și gloria acestui suflet Șagunian"[9].

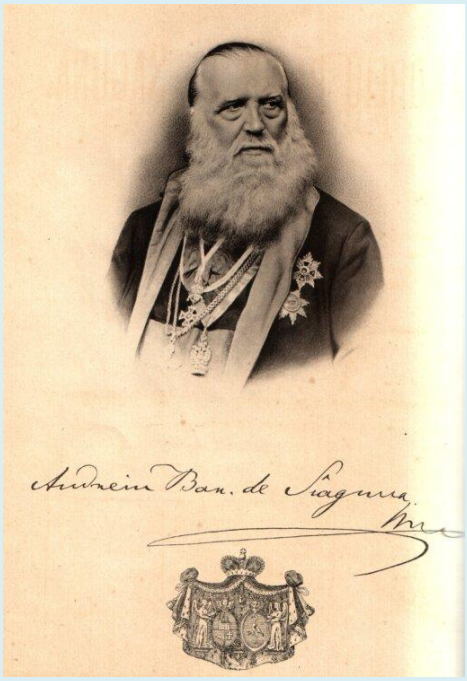

Fig. 8. Mitropolitul Andrei baron de Șaguna, fotografie, circa 1868.

[9] *Ioan Lupaș, mitropolitul Andrei Șaguna. Monografie istorică, Tipografia arhidiecezană, Sibiu, 1909; Idem, Scrieri alese despre mitropolitul Andrei Șaguna, Ediție, studiu introductiv și note de Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan și Pr. Petru-Toader Damian, Ed. Andreiana, Sibiu, 2021.*

Portret schițat de poetul și filosoful Lucian Blaga (1895-1961): *„Într-adevăr, nadirul istoric era așa de adânc, încât ortodoxia din Transilvania și poporul ei nu mai puteau să fie salvate prin propriile puteri. Numai printr-o intervenție a destinului, oarecum mai presus de conștiința românilor ardeleni, și printr-o intervenție care lua oarecum în răspăr voința dezorientată a acestora s-ar mai fi putut găsi o scăpare. (...) Sosirea omului a stârnit la Sibiu numai nedumerire și uluire. Cine era acest tânăr bărbat, în vârstă cam de treizeci și opt de ani, care venea de departe, aproape ca un trimis din altă lume, cu vorbe cam căutate, dar cu ochi ca două minuni? După vorbă și hârtii, el venea de la Karlowitz, dar, după puterea privirilor, el venea, fără îndoială, dintr-un basm. Sibienii, impresionți de apariție, își treceau șoaptele unul altuia. (...) Andrei a așezat temeiurile unei epoci care-i va purta numele. (...) El va trăi douăzeci și cinci de ani pe acest pământ ardelenesc, douăzeci și cinci de ani pe care și-i va închina exclusiv poporului său, ca un zidar fără pereche la o clădire cu creștetul menit să treacă dincolo de timp. Secretul acestei rodnicii trebuie să-l căutăm în parte într-un concurs fericit de împrejurări, dar secretul vredniciei trebuie să-l căutăm numai în însușirile și puterile ce și-au dat o singulară întâlnire în personalitatea arhiereului Andrei. Unele însușiri și puteri i-au căzut în dar deodată cu sângele strămoșesc ce l-a moștenit, altele le-a dobândit prin educație. (...) Ce aducea Șaguna cu sine în Transilvania ortodoxă, care nu cuprindea pe atunci decât aproape numai virtuțile somnolente și germinative? Intelectualii ardeleni, puțini la număr, sufereau prea mult de un complex căruia n-aș vrea să-i spun pe nume, dar ale cărui urmări luau toate formele unei conștiințe timorate. (...) Ardelenii sufereau de o îngustime de orizont spiritual și religios, cât și politic, de o îngustime explicabilă, dar oricum penibilă. (...) Șaguna aducea cu sine un orizont de o vastitate cum sibienii și românii ortodocși din Transilvania nu puteau să-l aibă. Șaguna venea la noi ca de la un centru la periferie, el descindea la noi din două vaste tărâmuri, din plenitudinea Bibliei și a ortodoxiei, din plenitudinea Împărăției. Orizontul lui Șaguna se desena pe două planuri: pe de o parte, acest orizont avea ceva ecumenic, pe de altă parte, ceva imperial. (...) Tot ce a obținut Șaguna pe plan bisericesc și pe plan politic, cultural și economic a obținut prin prestanța personalității sale și prin relațiile omenești ce și le-a stabilit în împărăție. Șaguna și-a însușit la perfecție formele istorice ale timpului și ale locului în care trăia. El și-a creat uneltele de lucru, puncte de vedere și metode, precum și o diplomație personală. (...) Nici o clipă Șaguna nu a fost surprins ca simplu spectator. El se angaja mișcându-se și mișcând. Nu există nici un domeniu al vieții publice care să nu-i fi atras interesul: întemeia școli primare la sate, licee, seminare; participa la examene, scria cărți didactice și, câteodată, cărți de mari pretenții, de-o necontestată valoare. A înființat o tipografie și o gazetă. Cap al Bisericii Ortodoxe din Transilvania, calm și neînfricat, el își identificase dintru început interesele cu ale popo-*

rului. (...) Lozinca lui era acțiunea. Constanta, incorigibila acțiune! (...) Mitropolia, reînființată, se înalță într-o strălucire de care niciodată nu s-a bucurat în trecut. Constituția acestei Biserici, statutul organic, făcea posibilă participarea mirenilor la treburile Bisericii, sub scutul căreia se soluționează multe chestiuni de interes obștesc. Biserica lui Șaguna era, de fapt, un mic stat în stat. Ea a devenit în realitate cadrul cel mai important al vieții noastre din Transilvania în deceniile care au urmat și ale căror întâmplări, când înălțătoare, când cumplite, nu s-au curmat decât în 1918. La sfârșitul vieții sale, mitropolitul Șaguna avea dreptul să privească înapoi cu mulțumire la roadele culese. Și cu o mulțumire totală la truda și la ostenelile depuse în cei 27 de ani cât i s-a dat să trăiască în mijlocul acestui neam ardelenesc, la care el totdeauna s-a simțit un «trimis» în sensul biblic al cuvântului. Un scriitor ardelean din generația mai tânără a încercat nu demult să arate că românii din Transilvania sunt, prin toate ale lor, stăpâniți de un mai accentuat sentiment sărbătoresc decât românii din celelalte provincii. Ardeleanul are față de viață un mai pronunțat sentiment al duminecii. Remarca nu este lipsită de temei. Acest sentiment duminecal ce-l revărsăm noi, ardelenii, asupra vieții și asupra lumii înconjurătoare ține poate de ereditatea și de firea noastră și-l aducem poate din timpuri vechi. Mi se pare însă că, prin venirea lui Andrei Șaguna în Transilvania, sentimentul acesta colectiv a fost întărit din cale-afară. M-am ostenit să surprind în bătăile de lumină ale veacului profilul acestui arhiereu, care a venit în Transilvania datorită unei armonii prestabilite a destinelor omenești. Și acum, la sfârșit, nu găsesc alte cuvinte mai potrivite pentru a caracteriza pe Andrei Șaguna, omul și fața bisericească, decât acestea: el a fost întruparea duminecii printre noi" [10].

[10] *Lucian Blaga, Izvoade, ediția a 3-a, Ed. Humanitas, București, 2011, pp. 179-197.*

Fig. 9. Mitropolitul Andrei Șaguna, fotografie de Veress Ferenc, 1871.

Sinteză semnată de renumitul profesor nord-american Keith Hitchins (1931-2020): *„O evaluare a locului lui Șaguna în dezvoltarea istorică a românilor din Transilvania trebuie făcută în cele două zone principale în care el a activat: Biserica și politica. Mulți dintre contemporanii săi, în special intelectualii laici, au înclinat să-l vadă în primul rând ca ființă politică, un strateg maestru al cărei țel principal a fost să domine mișcarea națională. Această părere pare să fi fost preponderentă în rândul oficialităților austriece, atât de la Viena cât și din Transilvania. O astfel de apreciere, însă, descoperă că ei înșișI erau captivați de politică și că le lipsea perspectiva. Șaguna nu era, de fapt, interesat de politică, pe care n-o considera carieră, sau să realizeze țeluri politice. Și trebuie spus că el nu era un conducător politic deosebit de creator. Cu toate că era, desigur, personalitatea principală a vieții politice românești din vremea sa, el a condus treburile națiunii în conformitate cu căile tradiționale ale predecesorilor săi ortodocși și uniți. El, de pildă, n-a încercat să organizeze un partid politic regulat și se pare că a evitat practicarea politicii ca fiind producătoare de diviziuni și ineficace - un punct de vedere determinat, poate, de credința sa că românii nu pot deveni o forță politică efectivă și independentă prin propriile lor eforturi. El a preferat să gândească în termenii valorilor spirituale și morale decât în cei ai partidelor și ideologiilor politice. Există dovezi numeroase pentru a sugera că el nu a apreciat natura atotcuprinzătoare a ideii de naționalitate sau a statului modern. Într-un fel, el era opus ambelor pentru că a continuat să gândească în termenii unor categorii separate cum sunt Biserica și statul și națiunea, fiecare cu drepturi și o menire proprii, prin*

care se distinge de celelalte. Nu este de mirare, deci, că subordonarea Bisericii față de națiune l-a surprins ca fiind nefirească. Succesele principale ale lui Șaguna și contribuțiile sale cele mai de durată la dezvoltarea istorică românească se găsesc în activitățile sale ecleziastice. El a făcut din Biserica Ortodoxă o forță socială mai activă decât fusese vreodată, înzestrând-o cu instituții puternice și reglementând participarea laicilor în treburile ei la toate nivelele și făcându-o în felul acesta mai răspunzătoare la nevoile și dorințele masei credincioșilor. El a bazat aceste realizări pe ceea ce a văzut a fi modelul fundamental al dezvoltării umane, or așa cum s-a exprimat el, sursele eterne ale vitalității și progresului uman, și anume tradiția spirituală creștină și primatul legii. Pe acestea s-a străduit să le adapteze la nevoile și aspirațiile specifice ale poporului său în vremea lor. Procedând astfel el a contrazis vechiul clișeu despre Ortodoxie ca fiind detașată de cele pământești. Metoda sa consta în reconcilierea moștenirii ortodoxe răsăritene seculare a poporului său cu noua învățătură venind din Apus; prima, credea el, va pune pe cea de a doua într-o perspectivă corespunzătoare și va da poporului său posibilitatea de a trage foloase depline din învățământul laic mai degrabă decât să fie dominat de acesta. Într-un fel, toate împlinirile sale principale - restaurarea Mitropoliei ortodoxe, redactarea Statutului Organic și reînviorarea misiunii sociale a Bisericii - au fost îndreptate spre realizarea armoniei între spiritualitatea lăuntrică a Ortodoxiei, care transformă viața omului din interior schimbându-i inima și mintea, și formele exterioare ale organizării sociale, care au menirea să satisfacă năzuințele imediate ale unei națiuni către progres politic și economic. Într-o epocă a naționalismului el nu a fost un naționalist. El a fost, mai degrabă, ultimul dintre marii ierarhi-conducători naționali.” [11]

[11] *Keith Hitchins, Ortodoxie și Naționalitate. Andrei Șaguna și românii din Transilvania 1846-1873, prefață de Pompiliu Teodor, traducere de pr. Aurel Jivi, Ed. Enciclopedică, București, 2016, p. 318-320.*

Fig. 10. Mitropolitul Andrei Șaguna, fotografie din albumul său aniversar, 1871.

„Statura Șagunianǎ”, portret semnat de mitropolitul Bartolomeu Anania (1921-2011) al Clujului: *„Andrei Șaguna este, mai presus de toate, un erou al demnității românești. Acest macedonean inteligent, cult, instruit, înzestrat cu o rară luciditate practică, crescut printre niște străini care nu arareori se vor fi arătat în răspăr cu conștiința lui națională, a intuit, ca nimeni altul în vremea lui, politica Vienei habsburgice: desființarea oricărui centru de autoritate spirituală pentru românii din Transilvania. Prin unirea din 1700, un centru s-a strămutat la Roma, dar nu fără filtrul umilitor al Esztergomului. Îndată după aceea, în 1701, a fost desființată Mitropolia ortodoxă, iar românii „neuniți”, lăsați câteva decenii fără nici un episcop, au fost puși sub jurisdicția Mitropoliei de la Carloviț și, tot sub semnul înjosirii, siliți să fie păstoriți de episcopi sârbi. Dacă de politica umilitoare n-au fost cruțați nici măcar cei ce acceptaseră unirea (vezi prezența supraveghetoare a „teologului” iezuit, vezi teribila dramă a lui Inochentie Micu), cu atât mai mult o majoritate care se încăpățâna să nu cedeze în fața enormelor presiuni ale Curții imperiale. După o sută cincizeci de ani de la desființarea Mitropoliei, Andrei Șaguna era de abia al doilea episcop român al ortodocșilor din Transilvania, dar sub autoritatea Mitropoliei de la Carloviț, unde, de altfel, își petrecuse o parte din anii tinereții. Ei bine, din cei douăzeci și cinci de ani ai pastorației sale la Sibiu, primii cincisprezece au fost cheltuiți în eforturile de a ieși de sub jurisdicția sârbească și de a-și dobândi autonomia administrativă și pastorală. Așadar, întrucât sârbii erau tot ortodocși, nu se punea problema autonomiei religioase, ci a celei strict naționale, ceea ce presupunea o strategie menită să învingă sensibilitățile Vienei. Știind că cea mai bună metodă de a-ți neutraliza dușmanul este aceea de a ți-l face prieten, el și-a pus în joc întreaga lui zestre intelectuală, duhovnicească,*

diplomatică și, nu în ultimul rând, farmecul unei personalități de primă mărime, spre a smulge decretul imperial de reînființare a Mitropoliei ortodoxe a Transilvaniei. Toate celelalte opere pe care le-a înfăptuit, precum reorganizarea administrativă, Statutul organic, învățământul teologic, școlile confesionale, presa, proprietățile și multe altele, aveau menirea de pregăti și, apoi de a consolida marea operă de restaurare a demnității românești și a sentimentului nostru de unitate națională prin Biserică. Șaguna a fost și rămâne un dar al lui Dumnezeu" [12].

Sursa:
https://radiorenasterea.ro/sfantul-mitropolit-andrei-saguna-in-zece-portrete-si-descrieri-deosebite-restituiri-la-zece-ani-de-la-canonizare/

[12] *După un manuscris trascris și publicat de pr. dr. Bogdan Ivanov în ziarul „Monitorul de Cluj", în toamna anului 2012.*

Dr. Mircea Gheorghe Abrudan - Sfântul ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei - „o întrupare a duminicii printre noi”

Pe 16 iunie 1873, într-o după masă de sâmbătă, adormea în Domnul în reşedinţa sa din Sibiu, marele arhiepiscop şi mitropolit al românilor ortodocşi din Transilvania şi Ungaria, Andrei Baron de Şaguna. Nu păşise decât pe cea de-a 65-a treaptă a vieţii pământeşti, însă sfârşitul îi fusese grăbit, conform fişei medicale, de o combinaţie de probleme cardiace, ateroscleroză şi extenuare. Plâns de întreaga societate transilvană, încărcat cu elogii de demnitarii statului austro-ungar şi de împăratul Franz Joseph de la Viena, mitropolitul a fost condus cu modestia cerută prin testament pe Calea Dumbrăvii şi coborât în glia Răşinarilor, lângă streaşina bisericii mari a acestei localităţi de români harnici şi darnici, din care au odrăslit Octavian Goga şi Emil Cioran. Va străjui de aici iubita-i naţiune şi biserică până în toamna lui 2011, când în urma consacrării lui în galeria Sfinţilor români de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, a fost adus într-o frumoasă procesiune în burgul sibian şi adăpostit spre cinstire în Catedrala-i frumoasă, pe care deşi o dorise şi plănuise, nu a apucat să o şi ridice [13] .

---

[13] *Johann Schneider, Ecleziologia organică a mitropolitului Andrei Şaguna şi fundamentele ei biblice, canonice şi moderne, traducere de diac. Ioan I. Ică jr., Ed. Deisis, Sibiu, 2008; Mircea Păcurariu, O viaţă dăruită Bisericii şi Neamului. Sfântul Ierarh Andrei Şaguna, Mitropolitul Transilvaniei, Ed. Andreiana, Sibiu, 2012; Keith Hitchins, Ortodoxie şi Naţionalitate. Andrei Şaguna şi românii din Transilvania 1846-1873, traducere pr. prof. dr. Aurel Jivi, Ed. Enciclopedică, Bucureşti, 2016; Mircea-Gheorghe Abrudan, Ortodoxie şi Luteranism în Transilvania între Revoluţia Paşoptistă şi Marea Unire. Evoluţie istorică şi relaţii confesionale, Ed. Andreiana/Presa Universitară Clujeană, Sibiu/Cluj-Napoca, 2015; Voichiţa Bîţu, Bogdan Andriescu, Andrei Şaguna (1808-1873). Biobibliografie, ediţia a II-a, revizuită şi adăugită, Ed. Andreiana/Ed. Armanis, Sibiu, 2012.*

Aidoma impozantului edificiu eclesial românesc, dintre zidurile cetăţii săseşti, Andrei Şaguna a fost şi rămâne un simbol al demnităţii româneşti într-o Transilvanie, care până la venirea lui fusese dominată de trei naţiuni politice - ungurii, saşii şi secuii - care refuzaseră, în mod repetat, să-i recunoască naţiunii române dreptul la o existenţă fraternă, leguită şi egală, nu tolerată şi subordonată. Majoritatea covârşitoare a istoricilor şi cercetătorilor care s-au aplecat asupra vieţii şi activităţii sale au arătat că orice evaluare a locului mitropolitului Şaguna în dezvoltarea istorică a românilor ardeleni este indisolubil legată de toate palierele esenţiale ale umanului: spiritual-bisericesc, social-politic şi cultural-naţional. Pe scurt, orice istorie a Transilvaniei secolului al 19-lea nu poate fi scrisă fără a se aminti numele lui Şaguna.

Dar ce relevanţă poate avea această observaţie într-o lume care pare că nu mai e interesată de adevăratele valori ale spiritului, ale culturii, ale divino-umanului, ale firescului şi bunului simţ până la urmă? Pseudo-cultura, parvenitismul, şmecheria, hoția, kitschul, grobianul ura și dezbinarea par a fi pus stăpânire pe societatea românească contemporană, având uneori chiar neobrăzarea că prezintă actualitatea ca pe o continuare a ceea ce existase şi în trecut!?! Şi totuşi! Viața și opera Sfântului mitropolit Andrei Şaguna ne demonstrează că neamul acesta a născut şi caractere care au pus înaintea oricărui interes personal şi partinic, interesul şi bunăstarea comunităţii, a naţiunii, a bisericii, într-un cuvânt a valorilor perene şi adevărate.

Născut în nord-estul Ungariei, în Mişcolţ dintr-o familie de negustori macedo-români la 20 decembrie 1808/1 ianuarie 1809 (stil nou), Anastasiu Şaguna a avut parte de o educaţie aleasă începând de acasă, trecând prin gimnaziul piarist, continuând cu studii de drept şi filosofie la Universitatea din Pesta şi desăvârşindu-se cu cele teologice în Seminarul de la Vârşeţ.

Crescut în această ambianţă cosmopolită a Pestei şi în mediul provincial bănăţean de la începutul secolului XIX, Şaguna va da dovadă pe întreg parcursul vieţii de o deschidere culturală remarcabilă, bogatul său orizont fiind îmbogăţit prin călătoriile, prieteniile şi slujirile sale ulterioare din cadrul Mitropoliei Carloviţului.

Operele sale livreşti, dar mai ales corespondenţa sa - din care au fost publicate până acum 10 volume la Cluj-Napoca și Sibiu - ni-l descoperă în deplina sa anvergură de ierarh cărturar şi abil diplomat, cu un caracter poliglot (vorbea şi scria în româneşte, maghiară, germană şi sârbeşte, la care se adaugă cele două limbi clasice: greaca şi latina).

Privind viaţa şi activitatea sa desfăşurată pe diferite planuri eclesial, social, politic, naţional, educaţional şi cultural - vom observa că Sfântul mitropolit Andrei Şaguna a început şi dus la bun sfârşit o veritabilă acţiune de renaştere bisericească a Ortodoxiei transilvănene. Urcat în scaunul episcopal ortodox al Ardealului, în primăvara anului 1848, Şaguna lansa strategia sa pastorală afirmând: „se cere de la mine, ca prin ocârmuirea mea, să se pună în lucrare reînvierea diecesei noastre transilvane, şi ca reînvierea aceasta să corespundă trebuinţei bisericei, mântuirei poporului şi spiritului timpului” [14].

Pentru ducerea la îndeplinire a ţelului său, ierarhul Andrei a întreprins numeroase acţiuni, din sânul cărora nu au lipsit o rodnică activitate politică, o jertfelnică acţiune de organizare şi reorganizare a sistemului şcolar, de pe lângă parohiile întregii sale eparhii (circa 900), o rectitorire a seminarului teologico-pedagogic de la Sibiu, cu menirea de-a forma viitori preoţi şi dascăli bine pregătiţi, care să facă

[14] *Mitropolitul Andrei Şaguna, Texte alese, selecţie realizată de pr. Mircea Păcurariu, pr. Constantin Necula, Paul Brusanowski, Ed. Andreiana, Sibiu, 2010, p. 11.*

faţă provocărilor sociale, naţionale şi confesionale ale vremii, o continuă slujire liturgică şi iniţiativă pastorală, menită să resusciteze viaţa social-culturală a parohiilor şi credincioşilor ortodocşi, aduşi în pragul epuizării din pricina prigoanelor antiortodoxe şi prouniate ale Casei de Habsburg, şi nu în ultimul rând, o activitate publicistică şi editorială enormă pentru acea perioadă, prin publicarea şi editarea ziarului „Telegraful Român” - cel mai vechi periodic românesc care a apărut de la 1 ianuarie 1853 până în prezent neîntrerupt - a tuturor cărţilor de cult sau liturgice, precum şi a numeroase lucrări şi manuale teologice, istorice, literare şi pedagogice, o realizare remarcabilă rămânând peste veacuri Sfânta Scriptură, publicată între 1856-1858, şi intrată în istoria culturii române drept „Biblia lui Şaguna”.

Situat în fruntea mişcării naţionale a românilor din Transilvania, Şaguna nu a urmărit o carieră politică, ci a condus treburile naţiunii în conformitate cu căile tradiţionale ale predecesorilor săi. Arhivele vieneze, budapestane şi ardelene conţin nenumărate dovezi ale prestigiului şi trecerii de care s-a bucurat în faţa Curţii imperiale, dar şi a faptului că episcopul ortodox ardelean, din umilit şi prigonit, cum era înainte de paşoptism, devenise o voce românească respectată în cancelaria vieneză. Această anvergură politică nu o va mai egala nici un ierarh român.

Dar succesele şi contribuţiile şaguniene, cele mai de durată, la dezvoltarea istorică românească se găsesc în activităţile sale bisericeşti. Prin restaurarea scaunului mitropolitan al Ardealului în 24 decembrie 1864, desfiinţat prin trecerea la unirea cu Roma în 1700 a unei părţi a clerului ortodox transilvănean, şi organizarea mitropoliei pe bazele constituţionale ale Statutului Organic, Ortodoxia transilvană recăpăta dimensiunea sa sinodală devenind, prin antrenarea tuturor membrilor bisericii în gestiunea şi conducerea treburilor acesteia, bastionul de rezistenţă în faţa tendinţelor de uniformizare şi omogenizare a politicii de maghiarizare promovate de către guvernele ungare după naşterea Monarhiei dualiste în anul 1867.

Astfel, prin întreaga sa activitate organizatorică, politică şi culturală, Sfântul mitropolit Andrei Şaguna a făcut din Biserica Ortodoxă a românilor din Austro-Ungaria o forţă socială mai activă decât fusese vreodată, înzestrând-o cu instituţii puternice şi reglementând participarea laicilor în organizarea şi funcţionarea ei la toate nivelele, făcându-o în felul acesta mai răspunzătoare la nevoile şi dorinţele masei credincioşilor. Toate împlinirile sale principale au fost îndreptate spre realizarea armoniei dintre spiritualitatea lăuntrică a Ortodoxiei, care transformă ontologic viaţa omului, din interior schimbându-i inima şi mintea prin lucrarea Duhului Sfânt şi formele exterioare ale organizării sociale, care au menirea să satisfacă năzuinţele imediate ale unei naţiuni către progres politic, economic şi cultural.

Dintre mulţii cărturari care s-au străduit să portretizeze viaţa şi epoca mitropolitului prăznuit astăzi, consider că Lucian Blaga este cel care sintetizează şi caracterizează cel mai plenar pe omul şi ierarhul Andrei Şaguna. Privindu-l din perspectiva sentimentului religios-sărbătoresc colectiv al românilor ardeleni, filosoful afirma că „el a fost întruparea duminecii printre noi” [15].

Sursa:
https://radiorenasterea.ro/sfantul-ierarh-andrei-saguna-mitropolitul-transilvaniei-o-intrupare-a-duminicii-printre-noi/

[15] *Lucian Blaga, Izvoade, ediția a 3-a, Ed. Humanitas, București, 2011, p. 197.*

Prof. univ. Gheorghe Drăgulin - Temeiurile doctrinare ale mitropolitului Andrei Şaguna Temeiurile doctrinare ale mitropolitului Andrei Şaguna

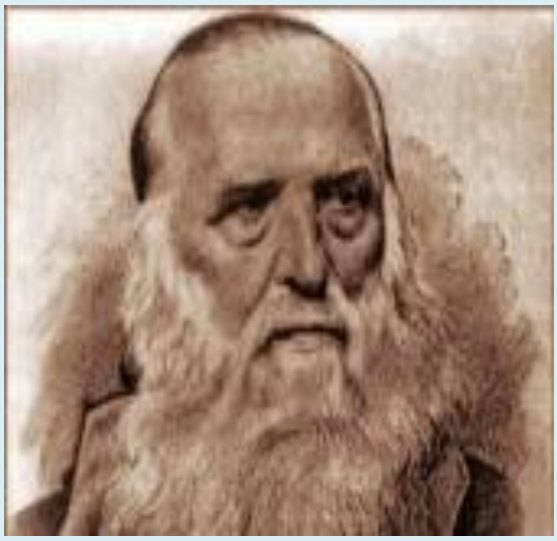

După un răstimp de investigaţie sistematică asupra vieţii şi activităţii a doi mari ierarhi ardeleni, mitropoliţii Simion Ştefan (†1656) şi Andrei Şaguna (†1873), Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române s-a pronunţat pentru canonizarea lor.

În cariera bisericească de mai târziu, viitorul mitropolit a avut de luptat cu ierarhia sârbă, care nu agrea o Biserică Ortodoxă autonomă în Ardeal. Pentru toate aceste întâmpinări, el a avut nevoie de temeiuri doctrinare ortodoxe foarte clare.

Ca om al veacului său, epocă de redeşteptare şi de ciocniri a naţiunilor, viitorul ierarh era la curent mai întâi cu toate dezbaterile de idei din apusul Europei. În peisajul bisericesc de aici circulau diferite mesianisme, ca acela al episcopului catolic Strossmayr. Dar cele mai înflăcărate idei le agita romantica germană, după crezul scriitorului Schelling îndeosebi.

Pe de altă parte, în filosofie, s-a impus sistemul idealist obiectiv al lui Hegel. În el se formulau critici exagerate referitoare la trecutul popoarelor slave şi la viitoarea lor dezvoltare în istorie. Clasicii filosofiei ruse au combătut aceste adevărate calomnii. Ei s-au străduit să arate că ţara lor a avut şi va avea în viitor o situaţie măreaţă. În acelaşi timp, mai ales de către reprezentanţii filosofiei religioase, s-au evidenţiat ideile de comuniune, de libertate, de unitate din societatea lor medievală. În ciocnirea de idei cu "occidentaliştii", aceştia şi-au propus reliefarea originalităţii drumului de dezvoltare în istorie a Rusiei.

"Ulterior, în deceniul al cincilea, ideologul slavofil A.S. Homiakov a încercat să creeze un sistem filosofic propriu, care era diametral opus doctrinei lui Hegel şi care respingea multe din principiile ei" (A. Iovciuk, "Dialectica lui Hegel şi filosofia rusă din secolul al XIX-lea", în "Probleme de filosofie", traducere, nr. 4, 1957, p. 89).

Printre scrierile sale din această etapă întâlnim una intitulată "Document historique sur la révélation des destinées providentielle des nations slavei" (Acad. Rom. III 2009). Teologia autorului se precizează şi mai mult în articolele "Despre vechi şi nou", publicate în 1839. La acestea se referă şi I.S. Kireevski când tipăreşte "Răspuns lui A.S. Homiakov" (1861).

Pentru a arăta prăpastia spirituală în care ajunsese adversarul său german, acesta a recurs la argumente din istoria, dar îndeosebi din trecutul medieval al Ortodoxiei ruse. În instituţia acestei Biserici se păstrează toate virtuţile după care năzuiau oamenii veacului al XIX-lea: unitatea, libertatea, comuniunea în iubire. După părerea lui A.S. Homiakov, adevărata credinţă se perpetua numai în Răsărit, care trebuie să cheme la sine pe toţi oamenii. Este un apel la trăirea în sobornicitate, adică în unitate internă de credinţă şi în unitate externă de manifestări, după rânduiala înţelegerii, a chibzuirii în comun.

Chiar dacă nu a avut o formaţie teologică sistematică, A.S. Homiakov aduce în ajutor mărturiile Sfinţilor Părinţi, pe care le menţionează în multe dintre scrierile sale. Tot aici reproduce el idei şi fragmente din "Enciclica Patriarhilor Ortodocşi de la 1848", trad. rom., p. 132: "

Apoi, la noi n-au putut niciodată nici patriarhi, nici sinoade să introducă lucruri noi, pentru că apărătorul religiei este însuşi corpul Bisericii, adică poporul însuşi, care vrea ca religia să-i fie veşnic neschimbată şi la fel cu a Părinţilor săi".

Cum Biserica Rusă, după reforma lui Petru cel mare, favorizase exagerarea rolului ierarhiei, desigur că citatul abia reprodus sublinia importanţa activităţii laicilor în viaţa Bisericii. Ideea sobornicităţii ortodoxe este întărită de autor prin amintirea rolului Frăţiilor ortodoxe de odinioară. Lupta lui A.S. Homiakov pentru ideile sale este purtată şi în Apus. În revista "Lâunion chrétienne" a lui Wladimir Guettée, de la Paris, el a publicat printre altele o scrisoare despre înţelesul noţiunilor "catolic" şi "sobornicesc". Documentul s-a impus împotriva interpretării iezuitului Père Gagarin.

Ideea organicului, preluată de la slavi, este susţinută şi cu elemente din peisajul bisericesc grec. Argumentul existenţei "comisiilor mixte" greceşti, pe care el le aminteşte, măreşte importanţa elementului laic în activitatea duhovnicească.

Poziţia aceasta teologică va fi îmbogăţită de către ierarhul ardelean şi prin aportul trecutului românesc. În manualele sale de istorie bisericească, el aminteşte de actul patriarhului Antonie din 1391, în care se stipulează ca alegerea egumenului Mănăstirii Peri să se facă numai de către duhovnicii şi vieţuitorii aşezământului.

Dintre numeroasele studii, care arată legătura ideilor mitropolitului Andrei Şaguna cu acelea ale lui A.S. Homiakov, amintim pe acela semnat de Albert Scherrer-Keller, "Wesen und Auftrag der Kirche aus der Sicht der neueren rumänisch-orthodoxen Theologie", Zürich, 1973, p. 49.

O concepţie cu mare circulaţie în eclesiologia ortodoxă română modernă

Că ideea sobornicităţii cultivate de mitropolitul Andrei în Ardeal este un ecou îndepărtat al unei anumite teologii ruse a veacului său pledează şi manualele şcolare pe care el le-a alcătuit. Cele mai timpurii şi cele mai numeroase - cel puţin patru - sunt din domeniul dreptului canonic. Acestea au fost traduse în limba rusă, iar unele şi în limba germană. În preajma anilor 1870 au apărut în revistele ruseşti şi recenzii ale lor. De asemenea, specialiştii în domeniu, precum S. Berdnikov şi A. Krasnogen, le-au citat la cursurile respective.

Între atâtea aplicaţii în viaţa Bisericii, în activitatea şcolii şi în preocupările presei, activizarea elementului laic a reţinut cel mai mult atenţia teologilor. Împreună cu clericii, mirenii sunt chemaţi la lucrarea de mântuire a oamenilor, datorită stării harice pe care o au. Ei sunt un element constitutiv al aşezământului mântuirii. De aceea un preot ortodox nu începe serviciul divin duminical fără prezenţa poporului în lăcaş.

Dintre cele trei căi ale contribuţiei acestora, participarea la lucrarea sfinţitoare înseamnă prezenţă la Liturghie şi la Sfintele Taine. Mai înainte de acestea, funcţia învăţătorească îi solicită la mărturisirea credinţei înaintea oamenilor şi la acţiuni didactice bisericeşti. În sfârşit, ca preocupare cârmuitoare sau jurisdicţională, mirenii pot participa la administraţia bisericească şi la judecarea litigiilor dintre cler şi popor.

Apreciat la catolici ca poziţie necanonică sau chiar ca protestantizată, rolul pe care Sfântul Andrei Şaguna l-a conferit poporului în Biserică are şi un merit evident,

unificator. Teologul ardelean nu a comis greşeala lui A.S. Homiakov, care sugera şi o oarecare minimalizare a ierarhiei.

"Şagunizarea" Bisericii Ortodoxe Române

Expresia aceasta aparţine patriarhului Justinian, tipărită în volumul VI al "Apostolatului social". Este cazul mai întâi cu episcopul Calistrat Bârlădeanul, care ar fi vrut ca prevederile "Statutului organic" să fie introduse şi în bisericile din România. Propunerea acestuia era însoţită însă de acuzaţii neîntemeiate, care i-au dăunat credibilităţii lui.

După Primul război mondial, s-a pus problema unificării bisericeşti din toate provinciile româneşti. S-au distins în aceste preocupări patriarhul Miron Cristea şi reputaţii canonişti Valerian Şesan, Nicolae Popovici, Gheorghe Ciuhandru. Cel dintâi a redactat atunci volumul "Principii fundamentale pentru organizarea unitară a Bisericii Ortodoxe Române", Bucureşti, 1920. În această lucrare, tradiţia şaguniană era vizibil promovată.

Despre urmaşul în scaunul mitropolitan din preajma anilor 1940, titularul Catedrei de drept canonic de la Facultatea de Teologie din Sibiu constata: "Cuvântul şi scrisul său, încă dintru început, urmăresc făptura principiilor şaguniene dincolo de expresia lor juridică, în adâncurile doctrinei din care-şi trag viaţa, în care-şi găsesc suportul existenţial.

Şaguna nu mersese atât de departe; le cunoştea desigur temeiurile doctrinare, dar nu le-a cercetat îndeosebi şi nu le-a trecut prin retorta gândirii teologice.

Acest lucru îl face cu o măiestrie rară IPS Mitropolit Nicolae, interpretând teologic sensul tradiţiei şaguniene în general, şi în special principiul autonomiei bisericeşti, piatra de temelie a organizaţiei, cuprinsă în "Statutul organic". Prin aceasta se realizează o completare doctrinară a şagunismului, o dezvoltare firească a lui" (Pr. dr. Liviu Stan).

În largul opiniilor ştiinţifice de la noi au mai studiat tema în discuţie şi alte categorii de intelectuali. Este vorba despre ierarhii: Nicolae Popea, Ioan Mihălcescu, Grigore Comşa şi, de asemenea, despre istoricii: Petre Gârboviceanu, Nicolae Dobrescu şi Ioan Lupaş.

La vremea ei, legislaţia patriarhului Justinian s-a înnobilat prin împroprierea unor generoase teme şi principii ale gândirii marelui mitropolit Andrei Şaguna.

Acestea şi vieţuirea lui ortodoxă şi patristică exemplară l-au învrednicit de recenta canonizare.

Teodor Danalache - Andrei Şaguna

Andrei Şaguna a fost unul dintre cei mai mari ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania, în decursul secolului al XIX-lea. În ziua de 21 iulie 2011, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat canonizarea mitropoliţilor Transilvaniei Andrei Şaguna (30 noiembrie) şi Simion Ştefan (24 aprilie).

Sfântul Andrei Şaguna (1808-1873)

Anastasie Şaguna s-a născut la 20 decembrie 1808, în localitatea Miscolţ, în nord-estul Ungariei, din negustorii aromâni Naum şi Anastasia. După ce va termina Şcoala greco-valahă din localitatea natală, tânărul va urma studii de Drept şi Filosofie, la Budapesta. În cele din urmă, tânărul studios va urma şi cursurile de Teologie Ortodoxă, în oraşul Vârşeţ.

La insistenţa arhiepiscopului romano-catolic Ştefan Ficher, tatăl viitorului mitropolit, rămânând falit, a trecut la catolicism, împreună cu toată familia, precum era legea pe atunci. Aceeaşi lege însă prevedea că, la vârsta de 18 ani, copiii se puteau întoarce la religia natală. Astfel, la vârsta de 18 ani, toţi cei trei copii ai familiei Şaguna s-au întors la dreapta credinţă ortodoxă.

În anul 1832, la vârsta de numai 24 de ani, Anastasie Şaguna se va aşeza la Mănăstirea sârbească Hopovo, unde se va nevoi, ca frate, vreme de un an. Mai apoi, în ziua de de 12 octombrie 1833, el este tuns în monahism, la Mitropolia din Carloviţ, primind numele Andrei.

În scurt timp, monahul Andrei Şaguna va fi hirotonit ierodiacon şi ieromonah. Vreme de 13 ani, el va sluji cu multă râvnă în Biserica Ortodoxă a Serbiei. Nu după multă vreme, el va fi hirotesit protosinghel şi arhimandrit, în semn de recunoştinţă pentru vrednica lui slujire în cadrul Bisericii Ortodoxe Sârbe.

În anul 1842, ieromonahul Andrei Şaguna este numit profesor la Seminarul Teologic Ortodox din Vârşeţ, iar mai apoi este numit egumen, la mănăstirile ortodoxe sârbeşti Iazac, Besenovo, Hopovo şi Kovil.

În anul 1846, după moartea episcopului Vasile Moga, primul episcop român din Sibiu, arhimandritul Andrei Şaguna este numit vicar-general al Episcopiei din Sibiu. Mitropolitul ortodox sârb Iosif Raiacici este cel care l-a instalat în funcţie, hirotonia întru arhiereu a părintelui Şaguna fiind săvârşită tot de acesta, în Catedrala din Carloviţ, în anul 1848.

Episcopul Andrei Şaguna s-a implicat cu toată puterea în mişcarea revoluţionară a românilor transilvăneni, fiind co-preşedinte al Adunării Naţionale de la Blaj, din 3/15 - 5/17 mai 1848. Adunarea Naţională, formulând un document cu 16 revendicări politico-naţionale, l-a ales pe episcop ca delegat de seamă, în fruntea unei comisii, spre a duce tratative cu împăratul, la Viena.

Mitropolia din Sibiu fusese desfiinţată în anul 1701, aici rămânând numai o Episcopie. Datorită personalităţii de seamă a noului ierarh din Sibiu, în ziua de 24 decembrie 1864, Episcopia din Sibiu este ridicată pentru a doua oară la rangul de Mitropolie, având autonomie proprie, desprinzându-se de Mitropolia ortodoxă sârbă din Carloviţ.

Tot în anul 1864, după 16 ani de rodnică activitate bisericească, culturală şi naţională, episcopul Andrei Şaguna este numit mitropolit al Ardealului. În acea vreme, slujbele arhiereşti erau săvârşite în Biserica Grecească din Sibiu, aflată atunci pe locul actualei catedrale. Deşi mitropolitul nu a reuşit să ridice o catedrală în Sibiu, el a izbutit însă să cumpere actuala Reşedinţă Mitropolitată, precum şi câteva clădiri din centrul oraşului.

În ziua de 28 iunie 1873, vrednicul mitropolit Andrei Şaguna adoarme în Domnul, fiind îngropat, în chip smerit, lângă Biserica Sfânta Treime, din comuna Răşinari, judeţul Sibiu, precum a lăsat scris în testament. Slujba de înmormântare a fost săvârşită de un singur preot, precum şi-a dorit, şi anume de ieromonahul Gherman Bogdan, duhovnicul său.

Şaguna a rămas în amintirea poporului ca un om al rugăciunii şi al faptei, fiind tot timpul prezent la sfintele slujbe şi în mijlocul credincioşilor.

La scurtă vreme după trecerea la cele veşnice a mitropolitului, în jurul său a luat naştere un adevărat cult popular. Astfel, în multe case creştineşti din Ardeal, chipul Mitropolitului Şaguna era aşezat lângă icoane, el fiind văzut ca cel care a contribuit decisiv la renaşterea vieţii naţionale, politice, culturale şi spirituale a românilor transilvăneni.

Andrei Şaguna, cărturarul cu viaţă sfântă

Andrei Şaguna a arătat o mare grijă pentru bunul mers al şcolilor de la sate, o parte înfiinţate chiar de el, precum şi pentru Institutul Teologic din Sibiu. De asemenea, ierarhul s-a ocupat şi de organizarea învăţământului ortodox românesc de toate gradele din Transilvania. Sub îndrumarea lui s-au înfiinţat aproape 800 de şcoli în Arhiepiscopia Sibiului, toate îndrumate de Biserica Ortodoxă. Ierarhul a tipărit mai multe manuale şcolare, cerând profesorilor de seamă să scrie şi ei manuale, pentru disciplinele lor, spre a fi tipărite.

Pentru ajutorarea celor fără resurse materiale, episcopul a înfiinţat la arhiepiscopie mai multe fundaţii, din care se acordau burse. Sunt renumite bursele Emanuil Gojdu, dăruite de un avocat aromân din Budapesta.

Andrei Şaguna a înfiinţat tipografia eparhială din Sibiu, aici tipărindu-se, numai în vremea lui, peste două sute de lucrări, precum şi ziarul "Telegraful Român", care va apărea neîntrerupt, încă din ziua de 3 ianuarie 1883. În anul 1852, la această tipografie va lua naştere şi calendarul bisericesc, în formă de agendă, care se va tipări până astăzi.

În anul 1868, pentru buna organizare a Bisericii Ortodoxe din Transilvania, mitropolitul a întocmit un renumit Statut Organic de Funcţionare. De asemenea, el este şi autorul câtorva lucrări de teologie. Tot el contribuie semnificativ şi la înfiinţarea Asociaţiei Astra, în anul 1861, pentru literatura şi cultura naţională.

Silviu Dascălu - Sfântul Andrei Șaguna, luminătorul românilor ardeleni

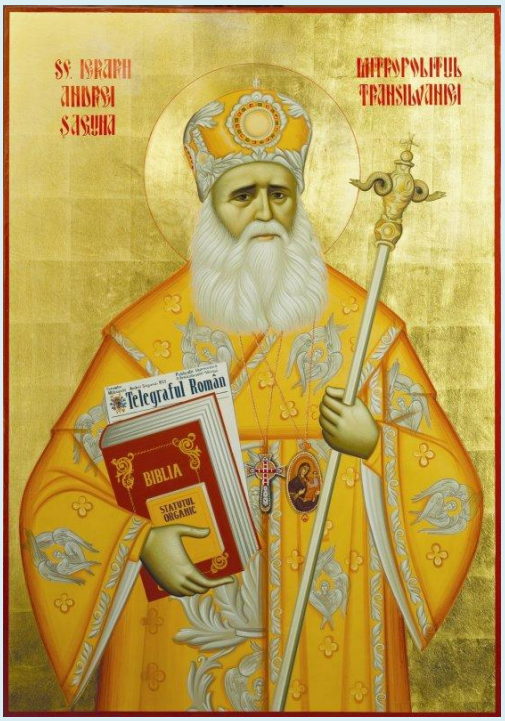

Dumnezeu a rânduit întotdeauna oameni providențiali acolo unde a fost nevoie mai mare de ei. Un astfel de om a fost Sfântul mitropolit Andrei Șaguna, ctitor de credință și cultură, om al rugăciunii și un deosebit luptător pentru propășirea românilor ardeleni. Într-o perioadă dureroasă pentru românii ortodocși din Transilvania, Sfântul Andrei Șaguna a fost lumânarea care a reaprins candela credinței și a speranței în sufletele tuturor românilor prigoniți. Tocmai de aceea a și fost numit „Mesia al ardelenilor”.

De numele Sfântului Andrei Șaguna, prăznuit de Biserica Ortodoxă Română pe 30 noiembrie, se leagă atât de multe lucruri, încât este dificil să îi conturezi o biografie în doar câteva rânduri.

A avut o deosebită activitate ca ierarh, cea mai mare realizare fiind reînființarea Mitropoliei Transilvaniei, dar și ca om de cultură, tipărind numeroase cărți de folos duhovnicesc și îngrijindu-se ca toți românii să învețe să scrie și să citească. A fost în același timp un deosebit filantrop, îndemnând preoții parohi să facă colecte pentru cei năpăstuiți, înființând școli pentru orfani sau făcând milostenie din puținii bani pe care îi avea.

S-a născut în 1808 în Mișcolț, Ungaria, a studiat la Universitatea din Pesta filosofia și dreptul, iar apoi teologia la Vârșeț. A intrat în monahism la mănăstirea sârbească Hopovo, iar apoi a îndeplinit numeroase funcții administrative în cadrul Bisericii Ortodoxe Sârbe.

În 1846, după moartea episcopului român de la Sibiu, Vasile Moga, mitropolitul ortodox sârb de la Karlovitz, Iosif Raiacici, l-a numit pe arhimandritul Andrei Șaguna vicar general al Episcopiei vacante de la Sibiu. A fost hirotonit arhiereu în Catedrala ortodoxă din Karlovitz, făgăduința sa de atunci fiind să-i ridice pe românii ardeleni spre tot ce este bun şi înălţător.

Învăţământul ortodox românesc, o prioritate în agenda mitropolitului Șaguna

Părintele academician Mircea Păcuraru a subliniat într-unul din articolele sale activitatea politică a mitropolitului. Acesta s-a implicat cu toată fiinţa lui în mişcarea revoluţionară a românilor transilvăneni. A fost copreşedinte al Adunării naţionale româneşti de la Blaj, din 3/15 mai, cea care a formulat un program cu 16 revendicări politico-naţionale, apoi tot Adunarea l-a delegat în fruntea unor intelectuali români ca să ducă la Viena aceste petiţii. Şaguna le-a prezentat împăratului, primind asigurări că ele vor fi satisfăcute.

Organizarea învăţământului ortodox românesc de toate gradele din Transilvania a fost un alt proiect de pe agenda ierarhului ardelean.

Mitropolitul Șaguna a îndrumat întregul învățământ românesc, cerând profesorilor să întocmească manuale fiecare pe specialitatea lui. Sub îndrumarea lui s-au înfiinţat aproape 800 de şcoli în Arhiepiscopia Sibiului, un lucru extraordinar având în vedere că la acea dată existau 900 de parohii. Iar aceste școli nu erau coordonate de autoritățile maghiare, ci de Biserică. O dovadă a implicării sale deosebite în propășirea învățământului este faptul că în chiar pastoralele sale insista să se ridice clădiri care să folosească drept școli confesionale.

Totodată, a înfiinţat mai multe fundaţii la arhiepiscopie din care se acordau burse unor elevi şi studenţi merituoşi. La îndemnul lui, un mare avocat aromân din Budapesta, Emanuil Gojdu, a creat o fundaţie din care să se acorde burse pentru elevi, studenţi, dar şi meseriaşi. S-au acordat peste 5.000 de burse până la Unirea din 1918.

A înființat o tipografie eparhială și în timpul vieții sale a tipărit peste 200 de titluri, aici fiind tipărit și „Telegraful Român”, ziar care apare și în zilele noastre, dar și Îndrumătorul bisericesc, un calendar în format carte.

Om al rugăciunii

Deși activitățile administrative îi acaparau mult din timpul său, nu își neglija niciodată pravila, mărturii din vremea sa arătând cât de osârduitor era mitropolitul Șaguna.

Era prezent mereu la slujbă și nu doar la Liturghie, ci și la Utrenie și Vecernie. Tot aici, intervenea atunci când studenții teologi greșeau câte ceva, astfel încât aceștia să învețe rânduiala corectă.

Într-un interviu, Înaltpreasfințitul părinte Laurențiu, mitropolitul Ardealului, vorbea despre rigoarea pe care Sfântul Andrei Șaguna o avea când era vorba de rugăciune. Spunea Înaltpreasfinția sa că în fiecare dimineață, între orele 5:00 și 7:00, își îndeplinea pravila și nimeni nu îl deranja în acest interval.

Trăind toată viața în modestie, la fel a vrut să își petreacă și plecarea din această lume. A dorit să fie înmormântat lângă biserica mare din Rășinari, unde slujise de atâtea ori, „fără pompă, fără muzică și fără predică”, prohodit de un singur preot, ieromonahul Gherman Bogdan, duhovnicul sfântului. Dorința i-a fost respectată, mitropolitul trecând la cele veșnice pe 16/28 iunie 1873, întreaga sa avere fiind lăsată Arhiepiscopiei Sibiului. Totuși, la slujba de înmormântare au venit români din toate părțile Ardealului pentru a-și lua rămas-bun de la cel care le-a purtat de grijă fiilor săi ca un adevărat tată.

La scurt timp după moarte, s-a creat un adevărat cult pentru mitropolit, în numeroase case țărănești, alături de icoane fiind și chipul lui Șaguna, chiar Ioan Slavici consemnând că ortodocșii din Ardeal îl socoteau sfânt.

Descoperirea moaștelor

Mausoleul mitropolitului Andrei Șaguna aflat la Rășinari a fost consolidat, repictat și sfințit în 1973 cu ocazia comemorării a 100 de ani de la trecerea în veșnicie a marelui prelat transilvănean.

E interesant că ierarhul ardelean nu a dorit să fie deshumat, lăsând cu limbă de moarte să nu se umble la mormântul său. Dar Dumnezeu a vrut altfel. Înainte de

slujba de binecuvântare a edificiului, în același an, joi, 19 aprilie, aproape de sărbătoarea Floriilor, pe când lucrările privind fresca erau în toi, s-a petrecut un fapt neprevăzut. Schela era montată pentru pictură, iar pictorul împreună cu cei doi ucenici ai săi au început zugrăvirea chipului Pantocratorului, aflat la 7 metri înălțime.

La un moment dat, povestește martorul acestei întâmplări, inginerul diacon pe atunci Mircea Zamfir, actualmente arhimandritul Modest Zamfir, schela a cedat și pictorul a căzut peste piatra de mormânt. Gresia, erodată de timp și umiditate, s-a rupt în două bucăți, iar pictorul a căzut în mormântul adânc de 3 metri, plin cu apă. Intervenția promptă, dar deloc ușoară a celor doi ucenici a făcut ca pictorul să fie salvat la timp.

„Am anunțat imediat pe mitropolitul Nicolae Mladin, iar acesta a venit la fața locului însoțit de părintele profesor Grigorie Marcu, a constatat cele întâmplate în acest incident și a dispus scoaterea apei din mormânt.

Groapa în care fusese depus Șaguna era cimentată, iar pe fundul acesteia se afla sicriul de metal, spart în zona capului prin căderea pictorului. Osemintele din sicriu au fost adunate cu multă grijă și puse într-un sipet. În sicriu au mai fost găsite o cruce de lemn, coperta de lemn a Sfintei Evanghelii (foile acestea erau complet degradate), în zona gâtului defunctului o cruciuliță de lemn cu șnur și câteva monede ruginite, imposibil de identificat sau datat. Tot conținutul sicriului, depozitat în sipet, a fost predat mitropolitului Mladin și depus în Altarul Bisericii «Sfânta Treime», mausoleul aflându-se în cimitirul acestei parohii”, își aduce aminte părintele Modest.

După o săptămână, tot ce rămăsese de pe urma lui Șaguna a fost așezat într-un sicriu de stejar și, oficiindu-se Sfânta Liturghie și o slujbă de pomenire a ierarhului, a fost pus din nou în mausoleu. La această ceremonie au luat parte tot personalul Mitropoliei și Institutului Teologic din Sibiu, studenți și o mulțime mare de credincioși.

Cu binecuvântarea mitropolitului Mladin, diaconul Mircea Zamfir a luat falanga degetului arătător al mâinii drepte și a așezat-o într-o mică raclă de argint aurit. Pe capacul casetei se află gravate chipul sfântului mitropolit și sfântul deget al lui, iar pe părțile laterale sunt gravate Biblia lui Șaguna tipărită în 1858, macheta clădirii Colegiului Național „Andrei Șaguna” din Brașov și numele donatorilor care au contribuit la achiziționarea raclei.

Caseta cu sfintele moaște ale mitropolitului se află astăzi la loc de cinstire, special amenajat în vestitul liceu brașovean în așa fel încât promoțiile de elevi ai colegiului să fie vegheate în zidirea lor sufletească de cel care a fost părintele ardelenilor ortodocși, așa cum declarase încă de la hirotonia sa: „Pe românii transilvăneni, din adâncul lor somn (vreau) să-i trezesc și cu voia către tot ce e adevărat, plăcut și drept să-i îndrumez”.

Laura Oană - Povestea bisericii din Deva unde au slujit trei sfinţi

20 martie 2019

În urmă cu trei veacuri, de coborai în oraş de pe strada Coziei, priveliştea era dominată de o biserică de piatră din care acum a mai rămas doar turnul-clopotniţă. Declarat monument de importanţă naţională, străvechiul turn este - după Cetatea Devei şi Palatul Magna Curia, a treia construcţie ca vechime în Deva.

Povestea sa, prea puţin ştiută, este fascinantă. Istoricii spun că ridicarea bisericii s-a făcut cu ajutor de la celebra familie boierească Cantacuzino, care a dat domni în Ţara Românească şi Moldova. Se crede că aici au slujit trei sfinţi aflaţi acum în Calendarul Ortodox.

Nimeni nu ştie cum arăta în secolul 17, cea dintâi biserică ridicată aici "pe vale". Istoricii nu ştiu să se fi păstrat vreo imagine cu lăcaşul clădit începând cu 1640, nici cu cea reconstruită la mijlocul secolului 18, din care s-a păstrat turnul: *"Biserica a fost ridicată pe locul unui alt lăcaş de cult, tot din piatră, ctitorită potrivit istoricului şi avocatului Victor Şuiaga pe la 1640-1645, cu mare greutate de către credincioşii de atunci din cauza intoleranţei confesionale a vremii",* povesteşte profesorul universitar dr. Florin Dobrei, preotul devean pasionat de istorie.

Obştii ortodoxe locale i s-a permis ridicarea unei biserici de zid numai după ce fiecare credincios român a contribuit cu câte 50 de dinari la cheltuielile publice şi a prestat câte două zile de coasă în folosul parohiei reformate.

La scurt timp după ridicare, pe la 1650, biserica este mistuită de un incendiu, iar credincioşii au reparat-o cum au putut. În ea, s-a mai slujit vreme de şapte decenii până când credincioşii s-au hotărât să o reconstruiască.

Profesorul universitar dr. pr. Florin Dobrei

Părintele Florin Dobrei este cunoscut pentru dragostea cu care culege istorii despre lăcaşurile de cult ale judeţului. Acesta cunoaşte foarte bine povestea monumentului, Turnul-clopotniţă, adică tot ce a rămas din vechea Biserică Sfântul ierarh Nicolae, cea reclădită pe locul lăcaşului prăpădit de flăcări.

I se spunea "Biserica de pe vale" şi ridicarea ei leagă Deva de celebra familie Cantacuzino: *"Este o biserică ridicată în anii 1721-1727, prin efortul comun al unor credincioşi cu stare din oraş, dar mai ales cu sprijinul lui Gheorghe Cantacuzino, fiul domnitorului Şerban Cantacuzino al Ţării Româneşti. Acesta era Ban de Craiova în perioada ocupaţiei austriece a Olteniei. Sunt detalii care ajung la noi prin însemnările de pe vechile cărţi de cult păstrate în Depozitul de carte veche şi icoane al Protopopiatului din Orăştie, dar şi din pisania păstrată la muzeu",* completează părintele Dobrei.

Gheorghe Cantacuzino al Olteniei, este fiul domnitorului Şerban Cantacuzino al Ţării Româneşti (1678-1688) şi e cel care a şi înzestrat lăcaşul cu toate cele necesare săvârşirii cultului.

Șerban Cantacuzino, tatăl Banului Olteniei care a sprijinit ridicarea bisericii

În volumul "Bisericile ortodoxe hunedorene", preotul Florin Dobrei consemnează: *"... pe un Apostol din 1683 s-a însemnat: „Acest Apostol l-am cumpărat popa Pătru ot Deva, din bani care au datu Măria Sa Gheorghie Cantacuzino pomană la biserica Devii, fiind titor Măria sa şi neamul Măriei sale, ca să pomenească neamul Măriei sale la aciastă biserică... să fie anathema de 308 Părinţi Sfinţi. 1721 februarie 2 zile."*

Istoricul Victor Şuiaga crede că, prin "evenimente trăite", acest lăcaş de cult poate fi "biserica istorică" a Devei. *"Noua biserică este pictată chiar în anul în care a izbucnit marea revoltă ţărănească din 1784, pictată chiar de un păstor sufletesc - Popa Ioan Zugravul din Deva. Unele din icoanele iconostasului se păstrează până astăzi. Credem că a fost pictată întreaga biserică de vreme ce preotul pictor slujea aici",* precizează preotul Florin Dobrei.

Victor Şuiaga

Biserica a aparţinut până la 1780 de vechea Mitropolie a Transilvaniei de la Alba Iulia. *"... această biserică a fost sfinţită de către mitropolitul de la vremea terminării construcţiei, apoi în ea s-au rugat şi au cuvântat poporului şi alţi ierarhi ai timpului, ultimul fiind Andrei Şaguna care o cercetase de mai multe ori. (...) în această biserică au intrat triumfal şi s-au rugat şi au cuvântat poporului vajnici apărători ai Ortodoxiei, călugării: Visarion, în martie 1744 şi Sofronie, în 1759, ultimul de aici dând chiar proclamaţia sa către moţii crişeni pentru păstrarea credinţei strămoşeşti ",* scrie Victor Şuiaga în "Monografia Devei".

Sfântul ierarh Andrei Şaguna

Este temeiul pentru care părintele Dobrei crede că, în vechea biserică, au slujit trei sfinţi: *"Biserica a rămas în funcţiune liturgică - în ea a slujit cel puţin un sfânt trecut în calendarele ortodoxe şi anume Sfântul ierarh Andrei Şaguna care a po-*

posit de mai multe ori în această biserică în drumurile sale spre capitala imperială Viena ori la Pesta sau la Karlowitz.

Nu este exclus ca aici să fi slujit şi Sfântul Visarion Sarai, în 1744 în drumul său spre Săliştea Sibiului unde a fost arestat, dar şi Sfântul cuvios Sofronie de la Cioara pentru că, din 1759, acesta adresa din Deva o scrisoare românilor din părţile Bradului."

Turnul bisericii apare pe vechile imagini şi e tot ce a mai rămas din lăcaşul de piatră construit în prima parte a secolului 18.

Povestea acestui turn care străjuieşte principalul cimitir ortodox al Devei este prea puţin ştiută şi preţuită de deveni. *"În cimitirul vechi din strada Călugăreni a existat vreme de 225 de ani Biserica veche ortodoxă a Devei, despre care lumea actuală nu ştie nimic, deşi trecutul ei merită să fie cunoscut",* scrie Victor Şuiaga în manuscrisul dăruit Bibliotecii Judeţului în 1986.

Vedere generală cu Cetatea, dinspre strada Coziei

Tot acolo specifică istoricul: *"Această biserică veche a fost martoră la evenimentele răscoalei lui Horea şi revoluţiei lui Avram Iancu petrecute la Deva şi în*

ea s-au rugat preoţii împreună cu poporul pentru odihna celor vreo 200 de iobagi căzuţi în atacul asupra Devei la 6-7 noiembrie 1784, cât şi a celor 56 de prizonieri decapitaţi barbar în dosul Cetăţii la 8 şi 9 noiembrie acelaşi an, precum şi pentru sufletele a 100 de iobagi căzuţi în atacul lăncerilor tribunului Solomon, dat asupra Devei în noaptea de 5 spre 6 februarie 1849. (...) Existau în această biserică cărţi vechi din secolele XVII-XIX şi în ea se citea Biblia lui Şerban Vodă Cantacuzino."

Icoanele vechi ale bisericii au fost şi în atenţia lui Nicolae Iorga care a publicat însemnări despre ele.

Biserica era importantă şi pentru obştea pentru care se slujea aici - după datele din 1733, comunitatea ortodoxă a Devei avea 260 de familii de români şi şase preoţi, cifre care o fac cea mai mare parohie din Comitatul Hunedoara.

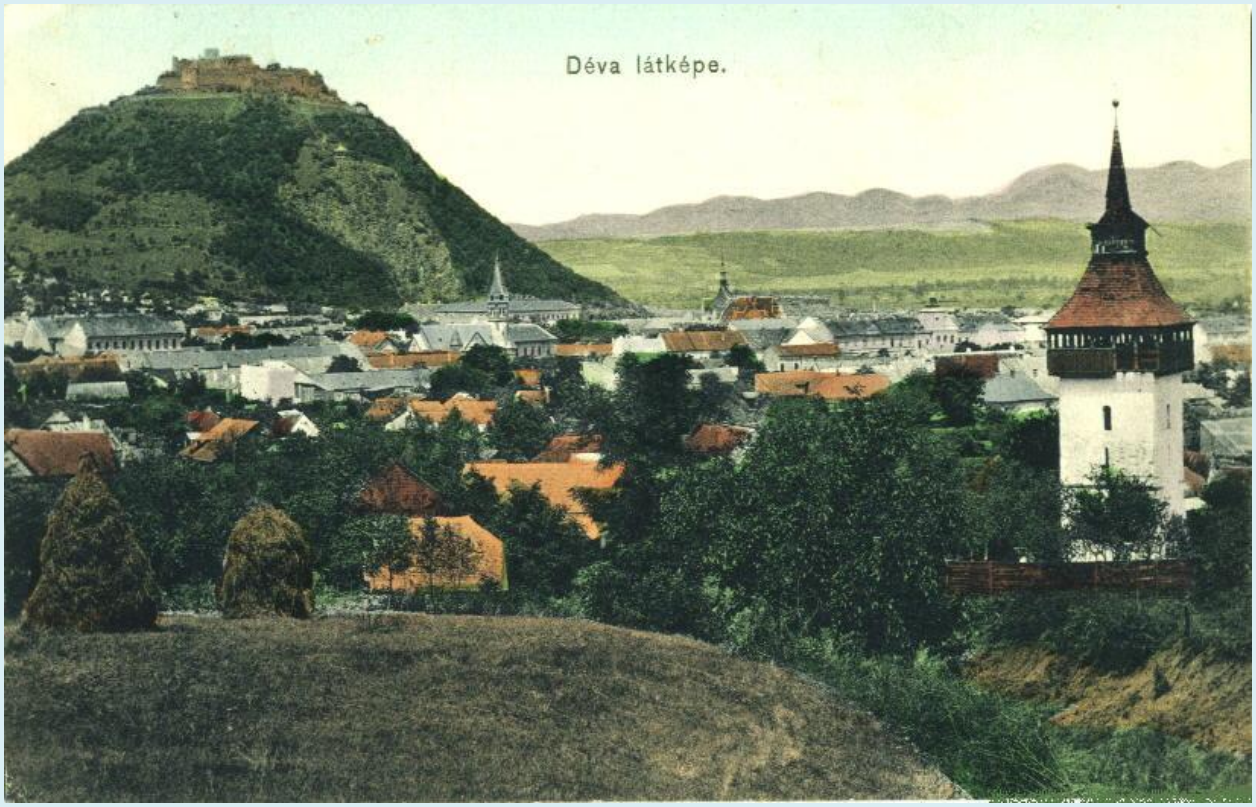

În timp, biserica a devenit neîncăpătoare pentru obştea ortodoxă crescândă a Devei în secolul 19.

"După 1861, când s-a pornit construcţia actualei catedrale cea din curtea Episcopiei Devei şi Hunedoarei, credincioşii au rămas în imposibilitatea financiară de a continua lucrările şi au socotit că au nevoie de piatra din biserica veche. S-a luat

decizia radicală de a se dărăma altarul şi nava. Piatra a fost dusă şi refolosită pentru ridicarea actualei biserici episcopale”.

În 1865, biserica a fost demolată, nu însă şi turnul-clopotniţă. Părintele Dobrei slujeşte tocmai în Biserica Sfântul Vasile din cimitir, la un pas de bătrânul turn rămas unul dintre cele mai vechi edificii ale Devei.

Poarta de lemn a vechiului turn e ferecată şi pusă sub lacăt pentru că oricine ar urca acum în monument şi-ar pune în pericol viaţa. Construcţia de piatră s-a păstrat destul de bine însă daunele la acoperiş sunt grave. Deasupra zidurilor de piatră dăinuieşte încă foişorul deschis de lemn care se continuă cu o turlă etajată zveltă acoperită cu şindrilă. Ultima reparaţie generală s-a făcut în 1970.

Deşi din foişor, priveliştea asupra Devei este superbă, timpul şi intemperiile au degradat lemnul şi au făcut ca turnul să devină un … porumbar. Doar înaripatele mai ajung aici.

Deasupra porţii, o nişă aminteşte de locul unde odinioară era pisania, piatra cu datele construcţiei: *"E locul unde, până în a doua jumătate a secolului trecut, se afla pisania care atesta ridicarea turnului prin efortul financiar al mai multor credincioşi ortodocşi din obştea Devei în anul 1727. Inscripţia a fost redescoperită destul de recent în colecţia Muzeului Civilizaţiei Dacice şi Romane Deva",* explică preotul. După renovarea din secolul trecut, pisania scrisă în piatră, cu litere chirilice nu a fost refăcută şi nici pusă la loc.

Potrivit lui Victor Şuiaga, inscripţia a fost descifrată în 1933 de preotul Al. Petreu şi revăzută de istoricul Silviu Dragomir: *"„Cu ajutoriul Tatălui şi cu îndemnaria Fiului şi cu săvârşiria Duhului Sfânt s-au rădicat acest turn în zilele înălţatului împărat Carol şi fiind arhiereu Ardialului Măria sa Domnul Vl[ă]dică Io[a]n şi fiind protopop Ghiorghe Cioca [din] Hinedora şi s-au rădicat cu cheltuiala dumnealui răpusatul Todor Grosa, fiind îngropat în beserică şi au lăsat pe găzdoaia Dumnealui giupâneasa Fabiana Jujana cu fiul dumnealor Ioan Gros[a] şi s-au rădicat de pomana dumnealor şi a tot ne[a]mul dumnealor cheltuind 530 florinţi şi fiind lângă dumneaei giupăn[ul] Săbău Mihai şi giupănul Dragoş. Popi au fost Pop Işt[van] cu Pop Iosif, Pop Gheorghe. Scris-am eu Todor zidar. Văl[eat] 1727 mai 20. Cine o va strica să fie afurisit de H[risto]s."*

Din ctitoria Cantacuzineştilor, a rămas turnul clopotniţă. Este înscris ca monument istoric de clasa A şi îi este în grija Primăriei Deva. Există un proiect de reabilitare în urma căruia urmează să se refacă întreaga lemnărie, inclusiv acoperişul din şindrilă, tencuielile interioare şi exterioare, aleea pietonală de acces, dar şi iluminatul arhitectural.

"Noi am dori ca în acest an să finalizăm lucrările - sunt câteva etape pe care le-am demarat. De exemplu, e finalizată faza DALI pentru acest monument. În luna aprilie suntem programaţi la Comisia naţională a monumentelor, la Bucureşti. Sperăm să primim aviz favorabil şi apoi să demarăm procedurile de licitaţie pentru refacerea turnului", spune primarul Devei, Florin Oancea. Proiectul este cuprins în lista de sinteză pentru finanţare la Compania Naţională de Investiţii.

Aleea dinspre strada Călugăreni către turnul clopotniţă traversează şi partea veche a cimitirului "de pe vale" unde odihnesc o parte din personalităţile care şi-au lăsat amprenta asupra oraşului: "Aici, încă se găsesc cruci şi morminte vechi.

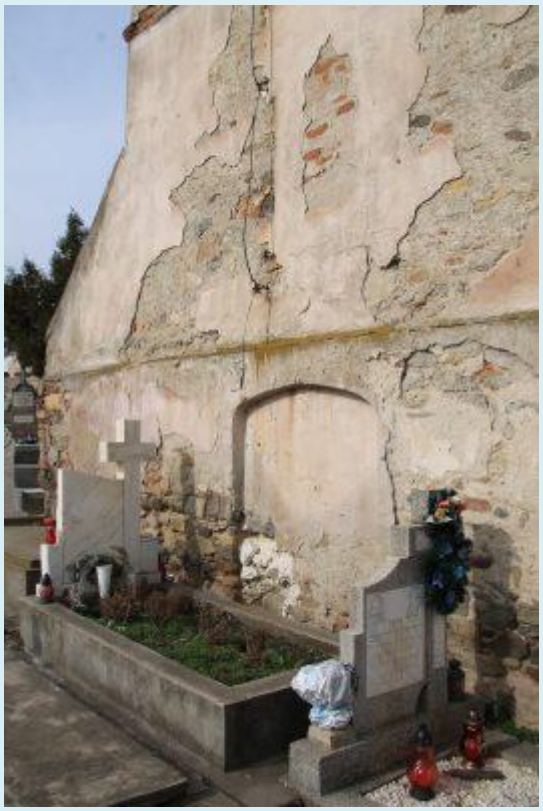

“Aş accentua prezenţa unui mormânt, cel al protopopului Ioan Papiu al Devei, ma-rele luptător pentru drepturile românilor din a doua jumătate a secolului al IX-lea. Acesta a şi iniţiat - cu binecuvântarea Sfântului ierarh Andrei Şaguna de la Sibiu - construcţia actualei Catedrale episcopale Sfântul Nicolae din zona parcului Devei. El a socotit, împreună cu credincioşii de atunci, că lucrările la biserica nouă nu vor putea continua numai dacă se va folosi piatra recuperată din altarul şi nava bisericii vechi”, explică preotul Dobrei.

Mormântul protopopului Ioan Papiu

“Din tot ce-a fost, singur turnul mai aminteşte despre suferinţele şi gloria Ortodoxiei române din acest oraş în secolele XVII-XIX. Acesta, deşi pare părăsit, atrage totuşi privirile multor localnici, vizitatori din alte părţi şi turişti străini, dar nimic nu-i poate lămuri cu informaţiile necesare, fiindcă nici o placă explicativă sau vreun scurt istoric scris şi afişat nu se găseşte pe turn”, scria Victor Şuiaga în primăvara lui 1980.

Clopotul din turn a fost şi el mutat în bisericuţa din cimitir: cântecul lui a străbătut veacurile şi cheamă devenii la slujbă cu aceleaşi tonuri ascultate de credincioşii din secolele trecute.

Sursa:
https://www.replicahd.ro/povestea-bisericii-din-deva-unde-au-slujit-trei-sfinti/?fbclid=IwAR0302ODsXDblauxJuCKLWabTZODvX3beuQKBh8nN5ajm8ZYBYxOJGiG0Is

Adrian Nicolae Petcu - Mausoleul mitropolitului Andrei Şaguna de la Răşinari

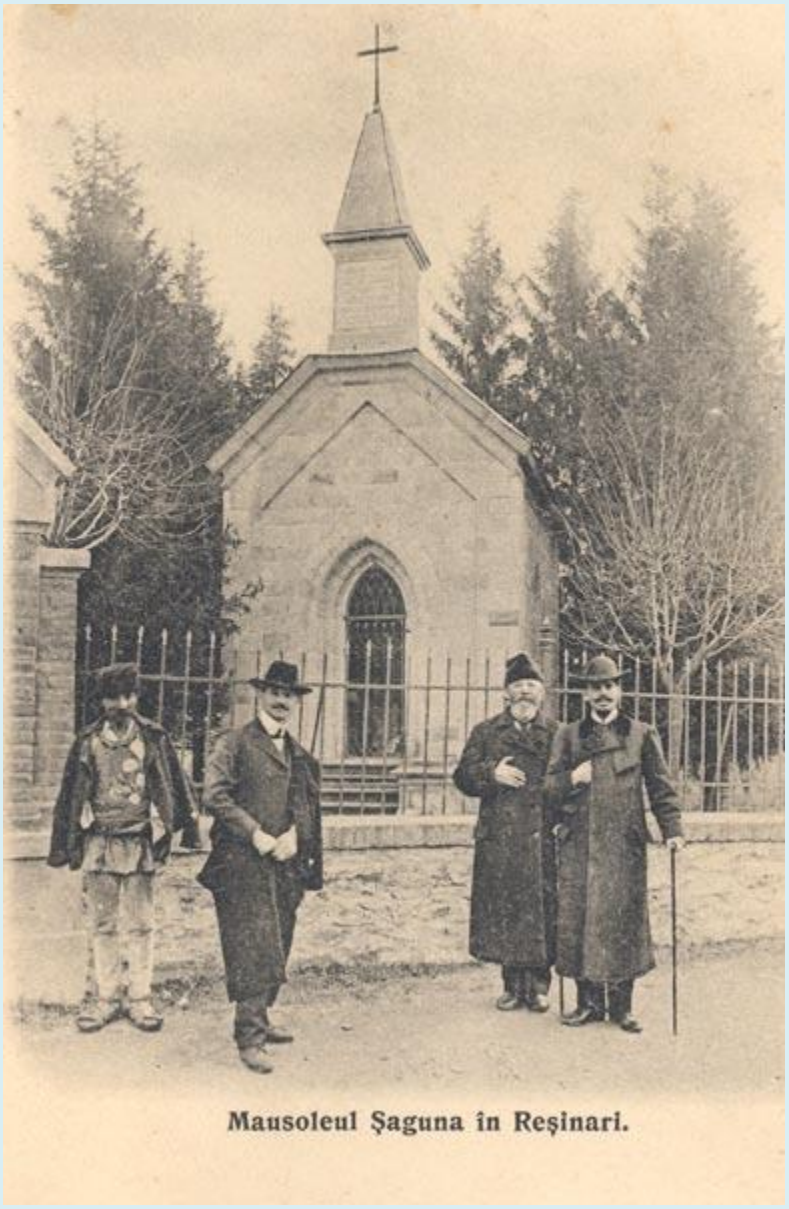

Mausoleul Şaguna în Reşinari.

La 16/28 iunie 1873, la vârsta de 65 de ani, Andrei Şaguna, mitropolitul românilor din Ardeal, trecea la cele veşnice. Se încheia o epocă în care Ortodoxia ardeleană îşi recăpătase strălucirea de altădată şi i se recunoscuse prestigiul în creştinătatea europeană orientală.

Deşi se săvârşise în Sibiul mitropolitan, prin dispoziţie testamentară, mitropolitul ceruse să fie înmormântat la streaşina măreţei biserici din Răşinarii Sibiului, în care slujise cu atâta dăruire, în care ridicase preoţi şi episcopi şi în care prezidase

adunările românilor din Ardeal, dornici după recunoaşterea drepturilor confesionale şi naţionale.

Cinci ani mai târziu, pe locul în care fusese înhumat, urmaşii marelui mitropolit au ridicat un frumos mausoleu, care a devenit loc de pelerinaj şi reculegere, în special pentru cei care păstoresc sufletele românilor ardeleni.

Fotografia de epocă surprinde mausoleul lui Şaguna înainte de 1904, an în care, la intrarea în acest monument, au fost montaţi cei doi lei din bronz care se văd şi astăzi.

Mausoleul Andrei Şaguna

Mormântul lui Andrei Şaguna, acest aromân îndrăgostit nebuneşte de Răşinari

Cărţi despre Sfântul ierarh Andrei Şaguna

Emanuel Pavel Tăvală - „O viaţă dăruită Bisericii şi Neamului - Sfântul ierarh Andrei Şaguna“

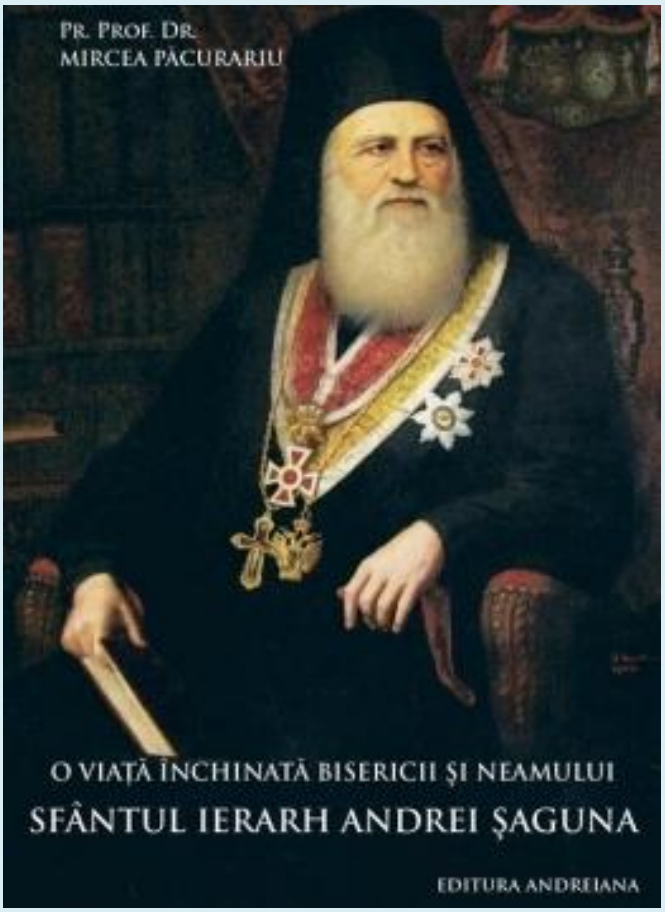

Faptul că părintele profesor Mircea Păcurariu continuă să îmbogăţească istoriografia românească nu miră, cred şi sper, pe nimeni. Doar că acum istoriografia nu e singura care se îmbogăţeşte, ci alături se află şi aghiografia. Aceasta este lucrarea pe care părintele profesor ne-o oferă la un an de la canonizarea Sfântului ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei. Aşadar, avem o lucrare istorico-aghiografică, după cum e numită în prefaţă de către IPS Părinte Mitropolit Laurenţiu.

Aşa după cum mărturiseşte autorul în Cuvântul lămuritor de la începutul volumului, personalitatea marelui ierarh l-a preocupat şi fascinat dintotdeauna, mai ales că auzea vorbindu-se în familie despre el, trei dintre strămoşii părintelui profesor au fost chiar hirotoniţi de către Sfântul ierarh Andrei Şaguna, cel care a

marcat istoria Bisericii din Ardeal şi a Ardealului pentru un pătrar de secol, după cum spune episcopul Nicolae Popea.

Personalitatea lui Şaguna era prea puternică, el ridicându-se cu mult deasupra înaintaşilor săi şi şi-a menţinut acest statut mult timp. Realizările sale erau memorabile şi de noutate absolută, mai ales pentru un cleric al Bisericii Ortodoxe.

Implicarea sa directă în Revoluţia de la 1848 şi în viaţa politico-naţională a românilor ardeleni, restaurarea vechii Mitropolii a Transilvaniei, acum cu sediul la Sibiu, organizarea dată prin magistralul Statut organic din 1868, reorganizarea vechii şcoli teologice sibiene sub forma Institutului Teologic-Pedagogic ale cărui cursuri au fost permanent prelungite (ca durată de pregătire), reorganizarea întregului învăţământ gimnazial şi primar ortodox, înfiinţarea tipografiei diecezane, unde a tipărit peste 150 de lucrări, înfiinţarea Telegrafului român, lucrările sale cu profil canonic, istoric şi pastoral, manuale şcolare, contribuţia sa la înfiinţarea Astrei, acţiunile de caritate, bursele de studii pentru elevi şi studenţi sunt câteva dintre acţiunile de răsunet ale lui Şaguna.

În faţa unei personalităţi cu o asemenea activitate stăm şi ne întrebăm şi noi, împreună cu autorul volumului: Cum să scrii o carte despre el? Şi iată că s-a aflat răspuns bun pentru că în mai puţin de un an această carte a fost oferită cititorilor. Ea se înscrie în bogata literatură dedicată marelui şi sfântului mitropolit ardelean, alături de cele întocmite de arhim. Nicolae Popea, protopopul Ioan Lupaş, de Gheorghe Tulbure sau de către cercetători de peste hotare cum ar fi prof. Keith Hitchins sau actualul episcop evanghelic de Hannover (Germania), Johann Schneider.

Suntem aşadar în faţa unei lucrări al cărei mare merit este că e prima de după canonizarea mitropolitului Andrei Şaguna, e întocmită de către persoana care alături de IPS Mitropolit Laurenţiu s-a zbătut mult pentru a formula argumentele de canonizare şi e o lucrare asumată de către urmaşul în scaun al lui Şaguna prin cuvântul de binecuvântare şi prin tipărirea ei în Colecţia şaguniană a Editurii Andreiene.

Deşi am arătat că vorbim despre o lucrare istorico-aghiografică, totuşi, la o lectură mai atentă, cititorul realizează că avem de-a face cu o lucrare clară de pastorală, o lucrare ce cuprinde sfaturi bune pentru ierarhi, preoţi şi credincioşi, aşa cum e normal când e vorba despre providenţa divină ce lucrează prin şi pentru oameni.

În lumea de astăzi, în care familiile cu probleme sunt parcă tot mai numeroase, în care educaţia copiilor e subsumată materialului, găsim un exemplu de cum trebuie să ne purtăm în cazul familiei lui Andrei Şaguna. Au avut probleme materiale şi de zbucium sufletesc, dar mama a avut un crez şi nu a renunţat la el pentru nimic! Aşadar, primele pagini ale cărţii le arată părinţilor de azi cum trebuie să se poziţioneze faţă de educaţia copiilor, fără a mai invoca greutăţile vremurilor.

Suntem într-o lume cu tineri debusolaţi, cu oameni care nu ştiu să îşi asume un drum şi să îşi asume în fond limitele omeneşti. Îl avem ca exemplu pe Şaguna, care şi-a creat o cultură deosebită, studiind filozofia şi dreptul la Pesta, acestea nefăcând decât să îi deschidă mai mult apetitul pentru studiul teologiei, pe care îl va face la Vârşeţ şi va ajunge să mărturisească: De 100 de ori dacă m-aş naşte, tot preot m-aş face! Iată aşadar ce înseamnă căutarea sinceră, conlucrarea cu providenţa şi asumarea drumului şi a chemării.

A fost chemat la treptele înalte ale ierarhiei pentru românii din Ardeal, cu rezultatele pe care le cunoaştem şi care reies şi din zecile de mărturii pe care autorul le aşază spre edificare la finalul lucrării. Din întreaga lucrare răzbate figura impunătoare a unui conducător civil şi eclesial desăvârşit, un om care şi-a asumat deplin luminarea poporului. A fost un om cu mare viziune!

Dacă se doreşte un îndreptar misionar-pastoral pentru preoţii vremurilor noastre, acesta se găseşte în paginile monografiei dedicate Sfântului ierarh Andrei Şaguna. Cât tact pastoral pentru colecta prin care se dorea începerea construirii Catedralei mitropolitane, câtă dragoste şi câtă fermitate în acelaşi timp în cazurile când unii preoţi se abăteau de la disciplină şi de câtă preţuire s-a bucurat ierarhul ardelean, nu numai între graniţele marii sale eparhii, ci chiar şi dincolo, la Curtea Imperială vieneză. Cu toate acestea, din toate cele scrise în paginile acestei lucrări reies echilibrul şi smerenia sfântului ierarh, care este invers proporţională cu sporirea renumelui şi preţuirii sale din partea oamenilor.

Toate acestea au stat la baza hotărârii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, care a decis trecerea sa în rândul sfinţilor, lucru consfinţit prin proclamarea la 28 octombrie 2011 de la Sibiu.

Pornind de la pregătirile pentru formularea argumentelor pentru canonizare şi apoi de la proclamarea Sfântului ierarh Andrei Şaguna ca sfânt al Bisericii româneşti, părintele profesor Mircea Păcurariu a început elaborarea prezentei lucrări, care acum aşteaptă doar să fie lecturată de către cei interesaţi.

Cântări la sărbătoarea Sfântului Andrei Şaguna

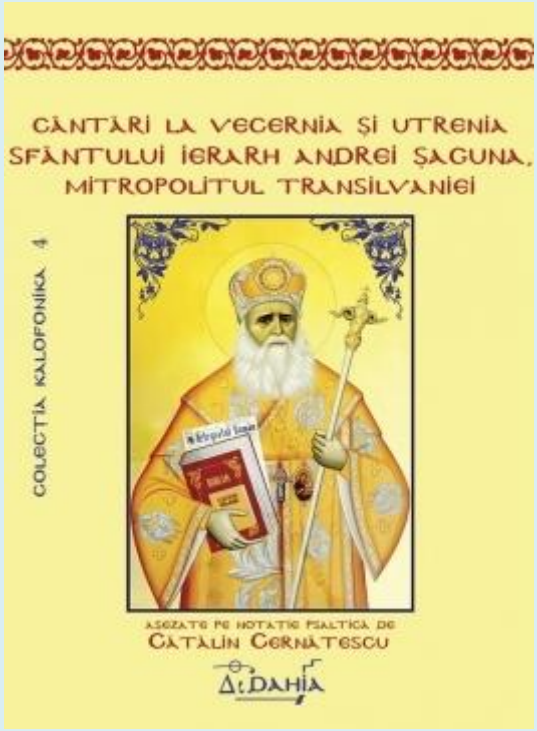

Cu câteva săptămâni înainte de prăznuirea Sfântului ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei, Editura Didahia Severin a Episcopiei Severinului şi Strehaiei lansează în spaţiul online primul e-book de muzică psaltică din ţară, cuprinzând slujba marelui ierarh, publicată în anul 2013. Demersul editorial inedit este fondat pe raţiunea practică de a face accesibile lucrările muzicale acolo unde limitările geografice nu permit difuzarea acestora.

Lucrarea închinată Sfântului Andrei Şaguna este alcătuită de Cătălin Cernătescu, protopsalt al Catedralei Episcopale din Drobeta-Turnu Severin, şi respectă canoanele tradiţionale de compoziţie, aşa cum au fost lăsate de imnografii consacraţi ai Bisericii Ortodoxe. Cu o grafică deosebită, opusul melodic are la bază slujba alcătuită de Preasfinţitul Părinte Ioachim Băcăuanul, după texte puse la dispoziţie de Comisia liturgică a Arhiepiscopiei Sibiului şi de Înaltpreasfinţitul Părinte Laurenţiu, mitropolitul Ardealului, Preşedintele Comisiei speciale a Sfântului Sinod pentru Canonizarea Sfinţilor Români.

Începutul operei conţine binecuvântarea ierarhului locului, PS Părinte Nicodim, a cărui dragoste faţă de nestematele artei muzicale bisericeşti se manifestă prin încurajarea diverselor proiecte de revalorificare a acestui tezaur.

Conţinutul lucrării

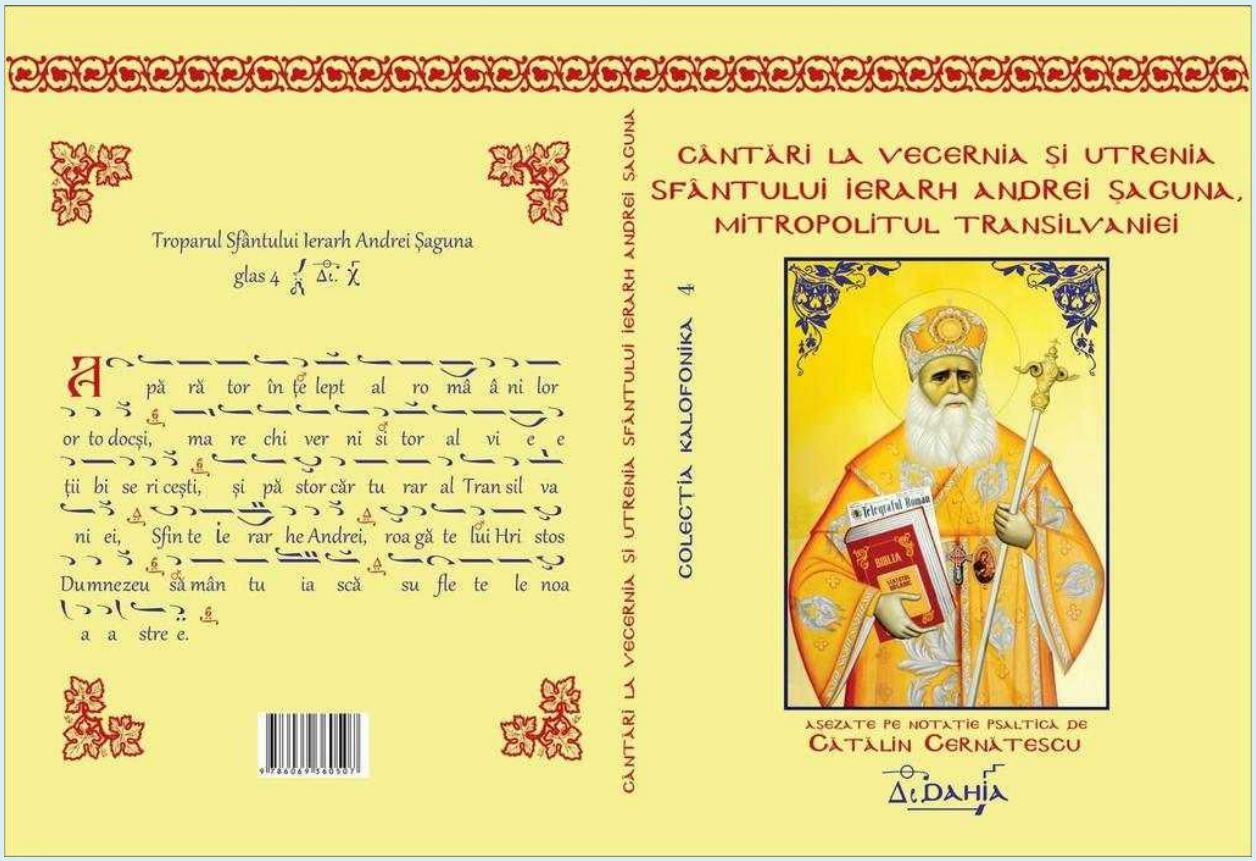

Cartea, a patra din colecţia „Kalofonika“, cuprinde cântări de la Vecernia mică, Vecernia mare şi Utrenia Sfântului apostol Andrei, alcătuite în spiritul tradiţiei muzicale de factură bizantină, construite pe modele cunoscute psalţilor şi protopsalţilor cărora se adresează.

Astfel, cântările irmologice (stihiri, sedelne) imită melodic podobiile indicate deasupra textelor liturgice, presupunând respectarea cu stricteţe a formulelor metro-ritmice. Chiar dacă pe alocuri s-a recurs la procedee literare specifice (substituţii, inversiuni etc.) pentru a putea suprapune textul peste modelul muzical pe care îl imită, înţelesul dogmatic şi subtilităţile poetice au rămas nealterate. În ceea ce priveşte categoria de cântări denumită generic „Slave“, acestea sunt compuse în stilul sintomon-argon, îmbinând elementele stilului stihiraric cu scurte inserţii ale celui papadic, tehnică de compoziţie folosită intens de muzicienii ecleziastici ai veacurilor trecute.

Cartea conţine şi câteva cântări din cadrul Sfintei Liturghii: Antifoanele I şi II şi „Apărătoare Doamnă“ pe glas IV aghia, alcătuite pe vechea melodie a Canonului

Floriilor, precum şi un heruvic pe glas VII varis, tradus după protopsaltul grec Dimitrios Sourlantzis.

Protopsalţii care iubesc cântările pe larg pot găsi la finalul cărţii un irmos calofonic pe glasul al III-lea enarmonic, „Prea lăudată viaţa ta...“, înfrumuseţat cu o cratimă prelucrată de autor după Dionisie Fotino, profesor de psaltichie al renumitului Anton Pann. Această cântare se poate interpreta în timpul împărtăşirii credincioşilor sau când miruieşte preotul.

Mitropolitul Andrei Şaguna în documentele din Şcheii Braşovului

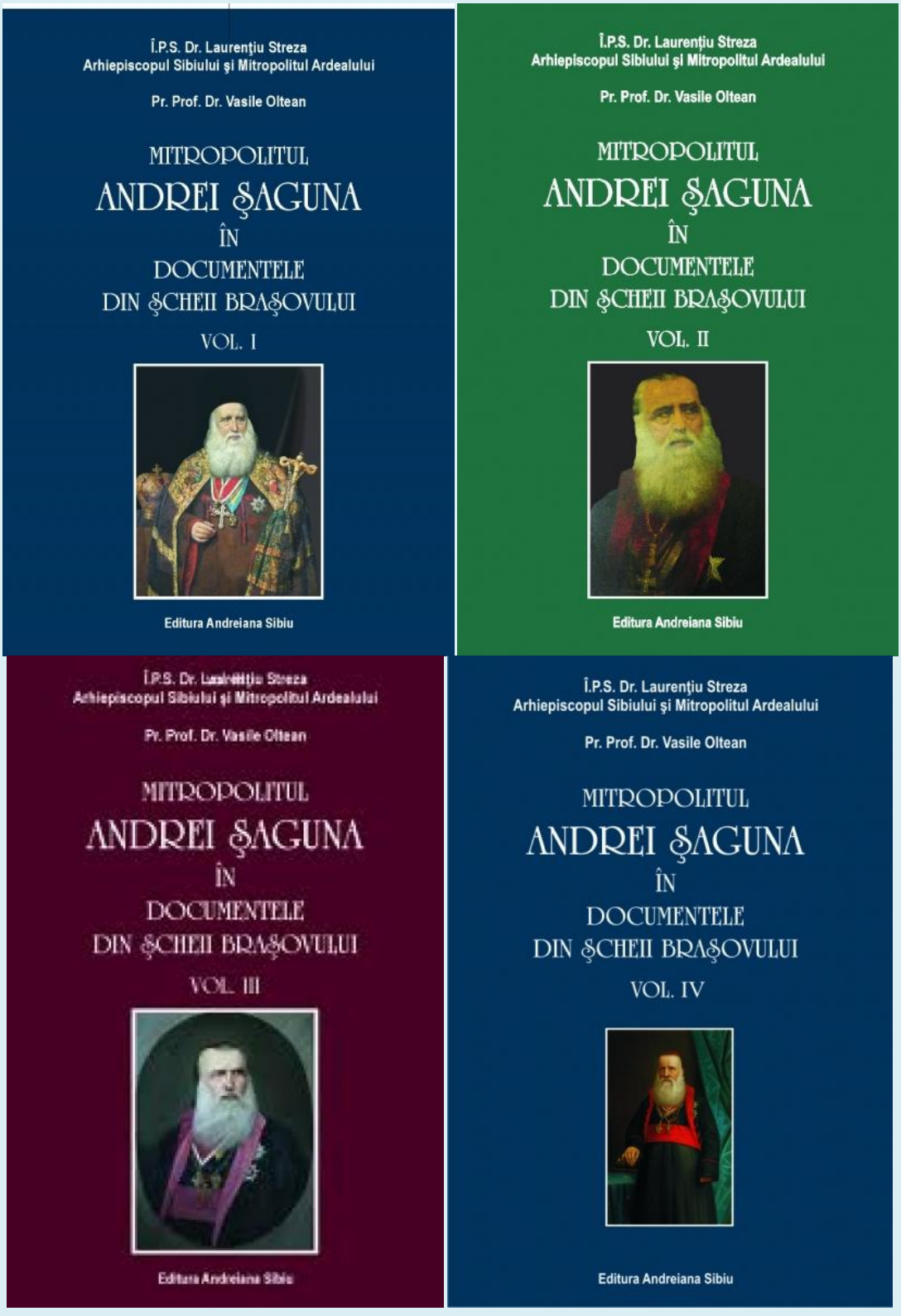

Prin volumele de faţă se încearcă restituirea unor documente ocultate în împrejurări tragice, bine conservate de istorie în spaţiul memoriei arhivistice din Șcheii Brașovului. La vremea la care se așezau pe foc cărţi şi documente, portrete și tablouri ale sluitorilor bisericești (până în anul 1965), aceste documente se ţineau ascunse în podul Bisericii Sfântului Nicolae din Șcheii Brașovului.

Când vremurile tulburi au trecut, s-a început coborârea lor în arhiva Bisericii, spre cercetare sau catalogare. Aceasta a fost și soarta documentelor marelui ierah transilvănean, Sfântul Andrei Șaguna, păstrate în fondul documentar al Muzeului Bisericii Sfântului Nicolae, alături de alte 30.000 de documente catalogate și alte numeroase documente necatalogate, care își așteaptă în continuare receptarea.

Cel de-al treilea volum include documentele din perioada 1857-1860. Din documentele anului 1857 încep să apară primele semne ale înrăutăţirii stării de sănătate ale ierarhului ardelean. Documentele anului 1858 confirmă interesul marelui ierarh pentru bunul mers al învăţământului brașovean, spijinindu-i în acţiunea de clădire a gimnaziului și amenajarea băilor publice în beneficiul acestuia.

Cel de-al patrulea volum aduc un plus de informaţie privind lucrarea Sfântului ierarh Andrei Șaguna care a conti nuat a sluji cauza românilor ortodocși din Ardeal, atât pe plan bisericesc, cât și politic.

Publicarea lor este văzută ca o datorie de către cei doi autori, ele fiind o mărturie a valorii Sfântului Ierarh Andrei Șaguna, un adevărat ierarh întemeietor.

ÎPS Dr. Laurenţiu Streza, este arhiepiscopul Sibiului și mitropolitul Ardealului (de la 13 noiembrie 2005) fiind și Profesor Universitar la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna“ din Sibiu iar Pr. Prof. Dr. Vasile Oltean, este director al Muzeului Primei Școli românești din Scheii Brașovului.

Alte cărţi

Sfântul ierarh Andrei Şaguna, „Păstorul cel bun” al Ardealului

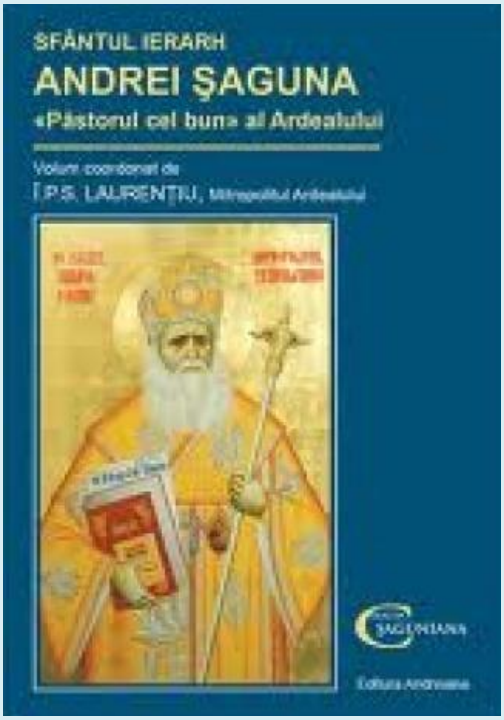

Această carte, având formatul și alcătuirea unei cărţi document, cuprinde studii și articole, cuvântări și cronica în imagini a sărbătorii canonizării.

Lucrarea a prins contur, mai întâi, din cuvintele pregătitoare momentului canonizării Sfântului Andrei Șaguna.

O parte din acestea sunt studii, cuvântări omagiale și evocări. Sunt cuprinse apoi mărturiile de ordin istoric și teologic, ce vin să întregească biografia excepţională, destinul unui adevărat „creator de epocă”, dar mai ales icoana aureolată de faptele pilduitoare ale sfinţeniei, în lucrarea de slujire a Bisericii și a Neamului, mărturii scrise și prezentate în pragul evenimentului canonizării.

Autorii sunt ierarhi, profesori de Teologie de la Sibiu sau personalităţi din lumea universitară-academică.

Andrei Șaguna (1808-1873) Biobibliografie

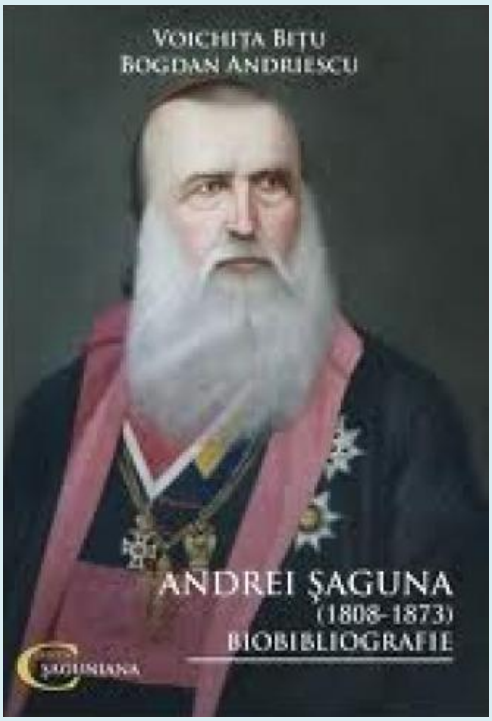

Sărbătoarea bicentenarului Sfântului ierarh Andrei Șaguna a fost un prilej de elaborare de noi studii foarte importante pentru perosnalitatea sa. Doi dintre cercetătorii Bibliotecii Judeţene Astra au avut bunăvoinţa să realizeze o biobibliografie a Sfântului Ierarh, după ce în 2008 au editat o astfel de lucrare, dar s-a simţit nevoia unei extinderi a investigaţiei și implicit o altă structurare a materialului strâns.

Având peste 3000 de referinţe bibliografice, dorinţa de a facilita cercetătorului regăsirea mai rapidă a documentelor a determinat elaborarea unui indice al publicaţiilor seriale consultate. Informaţiile sunt prezentate după colecţiile speciale, lucrările scrise/editate de Șaguna, cărţi, studii și articole dedicate vieţii și activităţii cultural-religioase a Sfântului Ierarh, indice ale publicaţiilor seriale, anexe.

Voichiţa Biţu, Cercetător în cadrul Bibliotecii Judeţene „Astra” din Sibiu
Bogdan Andriescu, Cercetător în cadrul Bibliotecii Judeţene „Astra” din Sibiu

Mitropolitul Andrei Șaguna - texte alese

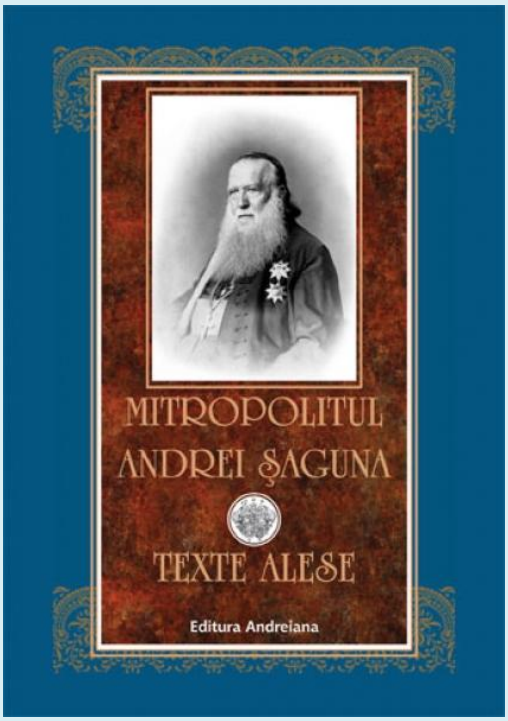

Pe lângă activitatea sa bisericească și cea naţional-politică, mitropolitul Andrei Șaguna a avut și o bogată activitate culturală, scriitoricească și editorială.

Din toate scrierile sale, un grup de cerectători, sub coordonarea Părintelui Academician Mircea Păcurariu oferă cititorilor interesaţi o serie de texte relevante pentru personalitatea și gândirea marelui mitropolit ardelean.

Mitropolitul Andrei Şaguna. Recunoaşterea unei personalităţi în documentele vremii

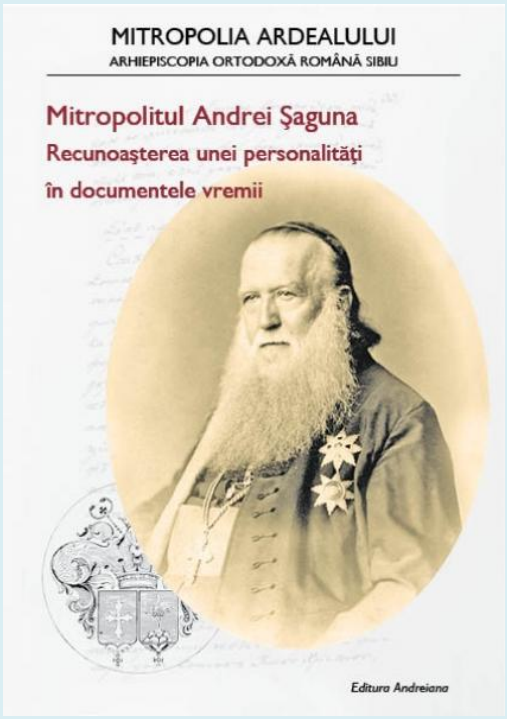

Sfântul ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei. Slujba şi Acatistul. Argumente pentru canonizare

Sfântul ierarh Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei. Argumente pentru canonizare

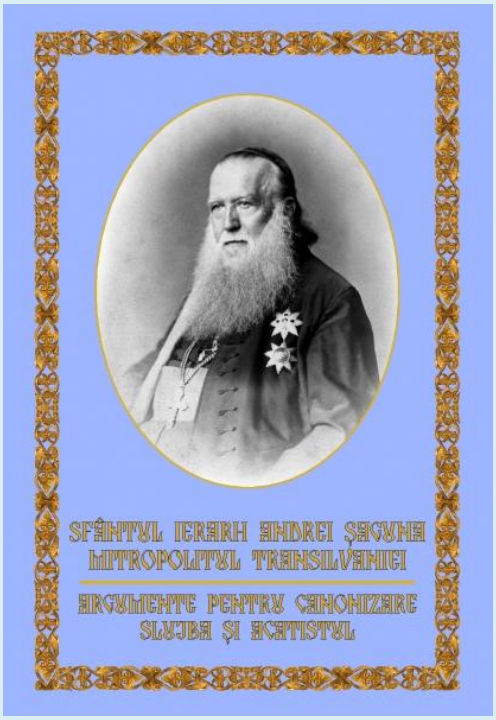

Slujba şi Acatistul Sfântului ierarh Andrei, mitropolitul Transilvaniei

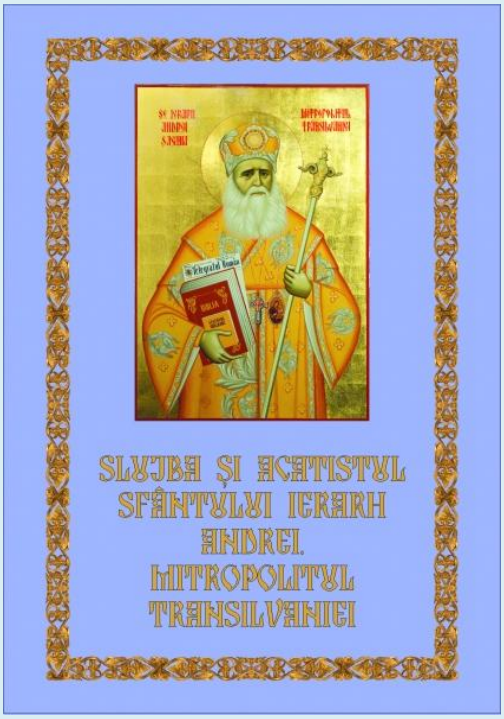

Catedrala Sfânta Treime din Sibiu

(Video) Istorie și măreție - Catedrala Mitropolitană din Sibiu:
https://doxologia.ro/video-istorie-maretie-catedrala-mitropolitana-din-sibiu

***

Biserica ctitorită de mitropolitul Ioan Metianu este construită între anii 1902 - 1906 de către arhitecţii Virgil Nagy şi Iosif Kamner din Budapesta. A fost ridicată pe locul unei biserici greceşti din 1778 care până atunci servea drept catedrală episcopală. Prezintă caracteristicile unei bazilici bizantine fiind o copie la scară redusă a bisericii Sfânta Sofia din Constantinopol.

Catedrala Sfânta Treime din Sibiu

La intrarea în catedrală se află plăcile cu inscripţiile ctitoriei. Ilustra familie Mocsonyi a avut cea mai mare contribuţie financiară.

În duminica de 30 aprilie 1906, se spune în pisanie, s-a sfinţit cu solemnitatea cuvenită, s-a predat sfintei sale destinaţii ca să fie multe veacuri spre prea mărirea lui Dumnezeu, spre întărirea credinţei şi a legii strămoşeşti şi spre mântuirea sufletească a tuturor celor ce cu credinţă şi cu dragoste vor intra într-însa. Amin.

Conducerea lucrărilor i-a fost încredinţată inginerului Iosif Schussing din Sibiu. Planul iniţial al construcţiei a suferit modificări prin adăugirea celor două turnuri de intrare. Edificiul are două intrări: una pe Str. Mitropoliei, cealaltă pe Str. Alex Xenopol.

Iconostasul şi stranele au fost confecţionate în Bucureşti, la firma lui Constantin Babic şi în acelaşi an a fost introdusă lumina electrică şi a fost pictată cupola. Pictura cupolei, a Sfinţilor evanghelişti şi a iconostasului este opera pictorului Octavian Smighelschi şi a fost executată în stil bizantin cu trăsături specifice renaşterii româneşti. Octavian Smighelschi n-a terminat lucrarea pentru că o boală nemiloasă i-a curmat înainte de vreme firul vieţii.

Prin grija mitropolitului Nicolae Colan, pictura catedralei a fost continuată şi terminată de pictorul Iosif Kober.

Ultima restaurare s-a făcut cu sprijinul Departamentului Cultelor. Mozaicurile au fost executate la Munchen.

Expresivitatea edificiului se datorează jocului de volume organizate în jurul spaţiului central, acoperit cu o cupolă pe pandantivi, susţinută de alte volume acoperite cu suprafeţe în sfert de sferă, precum şi a celor patru turnuri două, mici, cu plan octogonal alipite naosului şi alte două, mai mari, flancând intrarea principală).

Expresia arhitecturală este determinată de finisajele exterioare - cărămida aparentă presată (Klinker) pozată în asize orizontale cu două culori alternate şi acoperişurile cu tablă de cupru.

La 30 aprilie 1906, catedrala a fost sfinţită de către mitropolitul Ioan Metianu în prezenţa a numeroase personalităţi ale vremii printre care prof. Nicolae Iorga.

Catedrala serveşte şi ca biserică parohială pentru credincioşii din parohia Sibiu-Cetate şi ca sălaş de rugăciune pentru credincioşii din întreg municipiul Sibiu şi împrejurimi.

(Foto) Acasă la mitropolitul Andrei Șaguna, la Catedrala Mitropolitană din Sibiu

© doxologia.ro

© doxologia.ro

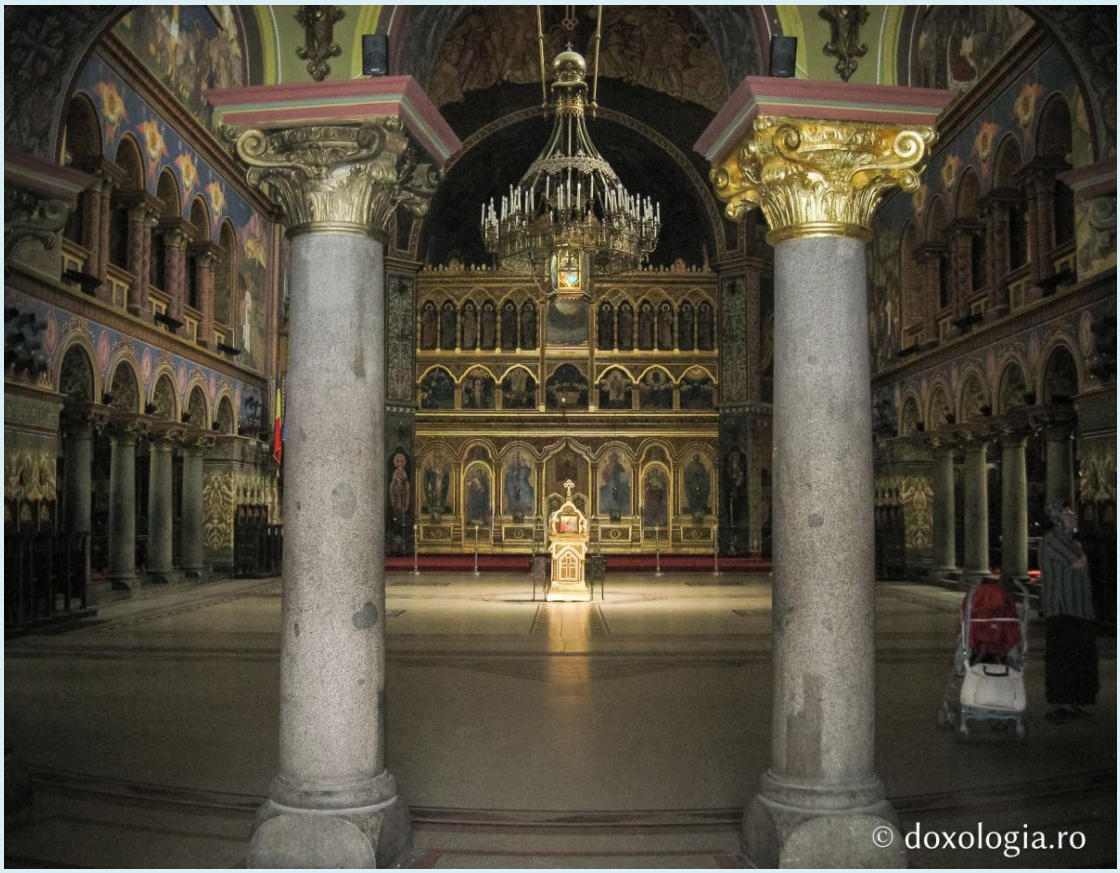
© doxologia.ro

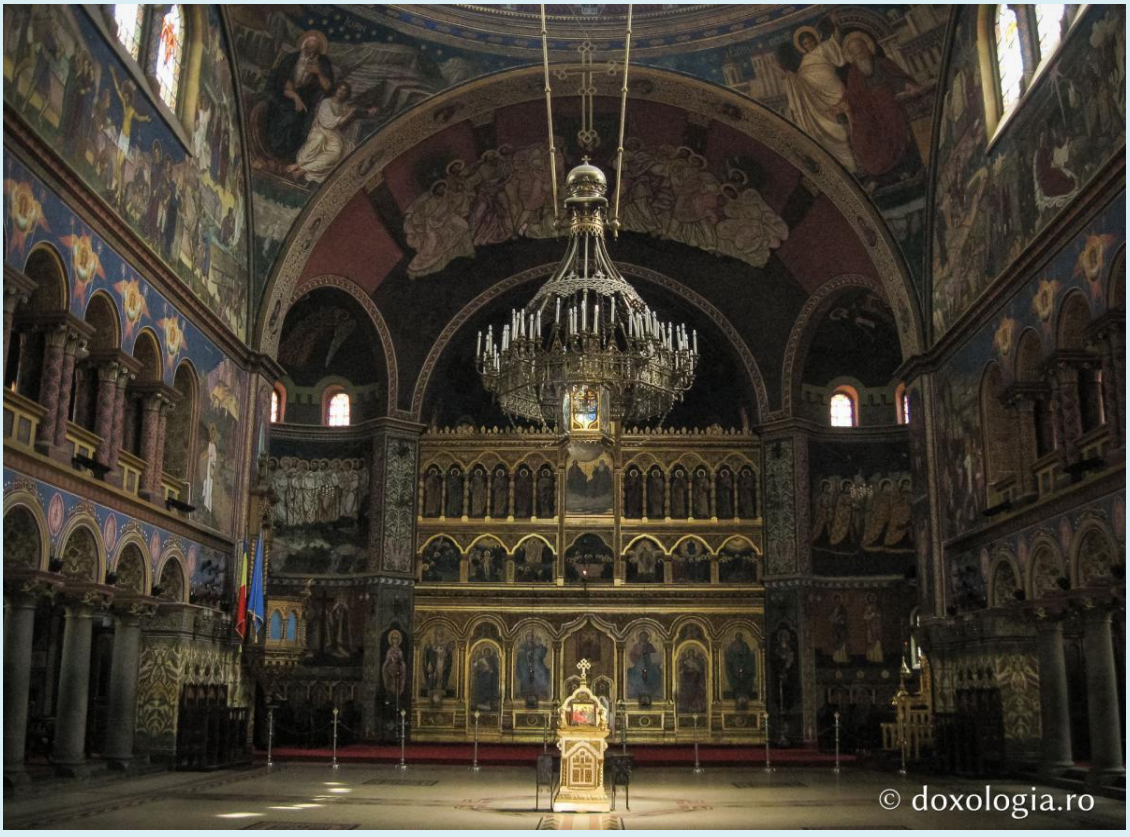
© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

Telegraful Român
BIBLIA
STATUTUL ORGANIC
© doxologia.ro

SF. IOAN
SF. MATEI
SF. LUCA
SF. MARCU
© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

Alte galerii de foto:

http://portal.tfm.ro/catedrala-mitropolitana-sfanta-treime-din-sibiu-galerie-foto/

https://www.tripadvisor.com.ph/LocationPhotoDirectLink-g295393-d600437-i25001835-Orthodox_Cathedral-Sibiu_Sibiu_County_Central_Romania_Transylvania.html

Icoane

Telegraful Român
BIBLIA
STATUTUL ORGANIC

Telegraful Român
BIBLIA
STATUTUL ORGANIC

SF. IERARH
IACOB
PUIU
MITROPOLITUL
TRANSILVANIEI
Telegraful Român
BIBLIA
STATUTUL
ORGANIC

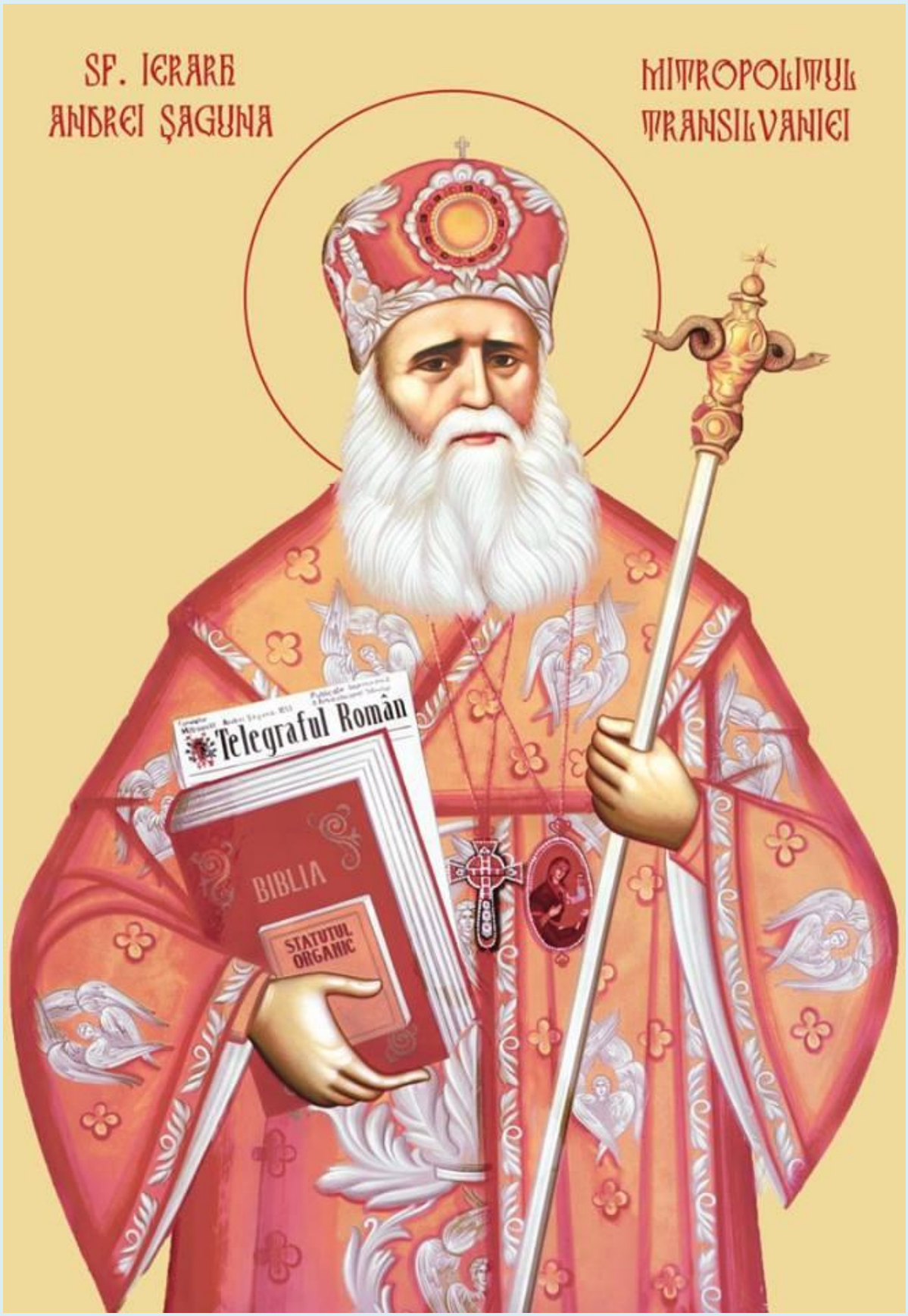
SF. IERARH
ANDREI ŞAGUNA
MITROPOLITUL
TRANSILVANIEI
Telegraful Român
BIBLIA
STATUTUL
ORGANIC

ÎPS MITROPOLITUL ANDREI ŞAGUNA

Statuia din fața Colegiului Național „Andrei Saguna" din Brașov

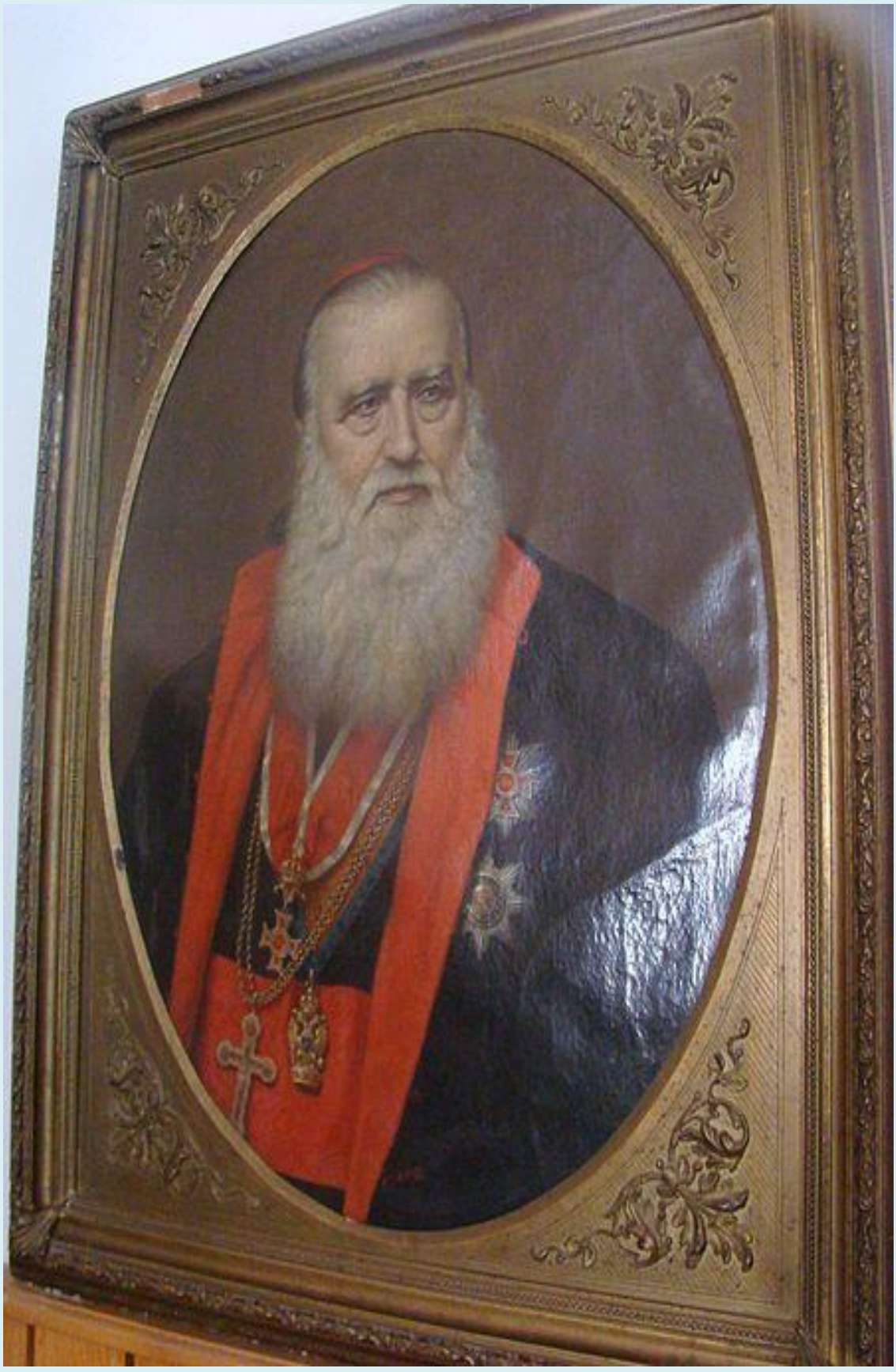

concept
architecture

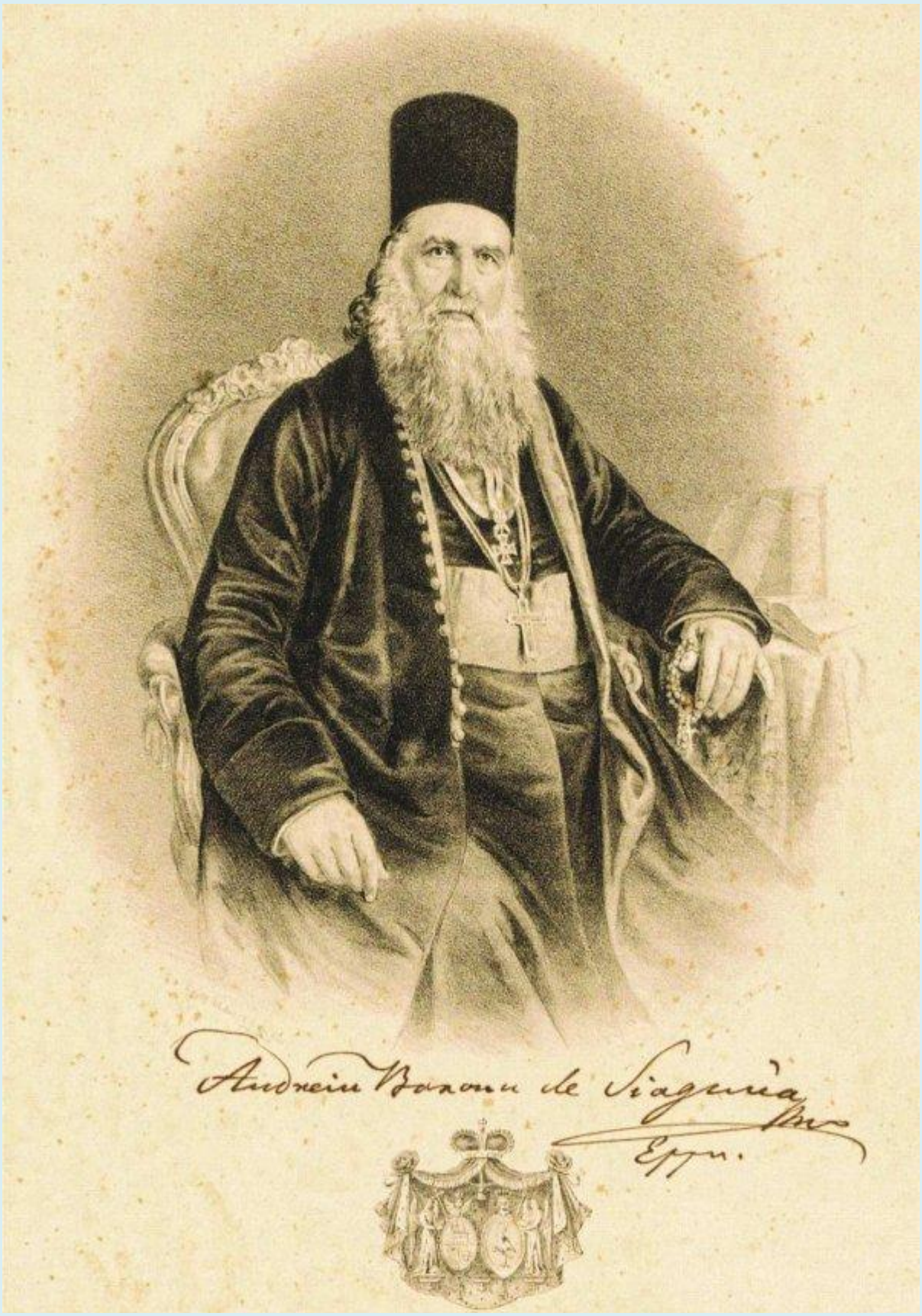
Andreiu Baronu de Şaguna
Epu.

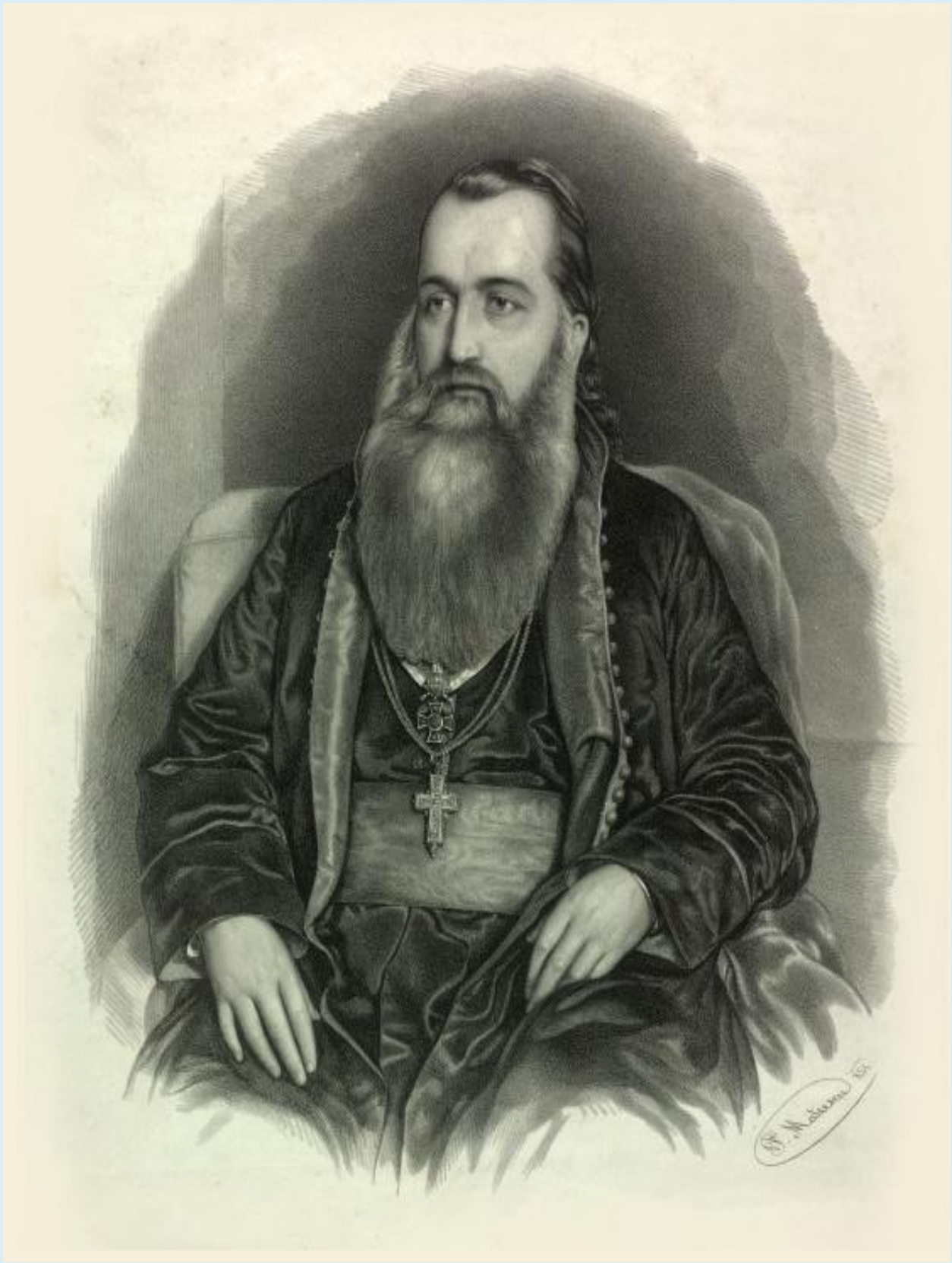

SF. IERARH
ANDREI
ȘAGUNA
MITROPOLITUL
TRANSILVANIEI
Telegraful Român
BIBLIA
STATUTUL
ORGANIC

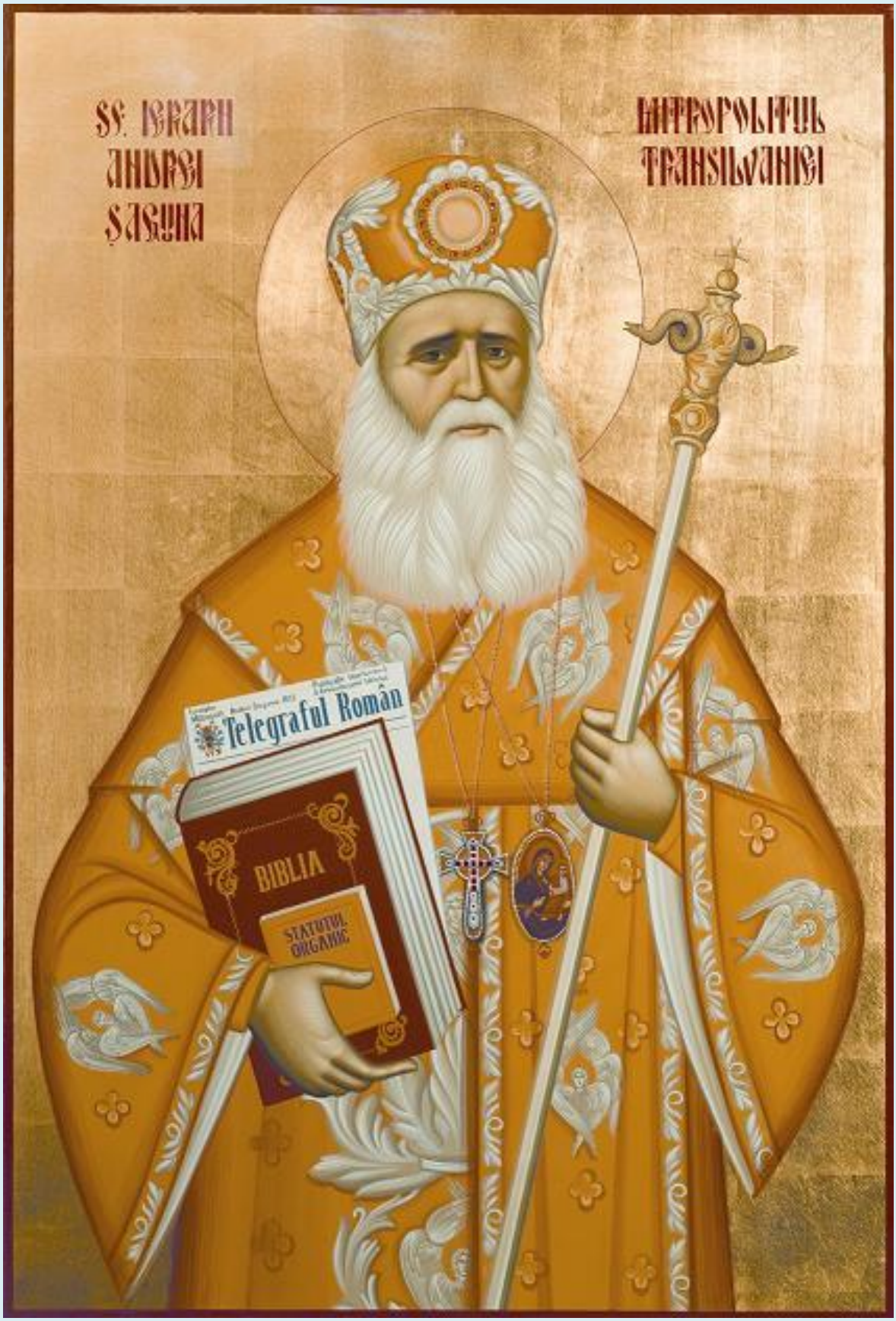
Telegraful Român
BIBLIA
STATUTUL ORGANIC

30 noiembrie

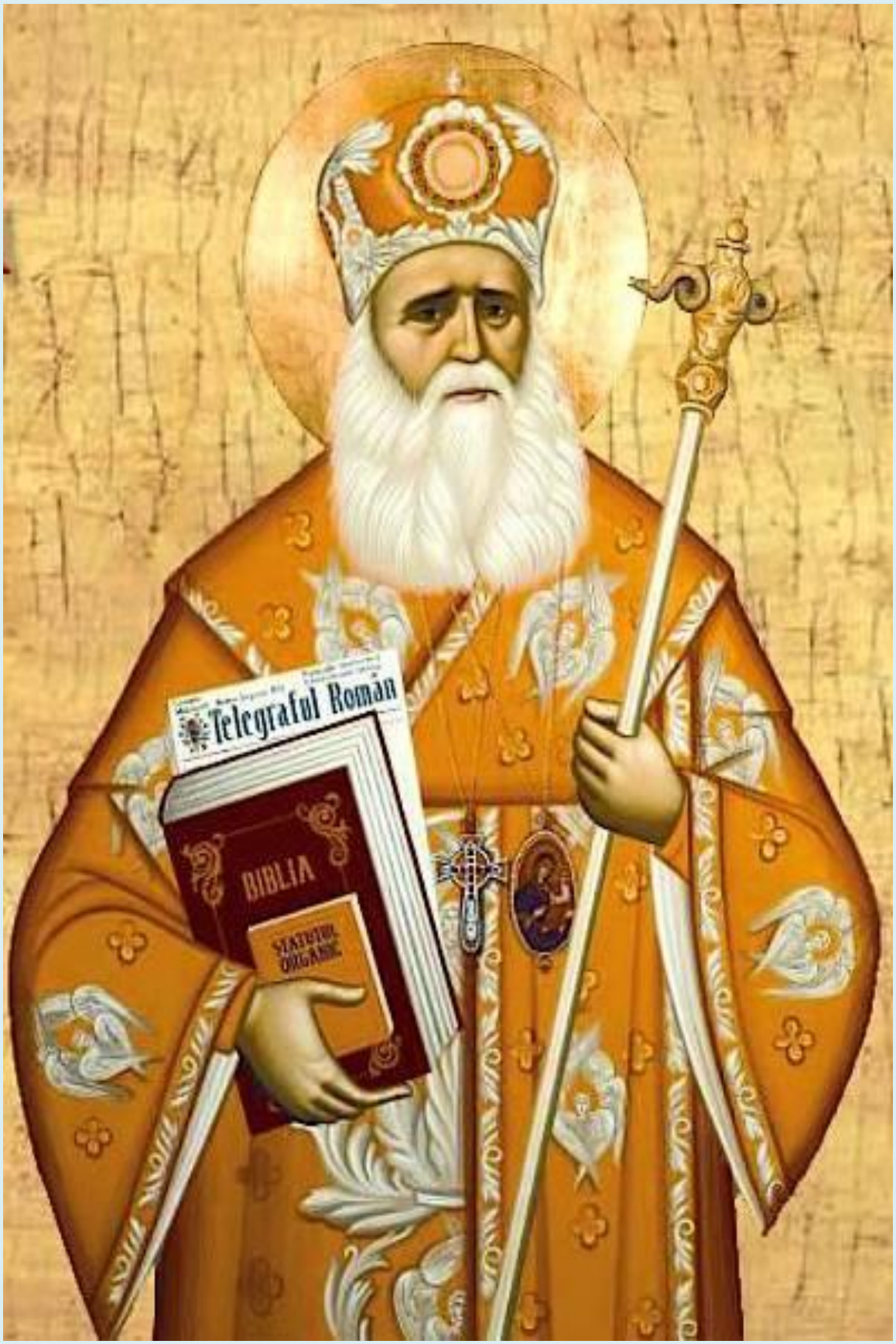
Telegraful Român
BIBLIA

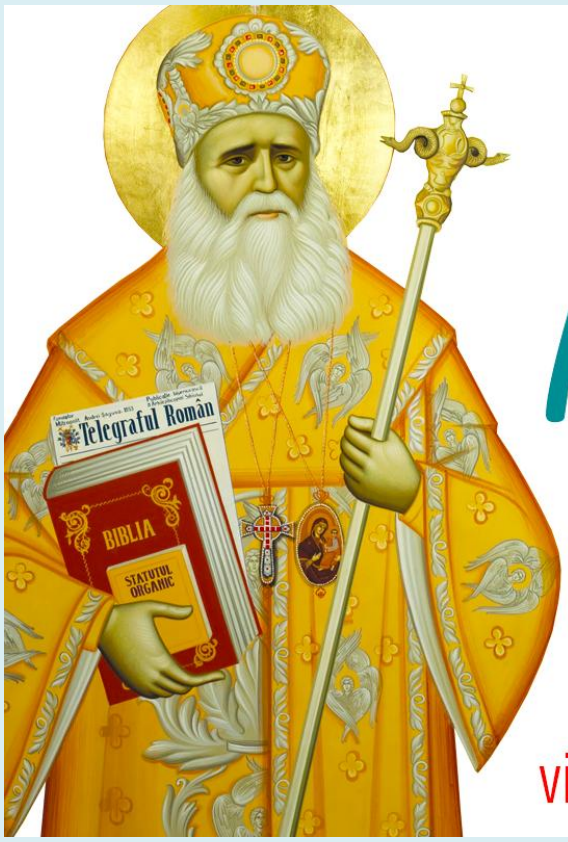

30 noiembrie

Sfântul Ierarh

Andrei Șaguna

Mitropolitul Transilvaniei

video articole acatist icoane

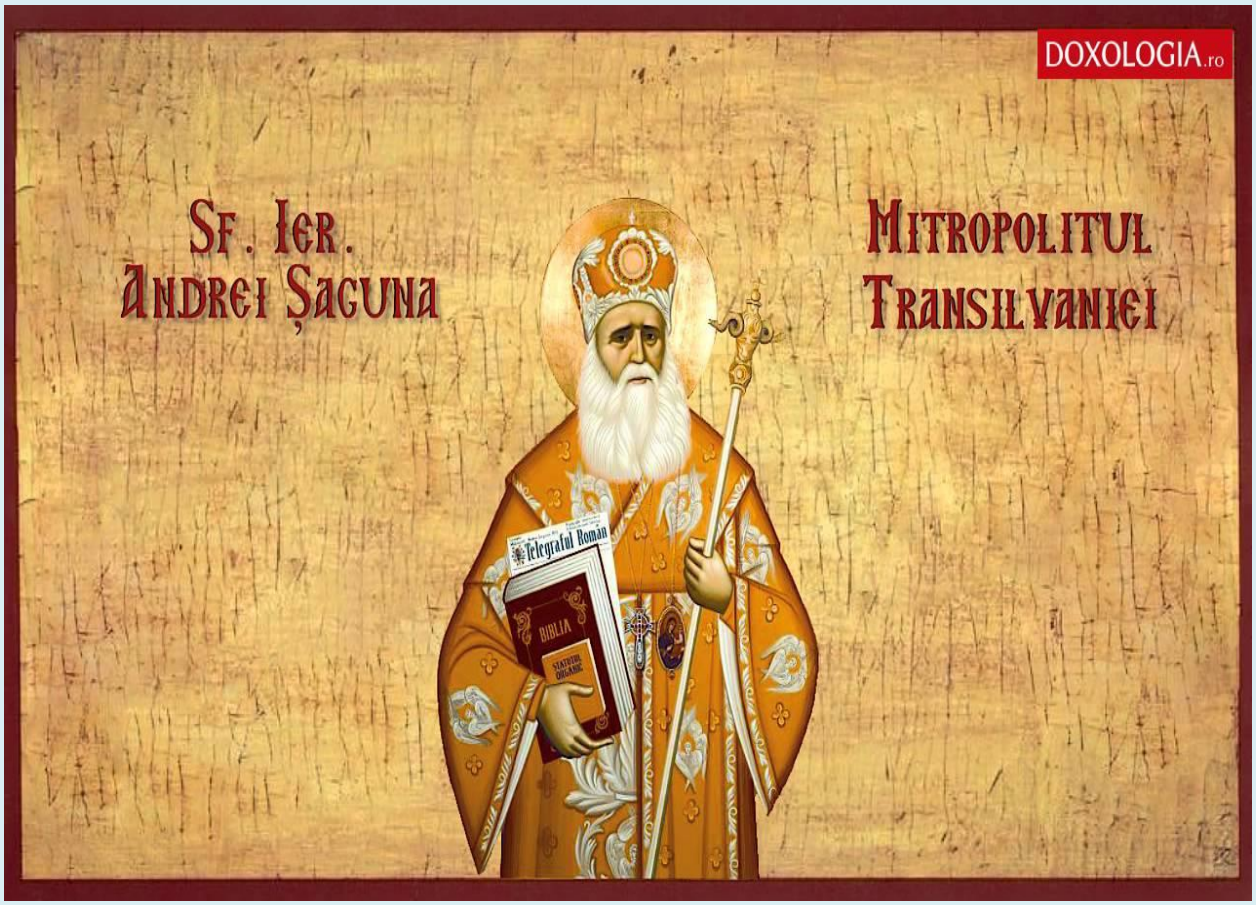
DOXOLOGIA.ro
Sf. Ier.
Andrei Șaguna
Mitropolitul
Transilvaniei
Telegraful Român
BIBLIA

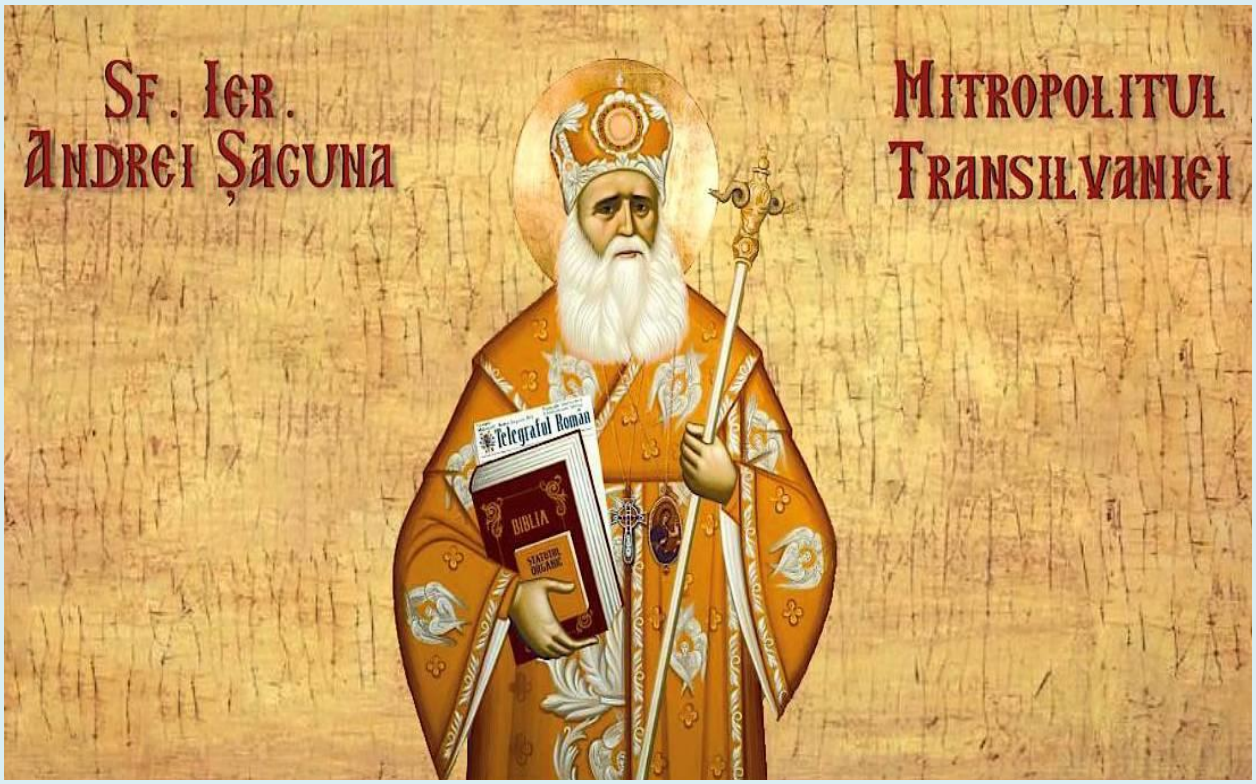
Sf. Ier.
Andrei Șaguna
Mitropolitul
Transilvaniei
Telegraful Român
BIBLIA

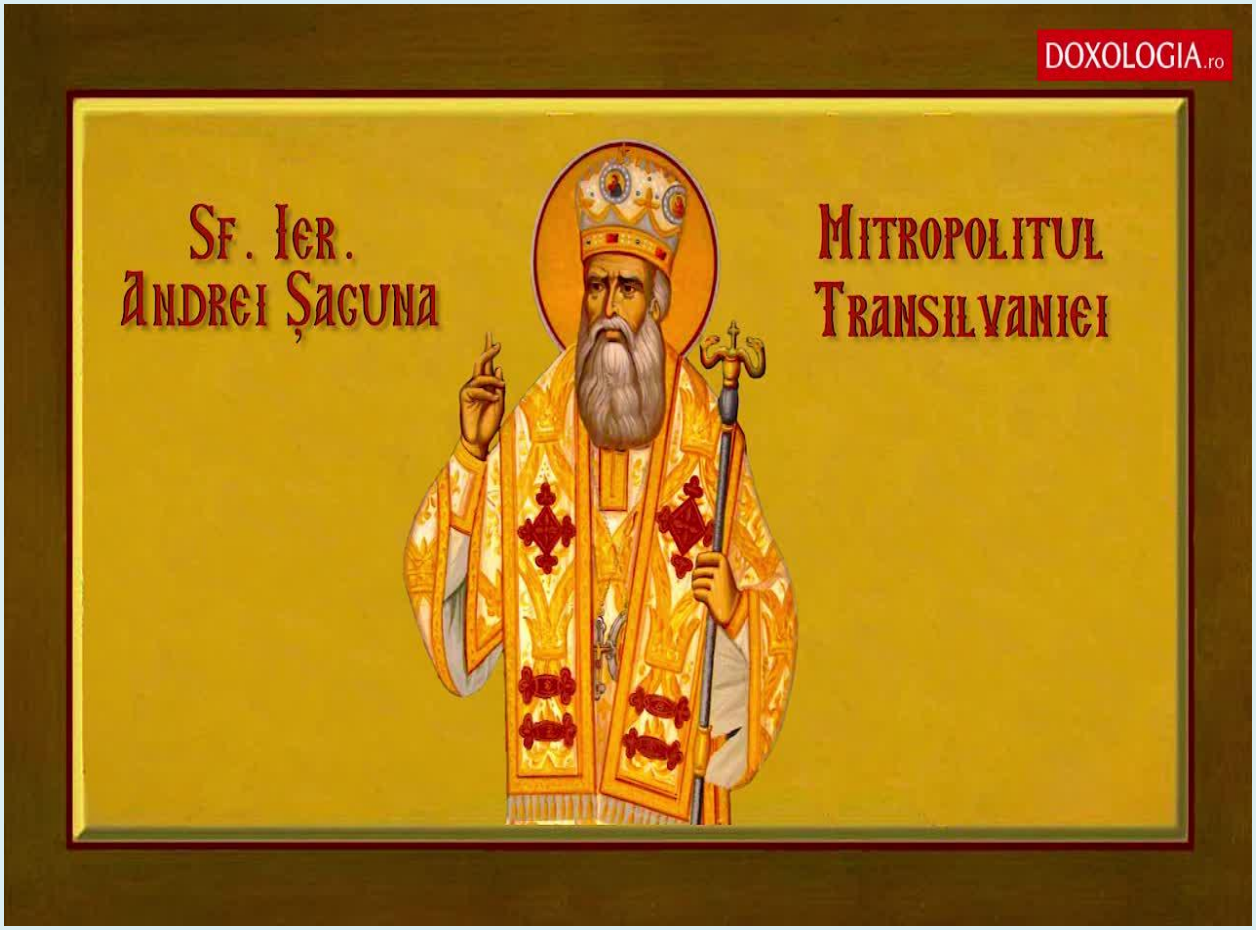
DOXOLOGIA.ro
Sf. Ier.
Andrei Șaguna
Mitropolitul
Transilvaniei

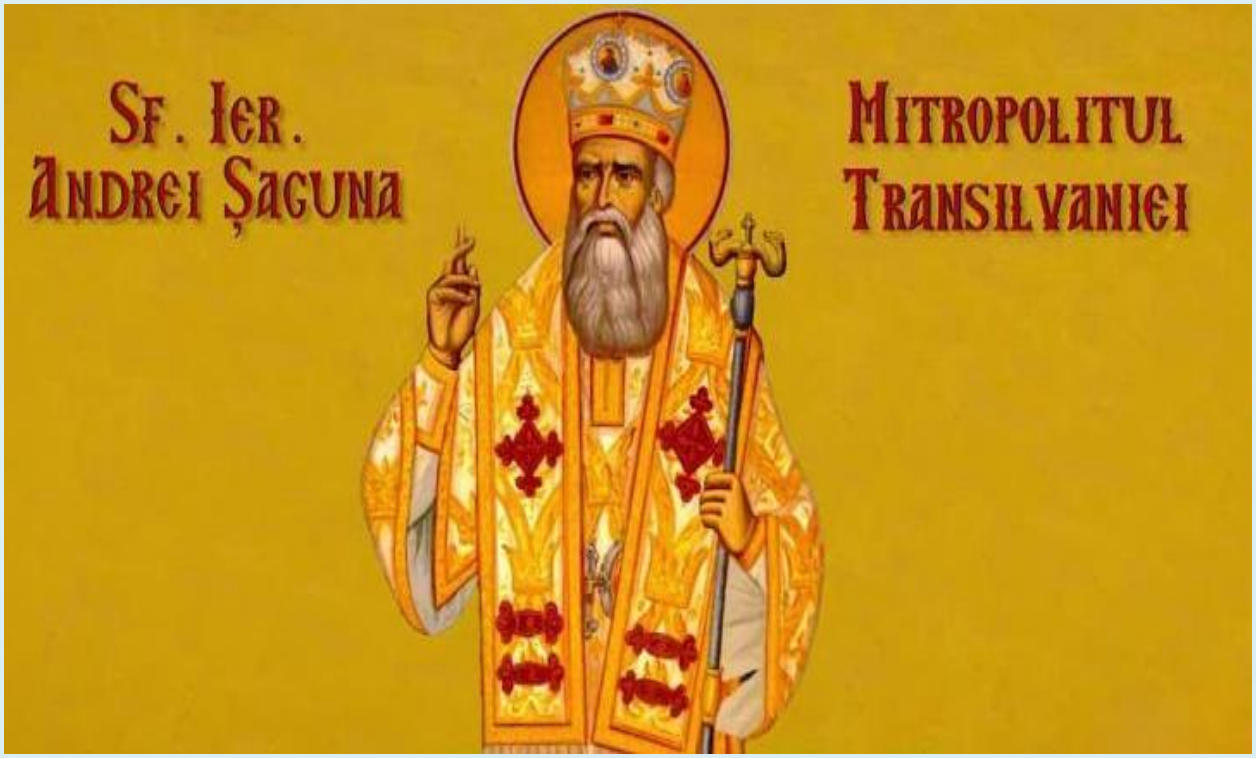
Sf. Ier.
Andrei Șaguna
Mitropolitul
Transilvaniei

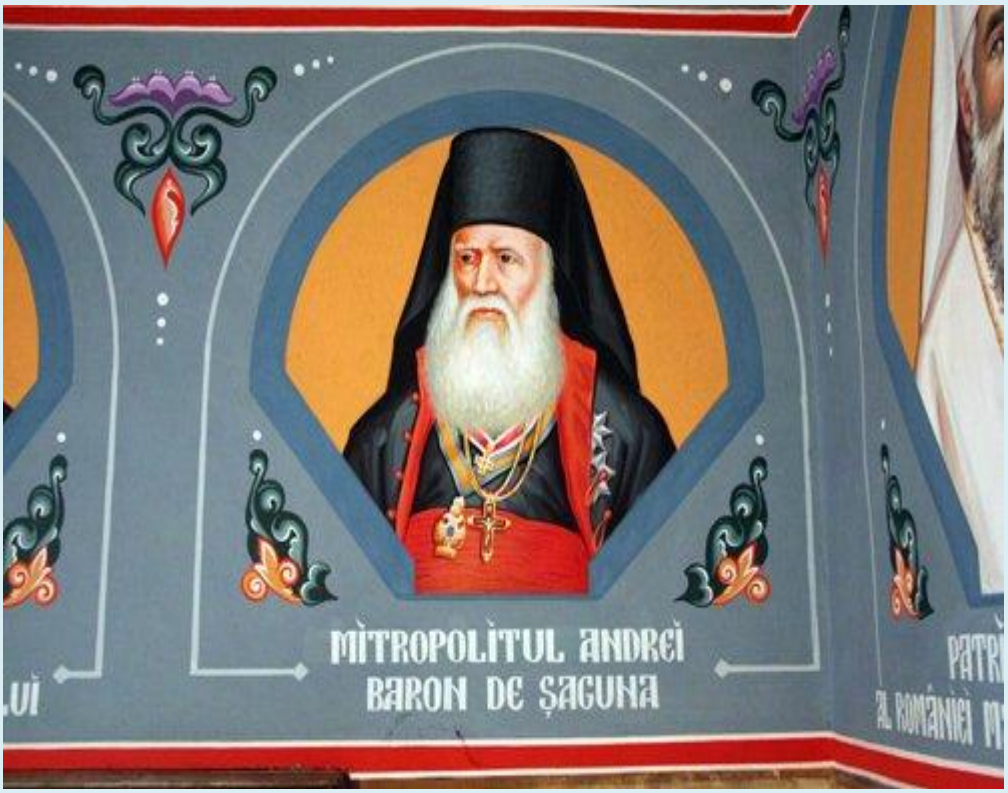
MITROPOLITUL ANDREI
BARON DE ŞAGUNA

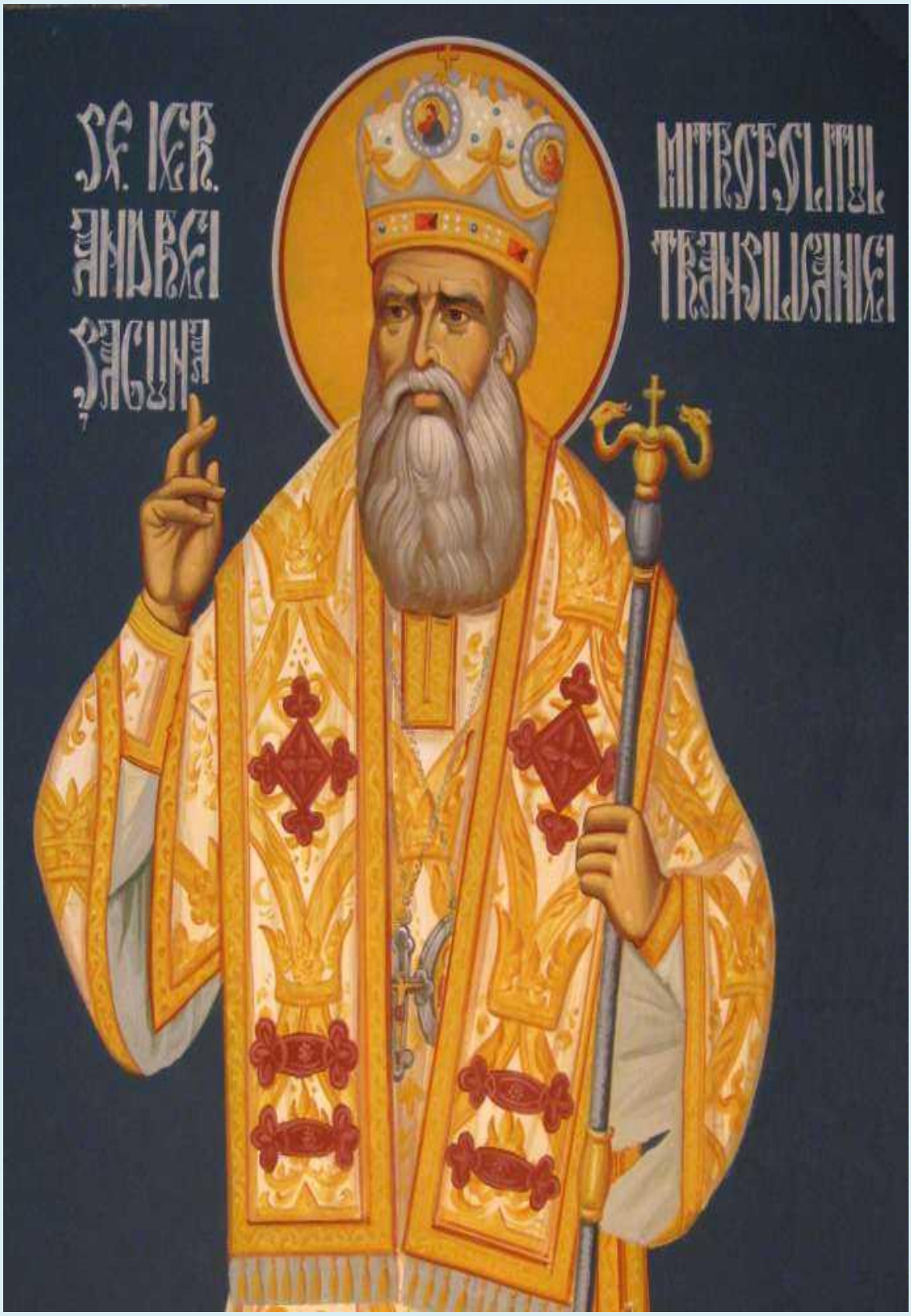

Bucură-te, Sfinte Andrei, înţelept ierarh al lui Hristos!